

پیش‌تازان غرب کرخه

« لشکر ۲۱ حمزه سیدالشهداء
از شهریورماه ۱۳۵۹ تا مهرماه ۱۳۶۰ »

گردآوری و تدوین :

سرتیپ ۲ ستاد علی محمد سالارکيا

با پشتیبانی :

هیأت معارف جنگ « شهید سپهد علی صیاد شیرازی »

ناشر :

انتشارات ایران سبز

۱۳۸۰

سالارکيا، علی محمد، ۱۳۲۰ -
پیش‌تازان غرب کرخه « لشکر ۲۱ حمزه سیدالشهداء از شهریور ۱۳۵۹ تا مهرماه
۱۳۶۰ / گردآوری و تدوین علی محمد سالارکيا؛ با پشتیبانی و سرمایه هیأت معارف
جنگ « شهید سپهد علی صیاد شیرازی »
تهران: ایران سبز، ۱۳۸۰.
[۳۱۰] ص، نقشه، نمودار.
ISBN ۹۶۴-۹۳۱۱۴-۲-۴ ۱۵۰۰۰ ریال
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
کتابنامه: ص ۲۹۹.

۹۵۵/۰۸۴۳	DSR ۱۶۱۰/۷۴۹
۸۰-۲۳۴۷۷	کتابخانه ملی ایران محل نگهداری: م

- پیش‌تازان غرب کرخه
- گردآوری و تدوین: سرتیپ ۲ ستاد علی محمد سالارکيا
 - سال چاپ اول: ۱۳۸۰
 - شمارگان: ۱۰۰۰
 - لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران
 - حروف چینی و صفحه آرایی: فرهاد امیری و عبدالحسین برنجی
 - ناشر: انتشارات ایران سبز
 - تهران - صندوق پستی ۳۶۹۷-۱۶۷۶۵
 - شماره شابک: ISBN ۹۶۴-۷۶۰۷-۰۲-۴
 - با پشتیبانی: هیأت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»
- کلیه حقوق برای هیأت معارف جنگ محفوظ است.
- قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

فهرست راهنما

سرآغاز	۷
پیشگفتار	۱۱
بخش اول : مقدمات تجاوز ارتش عراق	۱۵
تعریف تجزیه فوج	۱۷
استعداد یگان های متجاوز در شروع حمله	۲۱
مبهره های پیش روی ارتش عراق	۲۷
یگان های عمده شرکت کننده در عملیات غرب دزفول قبل از حمله سراسری دشمن	۲۹
اسامی فرماندهان شرکت کننده در عملیات قبل از حمله سراسری دشمن	۲۹
وقایع روزشمار یگان ها از لحظه حضور در منطقه تا خاتمه عقب نشینی	۳۱
نقشه پاسگاه های مرزی	۷۱

بخش دوم : چگونگی حضور لشکر ۲۱ حمزه در منطقه	۷۳
تاریخچه تشکیل لشکر ۲۱ حمزه تا حضور در منطقه	۷۵
مقدمه ای بر تک روز ۲۳ مهرماه سال ۱۳۵۹ لشکر ۲۱ حمزه بر علیه عراق	۹۳
پیام های قبل از حمله ۲۳ مهرماه و دلایل اجرای تک	۱۰۱
ابلاغ مأموریت به فرمانده لشکر ۲۱ حمزه	۱۰۳
مأموریت واگذاری به لشکر ۲۱ حمزه	۱۰۴
تشریح عملیات آفندی لشکر ۲۱ در روز ۲۳ مهرماه ۵۹	۱۰۵
اجرای مراحل عملیات	۱۰۷
نکات ضعف یگان های عمل کننده	۱۱۳
تجزیه و تحلیل و آمار تلفات و ضایعات ۲۳ مهرماه	۱۱۷

واگذاری مسئولیت پدافند منطقه غرب دزفول و شوش به لشکر ۲۱ حمزه	
و	
تشکیل اولین خط پدافندی	۱۱۹
تک ۹ آبان ۱۳۵۹ ارتش عراق به لشکر ۲۱ حمزه	۱۲۵
بخش سوم : گسترش سرپل و تک های محدود	۱۳۷
نحوه گسترش سرپل توسط یگان های لشکر در مناطق تحت مسئولیت	۱۳۹
تک های محدود اجرا شده در مناطق تحت کنترل لشکر و دست آوردهای این	
تک ها	۱۴۳
هدایت پدافند	۱۶۷
عملیات رقابیه	۱۶۹
نتیجه گیری (از تجاوز تا تثبیت)	۱۷۷

پیوست ۱ : دستور جزء به جزء شماره ۱ قرارگاه مقدم

۱۸۷

پیوست ۲ : دستور عملیاتی شماره ۱ لشکر ۲۱ حمزه

۱۹۱

پیوست ۳ : دستور عملیاتی شماره ۲ لشکر ۲۱ حمزه

۲۰۵

پیوست ۴ : دستور جزء به جزء شماره ۶ قرارگاه مقدم نزاها در جنوب

۲۱۱

پیوست ۵ : دستور عملیاتی شماره ۳ لشکر ۲۱ حمزه

۲۱۵

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش عراق به سرپل کرخه

۲۲۱

پیوست ۷ : دستور جزء به جزء شماره ۳ قرارگاه مقدم نزاها

۲۵۱

پیوست ۸ : دستور جزء به جزء شماره ۷ لشکر ۲۱ حمزه

۲۵۳

پیوست ۹ : دستور جزء به جزء شماره ۱۲ نزاها

۲۵۷

پیوست ۱۰ : دستور جزء به جزء شماره ۱۲ لشکر ۲۱ حمزه

۲۶۱

پیوست ۱۱ : دستور جزء به جزء شماره ۱۳ لشکر ۲۱ حمزه

۲۶۵

پیوست ۱۲ : دستور جزء به جزء شماره ۱۵ لشکر ۲۱ حمزه

۲۷۱

پیوست ۱۳ : دستور جزء به جزء شماره ۴ لشکر ۲۱ حمزه

۲۷۵

پیوست ۱۴ : نقشه کلی منطقه مسئولیت لشکر ۲۱ حمزه

۲۸۱

پیوست ۱۵ : خلاصه فرهنگ جغرافیایی (آبادی های منطقه عملیات)

۲۸۳

معرف	ی نویسنده	۲۹۹
فهرس	ت منابع	۳۰۱
فهرس	ت راهنما	۳۰۳

سرآغاز

متعاقب پیروزی انقلاب اسلامی و از هم پاشیدن رژیم شاهنشاهی و به وجود آمدن اوضاع و احوال طبیعی ناشی از شرایط انقلاب در ایران ، صدام برای نیل به اهداف جاه طلبانه و توسعه طلبانه خود و اسلاف خویش و با این تصوّر که می تواند خلاء قدرت ناشی از سقوط شاه در منطقه خلیج فارس را پر نماید و نقش رهبری اعراب به بهانه دفاع و گسترش آرمان های ناسیونالیسم عرب را احراز کند و در نهایت اینکه نظام نوپای جمهوری اسلامی را متلاشی یا تضعیف نماید به اقدامات و مانورها و صحنه سازی های دیپلماتیک پرداخت تا زمینه ای به زعم خویش برای به دست آوردن عنوان قدرت برتر منطقه را برای خود فراهم آورد .

از طرف دیگر به منظور لطمه زدن به روابط دو جانبه ایران با عراق و ایجاد زمینه برای اقدامات و اعمال بعدی رژیم حاکم بر عراق مبادرت به اعمالی به شرح زیر نمود :

۱- ایداء و اخراج و مصادره اموال منقول و غیر منقول حدود پنجاه هزار نفر از اتباع شیعه مذهب عراق به صورت قهرآمیز و خصمانه در شرایط سخت و دشوار مناطق مرزی و در طول ۵۰۰ کیلومتر قسمتی از مرز دو کشور به اتهام ایرانی الاصل بودن .

۲- ایجاد مزاحمت و محاصره اقامتگاه علمای برجسته و روحانیون ایرانی که در عتبات مقدّسه به سر می بردند .

۳- ایجاد تضيیقات متعدد جهت مسافرت ایرانیان به عتبات مقدّسه .

۴- حمله به مدارس ایرانی و دستگیری عدّه ای از معلّمین به دنبال ضرب و شتم و زندانی کردن خانواده های آنان ، که از سرنوشت آنان اطلاعی در

دست نیست و علیرغم تلاش مقامات صلیب سرخ بین‌المللی تاکنون نتیجه‌ای در رابطه با آگاهی از سرانجام افراد مذکور به دست نیامده است .

۵- ایجاد مزاحمت برای اعضای سفارت جمهوری اسلامی ایران در بغداد ، حمله به محل سکونای آنها بدون رعایت موازین انسانی و اخلاقی و بین‌المللی

۶- پناه دادن به بسیاری از نظامیان فراری به عراق و وابستگان رژیم گذشته ایران ، کمک به سازمان به اصطلاح رهایی بخش خوزستان که توسط آن رژیم تأسیس شده و تقویت می‌شد . رژیم حاکم بر عراق ، ارتشید سابق فراری غلامعلی اویسی را نیز در پایگاه سلیمانیه مستقر ساخت و توسط آنان عده کثیری از وابستگان رژیم سابق و سلطنت طلبان را آموزش می‌داد و هر گونه تسهیلات را جهت آنان فراهم می‌ساخت تا به زعم خویش بتواند نظام جمهوری اسلامی ایران را سرنگون سازد . هم‌چنین در اغتشاشات کردستان از ابتدا دست‌های رژیم عراق نمایان شده و آن رژیم با پشتیبانی از سازمان‌های کومله ، دموکرات و رزگاری و تسلیح آنان علیه ایران اقدام کرده و در فرصت‌های مناسب سران آنها را در خاک خود پناه داد .

۷- تأسیس رادیوهایی به زبان‌های فارسی ، ترکی ، ارمنی ، کردی ، ترکمنی ، بلوچی، جهت تحریک اقوام ایرانی و ایجاد تفرقه و فتنه‌های مذهبی در داخل ایران .

صدام حسین در فروردین ماه ۱۳۵۹ (آوریل ۱۹۸۰) در اجتماعی در شمال عراق طی یک حمله شدید به رهبران ایران گفت عراق آماده است با زور تمام اختلافات خود را با ایران حل کند و برای عدم وقوع جنگ بین ایران و عراق سه شرط را به شرح زیر اعلام نمود :

الف - خروج بی‌قید شرط ایران از جزایر تنب و جزیره ابوموسی

ب - بازگرداندن دنباله شط العرب به حالت قبل از سال ۱۹۷۵

ج - به رسمیت شناختن عربی بودن خوزستان (با نام مجعول عربستان)

۸ - رژیم عراق در تاریخ ۲۶ شهریور ماه ۱۳۵۹ (۱۷ سپتامبر ۱۹۸۰) عهدنامه ۱۹۷۵ را به طور یک جانبه لغو و طی یادداشتی موضوع را به سفارت ایران در بغداد اعلام داشت (البته از مدت ها قبل زمینه لغو قرارداد را با اقداماتش فراهم نموده بود) و متعاقباً فقط پس از کمتر از یک هفته از تاریخ لغو یک جانبه عهدنامه در تاریخ ۳۱ شهریورماه ۱۳۵۹ (۲۲ سپتامبر ۱۹۸۱) اقدام به تجاوز به خاک دولت جمهوری اسلامی ایران نموده و با حمله به فرودگاه های داخلی و بین المللی ایران ، به این تعرض خویش حالت حمله سراسری و همه جانبه داد و متعاقباً در اوایل جنگ ده شهر مهم و مرزی خرمشهر ، سوسنگرد ، بستان ، مهران ، دهلران ، قصر شیرین ، هویزه ، نفت شهر ، سومار و موسیان را اشغال نموده و شهرهای آبادان ، اهواز ، دزفول ، شوش ، اندیمشک ، اسلام آباد و گیلان غرب را آماج گلوله های توپخانه خود قرار داد .^۱

پس از حمله ناجوانمردانه ارتش عراق به خاک جمهوری اسلامی ایران و سد پیشروی دشمن با نیروهای موجود هزاران رزمنده داوطلب به ندای امام خود لبیک گفته و با خون خود پیمان بستند که ایران را گورستان متجاوزین سازند و حماسه ای به یاد ماندنی را رقم زدند که در تاریخ جنگ های دنیا بی نظیر و یا کم نظیر بوده است .

^۱ - کتاب تحلیلی بر جنگ تحمیلی رژیم عراق علیه جمهوری اسلامی ایران از انتشارات دفتر حقوق وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ، بهمن ۱۳۶۱

با ترکیب مقدّس نیروهای ارتش و سپاه و نیروهای مردمی بار دیگر سرود شاعر حماسه سرای نامی ایران فردوسی بزرگ را زنده کردند و ندا سر دادند که :

همه یک دلانیم و یزدان شناس به گیتی نداریم از کس
هراس
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن
دهیم

چو ایران نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد

هر چند در یکسال اوّل جنگ شهدای بزرگواری به انقلاب و این مرز و بوم تقدیم شد و هیچ قلم و بیانی قادر به توصیف عظمت روح بلند و خدایی شهیدان حماسه ساز جنگ تحمیلی نبوده و به جز شهادت با گلوله مذاپ سربین هر نوع مرگ دیگری برای این بزرگواران حقیر می نمود و همچنین به تصویر کشیدن روزهای آغازین نبرد قطره ای است در مقابل دریای ایثار و گذشت و حماسه در صورتی که در حین نگارش ، نام بزرگواران سلحشوری به علّت ایجاز از قلم افتاده گرچه بر نگارنده فرض است که حرمت فداکاری آنان را داشته و ذکر نماید ولی ایثار همه آنان در حدّی است که نمی توان تفاوتی بین یکایک آنان قایل شد ، لذا امید آن داریم که به حول و قوّه الهی توانسته باشیم با پرداختن به چگونگی رویدادها و حوادث مهم روزهای پُر التهاب آغاز جنگ تحمیلی بخشی از صحنه های ایثار و مقاومت دلاور مردان ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مردمی را به امانت به اوراق زرّین تاریخ دفاع مقدّس بسپاریم .

در خاتمه از امیر سرتیپ ۲ بازنشسته علی محمّد سالارکيا که خود از فرماندهان حماسه ساز دفاع مقدّس بود که در دفاع از کیان انقلاب و ایران

اسلامی تا مرز شهادت پیش رفته و از یادگاران دوران ایثار و مقاومت است به جهت تهیه و تدوین این مجموعه و همین طور از امیر سرتیپ ۲ بازنشسته حمید شکیبا نیز که از فرماندهان و ایثارگران دوران دفاع مقدس است و به خصوص از امیر سرتیپ حسین حسینی سعدی معاون محترم هماهنگ کننده ستاد کل نیروهای مسلح که فرماندهی وقت لشکر ۲۱ حمزه را از نیمه دوم مهرماه سال ۱۳۶۰ تا عملیات های فتح المبین - بیت المقدس - رمضان - محرم و ... عهده دار بوده اند و از قهرمانان دوران دفاع مقدس و از فرماندهان پر افتخار و از اسطورهای شجاعت ، ایثار، علم ، تعهد و تدبیر و از اسوه های نیروهای مسلح است به دلیل یاری بی شائبه هیأت معارف جنگ در تهیه این اثر و همچنین مساعدت و هدایت هیأت در سایر وظایف صمیمانه سپاسگزاری می نمایم .

سرپرست هیأت معارف جنگ « شهید سپهبد علی صیاد شیرازی »

سرتیپ ستاد ناصر آراسته

پیشگفتار

در واپسین روزهای پایان جنگ تحمیلی به منظور حفظ دست آوردهای این نبرد نابرابر امیرالشهدای ارتش جمهوری اسلامی ایران و بنیان گذار هیأت معارف جنگ «شهید سپهد علی صیاد شیرازی» تصمیم گرفت این تجربیات آزمایش شده میدان نبرد را که حاصل خون هزاران شهید گلگون کفن میهن اسلامی است را به نسل جوان به ویژه دانشجویان دانشگاه افسری و دیگر مدارس نظامی ارتش انتقال داده و حماسه به یاد ماندنی دلیرمردان و سلحشوران این مرز و بوم را با اوراق تاریخ پرافتخار هشت سال دفاع مقدس پیوند دهد .

با این نیت و با این فکر و اندیشه ابتدا با حضور در دانشگاه افسری امام علی(ع) به عنوان استاد افتخاری با تشریح بخشی از عملیات کردستان به این نتیجه رسید که به تنهایی قادر به اجرای این مهم نخواهد بود لذا با دعوت از اساتید دانشگاه جنگ و فرماندهان و صاحب نظران ارتش جمهوری اسلامی ایران که در هدایت جنگ در صحنه های نبرد حضور مستقیم و نقش تعیین کننده ای داشتند هیأت معارف جنگ را پایه گذاری نمود .

به نقل از شهید :

در مراسم فارغ التحصیلی که در تاریخ ۶۹/۷/۱۴ در حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرمانده کل قوا در دانشگاه افسری برگزار گردید چگونگی انتقال تجربیات و آموزش به نسل جوان را به استحضار معظم له رساندم که تدبیر فرمانده معظم کل قوا درباره جنگ و نبرد به شرح زیر به اینجانب ابلاغ گردید .

« عملیاتی تدوین شود ، تدریس شود ، دانشجویان را ببرید منطقه عملیات را ببینند ، بروند از نزدیک عملیات را از روی زمین بشناسند .

دانشجویان دافوس نیز در منطقه عملیات حاضر شوند و در محل بحث و بررسی کنند.»

با این تدبیر اهداف هیأت معارف جنگ به شرح زیر پایه گذاری گردید .

اهداف هیأت معارف جنگ

۱- تهیه شناسنامه کاملی از فعالیت یگان های عمده شرکت کننده در عملیات پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی .

۲- بهره برداری آموزشی از تجربیات ارزنده کلیه فرماندهان و مسئولینی که به هر شکل در طول جنگ تحمیلی در عملیات ها شرکت فعال و مستقیم داشتند .

۳- ایجاد زمینه مناسب برای انتقال تجربیات هشت سال دفاع مقدس به دانش پژوهان .

۴- تجزیه و تحلیل هر یک از عملیات ها و بررسی علل پیروزی یا شکست .

مدارک جمع آوری شده بر مبنای گزارش یگان های درگیر و با استفاده از مدارک ترجمه شده ارتش عراق تهیه شده و بخشی از گزارش ها ، مربوط به یگان هایی از لشکر ۲۱ حمزه است که در نیمه دوم شهریور سال ۵۹ در کنار دلاور مردان لشکر ۹۲ زرهی و سایر یگان های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در منطقه با متجاوز درگیر بودند و توانستند به مدت ۶ روز پیشروی سریع ۲ لشکر مجهز ارتش عراق را به تأخیر انداخته و در حد ایثار از دین و میهن و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران پاسداری و دشمن را در رسیدن به اهداف و آرمان های خود ناکام سازند ، تهیه شده و برای تطبیق نگارش با واقعیت های آغاز تجاوز تا مرحله تثبیت سعی شده مدارک و

سندهای موجود از بالاترین مقام دستور دهنده تا پایین ترین رده اجرایی جمع آوری و در نگارش مورد بهره برداری قرار گیرد .
لذا برای هر گزارشی که در این کتاب ثبت گردیده شماره ای در آخر آن پیش بینی و اصل گزارش نیز با همان شماره در کتاب مرجع (پیشتانان غرب کرخه) در آرشیو هیأت معارف جنگ موجود می باشد .

تشکر و قدردانی می نمایم از فرمانده و هم‌رزم بزرگوارم امیر سرتیپ ستاد جانباز ناصر آراسته ، سرپرست هیأت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی و همچنین برادر عزیزم امیر سرتیپ ستاد سید حسام هاشمی معاون محترم هم آهنگ کننده هیأت معارف جنگ که با مطالعه دقیق و کامل کتاب حاضر ، حقیر را در هر چه پُر بارتر شدن مجموعه و تأکید در واقع گرایی و حقیقت گویی ارشاد فرمودند . همچنین از برادر عزیزم امیر سرتیپ ۲ ستاد داود مشیری که در تهیه و جمع آوری مدارک ، نویسنده را یاری دادند و نیز از برادر عزیزم امیر سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی گویا که خود شاهد صادق روزهای آغازین نبرد نابرابر دشمن در منطقه غرب دزفول و شوش بودند و در ویرایش این مجموعه نهایت محبت را مبذول داشتند . از فرهاد امیری که در تایپ و صفحه آرایی کتاب نهایت دقت را به عمل آوردند سپاسگزاری می نمایم .

سرتیپ ۲ ستاد علی محمد سالارکیا

بخش اول

- تعریف تجاوز
 - استعداد یگان های متجاوز در شروع حمله
 - معیرهای پیشروی ارتش عراق
 - یگان های عمده شرکت کننده در عملیات غرب دزفول قبل از حمله سراسری فتح المبین
 - اسامی فرماندهان شرکت کننده در عملیات قبل از حمله سراسری
 - وقایع روز شمار یگان ها از لحظه حضور در منطقه تا خاتمه عقب نشینی
 - نقشه پاسگاه های مرزی
-

مقدمات تجاوز ارتش عراق

تعریف تجاوز

اصطلاح «تجاوز» (Aggression) علاوه بر معانی و مفاهیمی که در نوشتار و گفتارهای روزمره افاده می کند در علم حقوق به طور اعمّ و حقوق بین المللی عمومی بالاخص متوجّه وضعیت خاصی در روابط بین دول است که در آن امنیت و صلح بین المللی مورد تهدید و مخاطره قرار می گیرد. « جنگ تجاوزکارانه » (War of Aggression) نیز حالتی از تجاوز مسلحانه است که در آن موزاین و قواعد و عرف متداول بین المللی در باب جنگ نقض و نادیده انگاشته می شود. قرن ها قبل از آنکه جوامع غربی در اندیشه تدوین و تبیین قواعد و مقرراتی درباره منع توسّل به تجاوز و جنگ مسلحانه برای دستیابی به اهداف و مقاصد سیاسی - اقتصادی باشند قرآن کریم ترتیب و تکلیف آن را به نحوی صریح و روشن معین کرده است. آیات متعدّد و جامعی درباره جنگ مشروع و جهاد در قرآن آمده است و حدود و ثغور اهداف و مشروعیت اعمال و رفتاری که در جنگ مجاز می باشد تصریح گردیده است. در اسلام جنگ به طور مطلق نه خوب است نه بد، بلکه هدفی را که دنبال می کند، ابزار و روش هایی که در آن به کار گرفته می شود صفت جنگ را معین می کند. اصولاً تهاجم، تعدی و تجاوز در اسلام منع گردیده است. در سوره بقره (آیه ۱۹۰) چنین آمده است:

«وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ»

ای مؤمنان با کسانی که با شما می‌جنگند در راه خدا جنگ کنید و لکن تجاوز نکنید زیرا خداوند تجاوزکاران را دوست نمی‌دارد. یعنی ن‌جنگید مگر آنکه دشمن جنگ را به شما تحمیل کند. این تحمیل ممکن است تجاوز مسلحانه برای غصب حقوق، سلب آزادی، تفوق طلبی و برتری جویی یا تحمیل عقیده و اراده و یا تصاحب خاک، ثروت و از این قبیل باشد. (استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری)

در واقع آنچه که از این آیه مستفاد می‌گردد تجویز دفاع در مقابل متجاوز و مهاجم است. بدیهی است که در مقام دفاع نیز اصول الهی و انسانی را همواره بایستی هم در اندیشه و هم در عمل مورد توجه قرار داد.^۱

تعریف تجاوز به موجب قطعنامه ۱۹۷۴ سازمان ملل متحد:

ماده یک قطعنامه مزبور چنین مقرر می‌دارد:

« تجاوز عبارت است از کاربرد نیروی مسلح به وسیله یک دولت علیه حاکمیت، تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی دولت دیگری یا به هر طریق دیگری که منافات با منشور ملل متحد به نحوی که از تعریف حاضر استنباط می‌گردد، داشته باشد. »

ماده ۲- « در نظر اول، نقص منشور به وسیله مبادرت به به کار بردن

نیروی مسلح به وسیله دولتی برای تحقق عمل متجاوزانه کافی است. »

ماده ۳- « هر یک از اعمال مذکور در ذیل اعم از اینکه اعلان جنگ شده باشد یا نه در صورتی که منطبق با مقررات پیش‌بینی شده در ماده ۲ باشند موجب تحقق شرایط یک عمل متجاوزانه می‌گردند. »

^۱ - کتاب تحلیلی بر جنگ رژیم عراق علیه جمهوری اسلامی ایران از انتشارات دفتر حقوقی وزارت امور خارجه بهمن ۱۳۶۱

الف - تهاجم یا حمله به سرزمین دولتی به وسیله نیروهای مسلح دولت دیگر یا هر نوع اشغال نظامی ولو موقت که ناشی از یک چنین تهاجم یا یک چنین حمله ای باشد .

ب - بمباران سرزمین یک دولت به وسیله نیروهای مسلح دولت دیگر ، یا کاربرد هر سلاحی به وسیله یک دولت علیه سرزمین دولت دیگر .

ج - محاصره بنادر یا سواحل یک دولت به وسیله نیروهای مسلح دولت دیگر .

د - حمله نیروهای مسلح یک دولت علیه نیروهای مسلح زمینی ، دریایی یا هوایی و یا دریانوردی هواپیمایی کشوری دولت دیگر .

بر اساس تعاریف فوق و با عنایت به نکات زیر مبنی بر تمهید مقدمات تجاوز علیه ایران جای تردید باقی نیست که تجاوز برنامه ریزی شده عراق علیه حاکمیت ، تمامیت ارضی و استقلال سیاسی جمهوری اسلامی ایران ، نقض آشکار اصول و قواعد حقوق عرفی و مثبت بین المللی می باشد . به منظور شناخت کامل عملیات تجاوزگرانه رژیم بعثی عراق بخشی از اقدامات آن رژیم که کاملاً مترادف با تعاریفات فوق الذکر و ناقص حقوق بین الملل و همچنین اصول اعلام شده از طرف عراق می باشد . (در تاریخ هشتم فوریه ۱۹۸۰ عراق اعلامیه ای تحت عنوان منشور عرب «THE PAN ARAB CHARTER» صادر نمود این اعلامیه که هماهنگ با اصول نهضت غیر متعهد ها می باشد ، از جمله رعایت اصل عدم توسل به نیروهای مسلح علیه ملت ها و کشورهای همسایه سرزمین عربی را پیش بینی می نماید . قابل توجه است که احترام به تمامیت ارضی و حاکمیت کلیه دول عضو ، عدم تجاوز بین دولت های عضو و حل و فصل اختلافات از طرق مسالمت آمیز ، یکی از اصول قابل توجه نهضت غیر متعهد ها می باشد .) نقل می گردد .

الف - بمباران دهات مناطق کردنشین ایران توسط ۴ فرزند هواپیمای سخو عراقی در ۱۴ خرداد ۱۳۵۸ (۴ ژوئن ۱۹۸۰) بمباران قراء فورانی و امامی از بخش نوسود توسط یک فروند میگ عراقی در ۵۸/۳/۱۸ (۸ ژوئن ۱۹۸۰).

ب - حمله سراسری ۳۱ شهریورماه ۱۳۵۹ (۲۲ سپتامبر ۱۹۸۱) عراق به خاک دولت جمهوری اسلامی ایران با دوازده لشکر رزمی و اشغال اراضی و دهات و شهرهای ایران.

ج - بمباران فرودگاه‌ها و تأسیسات نظامی اقتصادی ایران در شهرهای تهران - اصفهان - کرمانشاه - تبریز - همدان - بوشهر - شیراز - دزفول - آبادان - اهواز در ۳۱ شهریورماه ۱۳۵۹ (۲۲ سپتامبر ۱۹۸۱)

د - محاصره بندر و شهر آبادان و محاصره و اشغال بندر و شهر خرمشهر ایران به وسیله نیروهای مسلح زمینی و دریایی عراق.

ه - حمله نیروهای مسلح رژیم بعثی عراق (دریایی - هوایی و زمینی) به پایگاه‌ها و تأسیسات نظامی ایران و کشتی‌های تجاری و ناوها و هواپیماهای نظامی و هواپیماهای مسافری و تجاری (کشوری) ایران که در نتیجه منجر به تغییر مسیر کریدور پروازهای بین‌المللی شد. از آن جمله می‌توان حمله هواپیماهای عراق به هواپیمای وزیر خارجه الجزیره شهید بن یحیی و همراهان ایشان را نام برد.^۱

^۱ - کتاب تحلیلی بر جنگ رژیم عراق علیه جمهوری اسلامی ایران

استعداد یگان های متجاوز در شروع حمله به غرب دزفول و شوش

۱- لشکر ۱ پیاده مکانیزه شامل ۲ تیپ مکانیزه یک تیپ زرهی جمعاً ۷ گردان مکانیزه و ۵ گردان تانک یک گردان شناسایی ، ۴ گردان توپخانه صحرائی (هر کدام ۳ آتشبار) ، یک گردان پدافند هوایی و عناصر پشتیبانی رزمی و خدمات رزمی

(الف) تیپ ۱ پیاده مکانیزه قدس شامل ۳ گردان پیاده مکانیزه و یک گردان تانک

(ب) تیپ ۲۷ پیاده مکانیزه با ۳ گردان پیاده مکانیزه و یک گردان تانک

(پ) تیپ ۳۴ زرهی با ۳ گردان تانک و یک گردان پیاده مکانیزه

(ت) گردان شناسایی قدس

(ث) توپخانه لشکری با ۴ گردان توپخانه صحرائی و یک گردان پدافند

۲- لشکر ۱۰ زرهی شامل ۲ تیپ زرهی یک تیپ مکانیزه جمعاً ۷ گردان تانک ۵ گردان پیاده مکانیزه ، ۵ گردان توپخانه صحرائی ، یک گردان پدافند هوایی و یک گردان شناسایی و عناصر پشتیبانی رزمی و خدمات رزمی

(الف) تیپ ۱۷ زرهی با ۳ گردان تانک و یک گردان پیاده مکانیزه

(ب) تیپ ۴۲ زرهی با ۳ گردان تانک و یک گردان پیاده مکانیزه

(پ) تیپ ۲۴ پیاده مکانیزه با ۳ گردان تانک و یک گردان پیاده مکانیزه

(ت) توپخانه لشکری با ۵ گردان توپخانه صحرایی و یک گردان پدافندی هوایی

سازمان لشکر یک پیاده مکانیزه ارتش عراق در شروع تجاوز به منطقه غرب دزفول و شوش

۱- تیپ ۳۴ زرهی ۶- عده های لشکر

(الف) گردان تانک قرطبه
(ب) گردان تانک آندلس
لشکر

(پ) گردان تانک اشپیله
(ت) گردان ۸ پیاده مکانیزه

۲- تیپ ۱ پیاده مکانیزه قدس ۷- پشتیبانی لشکر

(الف) گردان ۱ پیاده مکانیزه
(ب) گردان ۲ پیاده مکانیزه
(پ) گردان ۳ پیاده مکانیزه
(ت) گردان ۱ تانک

۳- تیپ ۲۷ پیاده مکانیزه

(الف) گردان ۱ پیاده مکانیزه
(ب) گردان ۲ پیاده مکانیزه
(پ) گردان ۳ پیاده مکانیزه
(ت) گردان ۸ تانک

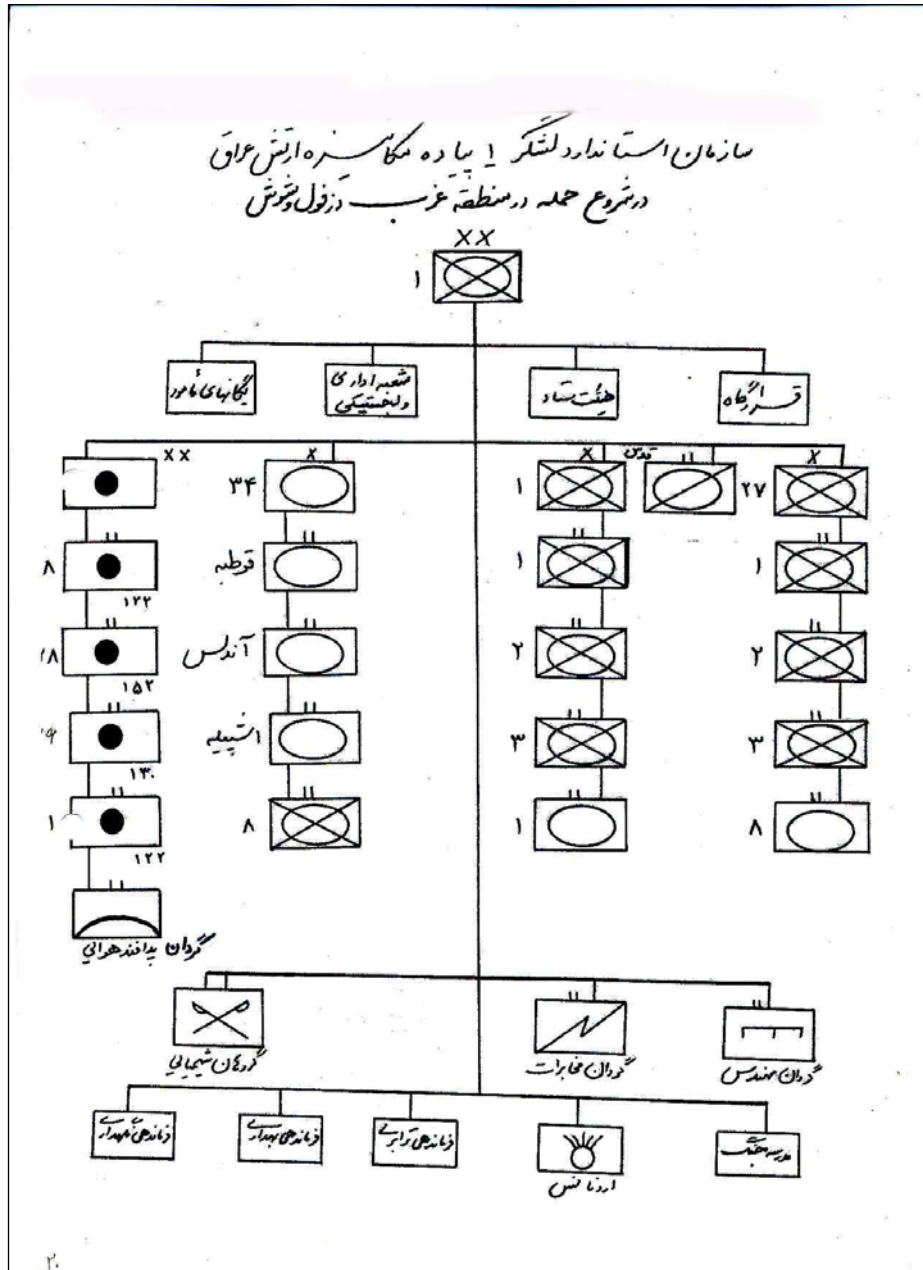
۴- گردان شناسایی قدس

۵- توپخانه لشکر

(الف) گردان ۸ توپخانه ۱۲۲ م م
(ب) گردان ۲۸ توپخانه ۱۵۲ م م
(پ) گردان ۲۶ توپخانه ۱۳۰ م م

(ت) گردان ۱ توپخانه ۱۲۲ م م

(ث) یک گردان پدافند هوایی

سازمان لشکر ۱۰ زرهی ارتش عراق در شروع تجاوز به منطقه غرب دزفول و شوش

۱- تیپ ۱۷ زرهی
۶- عده های لشکر
(الف) گردان تانک حماد شهاب
(الف) گردان مهندسی
لشکر

(ب) گردان تانک ۳۰ تموز
(ب) گردان مخابرات لشکر
(پ) گردان تانک ۱۴ تموز
(پ) گردان پدافند هوایی
(ت) گردان تانک ۶ پیاده مکانیزه
(ت) گروهان شیمیایی

۲- تیپ ۴۲ زرهی
۷- پشتیبانی لشکر
(الف) گردان تانک صدام
(الف) فرماندهی نگهداری
(ب) گردان تانک البعث
(ب) فرماندهی بهداری
(پ) گردان تانک یافا
(پ) فرماندهی اردنانس
(ت) گردان ۹ پیاده مکانیزه
(ت) فرماندهی ترابری

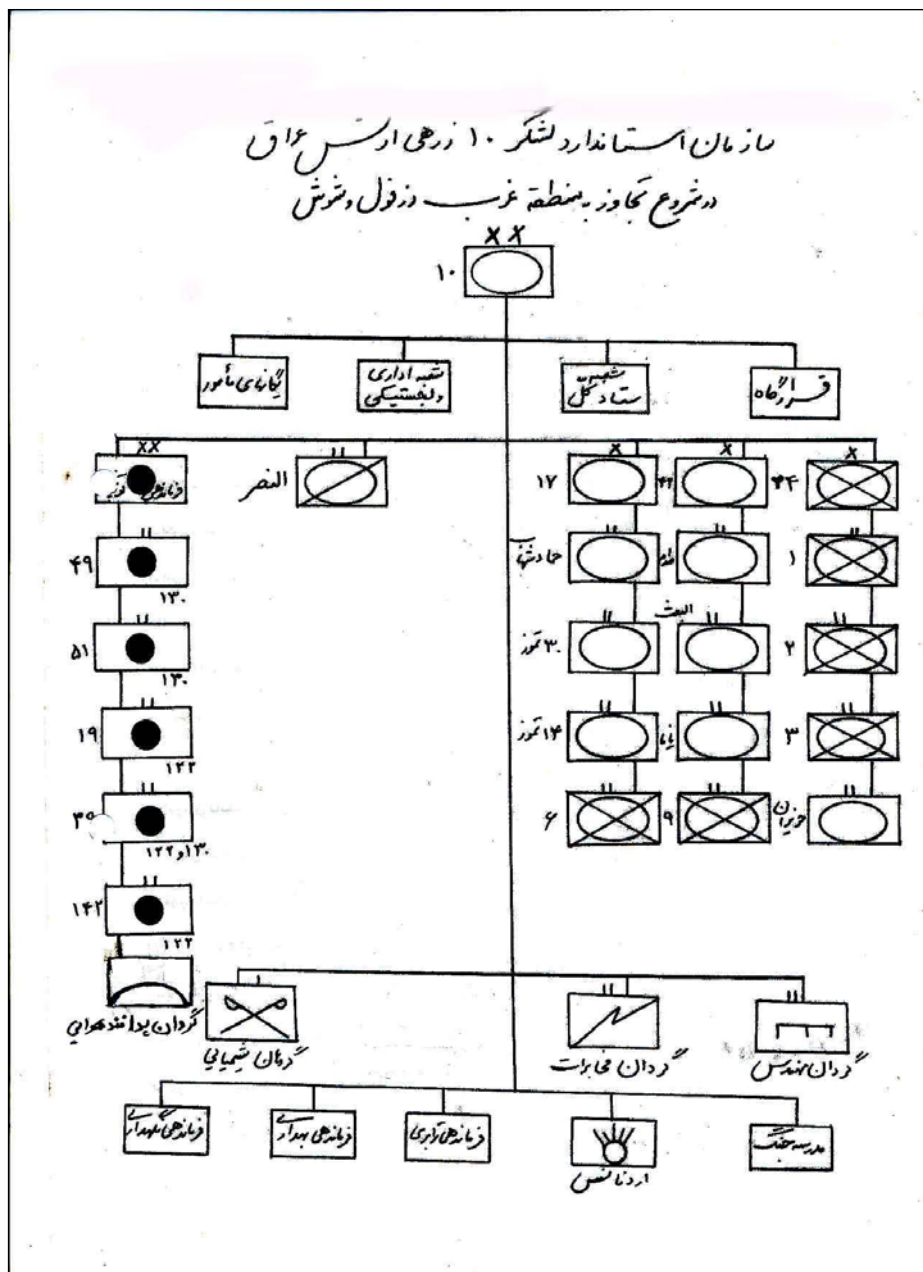
۳- تیپ ۲۴ پیاده مکانیزه
(الف) گردان یک پیاده مکانیزه
(ب) گردان دو پیاده مکانیزه
(پ) گردان سه پیاده مکانیزه
(ت) گردان تانک حزیران

۴- گردان شناسایی النصر

۵- توپخانه لشکر

(الف) گردان ۴۹ توپخانه ۱۳۰ م م
(ب) گردان ۵۱ توپخانه ۱۳۰ م م
(پ) گردان ۱۹ توپخانه ۱۲۲ م م
(ت) گردان ۳۹ مختلط توپخانه ۱۳۰ و ۱۲۲ م م
(ث) گردان ۱۴۲ توپخانه ۱۲۲ م م

(ج) یک گردان پدافند هوایی

معبه‌های پیشروی ارتش عراق

۱- معبر شمالی: که برای لشکر ۱۰ زرهی در نظر گرفته شده بود شروع معبر از علی غربی - پل رمیله روی رودخانه طیب شریانی - چم سری ربوط - رودخانه میمه - موسیان - عین خوش - دشت عباس و به پل نادری ختم می‌گردید.

۲- معبر جنوبی: که برای لشکر ۱ پیاده مکانیزه در نظر گرفته شده بود شروع معبر از حلفائیه - فکه - ارتفاعات برقازه و دوسلک و تپه‌های ابوصلیبی خات به شوش منتهی می‌شد.

۳ - نحوه پیشروی ارتش عراق از مرز تا رودخانه کرخه: گزارش فرمانده لشکر ۱۰ زرهی ارتش عراق سرتیپ حشام فخری که به هنگام تجاوز و شرکت در عملیات آفندی تهیه شده بود در بازگشت به امریه به کلی سرب سپاه سوم نشان می‌دهد که چگونه ارتش عراق با آمادگی کامل و با طرح اشغال ایران (مرحله یکم خوزستان) عملیات تعرضی خود را در منطقه عمومی دزفول و شوش با قصد اشغال مناطق فوق و بستن گلوگاه استان خوزستان در منطقه دو کوهه و تنگ فنی آغاز نمود و فرمانده لشکر ۱۰ زرهی به شرح زیر برای تهاجم آماده گردید.

روز ۳۱ شهریورماه تیپ‌های ۱۷ زرهی و تیپ ۴۲ زرهی و تیپ ۲۴ پیاده مکانیزه و گردان شناسایی النصر آماده اجرای عملیات شدند و فرمانده لشکر در منطقه تلویزیون عماره با فرمانده سپاه سوّم ملاقات می‌کند و فرمانده سپاه ساعت شروع حمله را این چنین بیان می‌کند: ساعت ۱۲۰۰ روز ۵۹/۶/۳۱ شروع حمله هوایی و ساعت ۰۰۳۰ روز ۵۹/۷/۱ زمان شروع حمله زمینی و ادامه پیشروی یگان‌ها در زیر نور ماه خواهد بود. برابر دستور یگان‌های سپاه ۳ دستور فوق را در ساعت تعیین شده به مرحله اجرا درمی‌آورند. در محور جنوبی لشکر یک پیاده مکانیزه موفق می‌شود ساعت ۱۰۰۰ روز ۳۱ شهریور ماه پاسگاه دویرج را به اشغال خود درآورد و در ساعت ۵۳۰ روز ۷/۱ پاسگاه چم سری نیز سقوط می‌کند و با ادامه فشار به یگان‌های مدافع با استفاده از تیپ ابن ولید موفق می‌شود تا پایان روز ششم مهرماه تمامی قسمت غرب کرخه را به اشغال خود درآورد.

یگان های عمده شرکت کننده در عملیات غرب دزفول و شوش در آغاز تجاوزات مرزی

- ۱- تیپ ۲ زرهی لشکر ۹۲
- ۲ - گردان ۲۸۳ سوارزرهی لشکر ۹۲ زرهی
- ۳- گروه رزمی ۳۷ زرهی از تیپ ۳۷ زرهی
- ۴ - گروه رزمی ۱۳۸ پیاده لشکر ۲۱ حمزه (لشکر ۲ مرکز)
- ۵ - گروه رزمی ۱۴۱ پیاده لشکر ۲۱ حمزه (لشکر ۲ مرکز)
- ۶ - عناصری از سپاه پاسداران دزفول و نیروهای مردمی

اسامی فرماندهان شرکت کننده در عملیات قبل از حمله سراسری

- فرمانده عملیات دزفول سرهنگ زرهی ستاد ملک نژاد از تاریخ ۵۹/۷/۵ تا زمان تشکیل قرارگاه مقدم نذاجا در جنوب .
- فرمانده تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد امرالله شهبازی از تاریخ ۵۹/۷/۵ به بعد .
- فرمانده گروه رزمی ۳۷ سرگرد زرهی غفار رامین و پس از مجروح شدن غفار رامین سرگرد زرهی اسدزاده .
- فرمانده گروه رزمی ۱۳۸ پیاده سرگرد پیاده حسین شرفه تیرماه سال ۵۹ به بعد .

فرمانده گروه رزمی ۱۴۱ پیاده سرهنگ ۲ پیاده احد مهدی پور پس از به
ثمر رسیدن انقلاب اسلامی .

نقشه اول : نقشه محورهای پیشروی

وقایع روز شمار یگان ها از لحظه حضور در منطقه تا خاتمه عقب نشینی

۱ - تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی

مناطق غرب دزفول و شوش جزو مناطق سرزمینی لشکر ۹۲ زرهی بوده و مسئولیت این مناطق نیز به تیپ ۲ زرهی واگذار گردیده بود . به منظور پدافند از مناطق فوق مواضعی قبل از انقلاب در عین خوش تهیه و عناصری از تیپ در این منطقه مستقر شده بودند . قبل از آغاز حمله سراسری ارتش عراق تعدادی از پرسنل تیپ ۲ به پاسگاه چیلان اعزام و در تاریخ ۵۹/۶/۱۷ یگان مستقر در منطقه فوق اعلام نمودند که با دشمن درگیر شده و درخواست یک قبضه خمپاره انداز ۱۲۰ م م و مهمات مربوطه را داشتند که دو دستگاه کامیون حامل مهمات با یک دستگاه نفربر حامل خمپاره انداز از عین خوش به چیلان اعزام می شود .

با توجه به اینکه پاسگاه چیلان در مسیر معبر وصولی مهمتی نبوده و فقط یک راه کوهستانی ارتباط آن را با شهر دهلران برقرار می سازد و این معبر نیز با برخورد به کوهستان های لرستان بن بست می شود به نظر می رسد ارتش عراق در نظر داشت با حمله به پاسگاه چیلان یگان های ایران را تجزیه نموده و به نقاط غیرحساس بکشاند . با توجه به حوادث مرزی و احتمال خطر در این منطقه نیروی زمینی به لشکر ۹۲ ابلاغ نمود باقی مانده تیپ را به عین خوش اعزام و نسبت به تقویت مواضع فوق اقدام نماید . برابر دستور ، حرکت تیپ به منطقه عین خوش آغاز و کلیه خودروهای چرخدار

تیپ در ساعت ۱۲۰۰ روز ۵۹/۶/۲۳ در حوالی عین خوش مستقر و خودروهای شنی دار تیپ نیز توسط سه دستگاه مازو سه دستگاه بنز کمرشکن به تناوب به منطقه حمل می‌گردند. «مدرک ۱۰۱ الی ۱۰۴ موجود در هیأت معارف جنگ»

وقایع روز شمار تیپ ۲ زرهی

(الف) با توجه به پیام‌های پیوست و بر مبنای گزارش یگان‌های مستقر در منطقه روزهای ۱۸ و ۱۹ شهریور عراقی‌ها قصد تصرف پاسگاه سمیده را داشتند که با مقاومت یگان‌های خودی متجاوز سرکوب و حمله دشمن دفع گردید. روز ۲۳ شهریور ماه به منظور تقویت منطقه دزفول تعداد ۶۵۰ نفر پرسنل گروه رزمی ۱۳۸ لشکر ۲۱ به عنوان احتیاط وارد منطقه گردید و در کنترل عملیاتی تیپ ۲ لشکر ۹۲ قرار گرفت.

حوادث مختلف در پاسگاه‌های مرزی سبب شد که لشکر در تاریخ‌های ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ شهریورماه هشدار لازم را به منظور آمادگی کامل در مورد احتمال حمله گسترده دشمن به منطقه خوزستان را اعلام نماید و با توجه به تهدید دشمن در منطقه فکه روز ۲۶ شهریورماه یک دسته تانک از گروه رزمی ۱۳۸ به فکه اعزام و در اختیار تیپ ۳۷ قرار گرفت. «مدرک ۱۰۵ الی ۱۰۸»

(ب) روز ۲۵ شهریورماه در پاسگاه سوبله و رشیده درگیری بین نیروهای خودی و دشمن به وقوع می‌پیوندد و چاه‌های نفت شماره ۵۷ و ۵۸ و ریگ ۲ کار را تعطیل و تقاضای کمک می‌نمایند و در درگیری روز ۲۶ شهریور در پاسگاه بیات یگان‌های خودی با اجرای آتش خمپاره‌انداز و تفنگ ۱۰۶ میلیمتری یگان مکانیزه دشمن مستقر در چلب سیاه را متلاشی و باقی مانده

یگان متجاوز به صورت فرار منطقه را ترک می نمایند و یک برج دیده بانی دشمن در سمیده نیز منهدم می گردد .

(پ) روز ۲۷ شهریورماه با دشمن درگیری به وجود می آید و از ساعت ۰۵۰۰ صبح روز ۲۷ تا ساعت ۱۷۳۰ که خاتمه درگیری اعلام می شود دشمن پاسگاه سمیده را زیر آتش سنگین قرار می دهد و به یونیت بهره برداری شرکت نفت دهلران حمله می کند که در این درگیری دو نفر درجه دار در پاسگاه سمیده زخمی و جراحات سطحی برمی دارند . « مدرک ۱۰۹ الی ۱۱۴ »

با توجه به حمله دشمن به پاسگاه های مرزی روز ۲۸ شهریور ماه سرپرست تیپ ۲ اعلام می نمایند چون این تیپ یگان زرهی است لازم است یک افسر زرهی ستاد دیده در رأس تیپ باشد تا هم آهنگی های لازم را در مورد به کار بردن تیپ در عملیات جنگی به عمل آورد مقرر فرماید قبل از اینکه اتفاقی رخ دهد در مورد اعزام افسر مذکور اقدام نمایند . « مدرک ۱۱۵ »

(ت) برابر گزارش موجود روز ۵۹/۶/۲۹ در منطقه سمیده درگیری بین یگان های خودی و دشمن آغاز و در ساعت ۱۸۳۰ خاتمه می یابد و نیروهای دشمن تا رودخانه دویرج پیشروی می کنند و حدود ۲۰۰ دستگاه تانک دشمن در عرض ۲۰ کیلومتر از نهر عنبر تا رباط مستقر می گردد و یگان های خودی در منطقه اعلام می نمایند در صورتی که از آنها پشتیبانی هوایی به عمل نیاید تا غروب عین خوش سقوط خواهد کرد . « مدرک ۱۱۶ الی ۱۱۸ »

(ث) روز اوّل مهرماه

پاسگاه رباط سقوط می کند و دشمن در جاده مرزی به سمت عین خوش پیشروی می نماید .

(ج) روز دوم مهرماه

روز دوم مهرماه یگان های تیپ در درگیری شدید موفق می شوند تعداد ۱۲ دستگاه تانک دشمن را منهدم و یک دستگاه تانک سالم را به غنیمت بگیرند و با فشار دشمن به یگان های خودی فرمانده تیپ تقاضای پشتیبانی هوایی می نماید و در گزارش خود اعلام می کند در صورت عدم پشتیبانی هوایی کلیه یگان های تیپ از بین خواهند رفت .

(چ) روز سوم مهرماه

یگان های دشمن با آتش سنگین یگان های تیپ را وادار به عقب نشینی اجباری نموده و تا ۴ کیلومتری یگان ها پیشروی می نمایند .

(ح) روز چهارم مهرماه

با اشغال مواضع عین خوش توسط نیروهای دشمن تیپ به مواضع علی گره زد عقب نشینی نموده و در تپه های علی گره زد آماده پدافند می گردد . در درگیری بین نیروهای تیپ و یگان های زرهی دشمن در تپه های علی گره زد که (در ساعت ۱۴۳۰) به وقوع می پیوندد دو تانک ارتش عراق توسط یگان های تیپ منهدم می گردد . « مدرک ۱۱۹ »

(خ) روز پنجم مهرماه

در ساعت ۰۹۴۰ روز پنجم مهرماه ، تیپ اعلام نمود حدود دویست دستگاه تانک دشمن در منطقه مستقر شده و ۵۰ الی ۶۰ دستگاه تانک به سمت مواضع علی گره زد در حرکت هستند یگان سمت راست ما در حال محاصره شدن است و به علت حجم آتش دشمن یگان های تیپ در حال عقب نشینی به سمت رودخانه کرخه هستند . برابر پیام شماره ۳۴۸ در ساعت ۱۳۵۵ دقیقه روز پنجم مهرماه با فشار دشمن تیپ به شرق کرخه

عقب نشینی می نماید و بنه های تیپ که در شرق کرخه مستقر بودند در ساعت ۱۴۲۵ شرق رودخانه را ترک و به عقب می روند .

قسمتی از خاطرات سرهنگ امرالله شهبازی :

من قبل از شروع جنگ در معاونت عملیات و اطلاعات نیروی زمینی در شغل رییس دایره جنگ های نامنظم مشغول انجام وظیفه بودم و در تاریخ ۵۹/۷/۳ طبق دستور با تعدادی دیگر از افسران زرهی نیروی زمینی به اهواز اعزام و پس از معرفی به فرمانده لشکر ۹۲ (سرهنگ قاسمی نو) در تاریخ ۷/۵ به عنوان فرمانده تیپ ۲ و سرهنگ ۲ قندی به عنوان معاون تیپ معرفی شدیم. در تاریخ ۵۹/۷/۵ فرمانده و معاون جدید تیپ در حوالی غرب رودخانه کرخه با تیپ ۲ دزفول که در حال عقب نشینی بودند برخورد نمودم و توانستم تیپ ۲ دزفول را در شرق رودخانه متوقف و خود را به پرسنل تیپ معرفی کنم . پس از بررسی و سؤال از پرسنل تیپ متوجه شدم که استعداد دشمن در منطقه تیپ یک لشکر و استعداد نیروی تیپ شامل ۵ دستگاه تانک چیفتن سه دستگاه موشک تاو سه قبضه تفنگ ۱۰۶ سه دستگاه تانک شناسایی اسکورپین و ۵ دستگاه توپ خودکشی و سلاح های انفرادی همراه پرسنل بود. یگان های تیپ را که استعداد آن در حدود یک گروهان می شد در شرق کرخه سازمان و مستقر نمودم . (استعداد دشمن در منطقه تیپ ۲ دزفول (لشکر ۱۰ زرهی) با ۲۰۰ دستگاه تانک و استعداد تیپ ۲ لشکر ۹۲ در مقابل یک لشکر زرهی در حدود یک گروهان با ۵ دستگاه تانک).^۱

(د) روز ششم مهرماه

^۱ - از یادداشت های سرهنگ سید یعقوب حسینی (آر شیو هیأت معارف جنگ)

لشکر ۹۲ به تیپ اعلام می نماید پشتیبانی هوایی انجام شد عقب نشینی نکنید زیرا تیپ ۳۷ معدوم خواهد شد و به تیپ ۳۷ مأموریت داده می شود با یک گروه رزمی در ساعت ۱۶۰۰ روز ۶ تک نموده و ارتفاعات علی گره زد را از سمت دوسلک اشغال نماید . تیپ ۲ پس از موفقیت تیپ ۳۷ با استفاده از کلیه امکانات و پشتیبانی به سمت ارتفاعات شاوریه حرکت و ارتفاعات شاوریه را اشغال نماید . (که عملاً این دستور اجرا نشد)

با توجه به بحران منطقه و گزارشات یگان ها ، لشکر ۹۲ به کلیه فرماندهان تأکیداً ابلاغ می نماید به هیچ وجه حق عقب نشینی از مواضع تعیین شده را ندارند و باید تا آخرین نفس منطقه را حفظ و نهایتاً با تهاجم گسترده و آتش سنگین دشمن تیپ اطلاع می دهد دشمن از پل کرخه عبور می کند و هیچگونه مقاومت مقدور نیست کمک - کمک - کمک . تیپ در ساعت ۱۳۲۵ روز ۶ اعلام نمود سعی می کند که مواضع غرب کرخه را اشغال نماید در صورتی که فقط ۵ دستگاه تانک در اختیار دارد و دشمن در سراسر غرب رودخانه مستقر شده و با توپخانه نیروهای مستقر در شرق کرخه را زیر آتش دارد . « مدرک ۱۲۰ الی ۱۲۷ »

(ذ) روز ۷ مهرماه

پس از فشار دشمن به یگان های تیپ و تحمیل عقب نشینی اجباری تیپ در شرق کرخه مستقر می گردد و فرمانده تیپ اعلام می نماید از پرسنل و وسایل تیپ ۲ منحصراً تعداد کمی پرسنل و چند دستگاه خودرو چرخدار و ۲ دستگاه نفربر و ۲ دستگاه تانک که قادر به تیراندازی نیستند موجود است ضمناً در درخواست خود سئوال می نماید خواهشمند است دستور فرمایید این پرسنل بدون روحیه را که قادر به هیچ مقاومتی نیستند

تکلیفشان را مشخص نمایید . (با توجه به این شعار نظامیان که باید مقاومت نمایند و نمی توانند این وظیفه را انجام دهند باید تسلیم شوند یا به پادگان های نظامی منطقه خود را معرفی کنند) خواهشمند است هر چه سریع تر تکلیف این عده را مشخص و به طور صریح دستور لازم را صادر بفرمایید .

تیپ مجدداً در تاریخ ۷/۷ آخرین وضعیت خود را این چنین به لشکر اعلام نمود که پرسنل تیپ با همه فداکاری و از خود گذشتگی به علت قابل قیاس نبودن نیروهای دشمن با نیروهای خودی و عدم پشتیبانی هوایی مواضع عین خوش و علی گره زد و کرخه را از دست داد و فرمانده تیپ هم اکنون مفقود شده و در حال حاضر اکثر پرسنل یگان یا فراری هستند یا شهید شده اند و به صورت متفرق و بدون سرپرست در بیابان پراکنده بوده و کوچکترین امیدی به زنده ماندن ندارند و آتش دشمن از ساعت ۲۳۰۰ روز ۷/۷ شروع شده فعلاً تیپ در پشت شهر بابک شرق رودخانه کرخه به صورت متفرق مستقر شده است .

لشکر ۹۲ به منظور تقویت یگان های تیپ یک گروهان سازمانی با وسایل از دژبان مرکز و یک گروهان مهندسی رزمی از بروجرد و ۴ گروهان با سلاح و تجهیزات انفرادی از نداجا و دژبان وزارت دفاع را به تیپ مأمور و ابلاغ نمود پرسنل فوق را در محل پراکندگی تیپ مستقر نماید .

برابر دستور فرماندهی نزاجا به یگان ها ابلاغ و تأکید شد تا آخرین نفس بایستی شهر دزفول نگهداری و حفظ شود و با توجه به احتمال عبور دشمن از کرخه به گردان مهندسی نیز ابلاغ شد نسبت به مین گذاری شرق رودخانه کرخه اقدام نماید . « مدرک ۱۲۸ الی ۱۳۴ »

(ر) روز هشتم مهرماه

برابر اعلام تیپ ۲ استعداد دشمن در نزدیکی پل کرخه یک تیپ زرهی گزارش شده و تانک‌های ام ۴۷ منطقه را ترک کرده اند چنانچه کمک آنی نشود دشمن از پل کرخه عبور خواهد کرد تیپ ۳۷ در سه راهی دهلران توقف کرده و به بهانه‌های مختلف از آمدن به صحنه نبرد خودداری می‌کند دشمن در دو کیلومتری کرخه مستقر بوده و چنانچه تا چند دقیقه دیگر کمک نکنید همه از بین خواهیم رفت. « مدرک ۱۳۵ الی ۱۳۶ »

(ز) روز نهم مهرماه

قبلاً به تیپ ابلاغ شد در صورت نفوذ دشمن نسبت به تخریب پل نادری اقدام نماید. تیپ از لشکر کسب تکلیف می‌نماید در منطقه دو دستگاه پل موجود است یکی پل پانل و دیگری پل فلزی کدام یک باید منفجر گردد؟ آخرین وضعیت اینکه استعداد دشمن در روز ۹ مهرماه یک تیپ تقویت شده زرهی شامل صد دستگاه تانک در سراسر غرب رودخانه کرخه در عمق ۵ الی ۷ کیلومتری مستقر گردیده و نیروهای خودی در شرق رودخانه در حوالی پادگان سوارزرهی به سمت جنوب مواضعی را به طور نامنظم اشغال نمودند. برابر اعلام سماجا در تاریخ ۵۹/۷/۹ سپاه دشمن به واحدهای خود در منطقه دزفول و کرخه دستور داد آمادگی کامل داشته باشند تا ظرف ۲۴ یا ۴۸ ساعت آینده با رسیدن نیروهای پشتیبانی از لشکرهای ۳ و ۹ زرهی استفاده از موقعیت نموده و عملیات تصرف دزفول در مناطق مورد نظر را کامل نماید. « مدرک ۱۳۷ الی ۱۴۰ »

(ژ) روز دهم مهرماه

آخرین وضعیت یگان‌ها برابر گزارش تیپ ۲ حاکی از آن است که پرسنل تیپ ۲ در سمت راست دو راهی پادگان (سوارزرهی) پای پل و تیپ ۳۷ از جاده تا دو راهی دهلران و گروه رزمی ۱۳۸ و ۱۴۱ منطقه شوش را پوشانیده و

همگی در شرق رودخانه کرخه مستقر هستند. برابر اعلام تیپ پل پی ام پی کرخه منفجر شده برای عبور یگان ها در خط نیاز به یک دستگاه پل با خدمه مربوط می باشد که گردان ۴۱۴ پل در ساعت ۱۴۴۰ روز ۷/۸ اطلاع داد یک گروهان کامل پل پی ام پی به منطقه حرکت نمود و همچنین تیم هوانیروز مستقر در لشکر گزارش داد فعالیت های پراکنده دشمن در منطقه سرپل و همچنین تپه چشمه در غرب پای پل و در منطقه شوش مقابل شوش و در غرب رودخانه واحدهای زرهی و موتوریزه و مهندسی دشمن با کثرت زیاد مشاهده می شود. «مدرک ۱۴۱»

(س) روز یازدهم مهرماه

برابر دستور فرمانده نیروی زمینی (سرتیپ ظهیرنژاد) به تیپ ۲ دزفول و تیپ ۳۷ زرهی ابلاغ می گردد با عبور از رودخانه کرخه تک نموده و سرپلی را در غرب رودخانه اشغال نمایند. ساعت ۰۶۰۰ روز ۱۳ مهرماه تیپ ۲ زرهی و گروه رزمی ۳۷ مستقر در شرق ساحل کرخه پس از عبور از رودخانه و درگیری شدید با دشمن و با پشتیبانی نیروی هوایی و هوانیروز و آتش توپخانه موفق می شوند دشمن را در منطقه سرپل نادری در غرب رودخانه کرخه به عقب رانده و سرپلی را در سه کیلومتری غرب رودخانه اشغال نمایند که این عمل مهم و سرنوشت ساز مبنایی برای حرکت یگان ها به غرب کرخه و آمادگی برای نزدیک شدن به دشمن به منظور اجرای عملیات آتی گردید. تیپ اعلام نمود تیپ ۲ و گروه رزمی ۳۷ موفق شدند دشمن را چند کیلومتر به عقب برانند و نیاز به یک یگان جدید تازه نفس دارند تا تک را ادامه دهند. «مدرک ۱۴۲»

(ش) روز ۱۶ مهرماه

تیپ ۲ پس از عملیات موفقیت آمیز خود و اشغال سرپل در غرب کرخه

گزارش نمود مدت سه روز است این یگان در سرپل مستقر و مشغول دفاع می‌باشد. در حال حاضر نیروی کافی جهت نگهداری و حفظ سرپل را ندارد و خواستار روشن شدن وضعیت تیپ و همچنین نگهداری سرپل با توجه به تقویت نیروهای دشمن شده است و آخرین اطلاعات تیپ در روز ۱۶ مهرماه حاکی از آن است که نیروهای تیپ در ۲ الی ۳ کیلومتری غرب کرخه و دشمن در ۷ کیلومتری سرپل مستقر می‌باشد. مدرک ۱۴۳ الی ۱۴۵ برابر امریه شماره $\frac{۳۰}{۳۱}$ قرارگاه نزاچا یگان های تیپ و زیر امر با یگان های لشکر ۲۱ حمزه از ساعت ۲۴۰۰ روز ۵۹/۸/۶ تا روز ۵۹/۸/۷ به تدریج تعویض و در حوالی پل بالا رود مستقر و مشغول تجدید سازمان و بازسازی شدند و گردان ۲۸۳ سوارزرهی روز ۸/۸ از زیر امر تیپ ۲ خارج و اولین سریال تیپ در ساعت ۰۶۳۰ روز ۸/۱۹ به سمت اهواز حرکت می‌نماید و کلیه یگان های تیپ روز ۵۹/۸/۲۱ در منطقه جدید مستقر می‌گردند.

۲- گردان ۲۸۳ سوارزهی

مقدمه :

قبل از آغاز تجاوزات مرزی گردان ۲۸۳ سوارزهی در اهواز مستقر بوده و با شروع درگیری به یگان فوق ابلاغ می گردد به محض دریافت این دستور به منطقه دزفول حرکت نموده و از پاسگاه نهر عنبر تا صفریه را پوشش نماید . با دریافت این مأموریت گردان از اهواز عازم منطقه دزفول می شود و در ساعت ۱۳۳۰ روز ۵۹/۶/۲۳ به عین خوش وارد و پس از رفع مشکلات عازم محل مأموریت می گردد . ضمن اجرای پوشش در درگیری های مختلف روز ۵۹/۶/۲۹ اعلام می نماید .

(الف) یک گردان تانک دشمن در حوالی پاسگاه صدام (رو به روی پاسگاه سمیده) مستقر شده و گردان مشغول تحکیم موضع می باشد گروهان سوم این یگان در ساعت ۲۰۰۰ با دشمن درگیر شده و منطقه پاسگاه سمیده شدیداً زیر آتش دشمن قرار دارد و حداکثر برد سلاح سازمانی این گردان ۳ کیلومتر بوده و خدمه موشک تاو این یگان کارآیی و آموزش لازم را نداشته و به نحوه تیراندازی با این سلاح آشنایی ندارند . گردان از لشکر درخواست می نماید وضعیت پشتیبانی آتش توپخانه و همچنین مسئولیت هدایت و رهبری این عملیات را مشخص نماید .

(ب) روز ۳۰ شهریورماه

رکن سوم لشکر ۹۲ به گردان ابلاغ می نماید (به جای آموزش) موشک های تاو خود را به جلو برده و در خط اجرای تیراندازی نمایید و خمپاره اندازه های ۸۱ م م را در خط خمپاره اندازه های تیپ ۲ قرار داده و با حداکثر برد اجرای آتش نمایید . اجرای دستور لشکر جنبه فوریت دارد و کوچکترین قصوری قابل بخشش نیست . « مدرک ۱۴۶ الی ۱۴۹ »

(پ) روز اوّل مهرماه

با شروع پیشروی دشمن در نقاط مرزی توان گردان ۲۸۳ سوارزهی در اجرای مأموریت پوششی آن چنان نبود که بتواند مقاومت مؤثری در مقابل یک لشکر زهی دشمن انجام دهد. لازم به ذکر است که عنصر اصلی رزمی گردان ۷ دستگاه تانک اسکورپیون و ۳ دستگاه موشک تاو بوده و جمع استعداد گردان از یک گروهان سوارزهی تجاوز نمی کرد لذا با پیشروی سریع نیروهای متجاوز پس از عبور از ارتفاعات مرزی حمرین مواضع یگان های لشکر در عین خوش و دوسلک مورد تهدید جدی قرار گرفت.

(ت) روز دوّم مهرماه

فرمانده گردان اعلام می نماید در اثر حملات شدید دشمن گروهان های دوّم و سوّم در محاصره قرار گرفتند و گردان به طور کلی از هم پاشیده شد و خسارات وارده به گردان شامل:

زخمی ۸ نفر، تعداد اسیر معلوم نیست احتمالاً حدود ۲۵ نفر، تعداد یک دستگاه تفنگ ۱۰۶ و یک دستگاه نفربر با موشک تاو منهدم شده، تعداد ۴ دستگاه تانک و یک دستگاه تانک بر و یک دستگاه نفربر فرماندهی به دست دشمن افتاده و تعدادی از پرسنل مفقود شده اند و این گردان با ۵ دستگاه اسکورپیون و دو دستگاه موشک تاو که باطری آنها تمام شده قادر به پوشش منطقه نخواهد بود و استعداد رزمی یگان به علت تلفات سنگین در حدود یک دسته است. در حال حاضر گردان فقط تفنگ ژ-۳ در اختیار دارد با وضعیّت فوق که فاقد آتش پشتیبانی است اجازه داده شود از محور (ابوغریب) که هیچ بهره ای ندارد به مواضع علی گره زد عقب نشینی نموده و در وضعیّت فعلی گردان با تفنگ ژ-۳ از مواضع علی گره زد دفاع نماید.

(ث) روز چهارم مهرماه

گردان در محاصره دشمن قرار گرفته و با سایر یگان های مستقر در شمال منطقه تن به عقب نشینی اجباری داده و همزمان با سایر یگان های مستقر در شمال منطقه عقب نشینی نمود .

(ج) ساعت ۱۸۰۰ روز ۷ مهرماه گردان (-) سوارزهی که در شرق کرخه مستقر بوده با تمام امکانات در مقابل تک دشمن مقاومت نموده و تعداد ۸ دستگاه تانک متجاوز را که قصد عبور از پل کرخه حوالی پاسگاه ژاندارمری را داشتند منهدم می نماید . در این عملیات یک نفر درجه دار شهید و ۴ نفر به سختی مجروح می گردند و همچنین برابر اطلاع گردان در حدود ۲ گردان دشمن در ۴ کیلومتری ساحل کرخه متمرکز شده و آرایش حمله گرفته اند .

گردان در این وضعیّت فقط ۳ دستگاه اسکورپیون و دو دستگاه موشک تاو و ۵ قبضه خمپاره انداز ۸۱ میلیمتری در اختیار دارد و بین یگان های منطقه هیچگونه هم آهنگی به عمل نیامده ، وضع بی نهایت بحرانی و ابتکار عمل از دست رفته است. « مدرک ۱۵۰ ، ۱۵۱ »

(چ) روز ۸ مهرماه

گردان در تپه های ساحل نزدیک پل نادری در جنوب تپ ۲ و در شمال عناصری از تپ ۳۷ مستقر بوده و در بدترین شرایط از نظر استعداد پرسنل و لجستیکی به سر می برد تمام فشار دشمن روی یگان فوق متمرکز می باشد .
(ح) پس از خاتمه مأموریت گردان برابر امریه شماره $\frac{۲۸۰۱}{۵۹/۸/۸}$ از زیر امر تپ ۲ خارج و در حوالی کریت مواضعی انتخاب سپس به مأموریت اهواز اعزام گردید.

« مدرک ۱۵۲ ، ۱۵۳ »

۳ - تیپ ۳۷ زرهی

مقدمه:

تیپ ۳۷ زرهی در آغاز با سه گردان تانک و سه گروهان مستقل شامل (گروهان قرارگاه تیپ گروهان ۲۱۳ سوارزرهی - گروهان ۵۹۷ سربازبر) به عنوان پشتیبانی آموزش مرکز زرهی تشکیل گردید^۱.
با توجه به بحران های مرزی به تیپ ۳۷ مأموریت داده شده بود که در تاریخ ۵۹/۲/۲ با کلیه مقدمات خود با زیر امر گرفتن گردان ۱۹۱ پیاده از مرکز پیاده شیراز با سازمان دادن ۲ گروه رزمی از شیراز تا اصفهان را روی جاده و از اصفهان تا اندیمشک را با استفاده از قطار به اندیمشک تغییر مکان دهد.

در اواخر اردیبهشت ماه ۵۹ تیپ ۳۷ زرهی به فرماندهی سرهنگ ۲ زمانفر با دو گردان تانک و یک گروهان سربازبر در پشت رودخانه کرخه مستقر گردید. (تیپ ۳۷ با دو گروه رزمی ناقص وارد منطقه شد یک گردان شامل ۲ گروهان و ارکان بود و هر گروهان به جای ۱۷ دستگاه تانک فقط ۷ دستگاه تانک داشت مصاحبه سرگرد رامین با استادان دانشگاه جنگ) گردان ۲۳۸ تانک به فرماندهی سرگرد غفار رامین با ترکیبی از دو نوع تانک ام ۶۰ و ام ۴۷ و گردان ۲۳۹ تانک به فرماندهی سروان طاهر محب با تانک های چیفتن.
پس از گذشت مدتی برابر طرح قرار شد یک گردان از تیپ در ارتفاعات دوسلک مستقر و پرسنل گردان بعدی با ستاد تیپ به شیراز مراجعت نموده و نیروها به صورت یک ماه در منطقه و یک ماه در شیراز یکدیگر را تعویض نمایند. ولی به علت ناآرامی منطقه شیراز گروه رزمی که به شیراز برگشت

^۱ - کتاب رکن سوم مرکز زرهی شیراز

تجزیه شد و یک گروهان برای آرام سازی منطقه عناصر مسلح قشقای اعزام و یک گروهان دیگر آن را به پاوه اعزام نمودند .

در اواسط مرداد و اوایل شهریورماه سال ۵۹ مسئولیت منطقه دوسلک به گروه رزمی ۲۳۸ واگذار گردید فرمانده گروه پس از بررسی منطقه و با توجه به وضعیت نابسامان یگان های ژاندارمری مستقر در پاسگاه های تحت مسئولیت و با تقاضای مکرر وی یک گروهان آموزشی پیاده از مرکز پیاده شیراز و یک آتشبار از مرکز آموزشی توپخانه اصفهان زیر امر این گروه قرار گرفت و توسط فرمانده گروه سازمان ویژه ای شامل (یک گروهان تانک چیفتن ۲ گروهان ترکیبی از ام ۶۰ و ام ۴۷ و یک گروهان مختلط نفربر و تانک اسکورپیون و یک گروهان پیاده یک آتشبار ۴ توپه و ۲ قبضه توپ ۲۳ میلیمتری) در منطقه تشکیل گردید . با شروع تجاوز مکرر در پاسگاه های مرزی تیپ ۳۷ به وسیله گروه رزمی ۱۳۸ تقویت و پاسگاه گروه رزمی در چنانه مستقر شد و مسئولیت پاسگاه فکه و دویرج و رشیده و طاوسییه تا پاسگاه سوبله را عهده دار گردید و فرمانده گروه رزمی پس از شناسایی با فرماندهان و ستاد گردان بر مبنای اهمیت منطقه گروه را در مکان های زیر مستقر نمود :

یک گروهان تانک با یک دسته پیاده در فکه .

یک دسته تانک در پاسگاه دویرج .

یک گروهان تانک چیفتن در شرق رودخانه دویرج و شمال غربی آبادی

یبس .

یک آتشبار ۱۵۵ م م پشت جاده چاه نفت .

گروه رزمی ۱۳۸ پیاده به عنوان احتیاط لشکر مستقر در ارتفاعات

دوسلک .

یک پاسگاه اطلاعاتی از سپاه پاسداران در آبادی چنانه^۱.

وضعیت گروه رزمی ۳۷ در شهریور ماه ۵۹

حوادثی که در شهریورماه ۵۹ در حیطة مسئولیت گروه رزمی ۳۷ به وقوع پیوست بیشتر از پیام‌های ارسالی این یگان و از نوشته‌های فرمانده گروه رزمی (سرگرد غفار رامین) و همچنین از یادداشت (سرگرد توپخانه حسین حاتمی افسر عملیات) بهره‌برداری شده است. افسران فوق وقایع منطقه را به شرح زیر اعلام داشتند:

(۱) قبل از شهریورماه ۵۹ نیروهای عراق در پشت میله‌های مرزی اقدام به تهیه سنگر تانک می‌کردند و تانک‌ها و نفربرهای زرهی را بدون هیچگونه استتاری در اطراف پاسگاه فکه عراق در کنار هم قرار می‌دادند و به منظور تمرین در طول روز تانک‌ها از محل تجمع حرکت و در سنگرهای تهیه شده مستقر و قبل از غروب آفتاب مجدداً به منطقه تجمع عقب برمی‌گشتند.

(۲) در یکی از شناسایی‌های روز ۲۰ شهریورماه فرمانده گروه رزمی شاهد آماده کردن زمین توسط نیروهای عراقی در منطقه فکه بوده که بلافاصله مسئله را با پاسگاه ژاندارمری عراق در میان می‌گذارد و فرمانده پاسگاه عراق اظهار می‌دارد مسئله تقسیم زمین بین کشاورزان است و مسئله خاصی در بین نیست.

(۳) برابر اعلام گزارش یگان‌های مستقر در منطقه در روز ۲۱ شهریور ماه نیروی به استعداد یک لشکر مکانیزه عراق از جاده مرزی پاسگاه صدام به طرف پاسگاه سوبله در حرکت بودند که به یگان‌های مستقر در منطقه آماده

^۱ - از یادداشت‌های سرتیپ دوم حسین حاتمی رییس رکن سوم گروه رزمی ۳۷

باش ابلاغ و به منظور بررسی فرمانده گروه رزمی به اتفاق افسر عملیات به پاسگاه فکه عزیمت و از آنجا رهسپار پاسگاه سوبله می شوند .

(۴) روز ۱۸ شهریورماه

چاه های شماره ۱ و ۷ پایدار در منطقه سمیده مورد حمله نیروهای عراقی قرار گرفت . لشکر ۹۲ به کلیه یگان ها من جمله گروه رزمی ۳۷ زرهی اعلام می نماید آمادگی حمله متقابل در منطقه مربوطه را داشته باشید . در این روز گروه رزمی ۳۷ گزارش می کند در حین تعویض در ساعت ۱۳۳۰ در پاسگاه سمیده درگیری با سلاح سبک بین نیروهای خودی و نیروهای دشمن به وجود آمده و پس از نیم ساعت این درگیری بدون هیچگونه تلفاتی به پایان رسید . « مدرک ۱۵۴ الی ۱۵۶ »

(۵) روز ۱۹ و ۲۰ شهریورماه

برابر اطلاع لشکر ارتش عراق به احتمال بسیار قوی قصد حمله گسترده ای به منطقه خوزستان را دارد . قویاً تأکید می نماید که با تمام امکانات و قدرت عکس العمل مناسبی را نشان داده و هر گونه تجاوزی را به شدت سرکوب نمایند ، لحظه ای غفلت نکنید و با تمام وجود مراقب اوضاع باشید . « مدرک ۱۵۷ ، ۱۵۸ »

(۶) روز ۲۵ شهریورماه تیراندازی پراکنده عراقی ها به پاسگاه صفریه ، فکه ، سمیده ، آغاز و افراد ژاندارمری پاسگاه های فوق سراسیمه به قرارگاه گروه رزمی به دوسلک مراجعه و اظهار داشتند عراقی ها تمام پاسگاه ها را به اشغال خود درآوردند . با اعلام این خبر فرمانده گروه چند دستگاه تانک را در تقویت پاسگاه ها قرار می دهد و پرسنل ژاندارمری را مجدداً جهت ادامه مأموریت به پاسگاه ها می فرستد و در این روز چاه های نفت شماره ۱ و ۷ و ۵۸ توسط مهاجمین عراقی محاصره می شود (بعد از پاسگاه فکه رو به روی

پاسگاه صدام) ضمناً در منطقه چاه نفت ۵۸ دهلران (رو به روی پاسگاه بیات) نیز درگیری به وجود می‌آید که توسط یگان‌ها قوای کمکی جهت سرکوب اعزام می‌گردد.

در روز ۲۵ شهریورماه در پاسگاه طاوسیة نیروهای خودی با عراقی‌ها درگیر می‌شوند و پاسگاه طاوسیة بین نیروهای خودی و عراقی‌ها دست به دست می‌شود و فرمانده گروه رزمی به منظور حفظ پاسگاه فوق یک واحد پیاده را با تانک به کمک مدافعین پاسگاه اعزام می‌نماید و یگان‌های اعزامی پس از خنثی کردن تجاوز دشمن در ساعت ۰۶۰۰ روز ۵۹/۶/۲۶ به مواضع خود مراجعت می‌نمایند. مدرک ۱۵۹، ۱۶۰ (۷) روز ۲۶ شهریورماه

در ساعت ۰۶۵۵ دقیقه تیپ ۳۷ اعلام نمود تعداد ۵۰ دستگاه تانک به خط زنجیر از طرف پاسگاه فکه و دویرج به سمت تیپ ۳۷ در حال پیشروی هستند و در صورتی که پشتیبانی هوایی انجام نشود سقوط پاسگاه فکه و دویرج حتمی است و با توجه به حوادث پیش آمده روز ۲۶ شهریورماه و برابر طرح گروه رزمی ۲۳۹ در پشت رودخانه دویرج و گروه رزمی ۲۳۸ به پاسگاه فکه - دویرج - سوبله و صفریه اعزام و عناصر پیاده به صورت تقویت روانه پاسگاه‌های فوق می‌گردند و تیم تانک گروه رزمی ۱۳۸ ساعت ۱۸۰۰ روز ۵۹/۶/۲۷ در فکه مستقر می‌گردد.

در پاسگاه فکه عملاً یک دسته تانک - دو قبضه خمپاره انداز - یک دستگاه نفربر و یک گروه پیاده از گردان ۱۳۸ مستقر بودند. (قرارگاه گروه رزمی نیز شامل یکدستگاه نفربر فرماندهی بود که در همین محل استقرار داشت)

روز ۲۶ شهریورماه درگیری در منطقه بیات و سمیده و فکه و پاسگاه های بین فکه تا غرب بستان شدید می شود و با توجه به وقایع فوق تیپ ۳۷ اعلام می نماید که مدت ۴۸ ساعت درگیر عملیات هستیم و از کلیه امکانات خود حداکثر استفاده را به عمل آوردیم . مقرر فرمایید نسبت به اعزام یک گروهان تانک تقویت شده حداکثر تا ۴ ساعت دیگر اقدام نمایید . لشکر ۹۲ به گروه رزمی ۱۳۸ که به عنوان احتیاط لشکر در منطقه کرخه مستقر شده بود . دستور می دهد با نظر سرگرد بیرالوند که به منطقه آشنایی دارد بدون فوت وقت به فکه حرکت کرده و گروه رزمی ۳۷ را تقویت نماید . « مدرک ۱۶۱ الی ۱۶۵ »

(۸) روز ۲۷ شهریورماه

نیروهای عراقی به فکه حمله کردند که با پاسخ به موقع و سریع نیروهای عمل کننده مواجه و ضمن دادن تلفات سنگین نیروهای عراقی به صورت فرار عقب نشینی و منطقه را ترک کردند که مطالب فوق توسط اسرای عراقی نیز تأیید گردید . در این روز منطقه فکه نیز مورد بازدید استاندار خوزستان (آقای غرضی) قرار گرفت و توضیحات لازم توسط فرمانده گروه رزمی به عرض رسید . با توجه به معبر حساس فکه لشکر ۹۲ به تیپ ۲ اعلام می نماید یک دسته مهندسی با وسایل کافی جهت مین گذاری معبر فکه به تیپ ۳۷ زرهی اعزام نماید . در پاسخ به امریه لشکر تیپ ۲ اعلام می نماید به علت کمبود پرسنل و نداشتن متخصص قادر به اجرای مأموریت فوق نمی باشد . « مدرک ۱۶۶ ، ۱۶۷ »

(۹) تک گسترده عراق در روز ۲۸ شهریورماه در محور فکه دویرج شروع و فرمانده گروه رزمی از گروه اعزامی تهران می خواهد که به فکه عزیمت و در محل مستقر شود . حدود ساعت ۱۳۳۰ روز ۲۸ شهریورماه عراقی ها وارد

پاسگاه فکه شدند . که با مقاومت نیروهای گروه رزمی مواجه و عقب نشینی می نمایند و نیروهای این گروه وارد خاک عراق شدند جیمز بیل^۱ در کتاب تجاوز و دفاع می گوید :

نیروهای رزمنده ایران وظایف خود را با چنان تعهد و دلبستگی انجام می دهند که بسیاری از امتیازات تکنیکی و تجهیزاتی عراقی را خنثی می کند . در مبارزه برای دفاع از کشور ، مذهب ، رهبر و انقلاب خود مردم ایران کراً تمایل خود را به آخرین حد ایثار ، یعنی پذیرش مرگ در صورت لزوم نشان داده است . در این مفهوم فرهنگی قدرت گذشتن از جان خود گاهی اوقات می تواند تواناتر از قدرت کشتن باشد .

به بیان جناب آقای (آیت الله) سید علی خامنه ای در سخنرانی خود در مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سپتامبر ۱۹۸۷ این همان مکتب « پیروزی خون بر شمشیر است » خمیرمایه روحیه بالا که پشتوانه تلاش های جنگی ایران است در مفاهیم جهاد و شهادت نهفته است . مبارزه مقدس جهاد نامیده می شود . واژه ای که در غرب درک نشده است لیکن هر مسلمان متعهد ذاتاً آن را درک می کند جهاد (که معمولاً جنگ مقدس ترجمه شده است) به معنی مبارزه علیه هر گونه کژی و ظلم است و نیرویی قوی در ارتقای همبستگی گروهی و ایجاد روحیه بالا در جامعه می باشد .

آری این نیروهای رزمنده با علم به شهادت وارد خاک عراق شدند و با گرفتن اسیر و غنایم ساعت ۸ شب به پاسگاه مراجعت نمودند با توجه به حوادث فوق گروه رزمی ۱۳۸ در پایان روز ۶/۲۹ به دوسلک تغییر مکان می دهد و در دوسلک مستقر می گردد .

(۱۰) روز ۲۹ شهریورماه

^۱ - جیمز بیل تبعه امریکا و در مرکز مطالعات بین المللی کالج ویلیام و مری مشغول به کار است حوزه تخصصی وی مطالعات خاورمیانه ای است . از کتاب بازشناسی جنبه های تجاوز و دفاع جلد دوم ، مرداد ۱۳۶۷

تیپ اعلام می نماید یگان تانک دشمن به استعداد یک گردان (حدود ۵۰ دستگاه) در غرب سمیده و پاسگاه فکه و پشت پاسگاه صدام حسین مستقر گردیده به نظر می رسد که قصد نفوذ از محور فکه و دوسلک را دارند و به علت وسیع بودن منطقه نیاز شدید به آتش پشتیبانی توسط توپخانه ۱۷۵ و ۱۳۰ م م را دارد. در این روز دشمن ابتدا به پاسگاه دویرج حمله کرد و ارتباط زمینی فکه و سمیده را قطع نمود که این بار نیز با مقاومت و ایستادگی پرسنل گروه رزمی ۳۷ و گروه رزمی ۱۳۸ با از دست دادن ۲۶ دستگاه تانک و به جا گذاشتن تعدادی کشته مجبور به عقب نشینی می گردد. «مدرک ۱۶۸ الی ۱۷۰»

(۱۱) روز ۳۰ شهریورماه

عناصر عمده ای از لشکر ۱ مکانیزه دشمن برای تصرف فکه تمام توان خود را به کار گرفته و از ساعت ۰۷۴۵ دقیقه گروه رزمی ۳۷ مستقر در فکه را زیر آماج سهمگین انواع گلوله ها قرار داد و با اجرای آتش سنگین و مداوم که تا ساعت ۰۲۰۰ همان روز ادامه داشت با ۳۸ دستگاه تانک شروع به پیشروی نمودند.

در این نبرد نابرابر پرسنل گروه رزمی ۳۷ با توان اندک خود چون سدی استوار ایستادند و هم چون رعد خروشیدند و چون برق درخشیدند و ثابت و استوار دندان ها را بر هم فشردند و کاسه سر را به خدا عاریت دادند و پای بر زمین میخکوب کردند و پیشروی دشمن را با انهدام ۸ دستگاه تانک متوقف ساختند. تعدادی از این اسوه های مقاومت سر در گرو پیمان نهادند و شربت شهادت نوشیدند و به لقاءالله پیوستند و هم چنین یک نفر درجه دار زخمی و خودرو اوآز تلگرافچی از کار می افتد. حقا که این دلیرمردان به سوگند و پیمانی که در لحظه دریافت سردوشی ادا کردند وفادار بودند و و هم این

رسولان نظامی پیشقراولان و پایه گذاران فرهنگ شهادت در جبهه‌ها شدند و به دلاورمردانی که بعدها به آنها پیوستند. درس شجاعت و شهامت آموختند و با رهبر و فرمانده خود پیمان بستند و با نثار خون خود از حریم مقدّس وطن دفاع کردند و پیمان نشکستند. لشکر ۹۲ زرهی عملکرد مطلوب و شهامت پرسنل فرمانده گروه رزمی ۳۷ را ستایش و قدردانی نمود و مراتب را به همین نحو به نذاجا گزارش نمود و در این گزارش پاسخ دندان شکن گروه ۳۷ را که مسلماً اثرات نامطلوبی در روحیّه دشمن گذارد ستایش نمود.

فرمانده گروه رزمی ۳۷ با معرف ارغوان به لشکر اعلام نمود از ساعت ۱۲۰۰ الی ۲۰۰۰ درگیری شدید به وقوع پیوسته و پاسگاه فکه با آتش دشمن تقریباً از بین رفته و نیروهای دشمن به عقب رانده شدند. «مدرک ۱۷۱ الی ۱۷۸»

(۱۲) روز ۳۱ شهریور با توجّه به حسّاسیت معبر فکه دو نفر افسر و ۳ نفر درجه دار و ۵ نفر سرباز از تیپ ۲ جهت مین گذاری عازم فکه شدند. یکی از مشخصه‌های تپّه‌های فکه این است که دارای میدان دید و تیر بسیار خوبی است و به همین دلیل بهترین زمین برای یگان پدافند کننده محسوب می‌شود. لذا دشمن به منظور کاهش اثرات فوق زمان تک را به نحوی انتخاب نمود که تابش نور خورشید مانع دید یگان پدافند کننده شود. به همین دلیل ساعت ۰۴۰۰ روز ۳۱ شهریور ماه دشمن با اجرای آتش سنگین از محور سمیده به پاسگاه فکه حمله نمود و در سپیده دم پاسگاه فکه را به اشغال خود درآورد. فرمانده عراقی هدایت کننده این عملیات پرچم عراق و عکس صدام را به علامت پیروزی در پاسگاه فکه بالا برد و پرسنل گروه رزمی که در تپّه‌های مشرف به پاسگاه مستقر بودند. با دیدن صحنه فوق و با توجّه به حس وطن دوستی به پاسگاه حمله کردند و با جنگ تن به

تن فرمانده عراقی را به هلاکت رسانده پرچم عراقی را پایین آوردند و عکس صدام را پاره کردند . « مدرک ۱۷۹ »

با توجه به وضعیت فوق ساعت ۱۱۰۰ صبح روز ۳۱ شهریور ماه به منظور تقویت پاسگاه فکه یک تیم رزمی (شامل یک گروهان کامل پیاده) و یک دسته تانک (شامل ۵ دستگاه) از گروه رزمی ۱۳۸ پیاده لشکر ۲۱ به فکه اعزام و در جناح شرق گروه رزمی ۳۷ بین فکه و تپه های رملی و پاسگاه دویرج مستقر شد تا از دور زدن و محاصره پاسگاه فکه جلوگیری به عمل آورد .

ساعت ۱۰۰۰ روز ۳۱ شهریور ماه (ستوان وحدانی) فرمانده دسته تانک مستقر در پاسگاه دویرج اعلام داشت که در محاصره کامل هستیم که پس از شهادت افسر فوق پاسگاه دویرج سقوط می نماید . فقط یک دستگاه تانک ام -۶۰ و یک دستگاه نفربر خمپاره انداز موفق به شکستن حلقه محاصره شدند و توانستند خود را به نیروهای مستقر در فکه ملحق نمایند .

(۱۳) روز اول مهرماه

عدم موفقیت یگان های لشکر یک مکانیزه سپاه ۳ عراق در اشغال فکه دشمن را بر آن داشت تا با تقویت یگان های تک ور و اجرای آتش انبوه یگان های مستقر در منطقه (گروه رزمی ۳۷ و گروه رزمی ۱۳۸) را مجبور به تسلیم کند . لذا دشمن با اجرای آتش سنگین و بهره گیری از تحرک و ضربت یگان های تانک تک گسترده ای را در سپیده دم روز اول مهرماه شروع و نیروهای خودی با آمادگی کامل و با اجرای آتش و بارش گلوله به موقع روی دشمن سیل خون جاری ساختند و با انهدام ۱۰ دستگاه تانک دشمن نیروهای متجاوز را وادار به عقب نشینی نمودند .

دشمن زخم خورده که از حمله مرحله اول خود موفقیتی به دست نیاورد مجدداً از ساعت ۱۰۰۰ اقدام به دور زدن پاسگاه فکه نمود که این بار نیز با مقاومت یگان های پدافند کننده رو به رو و مجبور به عقب نشینی گردید . در بعد از ظهر همان روز مرحله سوم حمله دشمن به فکه آغاز و با پایداری گروه رزمی ۱۳۸ و ۳۷ با از دست دادن ۱۲ دستگاه تانک پیشروی دشمن متوقف گردید .

در اظهارات یک اسیر عراقی که در عملیات فکه حضور داشت چنین عنوان شد که ایرانی ها توانستند سه حمله پیاپی ما را دفع نمایند و ۲۴ دستگاه تانک ما را نیز منهدم سازند . در این نبرد نابرابر دو گروه رزمی مستقر در منطقه با توان اندک خود در مقابل هجوم (لشکر یک پیاده مکانیزه دشمن) مقاومت کردند و جمع کثیری نیز به شهادت رسیدند .

جیمز بیل می گوید :

به نظر رهبران و مردم جمهوری اسلامی ایران جنگ علیه عراق که آن را (جنگ تحمیلی) می خوانند در واقع یک جهاد است . آیت الله خمینی در یکی از سخنرانی های معروف خود اظهار داشت آنهایی که در جنگ در مقابل دشمن خارجی شرکت می نمایند هرگز از تعداد برتر نمی هراسند زیرا پیامبر گفته است که او هرگز حتی اگر تمام اعراب در مقابل او متحد شوند عقب نشینی نخواهد کرد . هدف او هدف خداوند بود و هدف خداوند هرگز شکست نمی خورد و هیچ عقب نشینی از آن وجود ندارد .^۱

این امر به وضوح در مورد دشمن که مسلح به سلاح های برتر است و توسط قدرت های برتر و خارجی حمایت می شود نیز صادق است . در این

^۱ - از کتاب بازشناسی جنبه های تجاوز و دفاع - جلد دوم - مردادماه ۱۳۶۷

چهار چوب مفهوم جهاد است که نیروهای ایرانی در جنگ بر علیه عراق شرکت کردند .

جهاد با مفهوم شهادت رابطه ای تنگاتنگ دارد . در جهاد که مسلمان معتقد در مقابل نیروهای کفر و ظلم مورد تجاوز قرار می گیرد سلاح نهایی همان سلاح شهید است ؛ شهیدی که در دفاع از آرمان های عادلانه مرگ را پذیرا می شود .

آیت الله شهید مطهری می گوید : مرگی شهادت است که انسان با توجه به خطرات احتمالی یا ظنی یا تعینی فقط به خاطر هدفی مقدس و انسانی و به تعبیر قرآن (فی سبیل الله) از آن استقبال کند .

شهادت دو رکن دارد یکی اینکه در راه خدا و فی سبیل الله باشد . هدف مقدس باشد و انسان بخواهد جان خود را فدای هدف نماید دیگر اینکه آگاهانه صورت گرفته باشد .

مطهری می گوید مثل شهید مثل شمع است که خدمتش از نوع سوخته شدن وفانی شدن و پرتو افکندن است تا دیگران در این پرتو که به بهای نیستی او تمام شده بنشینند و آسایش بیابند و کار خویش انجام دهند . آری شهدا شمع محفل بشریتند ، سوختند و محفل بشریت را روشن کردند . اگر این محفل تاریک می ماند هیچ دستگاهی نمی توانست کار خود را آغاز کند و یا ادامه بدهد . آری شهدای روزهای آغازین جنگ تحمیلی و شهدای گروه رزمی ۳۷ و ۱۳۸ در فکه این چنین کردند سوختند و محفل ما را روشن کردند . این اسوه های مقاومت در روزهای آغازین نبرد با تحمّل مصائب و مشکلات با وداع از عزیزان خود در سنگرهای فکه از مرزهای به خون نشسته ما دفاع کردند و گفته امام اوّل شیعیان حضرت مولا علی(ع) را نصیب العین قرار دادند که می فرماید : من هزار ضربه شمشیر بر بدنم را بر مردن در بستر ترجیح می دهم . این دلاورمردان از

مرزهای میهن اسلامی ایران حراست نمودند و کثیری از این عاشقان رهبری و ولایت آگاهانه سوختند و محفل بشریت را روشن کردند و مسلماً اگر این محفل تاریک می ماند هیچ دستگاهی نمی توانست کار خود را آغاز کند یا ادامه بدهد. قابل توجه اینکه در بولتن اطلاعاتی عراق که بعد از عملیات فکه ترجمه و به لشکر ۲۱ حمزه جهت اطلاع ابلاغ گردید. از دلاوری ها و از خودگذشتگی ها و مقاومت سرسختانه گروه رزمی ۱۳۸ و گروه رزمی ۳۷ سخن به میان آمد. «مدرک ۱۸۰ مکرر»

(۱۴) روز دوم مهرماه

در ساعت ۰۶۰۰ صبح دشمن با اجرای آتش سنگین پاسگاه فکه را زیر آتش خود قرار داده و فرمانده گروه رزمی (سرگرد رامین) در این روز مجروح و از ساعت ۱۰۰۰ عملیات تأخیری آغاز و گروه رزمی ۳۷ از تپه های فکه به اولین موضع تأخیری در شرق آبادی بیبیس و شمال جاده نفت تغییر موضع می دهد و در حوالی آبادی شیخ بیبیس مستقر می گردد و عراقی ها تا ساعت ۱۲۰۰ پاسگاه فکه را به اشغال خود درمی آورند.

(۱۵) روز سوم مهرماه

با فشار دشمن عقب نشینی آغاز و یگان ها در ارتفاعات دوسلک مستقر شدند و با توجه به عدم اطلاع از موقعیت و توان دشمن و قطع ارتباط با تیپ ۲ دزفول و نگرانی از بسته شدن راه پشت تا پل کرخه که شایع شده بود که تیپ دزفول عقب نشینی کرده و دشمن ارتفاعات علی گره زد را اشغال و به سه راه قهوه خانه رسیده و به منظور تأیید خبر ۳ دستگاه تانک مسیر سه راهی قهوه خانه را شناسایی و اعلام نمودند جاده باز است و جای نگرانی نیست.

(۱۶) روز چهارم مهرماه

روز چهارم مهرماه پرسنل تیپ ۳۷ و گردان ۱۳۸ با مقاومت در ارتفاعات دوسلک مانع دست یابی دشمن به این منطقه شدند و از سقوط سایت جلوگیری کردند .

(۱۷) روز پنجم مهرماه

با ورود یک گروهان تانک چیفتن لشکر ۲۱ به همراه گروه رزمی ۱۴۱ لشکر ۲۱ به مواضع دوسلک مواضع فوق تقویت گردید و همچنین یک آتشبار ۱۳۰ م از اصفهان به منطقه وارد و در سایت مستقر و اجرای آتش نمود . در این روز از طریق گروه رزمی به لشکر ۹۲ اطلاع داده شد از تخریب پل نادری جلوگیری به عمل آورند .

در ساعت ۲۲۰۰ روز ۵ مهرماه به گروه رزمی ۱۳۸ و ۱۴۱ ابلاغ شد به منظور جلوگیری از محاصره شدن به ارتفاعات ابوصلیبی خات تغییر مکان دهند که این پیشنهاد نیز مورد قبول واقع نشد .

(۱۸) روز ششم مهرماه

با توجه به هجوم سنگین دشمن در منطقه دوسلک و تقویت نیروهای متجاوز به وسیله تیپ زرهی ابن ولید و قطع خطوط تدارکاتی و به محاصره درآوردن تیپ ۳۷ و تحمیل عقب نشینی اجباری تیپ ۳۷ عقب نشینی می نماید . مسئولین لشکر با توجه به عدم اطلاع کافی از وضعیت منطقه به تیپ ۳۷ اعلام می نماید به هیچ وجه مجاز به عقب نشینی از ارتفاعات متصرفی نیستید (برای تک ساعت ۱۲۳۰ روز جاری ۵۹/۷/۶ آماده باشید) . بالاخره با فشار دشمن یگان های مستقر در محور جنوبی (تپه های ابوصلیبی خات) گردان ۱۳۸ و ۱۴۱ از طریق سایت ۴ به طرف کرخه حرکت و با استفاده از گذارهای موجود خود را به شرق کرخه می رسانند و تیپ ۳۷ در ساعت ۴/۵ بعد از ظهر روز ششم مهرماه از میان یگان های دشمن که هنوز

به طور کامل غرب کرخه را اشغال نکرده بودند خود را به شرق کرخه می‌رساند. مدرک ۱۸۰، ۱۸۱

ترجمه اسناد اغتنامی از دشمن که بعد از حمله نهم آبان ۵۹ در منطقه کرخه به دست آمد دشمن از دلاوری و سرسختی یگان های مستقر در منطقه دوسلک به ویژه دو گروه رزمی ۱۳۸ و ۱۴۱ پیاده و چگونگی مقاومت و نبرد این یگان ها که توانستند پیشروی دشمن را به تأخیر انداخته و یک عقب نشینی تاکتیکی حساب شده ای را به مرحله اجرا درآورند ستایش شده است .

(کتاب ویرانی دروازه شرقی سرلشکر عراقی و فیک السامرایبی صفحه ۶۴)^۱: لشکر ۱۰ زرهی به فرماندهی سرتیپ ستاد هشام صباح الفخری نتوانست دشت نادری را برای عبور از کرخه به تصرف خود درآورد و زمینه قطع راه ارتباطی اهواز - تهران و اشغال شهر دزفول و پایگاه هوایی آن را فراهم نماید علت شکست این عملیات ناکافی بودن نیروهای مهاجم ، استقرار یک نیروی قدرتمند و پر تعداد ایرانی در برابر نیروهای عراقی و مساعد بودن زمین برای دفاع از دزفول بود و لشکر یک نیز در عبور از رودخانه کرخه در منطقه شوش ناکام ماند و تلاش نمود تا از منطقه شاخه های متعدد رودخانه عبور کند اما یگان هایی از لشکر ۲۱ پیاده ایران شدیداً در برابر عبور نیروهای عراقی از رودخانه مقاومت کردند .

(۱۹) روز ۵۹/۷/۱۳

برابر دستور فرمانده نزاچا و پیام شماره ۸۹۸ لشکر ۹۲ تیپ ۲ زرهی و گروه رزمی ۳۷ مستقر در ساحل رودخانه کرخه در ساعت ۰۶۰۰ روز ۵۹/۷/۱۳ با عبور از رودخانه کرخه و درگیری شدید با دشمن و با استفاده از

^۱ - کتاب ویرانی های دروازه شرقی سرلشکر عراقی و فیک سامرایبی ، مترجم عدنان قارونی ، چاپ ۱۳۷۷ ، مرکز فرهنگی سپاه معاونت انتشارات .

پشتیبانی هوایی و هوانیروز و آتش توپخانه دشمن را به عقب رانده و مواضعی را در سه کیلومتری غرب رودخانه کرخه اشغال نمودند .

(۲۰) روز ۲۰ مهر

برابر گزارش تیپ ۲ آخرین وضعیت یگان ها حاکی از آن است که تیپ ۲ و گروه رزمی ۳۷ در سه کیلومتری غرب رودخانه کرخه مستقر می باشند و استعداد دفاعی تیپ ۲ در حدود یک تیم تقویت شده می باشد و گروه رزمی ۳۷ نیز اعلام داشت دارای ۱۱ دستگاه تانک ام ۶۰ ام ۱۱ و ام ۴۷ نوسازی شده است و از تاریخ ۵۹/۲/۶ تا تاریخ تهیه گزارش ۵۹/۶/۲۶ با دشمن درگیری قطعی داشته و تا به امروز نیز همچنان ادامه دارد باقی مانده تیپ ۳۷ در گروه رزمی ۳۸ در منطقه اهواز و خرمشهر انجام وظیفه می نماید و با توجه به تلفات روزانه پرسنلی و دوری از خانواده مایه پایین آمدن آمادگی رزمی گروه شده و با توجه به طولانی بودن مدت مأموریت (به مدت ۶ ماه) و آمار ذیل نسبت به تعویض با یک یگان تازه نفس اقدام نمایند . « مدرک ۱۸۲، ۱۸۳

«

سرباز	درجه دار	افسر	
۴۰۶	۳۲۱	۳۰	استعداد پرسنلی قبل از درگیری
۲۶۹	۲۵۱	۲۸	استعداد پرسنل در حال حاضر
۱۳۵	۱۴	۲	ضایعات پرسنل شهید

لازم به توضیح است آمار فوق قبل از حمله سراسری و در ۲۶ شهریورماه تهیه شده و شدت درگیری های گروه رزمی ۳۷ از ۲۶ شهریور تا پایان عقب نشینی اجباری می باشد .

(۲۱) برابر امریه شماره ۳۰۰۱/۱/۲۶-۵۹/۸/۳ قرارگاه نزاجا گروه رزمی ۳۷ از تاریخ ۵۹/۸/۷ از خط پدافندی کرخه تعویض و به مأموریت اعزام گردید .
۴- گروه رزمی ۱۳۸ لشکر ۲۱
مقدمه :

روز ۲۳ شهریورماه ۵۹ لشکر ۲۱ حمزه گردان ۱۳۸ تیپ ۱ را به استعداد ۶۵۰ نفر پرسنل به فرماندهی سرگرد حسین شرفه با یک گروهان تانک از گردان ۲۴۲ تانک به فرماندهی سروان محمودیان به صورت گروه رزمی از تهران به مقصد اندیمشک اعزام نمود . یگان فوق روز ۲۴ شهریور به اندیمشک وارد و لشکر ۹۲ زرهی محل اوئلیه این گروه را به عنوان احتیاط لشکر در پای پل کرخه تعیین نمود تا در صورت لزوم در منطقه عملیات به کار گرفته شود .

روز ۲۶ شهریور

با توجه به درگیری روز ۲۶ شهریورماه بین پاسگاه سمیده تا فکه تیپ ۲ دزفول از لشکر درخواست می نماید که گروه رزمی پیاده اعزامی از تهران معابر موجود را پوشش نماید لشکر پاسخ می دهد . مأموریت گردان اعزامی از تهران پوشش نبوده بلکه در احتیاط لشکر است . « مدرک ۱۸۴ ، ۱۸۵ »

روز ۲۸ شهریورماه

نیروهای دشمن تک گسترده ای را در محور فکه و دویرج آغاز می نماید و لشکر ۹۲ به یگان احتیاط (گروه رزمی ۱۳۸) دستور می دهد با نظر سرگرد بیرالوند ضمن ، هم آهنگی با تیپ ۳۷ به دوسلک تغییر مکان داده و مواضع مناسبی را در دوسلک اشغال و مستقر گردد .

روز ۲۹ شهریورماه

فرمانده گروه رزمی ۱۳۸ اعلام می نماید برابر دستور تلفنی افسر عملیات لشکر گروهان تانک این گروه به فکه اعزام و در تقویت گروه رزمی ۳۷ قرار

گرفت و باقی مانده گروه رزمی ۱۳۸ روز ۲۹ شهریورماه در منطقه دوسلک مستقر شد. در همین روز دشمن به پاسگاه دویرج و فکه تک می نماید که با مقاومت گروه رزمی ۳۷ و ۱۳۸ مواجه و با از دست دادن ۲۶ دستگاه تانک و تعدادی کشته مجبور به عقب نشینی می گردد که گزارش فوق توسط سرهنگ سعید پورداراب سرپرست یگان های اعزامی به منطقه نیز تأیید گردید. « مدرک ۱۸۶، ۱۸۷ »

روز ۳۰ شهریورماه

فرمانده گروه رزمی ۳۷ به گروه رزمی ۱۳۸ ابلاغ می نماید به محض دریافت این دستور یگان را در تپه های قبل از چاه نفت مستقر نموده و با زیر امر گرفتن دو دسته تانک مستقر در همان محل احتیاط گروه رزمی را تشکیل داده و محل پاسگاه خود را اعلام دارید. « مدرک ۱۸۸ »

روز ۳۱ شهریورماه

گروه رزمی ۳۷ از گردان ۱۳۸ درخواست ۲ قبضه خمپاره انداز ۱۲۰ م م و دو دستگاه موشک تاو می نماید که به فکه اعزام شود. فرمانده گروه رزمی ۱۳۸ پاسخ می دهد خمپاره انداز ۱۲۰ م م به گروهان تانک این گروه که قبلاً در اختیار آن یگان قرار گرفته واگذار شده و در صورت تحویل بقیه خمپاره اندازها گردان بدون پشتیبانی آتش خواهد بود و قدرت رزمی خود را از دست خواهد داد. « مدرک ۱۸۹، ۱۹۰ »

روز اوّل مهرماه

گروه رزمی ۱۳۸ به اتفاق گروه رزمی ۳۷ موفق می شود سه حمله پیاپی دشمن در منطقه فکه را دفع نماید و با توجه به فشار شدید دشمن تصمیم گرفته می شود یگان های مستقر در فکه عقب نشینی و با عملیات تأخیری مواضع مناسبی را در دوسلک اشغال و مستقر گردند. در درگیری روز چهارم

مهرماه فرمانده گروه رزمی ۱۳۸ اعلام می نماید از گروهان تانک این گروه که در منطقه فکه در اختیار گروه رزمی ۳۷ قرار گرفته فقط ۲ دستگاه تانک حاضر به کار و ۱۷ دستگاه تانک مجدداً در دوسلک به گروه ملحق شده و با توجه به حجم آتش شدید دشمن یک گروهان این گروه تمامی نفرات آن کشته شدند و اگر پشتیبانی هوایی انجام نشود بقیه یگان از بین خواهد رفت ، تو را به خدا کمک کمک و دیگر هیچ امیدی نیست .

روز پنجم مهرماه

برابر گزارش شماره $\frac{۲۰۱}{۲۰۱}$ گردان با توجه به نگرانی این یگان برای عقب نشینی به لشکر ۹۲ اعلام می نماید اگر پل کرخه را تخریب نکرده اید تخریب نکنید چون ارتباط این یگان قطع خواهد شد .

روز ششم مهرماه

فرمانده گروه اعلام می نماید این یگان به محاصره دشمن درآمده و خطوط تدارکاتی آن قطع شده و مدت سه روز است این گروه با اعزام گشتی رزمی و درگیری تعداد ۳۵ دستگاه تانک دشمن را منهدم و تاکنون پشتیبانی هوایی از این یگان به عمل نیامده است . در این روز دشمن با هجوم گسترده لشکر یک پیاده مکانیزه موفق می شود پس از ۶ روز مقاومت گروه رزمی ۳۷ و ۱۳۸ و ۱۴۱ را در هم شکسته و یگان های فوق را وادار به عقب نشینی اجباری نماید . لذا در صبح روز ششم مهرماه گردان ۱۳۸ و عناصری از گروه رزمی ۱۴۱ از طریق سایت ۴ از گذارهای موجود (گذار مرادآباد) در کرخه خود را به شرق رودخانه رساندند و پس از عقب نشینی به شرق کرخه یگان ها به منظور بازسازی سریع و تجدید سازمان به پادگان دزفول اعزام شدند .

« مدرک ۱۹۱ ، ۱۹۲ »

روز دهم مهرماه

با توجه به وضعیت منطقه و عقب نشینی گردان های ۱۳۸ و ۱۴۱ به شرق کرخه تیپ ۲ دزفول به لشکر ۹۲ اعلام می نماید گردان ۱۳۸ از این تاریخ زیر امر سرهنگ مهدی پور (افسر ارشد منطقه) قرار می گیرد و به گردان های فوق مأموریت می دهد که در منطقه شوش مناطق سگوند را اشغال و با در اختیار گرفتن آتشبار ۱۵۵ م گروه ۵۵ اصفهان پیشروی دشمن را در منطقه فوق سد و با اجرای عملیات ایذایی (در روز و شب) آرامش دشمن را به هم زده و حداکثر تلفات را به دشمن وارد نمایند و به فرمانده آتشبار فوق نیز دستور می دهد در پشتیبانی آتش یگان های فوق قرار گیرد که فرمانده آتشبار اعلام می کند ضمن نداشتن بی سیم هیچگونه هم آهنگی با یگان های مستقر در شوش را ندارد . « مدرک ۱۹۳، ۱۹۴ »

روز ۱۴ مهرماه

لشکر ۹۲ خواستار هویت یگان هایی است که در منطقه شوش مستقر می باشند فرمانده منطقه شوش اعلام می نماید . فقط گروه رزمی ۱۳۸ و ۱۴۱ که به وسیله توپخانه لشکر قزوین پشتیبانی می شوند در منطقه مستقر بوده و به جز یگان های فوق دیگر یگانی در منطقه شوش استقرار ندارد . « مدرک ۱۹۵ »

روز ۱۵ مهرماه

قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب به لشکر ۲۱ حمزه ابلاغ می نماید یگان اعزامی به پای پل کرخه به نحوی مستقر شود که به تواند کرانه غربی رودخانه کرخه را پوشش نماید و از هر گونه عبور دشمن از رودخانه در منطقه سرپل جلوگیری نماید به همین منظور بهتر است در طرفین جاده مستقر گردد که بتواند هم پل های موجود منطقه را کنترل و هم از عبور احتمالی شناورهای دشمن از رودخانه کرخه جلوگیری به عمل آورد . « مدرک ۱۹۶ »

روز ۱۷ و ۱۸ مهرماه

لشکر ۹۲ ضمن در خواست پشتیبانی هوایی برای گردان‌های ۱۳۸ و ۱۴۱ از طریق ستاد عملیاتی دزفول به گردان‌های فوق اعلام می‌نماید که زیر امر ستاد عملیاتی دزفول هستید و مکاتبات خود را از آن طریق انجام دهید و به گردان‌ها مستقر در شوش دستور می‌دهد یک گروهان پیاده با خدمه یک دسته تانک را شبانه به حدود ۱۰ کیلومتری جنوب شوش اعزام و به لشکر ۹۲ نیز اعلام می‌نماید از یگان مستقر در فولی آباد ۴ دستگاه کامیون جهت یگان‌های فوق به منطقه شوش اعزام دارد.

روز ۷/۱۸ نیروهای دشمن در ۵ کیلومتری در غرب کرخه و تعداد دوازده قبضه توپ در منطقه سایت مستقر نمودند و یگان‌های خودی را زیر آتش قرار دادند. گزارش سرهنگ پورداراب به لشکر ۹۲ حاکی از آن است با توجه به شدت آتش دشمن در منطقه شوش مبنی بر تلفات پرسنلی و ضایعاتی در خواست پشتیبانی هوایی و اعزام هلی کوپتر جهت تخلیه مجروحین را می‌نماید و به علت تلفات زیاد خواستار تعویض گردان‌های فوق برای بازسازی می‌گردد. «مدرک ۱۹۷ الی ۲۰۰»

روز ۲۲ مهر ۵۹

بر مبنای گزارش نیروی هوایی و همچنین ژاندارمری خوزستان دشمن از منطقه عمومی دزفول به سمت بستان در حرکت است احتمالاً ممکن است قصد عبور از عبدالخان را داشته باشند. به همین دلیل به یگان‌های مستقر در منطقه شوش آماده باش ابلاغ و دستورات مراقبتی صادر گردید.

در تک روز ۲۳ مهرماه به گردان‌های ۱۳۸ و ۱۴۱ دستور داده شد ضمن پدافند در منطقه فعلی (شوش) آماده باشید بنا به دستور در سه راهی رادار و یا دوسلک زیر امر گروه رزمی ۲۹۱ که مأمور تصرف سایت هاست قرار گیرید

که پس از تک ناموفق روز ۲۳ مهرماه ۵۹ و واگذاری مسئولیت پدافند منطقه عمومی دزفول و شوش به لشکر ۲۱ حمزه و استقرار تیپ ۲ لشکر ۲۱ در منطقه شوش گردان ۱۳۸ از شوش تغییر مکان داده و به یگان ما در (تیپ ۱) ملحق و عهده دار پدافند شرق کرخه در مناطق چیچالی ۱ و ۲ و چیچالی کرم گردید .
« مدرک ۲۰۱ الی ۲۰۴ »

۵ - گروه رزمی ۱۴۱

مقدمه:

روز ۳۱ شهریورماه سال ۱۳۵۹ نیروی زمینی به لشکر ۲۱ حمزه دستور می‌دهد سریعاً یک گروه رزمی گردانی شامل (یک گردان پیاده و یک گروهان تانک) را به اهواز اعزام نماید. لشکر ۲۱ حمزه به گردان ۱۴۱ تیپ ۲ (به فرماندهی سرهنگ ۲ احد مهدی پور) ابلاغ می‌نماید با یک گروهان تانک به (استعداد ۱۷ دستگاه) از گردان ۲۴۲ تانک به فرماندهی سروان زرهی سید محمود هاشمی از پادگان افسریه به منطقه اهواز حرکت نماید. گردان از ساعت ۲۴۰۰ روز ۵۹/۶/۳۱ آماده حرکت می‌شود و با دریافت سلاح سنگین از باقی مانده یگان های تیپ (سلاح های سنگین خود را در بانه تحویل یگان تعویض کننده داد) در اولین ساعات روز ۵۹/۷/۱ وارد ایستگاه راه آهن تهران می‌شود با توجه به حجم ترافیک راه آهن یگان روز ۵۹/۷/۳ از تهران به مقصد اهواز حرکت می‌کند. قطار به محض رسیدن به ایستگاه دوکوهه متوقف می‌شود و پرسنل گروه رزمی ۱۴۱ (به استعداد ۵۵۰ نفر افسر، درجه دار و سرباز) با راهنمایی تیپ ۲ دزفول با دریافت اتوبوس های واگذاری به سمت کرخه حرکت و در شرق رودخانه کرخه مستقر می‌گردند.

روز سوم مهرماه

لشکر ۲۱ روز ۵۹/۷/۳ مطلع می‌شود که گردان ۱۴۱ به جای اعزام به اهواز در دوکوهه پیاده شده و در منطقه سرپل کرخه مستقر گردیده، لذا به سرهنگ ۲ سعید پورداراب معاون تیپ ۱ که در دسترس بود مأموریت می‌دهد به منطقه عزیمت و علت را بررسی و ظرف ۴۸ ساعت نتیجه را به لشکر اعلام دارد. سرهنگ پورداراب روز ۷۹/۵/۴ وارد منطقه می‌شود و در گزارش خود چنین عنوان می‌نماید که به محض رسیدن به دوکوهه مشاهده نمودم آتش سوزی مهیبی در انبارهای مهمات دوکوهه در اثر بمباران هوایی پیش آمده و

انفجارات پی در پی شبیه قارچ اتمی از دور نمایان است. ریل راه آهن کاملاً منهدم شده و تا شعاع ۵۰ متر به اطراف پراکنده و خانه های منطقه ویران و خطوط مواصلاتی کاملاً قطع شده و با انهدام انبارهای مهمات توسط دشمن سیستم آمادرسانی نیروهای عمل کننده نیز با اشکال مواجه گردیده و ترمیم و بازسازی خطوط راه آهن مستلزم زمان طولانی است لذا به همین دلیل گردان ۱۴۱ به جای اعزام به اهواز در دوکوهه پیاده شده و در کرخه مستقر گردید.

روز چهارم مهرماه

با توجه به حملات گسترده و پی در پی دشمن در منطقه فکه و دوسلک به گروه رزمی ۱۴۱ دستور داده می شود یک گروهان پیاده با یک گروهان تانک به منطقه دوسلک اعزام دارد صبح روز ۵۹/۷/۴ قبل از روشن شدن هوا دو گروهان به دوسلک می رسند و همزمان با ورود نیروها به دوسلک عراقی ها حمله می کنند و دشمن تا ۱۵۰ الی ۲۰۰ متری این یگان پیشروی می نماید.

در مصاحبه ای که با فرمانده گروه رزمی ۱۴۱ به عمل آمد ایشان اظهار داشتند که فرمانده گروه رزمی ۱۳۸ (سرگرد شرفه) که قبلاً در منطقه مستقر شده بود اعلام نمود که مواضع ما در خطر سقوط قرار گرفته و روحیه سربازان ما به شدت تضعیف شده به هر نحو ممکن سعی کنید به ما کمک کنید با این درخواست فرمانده گروه رزمی ۱۴۱ یک دسته تانک و گروه های شکار تانک را به حد راست دوسلک اعزام و تانک های اعزامی و گروه های شکار تانک موفق می شوند با انهدام تعدادی از تانک ها و نفرات عراقی آنها را وادار به عقب نشینی نمایند.

روز ششم مهرماه

لشکر یک عراق با بهره‌گیری از توان تیپ ابن ولید و حجم آتش انبوه توپخانه و اجرای بمباران‌های هوایی حلقه محاصره را تنگ‌تر کرده و یگان‌های مستقر در منطقه را وادار به عقب‌نشینی اجباری می‌نماید. با توجه به اینکه جاده‌های موجود در کنترل دشمن قرار گرفته بود یگان از طریق سایت ۴ به طرف شرق کرخه حرکت و به محض دیدن شوش دانیال پرسنل با تعدادی از تانک‌ها و خودروها از گذار مرادآباد خود را به شرق کرخه رسانیدند و در امتداد سرخه صالح و سرخه فلیح مستقر سپس برای بازسازی عازم پادگان دزفول شدند.

با توجه به نگرانی‌های موجود در منطقه شوش فرمانده گردان به رییس رکن سوّم گردان (سرگرد فروردین) مأموریت می‌دهد به منطقه عزیمت و آخرین وضعیت را بررسی کند. افسر یاد شده به ژاندارمری شوش مراجعه و مطلع می‌شود که عراقی‌ها به منظور تصرف شهر شوش قصد عبور از رودخانه کرخه را دارند.

لذا یک گروهان از گردان ۱۴۱ به فرماندهی سروان غلامرضا رهبر که فرماندهی گروهان ارکان گردان را به عهده داشت در معیت سرگرد باقریان معاون گردان در ساعت ۴ بعد از ظهر روز ۵۹/۷/۶ با دریافت وسیله نقلیه عمومی از پادگان دزفول به سمت شوش حرکت می‌نمایند (بخشی از خاطرات سروان رهبر) و تا ساعت ۰۳۰۰ روز ۵۹/۷/۷ خود را به شوش می‌رسانند و پس از تأیید اخبار فوق گروهان را به دو قسمت تقسیم می‌کنند. قسمتی از یگان به فرماندهی سروان رهبر در امتداد گذار مرادآباد و بخش دیگری به فرماندهی سرگرد باقریان به چپ گذار مرادآباد در شمال شهر شوش در بی‌شبه‌های نزدیک به رودخانه کرخه مستقر می‌گردند در اولین ساعات روشنایی روز سرهنگ فروزان فرماندهی ژاندارمری به منظور بررسی

منطقه شوش وارد منطقه می شود و سروان رهبر را در منطقه گدار مرادآباد ملاقات می کند و با توجه به حضور دشمن در منطقه دستور می دهد در صورتی که آمادگی دارید به عراقی ها حمله کنید . افسر فوق پس از اعلام آمادگی درخواست پشتیبانی هوایی می کند و سرهنگ فروزان قول مساعد می دهد سروان رهبر وضعیت منطقه را چنین بیان می کند که تعداد دو فروند قایق موتوری دشمن در گدار مرادآباد در داخل رودخانه کرخه مشغول گشت زنی بودند و تعدادی از پرسنل عراقی مشغول شنا کردن در رودخانه بودند . ضمناً خودروهای پل زن دشمن در غرب رودخانه آمادگی روانه کردن پل بر روی رودخانه کرخه را داشتند و چندین قبضه توپ دشمن با خدمه و مهمات آماده عبور به شرق کرخه بودند . قسمتی از یگان تحت فرماندهی سروان رهبر با هجوم به طرف خودروهای پل زن و نفرات عراقی موقت می شوند خودروهای پل زن را منهدم و نفرات زیادی از دشمن را که در غرب کرخه مستقر بودند به هلاکت برسانند و سه دستگاه تانک و دو دستگاه نفربر دشمن را منهدم نمایند . هم چنین قسمتی از گروهان که با معاون گردان (سرگرد باقریان) مسئولیت سمت چپ گدار مرادآباد را داشتند با دشمن درگیر و تلفاتی به آنها وارد آوردند . این عملیات با پشتیبانی نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که نقش تعیین کننده ای را در انهدام نیروهای دشمن داشت به مرحله اجرا در آمد . یگان فوق تا ساعت ۲۳۰۰ روز ۵۹/۷/۷ در منطقه حضور داشت و از ساعت ۲۳۰۰ روز ۵۹/۷/۷ به طرف شهر شوش حرکت نمود و در ساعت ۰۲۰۰ روز ۵۹/۷/۸ به باقی مانده گردان که در محوطه مقبره دانیال نبی مستقر بود ملحق گردید . « مدرک ۲۰۵ »

(ج) روز ۵۹/۷/۸ با مراجعه مجدد سرهنگ فروزان و بررسی منطقه و مشاهده شجاعت های سروان رهبر در انهدام نیروهای دشمن افسر فوق را به

عنوان فرمانده گردان معرفی و از همان تاریخ نامبرده به درجهٔ سرگردی مفتخر می‌گردد و به منظور حفاظت از کرخه سه قبضه موشک انداز تاو در اختیار گردان قرار داد. سروان رهبر یکی از قبضه‌ها را به (گروه‌بان بکلی) تیرانداز موشک تاو می‌دهد و دو قبضه دیگر را در شمال شوش در شرق رودخانه رو به روی منطقه تجمع تانک‌های دشمن که در غرب تجمع کرده بودند مستقر می‌نماید. با انهدام اولین تانک عراقی‌ها توسط سروان رهبر شعله و دود ناشی از سوختن این تانک باعث فرار بقیه تانک‌ها و نفربرها می‌شود که در آن منطقه تجمع کرده بودند. افسر فوق در یکی از عملیات‌هایی که در منطقه زعن در غرب رودخانه در همان سال اجرا گردید به سختی مجروح و هم‌اکنون در سلک جانبازان جنگ تحمیلی است. «مدرک ۲۰۶»

(چ) روز ۵۹/۷/۹ اولین خط پدافندی شوش پایه‌گذاری می‌شود و گردان‌های ۱۴۱ و ۱۳۸ در منطقه شوش در خط پدافندی قرار می‌گیرند. در تاریخ ۵۹/۷/۱۲ سرهنگ ستاد بهروز سلیمان‌جاده فرمانده تیپ ۱ برابر دستور فرماندهی لشکر با یک دستگاه جیب میول به اتفاق رییس رکن ۴ تیپ سرگرد مهدی عسگری به منظور بررسی وضعیت یگان‌های لشکر و همچنین انتخاب محل برای یگان‌هایی از لشکر که از تهران به منطقه وارد خواهند شد وارد پادگان دزفول شدند تا این تاریخ هنوز ستاد لشکر وارد منطقه نشده بود. در نتیجه سرهنگ سلیمان‌جاده از پرسنلی که در پادگان دزفول مستقر بودند سراغ یگان‌های لشکر را می‌گیرد. در این پرس و جو مشخص می‌شود که گردان‌های ۱۴۱ و ۱۳۸ هم‌اکنون در جبهه شوش مستقر شده‌اند. فرمانده تیپ با توجه به عدم شناخت و آشنایی به منطقه شوش جاده‌ها و مسیرهای وصول به شهر شوش را جویا می‌شود و با توجه به اطلاع از وضع

اسفبار یگان‌ها می‌خواهد هر چه سریع‌تر خود را به شوش برساند در نتیجه کوتاه‌ترین مسیر را برای رسیدن به شوش انتخاب می‌کند غافل از اینکه این مسیر دقیقاً زیر دید و تیر دشمن بوده و بیم آن می‌رود که هر آن حادثه‌ای رخ دهد بالاخره با عبور از همین مسیر خطرناک به ابتدای شهر شوش می‌رسد شهری که در اثر هجوم وحشیانه دشمن و گلوله باران مداوم خالی از سکنه شده و چهره غمگین شهر حاکی از ظلم‌هایی است که توسط دشمن بر شهر و مردم آن وارد آمده است. لذا از چند نفر از اهالی که به صورت متفرق در حاشیه جاده پراکنده بودند سراغ یگان‌های ارتشی را می‌گیرد و پس از راهنمایی به اتفاق رییس رکن ۴ تیپ به پاسگاه تاکتیکی که از یک سنگر معمولی بدون سرپناه در حاشیه کرخه و در خط مقدم در کنار سنگر سربازان در میان بیشه زارهای شوش ساخته شده بود وارد می‌شود. وضعیت زمین منطقه به نحوی بود که دشمن در ارتفاعات سرکوب در غرب رودخانه کرخه مستقر شده بود و تمام حرکات و فعل و انفعالات یگان‌های خودی را که در شرق کرخه مستقر بودند دقیقاً تحت کنترل داشت و روزانه به علت وضعیت نامطلوب یگان‌ها و نداشتن سنگرهای مناسب تلفات سنگینی به یگان‌های مستقر در منطقه وارد می‌شد.

سرهنگ سلیمان‌جاه پس از ملاقات و شنیدن گزارش سرهنگ سعید پورداراب به اتفاق عازم سنگر پرسنل در خط می‌شوند.

پرسنل با دیدن فرمانده تیپ روحیه‌ای تازه می‌گیرند و فرمانده تیپ با در آغوش کشیدن پرسنل پس از شنیدن مشکلات سریعاً با مراجعه به مسئولین شهر و همچنین آمادگاه دزفول نسبت به تکمیل تجهیزات و سازماندهی مجدد یگان‌ها اقدام می‌نماید.

در واقع بایستی به جرأت اذعان نمود که فداکاری این دلاورمردان لشکر ۲۱ حمزه که با تحمل مصائب و مشکلات بی حد و حصر مانع عبور عراقی‌ها از رودخانه کرخه شدند را باید ناجی شهر شوش نامید.

روز ۲۲ مهرماه

با توجه به حرکت یگان‌های دشمن از دزفول به طرف بستان و احتمال عبور از کرخه در منطقه عبدالخان یگان‌های مستقر در منطقه از جمله (گردان ۱۴۱) ضمن حفظ آمادگی و پدافند در منطقه خود را برای عملیات ۲۳ مهر آماده نمودند که در صورت موفقیت گردان ۲۹۱ تانک (لشکر ۷۷) مأمور تصرف سایت) در سه راهی رادار و یا در دوسلک زیر امر این گروه قرار گیرند که به علت عدم موفقیت تک ۲۳ مهرماه این مأموریت اجرا نشد و گردان همچنان تا دریافت مسئولیت پدافند منطقه توسط لشکر ۲۱ و استقرار تیپ ۲ (یگان مادر) به تیپ ملحق و عهده دار پدافند در منطقه شوش گردید. «

مدرک ۲۰۷»

نقشه پاسگاه های مرزی

بخش دوم

- تاریخچه تشکیل لشکر ۲۱ حمزه تا حضور در منطقه
- مقدمه ای بر تک روز ۲۳ مهرماه سال ۱۳۵۹ لشکر ۲۱ حمزه بر علیه عراق
- پیام های قبل از حمله ۲۳ مهرماه و دلایل اجرای تک
- ابلاغ مأموریت به فرمانده لشکر ۲۱ حمزه
- مأموریت واگذاری به لشکر ۲۱ حمزه
- تشریح عملیات آفندی لشکر ۲۱ در روز ۲۳ مهرماه ۵۹
- اجرای مراحل عملیات
- نکات ضعف یگان های عمل کننده
- تجزیه و تحلیل و آمار تلفات و ضایعات ۲۳ مهرماه
- دستور جزء به جزء شماره ۱ قرارگاه تاکتیکی نرجا در خوزستان و دزفول و دستور عملیاتی شماره ۱ لشکر ۲۱ حمزه و کروکی منطقه عملیات
- واگذاری مسئولیت پدافند منطقه غرب دزفول و شوش به لشکر ۲۱ پیاده و تشکیل اولین خط پدافندی
- تک ۹ آبان ۱۳۵۹ ارتش عراق به لشکر ۲۱ حمزه

چگونگی حضور لشکر ۲۱ حمزه در منطقه

تاریخچه تشکیل لشکر ۲۱ حمزه تا حضور در منطقه

مقدمه :

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و وارد آمدن تلفات و ضایعات به گارد جاویدان منحل و لشکر گارد و دستگیری تعدادی از پرسنل و فرماندهان و از هم پاشیدن سازمان یگان های فوق از باقی مانده گارد جاویدان ، لشکر ۱ مرکز و از باقی مانده لشکر گارد ، لشکر ۲ مرکز شکل گرفت .

در تاریخ ۵۸/۱۰/۲۲ بنا به پیشنهاد نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی مبنی بر ادغام لشکرهای ۱ و ۲ مرکز موارد پیشنهادی به شرح زیر مورد تصویب ریاست ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت :

(۱) لشکر ۱ پیاده مرکز از تاریخ ۵۸/۱۲/۱ منحل می گردد .

(۲) مرکز آموزش گارد سابق به صورت مرکز آموزشی باقی بماند .

(۳) از پرسنل و ترکیب لشکر ۱ در مرحله یکم برای تکمیل لشکر ۲ و تیپ

مرکز تا حد رسیدن به استاندارد قابل قبول استفاده شود .

دستور العمل ادغام لشکر ۱ و ۲ مرکز

۱- هدف

الف - تکمیل لشکر ۲ مرکز (لشکر گارد سابق)

ب - تکمیل تیپ ۳۰ گرگان

پ - تشکیل مرکز آموزشی ۰۶

کلیات

الف - لشکر ۱ پیاده مرکز (گارد جاویدان منحل) در تاریخ ۵۹/۶/۱۲ از لیست ترکیب نیروی نزاچا حذف می‌گردد و منابع آن به صورت یگانی و انفرادی صرف تکمیل لشکر ۲، تیپ ۳۰ گرگان و مرکز آموزشی ۰۶ و بقیه یگان‌های نزاچا می‌گردد.

ب - تغییر گسترش

- (۱) پادگان لویزان کلاً در اختیار لشکر ۲ پیاده مرکز قرار می‌گیرد.
- (۲) پادگان افسریه کماکان در اختیار لشکر ۲ خواهد بود.
- (۳) پادگان سلطنت آباد (سابق) در اختیار مرکز آموزش ۰۶ قرار می‌گیرد.
- (۴) پادگان قصر و حشمتیه در اختیار گروه ۳۳ توپخانه قرار می‌گیرد.
- (۵) پادگان جی در اختیار فرماندهی لجستیک قرار می‌گیرد.

در این دستور العمل به لشکر ۲ مرکز دستور داده شد :

با در اختیار گرفتن گردان‌های ۱۵۰ و ۱۶۰ و ۱۷۰ و ۱۰۶ و ۱۰۲ لشکر یک مرکز نسبت به تشکیل تیپ ۳ لشکر ۲ مرکز شامل گردان‌های (۱۴۴ و ۱۷۱ و ۱۷۴) پیاده اقدام نماید. همچنین با در اختیار گرفتن قرارگاه لشکر ۱ مرکز (گارد منحل) و تیپ ۱، تیپ ۲ و توپخانه لشکر ۱ قرارگاه تیپ ۳ را فعال و پرسنل و وسایل اضافی را صرف سایر یگان‌های سازمانی خود نماید^۱.

ادغام لشکر ۱ و ۲ مرکز از لحظه ابلاغ دستورالعمل شروع و با توجه به جوّ به وجود آمده پس از پیروزی انقلاب اسلامی و شروع درگیری‌های داخلی در

^۱ - دستور العمل ادغام لشکر ۱ و ۲ مرکز (معاونت طرح و برنامه نزاچا سال ۱۳۵۹)

منطقه گنبد و کردستان و اعزام به مأموریت یگان های لشکر ۲۱ مرکز (به صورت دواطلب و به صورت دستور) این ادغام تا شروع جنگ تحمیلی به درازا کشید .

شایسته است قبل از اعزام یگان های لشکر ۲۱ حمزه به منطقه عملیاتی غرب کشور ابتدا بحران کردستان سپس مأموریت هر یگان به طور مجزا مورد بررسی قرار گیرد .

بحران کردستان

مقدمه :

گروه های مخالف و غیر اسلامی پس از اینکه درک کردند از جریان انقلاب و رهبری آن عقب هستند و داعیه رهبری خلق را داشتند دست به حرکات تند زدند تا بدین ترتیب عقب ماندگی خود را جبران کنند . لذا مناطق حسّاس و تحریک پذیری همچون کردستان و ترکمن صحرا را انتخاب کردند و با سوار شدن بر موج انقلاب تلاش می کردند در این مناطق روند انقلاب را به دست بگیرند که این امر یکی از عوامل اصلی بروز بحران های داخلی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی است .

توطئه در کردستان بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی شروع شد . دلایلی که موجب شد کردستان این چنین به صحنه فعالیت ضد انقلاب تبدیل شود بافت اجتماعی ، وجود فئودالیسم ، ناسیونالیسم کردی ، فقر فرهنگی و اقتصادی ، اختلافات مذهبی و تفرقه اندازی بین تشیع و تسنن ، محیط جغرافیایی و اقلیمی مناسب برای فعالیت های خرابکارانه و جنگ های چریکی و وجود عناصر وابسته از خوانین ، ساواکی ها و ارتشی های فراری گرفته تا گروه های چپ الحادی و التقاطی و شیوخ مرتجع و قرار داشتن در همسایگی عراق و پشتیبانی بی دریغ عراق از آنان بوده است.

عزالدین حسینی در ۱۰ اسفند ۱۳۵۷ در راستای موارد فوق گفت :

« مبارزه در ایران به طور کلی بر علیه ظلم و استبداد و برای آزادی بوده است ، ولی در کردستان رنگ مذهبی کمتری داشته بلکه رنگ ملی و سیاسی آن غلبه بیشتری داشته است . »

وی با اینکه مدعی بود به عنوان روحانی در تمام تظاهرات و اعتصابات و سخنرانی های انقلاب شرکت داشته حکومت اسلامی را (حکومت ارتجاعی) می خواند و به همین دلیل به حمایت از گروه های ضد انقلاب پرداخت . در نتیجه از همان ابتدای امر سراسر کردستان در زیر سلطه گروه های چپ الحادی قرار گرفت و تمام امکانات شهری و روستایی به دست آنان افتاد .

مبارزه مسلحانه گروه های مدعی دفاع از خلق ها به ویژه خلق کرد در حمله به پادگان مهاباد هشت روز پس از پیروزی انقلاب آغاز شد و همچنین رادیویی به نام (صدای آزاد کردستان) تحت پوشش خودمختاری مردم را به قیام علیه نظام اسلامی دعوت می کرد و اقدام به پخش اعلامیه های حزب دموکرات کردستان و سخنان شیخ عزالدین حسینی می نمود .

این درگیری در سرتاسر کردستان شروع و در نتیجه اسفند ۱۳۵۷ پادگان های پسوه و پیرانشهر در نزدیکی مهاباد عملاً به دست افراد مسلح غیر قانونی افتاد و با توجه به ناآرامی ها و درگیری در اکثر مناطق کردستان و سقوط شهر پاوه در مرداد ۵۸ بیمارستان معروف پاوه به دست دشمن افتاد و ۲۵ نفر از پاسداران مجروح بستری در آن را سر بردند و نیرویی به استعداد ۲۰۰۰ الی ۸۰۰۰ نفر از همه گروه های چپی و راستی با اسلحه سبک و سنگین منطقه را زیر سیطره خود گرفتند .

با توجه به تشنج و جو ناآرام در منطقه کردستان فرمان تاریخی امام(ره) مبنی بر حرکت ارتش به سوی پاوه همه چیز را دگرگون کرد . امام

خمینی(ره) در تاریخ ۱۳۵۸/۵/۲۶ به عنوان فرمانده کل قوا با صدور پیامی اعلام فرمودند :

« به دولت ، ارتش و ژاندارمری اخطار می کنم که اگر با توپ ها و تانک ها و قوای مجهز تا ۲۴ ساعت دیگر حرکت به سوی پاوه نشود من همه را مسئول می دانم . من به عنوان ریاست کل قوا به رییس ستاد ارتش و ژاندارمری دستور می دهم که بی انتظار دستور دیگر ، بدون فوت وقت با تمام تجهیزات به سوی پاوه حرکت کنند و به دولت دستور می دهم وسایل حرکت پاسداران را فوراً فراهم کند . تا دستور ثانوی ، من مسئول این کشتار وحشیانه را قوای انتظامی می دانم و در صورتی که تخلف از این دستور نمایند ، با آنان عمل انقلابی می کنم . مکرراً از منطقه اطلاع می دهند که دولت و ارتش کاری انجام نداده است ، من اگر تا ۲۴ ساعت دیگر عمل مثبت انجام نگیرد سران ارتش و ژاندارمری را مسئول می دانم .^۱»

با صدور فرمان تاریخی امام خمینی(ره) موجی از هیجان سرتاسر ایران را فرامی گیرد ، هزاران نفر در مقابل ساختمان نخست وزیری به صف ایستاده و طلب اسلحه می کنند که رهسپار پاوه شوند ، یگان های زیادی از داوطلبین ارتشی از جمله پرسنل لشکر ۱ و ۲ مرکز داوطلب عازم کردستان می شوند و در راستای اجرای مأموریت کردستان تعدادی از پرسنل لشکر ۱ و ۲ از جمله (سرهنگ شریف اشرف و دیگران . . .) به فیض شهادت نایل می آیند و تعدادی از مخلصین راه امام(ره) و رهبری در ارتش از یگان های مختلف به کردستان اعزام می شوند که تعدادی از آنان به فیض شهادت و یا جانبازی نایل می گردند .

^۱ - کتاب تاریخ جنگ (فصلنامه مرکز مطالعات تحقیقات جنگ سال ششم) شماره ۱۶ تابستان ۱۳۷۶ (ص ۱۹)

سازمان و فرماندهان لشکر ۲۱ حمزه از پیروزی انقلاب تا خاتمه عملیات فتح المبین

سازمان :

لشکر ۲۱ حمزه با ادغام لشکر ۱ و ۲ مرکز و تکمیل تدریجی سازمان تا شروع عملیات فتح المبین با ۴ تیپ (۳ تیپ پیاده) و یک تیپ زرهی و توپخانه لشکری با (۷ گردان توپخانه صحرائی و ۲ گردان پدافند هوایی و پشتیبانی لشکر با گردان های آماد و ترابری - گردان بهداری - گردان نگهداری) و یک گردان مستقل تانک (۲۷۵) و گردان سوارزرهی و گردان مهندسی و گردان مخابرات و گروهان قرارگاه و گروهان دژبان لشکر در ترکیب سازمانی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت .

فرماندهان : لشکر ۱ مرکز

سرهنگ توپخانه ستاد هوشنگ عطاریان بلافاصله پس از پیروزی انقلاب

سرهنگ پیاده ستاد سید عبدالحسین مفید تا شهریور ۵۹

فرماندهان لشکر ۲ مرکز

سرتیپ ایرج نیکزاد پس از پیروزی انقلاب
سرهنگ ستاد زین العابدین ورشوساز تیرماه ۱۳۵۹ پس از کودتای نوژه

فرماندهان لشکر ۲۱ حمزه پس از پیروزی انقلاب تا خاتمه عملیات فتح المبین

۱- سرهنگ ستاد زین العابدین ورشوساز پس از کودتای نوژه تا اردیبهشت

ماه ۶۰

۲- سرهنگ ستاد رسول حشمت دهکردی از اردیبهشت ماه ۶۰ تا نیمه
اول مهرماه ۱۳۶۰

۳- سرهنگ ستاد حسین حسنی سعدی در نیمه دوم سال ۶۰ و عملیات
فتح المبین و بیت المقدس و

الف - تیپ ۱ پیاده

سازمان : شامل گردان های ۱۳۱ - ۱۴۰ - ۸۰۴ پیاده - ۱۳۸ پیاده
فرماندهان :

(۱) سرهنگ زین العابدین ورشوساز از پیروزی انقلاب تا تیر ماه ۵۹

(۲) سرهنگ ستاد بهروز سلیمانجاه از تیرماه ۵۹ تا نیمه دوم

مهرماه ۱۳۶۰

(۳) سرهنگ پیاده علی رزمی از نیمه دوم سال ۶۰

گردان ۱۴۰ پیاده

۱- فرماندهان

(۱) سرهنگ علی رزمی بعد از پیروزی انقلاب تا مهرماه

۱۳۶۰

(۲) سرهنگ محمود دماوندی مهر ماه ۱۳۶۰ و عملیات فتح المبین

مأموریت های گردان ۱۴۰ تا خاتمه عملیات فتح المبین

۲- با ابلاغ دستور این گردان در تاریخ ۵۹/۴/۳ جهت تأمین شهر بانه به

مأموریت کردستان اعزام و در تاریخ ۵۹/۴/۵ وارد شهر سقز شد . در تاریخ

۵۹/۴/۹ با توجه به عدم امنیت جاده های منطقه عازم بانه و در تاریخ

۵۹/۴/۱۹ وارد شهر شد و مورد استقبال مردم قرار گرفت .

۳- اقدامات گردان ۱۴۰ در بانه

- (۱) برقراری امنیت شهر بانه به نحوی که مردم شهر توانستند زندگی و فعالیت عادی خود را مجدداً شروع نمایند .
- (۲) پاکسازی ضد انقلابیون از قراء و دهات اطراف شهرستان بانه
- (۳) تأمین گردنه خان (خطرناک ترین قسمت منطقه)
- (۴) تأمین دکل مخابرات گردنه خان
- (۵) تأمین جاده گردنه خان
- (۶) تقویت حفاظت فیزیکی پادگان با کشیدن سیم خاردار و همچنین مین گذاری اطراف پادگان
- (۷) تأمین قلّه آربابا (حساس ترین نقطه شهر بانه)
- (۸) تأمین و جاده کشی از پادگان تا قلّه آربابا
- (۹) بازسازی ساختمان های پادگان
- (۱۰) تأمین جاده بانه به سردشت
- (۱۱) احداث دو انبار مهمات در پادگان
- (۱۲) تهیه مقدمات احداث پمپ بنزین داخلی پادگان

۴- تلفات گردان ۱۴۰ در طول مأموریت کردستان :

تلفات عملیات	افسر	درجه دار	سرباز
شهید	—	۲ نفر	۲۱ نفر
مجروح	۵	۱۲ نفر	۱۵۶ نفر
مفقودالاثـر	—	—	۹ نفر

۵- بر حسب ضرورت عملیاتی و به منظور انسجام یگان های نـزاجـا یگان فوق از مأموریت غرب رها و در نیمه اوّل سال ۶۰ جهت اجرای مأموریت به یگان مادر (تیپ ۱) ملحق گردید .

گردان ۱۳۸ پیاده

الف : فرماندهان :

سرهنگ ۲ ستاد	بهر روز سلیمانجاه	تا لحظه ادغام لشکر ۱ و ۲ مرکز
سرگرد	حسین شرفه	شروع جنگ تحمیلی
سرگرد	اکبر بخشایی	از آبان ماه ۵۹ و عملیات فتح
المبین		

ب - مأموریت های واگذاری به گردان تا خاتمه فتح المبین

۱- اعزام به مأموریت قروه به مدت سه ماه در تیرماه سال ۱۳۵۸

۲- اعزام به مأموریت بانه به فرماندهی سرهنگ سلیمانجاه در آبان ماه ۱۳۵۸

۳- حرکت به منطقه جنوب در تاریخ ۵۹/۶/۲۳ به فرماندهی سرگرد شرفه

۴- شرکت فعال در پدافند و آماده شدن برای عملیات فتح المبین به فرماندهی سرگرد بخشایی

پ - مأموریت کردستان :

گردان ۱۳۸ پیاده در آبان ماه سال ۱۳۵۸ به فرماندهی سرهنگ ستاد سلیمانجاه ، جهت حفاظت سربازخانه بانه و به منظور تعویض گردان ۱۴۱ تیپ ۲ به فرماندهی سرهنگ ۲ احد مهدی پور با هواپیما از فرودگاه مهرآباد عازم فرودگاه سنندج گردید و پس از ورود به سنندج با اتوبوس و کامیون وارد سربازخانه سنندج گردید و پس از توجیه فرماندهان و اقامت کوتاه در پادگان سنندج با چرخ بال (هلی کوپتر) به صورت گروهانی وارد سربازخانه بانه شد . اهم اقداماتی که این گردان در مدت ۴ ماه مأموریت کردستان انجام داد به شرح زیر است :

- ۱- جمع آوری اخبار و اطلاعات به وسیله عوامل بومی و نظامی منطقه
- ۲- برقراری - تأمین و حفاظت سربازخانه بانه
- ۳- برقراری تأمین ستون های اعزامی از گردنه خان و هدایت تا جاده سردشت
- ۴- تأمین قلّه آربابا به وسیله یک دسته پیاده و دیده بانی مداوم در منطقه
- ۵- شرکت در بازسازی و آماده نمودن فرودگاه گردان پس از خاتمه مأموریت منطقه غرب به پادگان مراجعت و مشغول بازسازی شد . با توجه به درگیری های مرزی در تاریخ ۵۹/۶/۲۳ به فرماندهی سرگرد حسین شرفه عازم مأموریت خوزستان شد که از جریان مشروح عملیات این گردان در بخش تجاوزات مرزی به طور مفصل سخن به میان آمده است .

گردان ۱۳۱ پیاده

فرماندهان

سرهنگ ۲ سعید پورداراب از خرداد ۵۸ تا نیمه دوم تیر ماه ۵۹
سرگرد جعفر خوشدل از نیمه دوم تا خاتمه عملیات فتح المبین و
بیت المقدس
مأموریت گردان ۱۳۱

- ۱- پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و تقلیل خدمت سربازی از دو سال به یک سال و انتقال بی رویه افسران و درجه داران به محل های دلخواه این گردان عملاً غیر فعال و به گردان آموزشی تیپ تبدیل شد .
این گردان با دریافت سرباز جدید سه گروهان آموزشی و یک گروهان پاسدار جهت حفاظت از سرباز خانه قوچک تشکیل داد .

۲- با شروع جنگ تحمیلی در حالی که آموزش مقدماتی سربازان جدید خاتمه نیافته بود پرسنل وظیفه جهت آشنایی به نحوه تیراندازی با تفنگ ژ-۳ به میدان تیر تهرانپارس اعزام و پس از اجرای یک مرحله تیراندازی اعزام منطقه جنوب شد. گردان ۱۳۱ تنها یگان تیپ ۱ بود که در عملیات ۲۳ مهر و تک ۹ آبان شرکت فعال داشت و در عملیات ۹ آبان افتخار آفرید و مانع عبور عراقی ها از کرخه شد.

۳- لازم به ذکر است که در عملیات ۲۳ مهرماه و ۹ آبان فقط گردان ۱۳۱ تیپ ۱ در این دو عملیات شرکت فعال داشته و گردان ۱۴۰ در بانه و گردان ۱۳۸ پس از عقب نشینی اجباری در شوش مستقر بودند.

۴- شرکت فعال در حفظ خط پدافندی در قالب یگان سازمانی و شرکت مؤثر در عملیات فتح المبین و دیگر عملیات های لشکر ۲۱.

گردان ۸۰۳ پیاده

فرماندهان:

سرهنگ ۲ کریم اسماعیل زاده از نیمه دوّم سال ۶۰ تا خاتمه فتح المبین
سرهنگ ۲ قاجار دادجو پس از عملیات بیت المقدس و به
هنگام منظور شدن گردان در سازمان رزم تیپ ۴ زرهی
به منظور بالا بردن توان رزمی یگان ها با واگذاری پرسنل وظیفه بیش از
سقف سازمانی (در حدود ۱۲۰٪) بنابه دستور فرمانده لشکر وقت (سرهنگ
حسینی سعدی در نیمه دوّم سال ۶۰) به تیپ های پیاده دستور داده شد در
هر گردان پیاده با استفاده از پرسنل کادر گردان یک گروهان پیاده به نام
گروهان چهارم تشکیل دهند.

تیپ ۱ برابر دستور پس از تشکیل گروهان‌های چهارم گردان ۸۰۳ را سازماندهی و پس از واگذاری وسایل و تجهیزات گردان را عملیاتی نمود و بلافاصله گردان ۸۰۳ دوشادوش سایر یگان‌های تیپ در کلیه مأموریت‌ها شرکت نمود و در پیروزی عملیات فتح المبین نقش مهمی را ایفا نمود .
ب - تیپ ۲ پیاده

سازمان : تیپ ۲ آهنین لشکر منحل گارد پس از به ثمر رسیدن انقلاب شکوهمند اسلامی با نام تیپ ۲ پیاده لشکر ۲ مرکز در پادگان افسریه با گردان‌های ۱۶۹ و ۱۴۱ و ۱۳۳ مشغول بازسازی و آموزش شد .
فرماندهان :

سرهنگ شجاعی پس از پیروزی انقلاب
سرهنگ پیاده خسرو زرینه
سرهنگ ستاد محمود جعفری پس از ادغام لشکر ۱ و ۲ تا پایان نیمه
اول سال ۶۰
سرهنگ ۲ پیاده فرض الله شاهین راد در نیمه دوم سال ۶۰ و عملیات
فتح المبین و بیت المقدس

گردان ۱۶۹ پیاده

فرماندهان :

سرگرد محمد زنجان پرورش از زمان تشکیل لشکر ۲ تا تاریخ ۵۹/۱۰/۱
سرگرد فتح پور مظفری از ۵۹/۱۰/۱ و عملیات فتح المبین و
بیت المقدس

مأموریت‌های گردان ۱۶۹ :

- ۱- اعزام به مأموریت بانه به مدت سه ماه در بهمن ماه ۱۳۵۸
- ۲- اعزام به منطقه عملیاتی جنوب در تاریخ ۵۹/۷/۱۹ و استقرار در منطقه پراکندگی سبزآب در تاریخ ۵۹/۷/۲۱ .
- ۳- دریافت مأموریت پدافند شرق کرخه (پس از ۸ روز استقرار و توجیه و آموزش در منطقه پراکندگی) در کنترل عملیاتی تیپ ۱ پیاده و استقرار در منطقه قلعه نصیر در تاریخ ۵۹/۷/۳۰ .
- ۴- پدافند در قالب یگان سازمانی (تیپ ۲) با جابجائی از منطقه قلعه نصیر و استقرار در جناح شمالی تیپ ۲ در بیشه زارهای شوش در شرق کرخه روبروی درّه خنگ .
- ۵- شرکت فعال در تک محدود به ارتفاعات شلیبه و شرکت مؤثر در عملیات فتح المبین و

گردان ۱۴۱ پیاده

فرماندهان :

سرهنگ ۲ پیاده احد مهدی پور پس از به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی

شهید سرگرد مرتضی خسرو تاش نیمه دوم سال ۶۰ شرکت در عملیات فتح المبین و بیت المقدس

مأموریت های گردان ۱۴۱

- ۱- اعزام به بانه در تیرماه ۱۳۵۹ به مدت سه ماه
- ۲- اعزام به منطقه عملیاتی جنوب و در کنترل عملیاتی لشکر ۹۲ از تاریخ

۵۹/۷/۱

۳- اعزام به دوسلک در تاریخ ۵۹/۷/۳ همزمان با هجوم لشکر ۱ مکانیزه عراق به فکه و دوسلک و شرکت مؤثر در به تأخیر انداختن پیشروی دشمن که به تفصیل در بخش تجاوزات مرزی از دلاوری های این گردان بحث به میان آمد .

گردان ۱۳۳ پیاده مکانیزه

فرماندهان :

سروان ابوالقاسم کیهان زاده از ابتدای تبدیل گردان پیاده به مکانیزه

سروان علی محسنی در نیمه دوم سال ۶۰

مقدمه :

۱- برابر تدبیر نذاجا مقرر گردید گردان ۱۳۳ پیاده تیپ ۲ که در پادگان افسریه استقرار داشت با دریافت نفربرهای پی ام پی یک خریداری شده قبل از شروع جنگ تحمیلی که در پادگان افسریه مستقر بودند از پیاده به مکانیزه تبدیل شود لذا با شروع جنگ تحمیلی و اعزام این گردان به منطقه عملیاتی دزفول و با دریافت نفربرهای پی ام پی ۱ و تعدادی از نفربرهای بی تی آر ۶۰ طرح خشایار و سیمیلاتور موشک مالیوتکا اجرای آموزش فشرده ای را در منطقه سبزاب آغاز و تعدادی خدمه شامل (فرمانده - راننده - توپچی) تربیت و به تدریج تا تکمیل سازمان و آموزش در منطقه عملیاتی از پیاده به مکانیزه تبدیل شد و از لحظه حضور در منطقه از سازمان تیپ ۲ منفک و با تشکیل گروه رزمی افشین (به فرماندهی سرهنگ علیمرادی شامل گردان های ۲۴۲ و ۲۴۳ و ۲۵۰ تانک و گردان ۱۳۳ پیاده مکانیزه) در سازمان رزم گروه فوق قرار گرفت .

۲- پس از انحلال گروه رزمی افشین و تشکیل تیپ ۴ زرهی یگان فوق در سازمان رزم تیپ ۴ منظور و آماده اجرای مأموریت گردید .
۳- این یگان در قالب گروه رزمی افشین در تک به کانال هندلی در سرپل نادری موفقیت چشمگیری داشت و با سازمان تیپ ۴ در روز اول عملیات فتح المبین تعدادی از عناصر دشمن را به اسارت خود درآورد .

پ - تیپ ۳

فرماندهان :

شهید سرلشکر حسن آبشناسان از تاریخ ۵۹/۵/۲۶ تا ۵۹/۸/۱۵
سرهنگ موسی روحانی شمس از آبان ماه سال ۱۳۵۹
سرهنگ افشار قاسملو سرپرست تیپ تا نیمه اول مهرماه
۱۳۶۰
سرهنگ سعید پورداراب از ۶۰/۷/۱۵ و عملیات فتح المبین و
بیت المقدس

مقدمه :

قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی تیپ ۳ پیاده لشکر گارد منحل با نام تیپ ۳ رضاپور در پادگان عشرت آباد استقرار داشت . با پیروزی انقلاب در روز ۲۲ بهمن ۵۷ و با سقوط پادگان عشرت آباد و از بین رفتن وسایل و تجهیزات تیپ و دستگیری تعدادی از فرماندهان عملاً تیپ ۳ منحل و تعدادی از پرسنل به لشکر ۲۸ سنندج و تعدادی نیز به یگان های دیگر نذاجا منتقل گردیدند .

۱- پس از ادغام لشکر ۱ و ۲ مرکز و انحلال گارد جاویدان تیپ ۳ لشکر ۲ مرکز با استفاده از پرسنل و وسایل لشکر ۱ مرکز شکل گرفت و گردان یک پیمانی گارد منحل‌ه جاویدان به گردان ۱۷۱ پیاده و گردان ۲ پیمانی به گردان ۱۷۴ تبدیل و بدین ترتیب دو گردان تیپ ۳ سازماندهی گردید .

۲- پس از حرکت تیپ های ۱ و ۲ به منطقه عملیات تیپ ۳ در تاریخ ۵۹/۷/۱۱ با راه آهن جمهوری اسلامی به منطقه جنوب حرکت و در ساعت ۱۸۰۰ روز ۵۹/۷/۱۲ وارد ایستگاه اندیمشک شد .

با توجه به وضعیت بحرانی منطقه دزفول و بمباران های ارتش عراق به مناطق حساس از جمله راه آهن اندیمشک بلافاصله دستور تخلیه بار صادر و پرسنل نیز با استفاده از جان پناه های موجود بلافاصله پراکنده شدند و به منظور جلوگیری از آسیب پذیری ستون از بمباران های هوایی قرار شد که تغییر مکان از راه آهن تا منطقه پراکندگی در شب انجام پذیرد ولی با بمباران راه آهن اندیمشک توسط هواپیمای دشمن به ۳ دستگاه خودرو تیپ آسیب وارد آمد .

۳- در اوایل تاریکی شب راه پیمایی تیپ با ستون موتوری از راه آهن اندیمشک به طرف پل نادری شروع و به علت عدم آشنایی تعدادی از رانندگان به جاده و عدم آموزش به رانندگی در تاریکی شب یک دستگاه خودرو در منطقه پل بالارود واژگون و یکی از سرنشینان به شهادت می رسد و یگان های تیپ پس از راهپیمایی در شمال جاده اندیمشک - اهواز در شهرک آزادی (حد فاصل بین کرخه و سبزآب) مستقر می گردند^۱ .

گردان ۱۷۱ پیاده

فرماندهان :

^۱ - از یادداشت های سروان حسن براتی فرمانده گردان ۱۷۱ تیپ ۳

شهید سرگرد سید نورالدین مکی از پیروزی انقلاب تا نیمه
اول سال ۶۰
سروان حسن براتی از نیمه اول سال ۶۰ و عملیات
فتح المبین
سازمان :

با انحلال گارد جاویدان و تشکیل لشکر ۱ مرکز گردان ۱۷۱ از پرسنل و
تجهیزات گردان یک پیمانی گارد جاویدان که در سعدآباد مستقر بود شکل
گرفت و با ادغام لشکر ۱ و ۲ مرکز در ترکیب سازمانی تیپ ۳ پیاده لشکر ۲۱
حمزه منظور گردید .

مأموریت های گردان ۱۷۱ پیاده

۱- اعزام به مأموریت مهاباد - پیرانشهر - جنگل های آلوآتان - سردشت
در تیرماه ۱۳۵۸

۲- اعزام به سنندج و جنگل های آلوآتان - سردشت در اسفندماه ۱۳۵۸
۳- پس از عملیات ۲۳ مهر سال ۵۹ پاسگاه گردان در آبادی ردا در
ساحل شرقی رودخانه کرخه مستقر و یگان های گردان در حوالی آبادی قلعه
نصیر رو به روی آبادی ملحه پدافند شرق کرخه را عهده دار شدند .

۴- پس از گذشت ۵ روز از استقرار اولین گروه گشتی شناسایی
گردان ۱۷۱ با راهنمایی یکی از اهالی بومی منطقه به نام حسن سرخه به
آبادی ملحه به غرب کرخه اعزام می گردد و با قایق جمینی واگذاری لشکر و
بستن کابل بالای سر روی رودخانه و ساختن دوبه کوچک یک دستگاه خودرو
جیب برای حمل غذا و تخلیه مجروحین به غرب کرخه فرستاده می شود و تا
تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵ استعداد یگان های غرب کرخه را از یک گروه به یک گردان
تقویت شده می رسانند .

۵- در فروردین ماه سال ۶۰ یک دستگاه پل پی ام پی توسط گردان مهندسی لشکر در منطقه تیپ ۳ جهت عبور وسایل سنگین روانه می‌گردد و ۸۰٪ یگان‌های گردان به تدریج تا نیمه اول سال ۶۰ در غرب کرخه مستقر می‌گردند.

۶- به منظور نزدیک شدن به دشمن برای اجرای عملیات آتی فعالیت‌ها افزایش می‌یابد و یگان‌های گردان با اعزام گشتی و دادن تلفات و از خود گذشتگی بی‌حد و حصر پل چهار دهنه و تپه سبز را تأمین و با زدن خاکریز یگان‌های گردان حداکثر در فاصله ۱۵۰ متری دشمن مستقر می‌گردند و با اجرای آموزش در خط و حصول آمادگی، خود را برای عملیات سرنوشت‌ساز آماده نمودند.

گردان ۱۷۴ پیاده

فرماندهان:

سرگرد رحیم رحمانی (بعد از پیروزی انقلاب اسلامی)
سرگرد فریدون کلهر در نیمه اول سال ۶۰ و عملیات فتح‌المبین و ...

سازمان:

با انحلال گارد جاویدان و تشکیل لشکر ۱ مرکز این گردان با استفاده از پرسنل و وسایل گردان ۲ پیمانی گارد منحل جاویدان سازماندهی گردید و با ادغام لشکر ۱ و ۲ مرکز در ترکیب سازمانی تیپ ۳ منظور گردید.

مأموریت:

۱- اعزام به پادگان ارومیه در خرداد ۵۸

۲- اعزام به مهاباد ، سردشت و بانه در شهریور ۵۸ که در این مأموریت معاون لشکر ۱ سرهنگ اشراف و تعدادی از پرسنل کادر و وظیفه به درجه رفیع شهادت نایل آمدند .

۳- گردان در تاریخ ۵۹/۷/۱۲ با سایر یگان های تیپ ۳ وارد منطقه عملیاتی دزفول شده و ۴۸ ساعت پس از شرکت در عملیات ۲۳ مهر برابر مأموریت واگذاری قرارگاه گردان در شرق کرخه رو به روی آبادی سرخه مشطط و یگان های گردان با تهیه مواضع ، پدافند منطقه شرق کرخه را عهده دار گردیدند .

۴- پس از گذشت ۵ روز از استقرار اولین گروه گشتی گردان با راهنمایی یکی از اهالی بومی منطقه به نام عبود با استفاده از گذارهای موجود خود را به غرب کرخه به آبادی سرخه مشطط رساندند و به تدریج همزمان با گردان ۱۷۱ نسبت به گسترش و اعزام نیروی بیشتر به غرب کرخه اقدام نمودند . اقدام فرمانده گردان ۱۷۴ (سرگرد رحیم رحمانی) برای اعزام یگان های گردان به غرب کرخه قابل تحسین است نامبرده به عنوان اولین نفرات گشتی اعزامی به غرب کرخه آبادی سرخه مشطط را شناسایی و با استقرار گروه گشتی و تقویت منطقه جاپایی برای اعزام یگان های گردان باز نمود و به تدریج تا نیمه اول سال ۶۰ گردان به غرب کرخه اعزام گردید .

۵ - در نیمه دوم سال ۶۰ به منظور نزدیک شدن به دشمن فعالیت ها افزایش یافت و با زدن خاکریز و کانالهای ارتباطی منطقه کوت کاپن به تصرف گردان ۱۷۴ درآمد و یگان های گردان با دادن تعدادی شهید و مجروح توانستند در ۶۰ متری دشمن مستقر شوند . که این جسارت و از خودگذشتگی مبنایی بود برای اجرای عملیات عظیم فتح المبین .

گردان ۱۴۴ پیاده

سازمان :

گردان ۱۴۴ پیاده نیز از انحلال گارد جاویدان و پس از تشکیل لشکر ۱ مرکز به فرماندهی سرگرد پیاده فرض ا... شاهین راد تشکیل و آماده اجرای مأموریت گردید .

فرماندهان :

سرگرد فرض الله شاهین راد (از پیروزی انقلاب تا نیمه اول مهرماه سال ۶۰)

سرگرد مظفر هدایت نسب از نیمه اول سال ۶۰ و عملیات فتح المبین

مأموریت :

۱- اعزام به پادگان ارومیه در خرداد ۱۳۵۸

۲- اعزام به پادگان مهاباد و سردشت در شهریور ۵۸

۳- با شروع جنگ تحمیلی گردان در تاریخ ۵۹/۷/۱۲ با قطار به سمت جنوب حرکت و در تاریخ ۵۹/۷/۱۴ وارد ایستگاه اندیمشک و بلافاصله اعزام منطقه پراکندگی (شهرک آزادی) شد .

۴- در تک روز ۲۳ مهر ۵۹ لشکر ۲۱ حمزه ، این گردان در سازمان رزم تیپ ۳ به عنوان احتیاط تیپ اجرای مأموریت نمود و گروهان سوم این گردان به فرماندهی ستوان بکتوستان با گردان های ۱۷۱ و ۱۷۴ به غرب کرخه اعزام و در ساعت ۲۴ همان روز به گردان ملحق گردید .

۵- با توجه به پیشروی دشمن در منطقه خرمشهر و آبادان این گردان در تاریخ ۵۹/۷/۲۴ به شادگان عزیمت و در کنترل عملیاتی لشکر ۷۷ قرار گرفت و برابر دستور در ساعت ۰۵۰۰ مورخ ۵۹/۸/۳ با یگان های ژاندارمری مستقر در

چگونگی حضور لشکر ۲۱ حمزه در منطقه / ۱۰۵

منطقه به منظور تأمین جاده آبادان - ماهشهر تک نموده و پس از خاتمه مأموریت در تاریخ ۶۰/۴/۲ پس از ۹ ماه اجرای مأموریت به یگان مادر ملحق و پس از آموزش و بازسازی به جای گردان ۱۳۳ پیاده در ترکیب سازمانی تیپ ۲ منظور و در خط پدافندی تیپ ۲ در منطقه شوش مستقر گردید .

مقدمه ای بر تک روز ۲۳ مهرماه سال ۱۳۵۹ لشکر ۲۱ پیاده حمزه بر علیه عراق

پیشروی سریع نیروهای متجاوز در ابتدای جنگ تحمیلی به خاک جمهوری اسلامی ایران و عبور نیروهای دشمن در نوزدهم مهرماه سال ۵۹ از کارون (در منطقه سلمانیه) و به محاصره درآوردن جاده شادگان و به اسارت گرفتن افراد محلی و غیرنظامی و پیشروی به سمت آبادان به منظور محاصره این شهر بندری و اشغال بستان در بیست و یکم مهرماه همان سال و اجرای تک به منطقه سرپل نادری در منطقه غرب دزفول در تاریخ های ۱۶ و ۱۹ و ۲۲/۷/۵۹ و شناسایی دشمن به منظور روانه کردن پل در ۳۰ کیلومتری جنوب شوش و اجرای آتش سنگین در منطقه پل نادری در تاریخ های ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ مهرماه و تظاهر به عبور از کرخه مؤید آن است که ارتش عراق هیچگاه تصرف شهرهای دزفول و شوش و اندیمشک را از نظر دور نداشته و می بایستی برای دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده و جدا کردن استان خوزستان به گلوگاه این منطقه در دوکوهه و تنگ فنی دست یابد . کما اینکه در شروع تجاوز پس از ۶ روز مقاومت دلیرانه یگان های نظامی مستقر در این منطقه دشمن زمین گیر ولی مجدداً روز نهم آبان سال ۵۹ تک گسترده و سنگینی را به منطقه سرپل به منظور عبور از کرخه به مرحله اجرا درآورد و شانس خود را برای دستیابی به شهرهای فوق به بوته

آزمایش گذاشت و این حمله نیز تأییدی است بر طرح‌های از پیش تعیین شده ارتش عراق .

به منظور روشن شدن علّت اجرای عملیات ۲۳ مهرماه سال ۵۹ ایجاب می‌نماید که پیام‌های واصله توسط یگان‌ها و قرارگاه هدایت‌کننده عملیات و هم‌چنین حوادث تلخ روزهای پُر التهاب شهرهای خرمشهر و بستان دزفول را که در آرشو هیأت معارف جنگ موجود است مورد توجه قرار داد تا انگیزه فرماندهان برای اجرای عملیات ۲۳ مهرماه مشخص گردد .

(الف) پیام‌ها و حوادث خرمشهر

۱- برابر اطلاع ستاد ارونند دشمن در ساعت ۱۱۳۰ روز ۵۹/۷/۷ با ۵ دستگاه تانک به سمت پل نو حرکت و به ۸۰۰ متری خین رسیده است و سعی دارد پل نو را اشغال نماید . در همین حال لشکر ۹۲ روز ۵۹/۷/۹ به فرماندهی تیپ ۱ اعلام نمود دشمن در پاسگاه‌های برزگر و حاتمی و پاسگاه کوشک مستقر شده و نیروهای مستقر در جفیر را نیز تقویت نموده و در کیلومتر ۴۰ عراق در حال پل زدن بر روی رودخانه کارون است تا پس از عبور از کارون جاده آبادان و اهواز را قطع و آبادان را تصرف نماید . « مدرک ۲۰۸ ، ۲۰۹ »

۲- فرماندار آبادان در روز ۷/۱۲ اعلام می‌نماید :

وضع آبادان و خرمشهر بسیار خراب است . راه دارخوئین نزدیک است به دست متجاوز بیفتد . کشته و زخمی زیاد و نیاز شدید به آمبولاس است . روحیه مردم قوی است و نیاز به پشتیبانی شدید و قوی آتش توپخانه داریم .

۳- دشمن به منظور تصرف آبادان با تقویت نیروهای خود در تاریخ ۷/۱۹ از رودخانه کارون در روستای سلمانیه عبور می نماید و جاده آبادان را اشغال و کلیه وسایل نقلیه روی جاده خرمشهر را به گروگان می گیرد و خرمشهر و آبادان را شدیداً زیر آتش انواع گلوله قرار می دهد و پس از اشغال جاده آبادان با ۳۲ دستگاه تانک از سلمانیه به طرف آبادان حرکت می کند . « مدرک ۲۱۰، ۲۱۱ »

۴- روز ۵۹/۷/۲۰ عملیات و اطلاعات تهران اعلام می کند حدود یک گردان تانک و یک گردان پیاده مکانیزه در شرق کارون گسترش یافته و دشمن ضمن در اختیار داشتن راه های سلمانیه و مارد نیروهای خود را در شرق کارون تقویت نموده و موجودی آماد نیروهای مستقر در آبادان و خرمشهر حداکثر ۳ روز است . ضمناً در صورتی که راه اهواز به کنترل نیروهای دشمن درآید ، پشتیبانی از نیروها غیر عملی خواهد بود ضمن اینکه جاده خرمشهر از کیلومتر ۲۴ الی ۴۶ در اختیار دشمن قرار گرفته و با خمپاره انداز مرتباً حوالی پل بهمن شیر را زیر آتش شدید گرفته و مشغول پیشروی به سوی بهمن شیر می باشد .

۵- دشمن از سلمانیه تعدادی از اسرای مرد را گرفته و زن ها را آزاد کرده و اقدام به تقویت نیروها در شمال دارخوئین و سلمانیه نموده و هواپیمای فانتوم نیروی هوایی ایران که مورد هدف دشمن قرار گرفت خلبان آن پس از بیرون پریدن توسط دشمن دستگیر و به عقب جبهه تخلیه گردید . « مدرک ۲۱۲ الی ۲۱۴ »

۶- با توجه به پیام های ناخوشایند و وضع بحرانی دو شهر بندری خرمشهر و آبادان ستاد اروند به مرکز فرماندهی ارتش و همچنین به دفتر

امام و وکلای خرمشهر و آبادان در مجلس شورای اسلامی آقایان (رشیدیان - صفائی - کیارش) اعلام می نماید .

بی تعارف باید بگویم شهر و مردم خرمشهر و آبادان و کلیه نیروها در اثر نرسیدن نیروهای پشتیبانی در حال از هم پاشیدن است و مردم عقیده دارند امروز و فردا این دو شهر سقوط خواهد کرد و مسئولین مستقیماً باید جوابگو باشند . « مدرک ۲۱۵ »

۷- با توجه به وضعیت بحرانی منطقه تنها نیروی منسجم و قابل دسترس دانشجویان دانشگاه افسری بودند که به منطقه جنوب اعزام شده بودند و فرمانده لشکر ۹۲ (سرهنگ قاسمی) به فرمانده دانشکده افسری (شهید سرهنگ نامجو) مأموریت می دهد با ۸۰ نفر افسر و دانشجو و ۳۲۰ نفر سرباز پس از تجهیز نمودن روز ۵۹/۷/۲۱ از طریق بندر ماهشهر زیر امر ستاد عملیات جنوب در آبادان و خرمشهر قرار گرفته و برابر دستور این ستاد به عملیات پردازند . « مدرک ۲۱۶ »

۸- در تاریخ ۵۹/۷/۲۴ سماجا اعلام نمود :

نیروهای عراقی در محور گمرک خرمشهر با بلدوزر مشغول تهیه پناهگاه و سنگر هستند و یک ناوچه عراقی در اسکله پهلو گرفته و تعدادی از مردم را اسیر نموده و صدای شیون و فریاد مردم به گوش می رسد و اسرا را به طرف عراق حرکت داده ضمناً نیروهای عراقی در قسمت شمال آبادان در دو راهی بهمن شیر مستقر بوده و شهر را بمباران می نمایند . « مدرک ۲۱۷ »

۱- تیپ ۳ لشکر ۹۲ که قبل از شروع جنگ عملاً مسئولیت بستان را به عهده داشت در روز ۵۹/۷/۷ اعلام می کند دشمن در ساعت ۱۶۳۰ روز جاری وارد سوسنگرد شده و افراد سپاه پاسداران با آنها رو به رو هستند و واحدهای زرهی دشمن از پل سوسنگرد عبور نمودند . « مدرک ۲۱۸ »

۲- با توجه به ورود دشمن به سوسنگرد و ادامه پیشروی به طرف الله اکبر و احتمال ورود دشمن به شهر اهواز فرمانده لشکر ۹۲ به فرمانده دانشکده افسری مأموریت می دهد با نیروی به استعداد ۴۰ نفر افسر و دانشجو با نیروی مردمی و یگان های نامنظم برای ایجاد مواضع در جاده اهواز - دزفول عملیات تأخیری انجام و از ورود دشمن به شهر جلوگیری نمایند و از تاریخ ۵۹/۷/۴ تا دستور ثانوی این مأموریت را انجام دهد . « مدرک ۲۱۹ »

۳- ساعت ۰۲۰۰ روز ۷/۸ فرمانده تیپ اعلام می نماید دشمن سوسنگرد را تصرف نموده و به طرف الله اکبر در حال پیشروی است در نتیجه تیپ دشت آزادگان (تیپ ۳) در محاصره خواهد افتاد و میلیاردها تومان وسایل و مهمات به دست دشمن خواهد افتاد . ضمن اینکه در وضعیت فعلی نیرویی معادل یک دسته تانک و یک گروهان موجود است و تاکنون موفق نشده ام آنها را در خط پدافندی به کار بگیرم تیپ کاملاً متلاشی شده لازم به ذکر است قبل از شروع عملیات استعداد تیپ ۳۰٪ بوده و استعداد دشمن ۳ یا ۴ برابر نیروهای خودی است اکنون به علت فرار تعدادی از سربازان و ترک منطقه توسط درجه داران برای بردن خانواده هایشان به شهرستان و اعزام تعدادی از افسران به بهداری وضع بسیار حساس است ما را تقویت کنید یا با هواپیما و هلی کوپتر پشتیبانی کنید تا فشار دشمن کم شود . « مدرک ۲۲۰ »

۴- در تاریخ ۷/۱۸ گروه ضربت تیپ ۳ اعلام نمود دشمن در محور بستان سوسنگرد و بستان الله اکبر در حال پیشروی است و لشکر که با گروهان بستان در ارتباط بود به تیپ اطلاع می دهد به علت درگیری گروهان مستقر در بستان و قطع ارتباط با یگان فوق احتمالاً دشمن از بستان به طرف سوسنگرد پیشروی خواهد داشت تیپ از لشکر درخواست می نماید با اجرای آتش توپخانه با توپ های ۱۵۵ و ۱۷۵ م دور و نزدیک آرامش دشمن را به هم بزینید . « مدرک ۲۲۱، ۲۲۲ »

۵- در تاریخ ۷/۲۰ دشمن در در دهانه بستان به طرف الله اکبر در حال پیشروی است و همچنین از طریق پاسگاه چزابه به بستان نفوذ کرده و یک ستون زرهی از دشمن به سمت الله اکبر در حرکت است .

۶- در تاریخ ۵۹/۷/۲۲ عناصر اطلاعاتی لشکر به تیپ ۳ اطلاع می دهند منطقه بستان در اختیار دشمن است و جاده بین بستان و سوبله فاقد امنیت است و دشمن دو آتشبار در دو محل مستقر نموده : یکی از آتشبارها در نخلستان سید آکلو و آتشبار دیگر در سه راهی آن طرف رودخانه مقابل قریه فنیخی دشمن در این محل سه پل احداث کرده که یکی از پل ها به وسیله نیروی هوایی منهدم شده و نیروهای متجاوز که در قریه فنیخی موضع گرفته بودند تغییر مسیر داده و به سمت الله اکبر در حرکت هستند و در حال حاضر محل استقرار دشمن در ۲۰۰ متری مکینه سید جاسم و حدود ۵۰ دستگاه خودرو و ۲ عراده توپ و تانک ها به صورت دایره ای موضع گرفته و مستقر می باشند . « مدرک ۲۲۳ الی ۲۲۵ »

۷- خلبان هوانیروز در ساعت ۹۰۰ روز ۲۱ گزارش داد شهر بستان در محاصره نیروهای دشمن است و حدود ۲۰ دستگاه تانک در این محل شرکت دارند ضمناً یک ستون زرهی دشمن در سمت تپه های شنی شمال ارتفاعات

الله اکبر به سمت شرق در حال حرکت بوده که احتمالاً می‌خواهند یا الله اکبر را دور بزنند یا به محور اهواز - دزفول دسترسی پیدا کنند .

۸- بالاخره دشمن موفق می‌شود روز ۵۹/۷/۲۱ بستان را به محاصره کامل درآورد و از ساعت ۰۷۰۰ روز ۷/۲۱ نیروهای ژاندارمری و سپاه پاسداران مستقر در منطقه با سلاح سبک با دشمن درگیر شدند ضمناً دشمن به سوسنگرد نیز حمله نموده و تنها راه نجات بستان پشتیبانی هوایی است .

« مدرک ۲۲۶ الی ۲۲۸ »

(پ) حوادث و پیام های منطقه دزفول

۱- برابر امریه نزاجا مستند به گزارش هنگ ژاندارمری ایلام قسمتی از تیپ ۸۴ مستقر در موسیان و دهلران در تاریخ ۵۹/۷/۱۵ موسیان را تخلیه نموده و از راه مورموری مشغول عقب نشینی هستند . این تیپ دوّمین باری است که از موسیان مبادرت به عقب نشینی نموده است و باعث پایین آوردن روحیه افراد ژاندارمری شده است علت را بررسی و نتیجه را به نزاجا گزارش نمایید . « مدرک ۲۲۹ »

۲- روز ۵۹/۷/۱۶ ستاد عملیات دزفول به لشکر ۹۲ اعلام می‌نماید یگان مستقر در چیلات و بیات تقریباً در محاصره دشمن است و هنوز به مأموریت خود ادامه می‌دهد از لشکر خواسته می‌شود تا فرصت باقی است و نیروها به وسیله عناصر دشمن محاصره نشده اند هر چه زودتر نسبت به مراجعت آنان اقدام لازم معمول دارد. « مدرک ۲۳۰ »

۳- در تاریخ ۵۹/۷/۱۷ برابر گزارش یگان مستقر در شوش به استناد شاهدان عینی ژاندارمری شوش یک یگان در ۳۰ کیلومتری جنوب شوش

مستقر و در حال پل زدن در حوالی دوبه بوده و احتمالاً قصد عبور از رودخانه و دور زدن یگان های خودی را دارد. « مدرک ۲۳۱ »

۴- عملیات و اطلاعات نیروی زمینی بر مبنای اطلاعات سماجا وضع پادگان دزفول را در تاریخ ۷/۱۹ به این شرح اعلام می دارد. وضع منطقه فوق العاده نابسامان است و مدیریت در سطح شهرهای دزفول و اندیمشک و پادگان وجود ندارد.

۵- حفاظت پادگان به صفر رسیده است و پرسنل محدود و موجود در منطقه جلو آفتاب در پادگان باقی مانده و بلا تکلیف هستند و به همین دلیل خطر فرار سربازان و پرسنل وجود دارد.

۶- مردم شهر دزفول دسته دسته و با جمعیت انبوه در اطراف پادگان اجتماع نموده و فریاد می کشند و شعار می دهند ارتش چرا تصمیم نمی گیرد و بعضی های مزدور را هر چه زودتر از منطقه خارج نمی نماید. « مدرک ۲۳۲ »

۷- روحیه مردم دزفول در اثر آتش مداوم دشمن پایین آمده و رادیو عراق به مردم دزفول اعلام می کند شهر را تخلیه کنید تا ما به حساب پاسداران و ارتشیان برسیم.

۸- با توجه به فعالیت های دشمن در منطقه دزفول و احتمال حمله دشمن به پل کرخه نزاچا به لشکر ۲۱ پیاده مأموریت می دهد طرح پاتک به منطقه سرپل را تهیه در صورت تک دشمن بدون فوت وقت اجرا نمایند و یگان های مستقر در منطقه شوش نیز آمادگی مقابله با هر نوع حرکت دشمن را داشته باشند.

۹- قرارگاه تاکتیکی نزاچا وقایع بین روزهای ۷/۱۶ الی ۷/۲۲ را به سماجا چنین اعلام نمود دو فرزند میگ ۲۳ عراق مورد هدف جنگ افزارهای ضد

هوایی قرار گرفت و سرنگون گردید که یک جعبه مخصوص مخابرات و یک مسلسل با فشنگ مربوطه از لاشه هواپیما جمع آوری گردید. ضمناً با نفوذ تیم عملیاتی نیروی مخصوص به منطقه شوش که با همکاری سپاه پاسداران شوش و چند تن از اهالی بومی منطقه به مورد اجرا درآمد تعدادی از سربازان عراقی را که در رودخانه کرخه مشغول آب تنی بوده اند با تیر به هلاکت رسانیده و همچنین روز ۷/۲۰ تیم عملیاتی نیروی مخصوص با استفاده از طناب از رودخانه عبور و در غرب منطقه در آبادی زعن دو تانک و دو دستگاه نفربر دشمن را منهدم و به سلامت به قرارگاه خود برگشتند. «مدرک ۲۳۳، ۲۳۴»

۱۰- به منظور آگاهی از گسترش دشمن در غرب رودخانه در منطقه شوش به گروه رزمی ۱۳۸ و ۱۴۱ لشکر ۲۱ دستور داده شد با وسایل موجود غرب رودخانه را شناسایی نمایند. گشتی اعزامی یگان های فوق در غرب کرخه با دشمن درگیر شدند و تقاضای ۲ فروند هلی کوپتر کبرا نمودند و اعلام داشتند در صورتی که در این مورد اقدامی به عمل نیاید همه کشته خواهند شد و فرمانده عملیات منطقه جنوب به گردان های فوق اعلام نمود چنانچه هلی کوپتر به موقع نرسید با استفاده از تاریکی شب نسبت به نجات پرسنل با تدبیر فرمانده و روشی که عبور کرده اند اقدام و به یگان خود برگردند. «مدرک ۲۳۵»

۱۱- سرانجام برای مشخص شدن وضعیت دشمن برای اجرای عملیات ۲۳ مهر روز ۷/۲۱ گردان های مستقر در شوش (۱۳۸ و ۱۴۱) دو دسته گشتی زوجی به غرب کرخه اعزام و در منطقه زعن (غرب شوش) با دشمن درگیر و با اجرای آتش ۵ الی ۶ دستگاه خودرو دشمن را منهدم و دشمن را وادار به عقب نشینی نمودند. «مدرک ۲۳۶»

پیام های قبل از حمله ۲۳ مهرماه

۱- قرارگاه مقدّم نزاچا به لشکر ۲۱ حمزه ابلاغ می نماید یگان اعزامی به پای پل کرخه باید به نحوی مستقر شود که کرانه غربی رودخانه را کاملاً پوشش نموده و به نحوی در طرفین جاده اصلی استقرار یابد تا هم از پل های موجود حفاظت نماید و هم از عبور احتمالی خودروهای شناور دشمن از رودخانه کرخه جلوگیری به عمل آورد. « مدرک ۲۳۷ »

۲- با توجّه به تهدید دشمن در منطقه سرپل لشکر ضمن ابلاغ مأموریت تک روز ۲۳ مهر در منطقه سرپل و صدور دستورات تکمیلی به کلیه یگان ها اعلام می نماید آمادگی به کار رفتن آنی در منطقه سرپل را داشته باشند و تیپ ۳ عناصر تک ور خود را روز ۷/۲۲ برای کمک به تیپ ۲ دزفول از رودخانه عبور دهد و تیپ های ۱ و ۳ هر کدام دو گروهان برای حمله متقابل در منطقه سرپل آماده نمایند. « مدرک ۲۳۸ ، ۲۳۹ »

۳- لشکر ۲۱ در تاریخ ۷/۲۲ به یگان های تک ور اعلام می نماید عملیات عبور را برابر برنامه ابلاغی به یگان ها به مورد اجرا گذارند و به گردان ۱۳۸ مستقر در شوش ابلاغ می نمایند با وسیله موجود و در دسترس از کرخه عبور نماید. « مدرک ۲۴۰ الی ۲۴۳ »

روز ۲۳ مهرماه یگان های تک ور با کمی تأخیر از سرپل گذشتند و گروه رزمی ۳۷ شیراز مستقر در غرب رودخانه گزارش نمود وضع نیروهای عبور

کننده از خط رضایت بخش نیست و همچنین توپخانه کمک مستقیم گروه رزمی ۳۷ در کمک مستقیم گروه رزمی ۲۹۱ تانک لشکر مشهد قرار گرفته .
« مدرک ۲۴۴ ، ۲۴۵ »

دلایل اجرای تک ۲۳ مهرماه

- ۱- سلب ابتکار عمل از فرمانده سپاه ۳ و فرماندهان لشکرهای یک مکانیزه و ۱۰ زرهی ارتش عراق از ادامه تک در حساس ترین جبهه نبرد .
- ۲- جلوگیری از سقوط شهر دزفول ، اندیمشک و شوش و نهایتاً جلوگیری از پیشروی ارتش عراق و بستن گلوگاه خوزستان در منطقه دو کوهه و تجزیه خوزستان.
- ۳- منحرف کردن توجه مسئولین ارتش عراق حداقل منحرف کردن فرمانده سپاه ۳ دشمن از سایر جبهه های خوزستان .
- ۴- اغتنام فرصت برای به دست آوردن یک زمان کافی برای تمرکز نیروهای ارتش ایران که به منطقه فراخوانده شده بودند .
- ۵- تجدید سازمان برای یگان هایی که از ابتدای جنگ با درگیری و مقاومت دلیرانه توانستند به مدت ۶ روز نیروهای عراق را تا رسیدن به غرب کرخه درگیر و مانع از پیشروی سریع آنها شوند .
- ۶- تثبیت ارتش عراق و سازماندهی مناسب برای پدافند در مقابل پیشروی دشمن تا آماده شدن برای بیرون راندن متجاوز .
- ۷- ایجاد روحیه و انگیزه در پرسنل یگان های درگیر ارتش برای ادامه مقاومت تا ایجاد آمادگی برای یک حمله سراسری .

ابلاغ مأموریت به فرمانده لشکر ۲۱ حمزه

از اسناد و مدارک موجود در ابتدای روزهای درگیری و اطلاعات دریافتی تکمیلی از فرمانده لشکر ۲۱ حمزه (سرهنگ ستاد زین العابدین ورشوساز) اینگونه عنوان شد که فرمانده لشکر ۲۱ حمزه در تاریخ ۱۱ مهر سال ۵۹ از تهران به منطقه عملیاتی وارد و به تدریج یگان های لشکر مستقر در تهران از تاریخ ۵۹/۷/۷ با قطار عازم منطقه جنوب شدند (گروه رزمی ۱۳۸ در تاریخ ۵۹/۶/۲۳ و گروه رزمی ۱۴۱ در تاریخ ۵۹/۶/۳۱ قبل از حمله سراسری) وارد منطقه شده بودند . روز ۱۳ مهرماه قرارگاه مقدّم نذاجا در پادگان دزفول در ستاد تیپ ۲ شکل گرفت و در ۱۵ مهرماه در کارخانه لاستیک سازی در پادگان دزفول شروع به کار نمود . افسران این قرارگاه که به صورت غیرسازمانی و به صورت مأمور انجام وظیفه می کردند قرارگاه را به مرور تشکیل دادند و با توجه به گذشت ۵ روز از زمان تشکیل قرارگاه مقدّم در هنگام طرحریزی عملیات ۲۳ مهر افسران این قرارگاه نیز در جریان کامل وضعیّت نبودند .

روز ۱۷ مهرماه فرمانده لشکر ۲۱ حمزه به قرارگاه مقدّم احضار و مأموریت حمله ۲۱ مهرماه سرپل به وسیله فرمانده نیروی زمینی (سرتیپ ظهیر نژاد) به فرمانده لشکر ابلاغ گردید .

فرمانده لشکر با بیان مشکلات یگان‌ها خواستار اجرای عملیات به جای ۲۱مهرماه به ۲۳مهرماه شد و با تأیید این نارسایی‌ها توسط افسران قرارگاه مقدّم و با توجّه به مسایلی که در خرمشهر و بستان به وقوع پیوست و عدم آمادگی لشکر حداکثر با ۴۸ ساعت تأخیر موافقت گردید .

ابلاغ اجرای عملیات در زمانی صورت گرفت که افسران ستاد لشکر در ۱۷و۱۸مهرماه وارد منطقه شده و هنوز برای قرارگاه لشکر محل ثابتی جهت استقرار پیش‌بینی نشده بود و افسران ستاد لشکر اصولاً به منطقه توجیه نبودند و حتّی افسران قرارگاه مقدّم نزاجا نیز به صورت یک ستاد هدایت‌کننده کاملاً منسجم نشده بودند . لذا با توجّه به اخبار ناخوشایند و پیام‌های واصله یگان‌های درگیر در منطقه خوزستان نیروی زمینی را بر آن داشت تا با حداقل نیروهای موجود عمل بازدارنده‌ای را به مرحله اجرا بگذارد و علّت انتخاب لشکر ۲۱ حمزه در دسترس بودن یگان‌های بیشتر این لشکر نسبت به سایر نیروهایی بود که به منطقه فراخوانده شده بودند .

مأموریت واگذاری به لشکر ۲۱ حمزه

در مأموریت واگذاری به لشکر قید گردید که از خط سرپل تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی در غرب رودخانه کرخه عبور از خط نموده و تپه‌های علی‌گره زد و ابوصلیبی خات را تصرف و چنانچه مقاومت دشمن تا وصول به هدف‌های مرحله یکم چندان مهم و شدید نباشد تک را به سمت عین‌خوش و دوسلک ادامه داده و معابر عین‌خوش و دوسلک را تصرف و تأمین نماید و به لشکر ۱۶ زرهی مأموریت داده شده بود با عناصر موجود که به منطقه وارد

چگونگی حضور لشکر ۲۱ حمزه در منطقه / ۱۲۱

شده اند لشکر ۲۱ را دنبال نماید و یک گروه رزمی برای اشغال مواضع
پدافندی در شرق رودخانه به پای پل اعزام دارد .

تشریح عملیات آفندی لشکر ۲۱ روز ۲۳ مهرماه ۵۹

لشکر پس از دریافت مأموریت از روز ۲۰ مهرماه شروع به شناسایی منطقه عملیات کرد. شناسایی از منطقه به علت محدودیت زمانی فقط تا رده فرماندهان تیپ و بعضی از فرمانده گردان های عمل کننده از ارتفاعات شمالی منطقه و خیلی مختصر به وسیله دیده بانی و دوربین با راهنمایی بعضی از پرسنل تیپ ۲ دزفول که به منطقه آشنایی داشتند انجام و تنها عامل اطلاعاتی، پرسنلی از این تیپ بودند که آنها هم اطلاع چندانی از وضعیت دشمن نداشتند، در تاریخ ۲۰ مهرماه برای کسب خبر بیشتر از وضعیت دشمن برابر دستور قرارگاه مقدم از گردان های ۱۴۱ و ۱۳۸ که در منطقه شوش مستقر بودند گشتی شناسایی به غرب کرخه اعزام و گشتی اعزامی با دشمن درگیر و با مشکلات زیادی توانستند از درگیری خارج و به عقب برگردند.

روز ۲۰ مهرماه قرارگاه مقدم اولین دستور را به صورت جزء به جزء با شماره یک اعلام وصول ر-خ ۱۷- صادر نمود. (پیوست ۱ دستور جزء به جزء شماره ۱ قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب)

لشکر نیز بر مبنای دستور قرارگاه مقدم اولین دستور عملیاتی خود را در ساعت ۸۰۰ روز ۲۱ مهرماه سال ۵۹ با شماره یک اعلام وصول (دز - ۵۱) صادر

و به یگان‌ها ابلاغ نمود. (پیوست ۲ دستور عملیاتی شماره یک لشکر ۲۱ حمزه)

دشمن به منظور برهم زدن طرح حمله نیروهای خودی در بعد از ظهر روز ۲۲ مهرماه به سرپل حمله کرد و با اجرای پشتیبانی آتش یگان‌های خودی متوقف گردید و با توجه به نگرانی موجود قرارگاه مقدم به لشکر ۲۱ دستور داد یک گردان پیاده جهت جلوگیری از سقوط سرپل و نفوذ دشمن به منطقه سرپل اعزام دارند و فرمانده تیپ ۲ دزفول مستقر در خط سرپل نادری در ساعت ۲۲۰۰ همان شب اعلام نمود دشمن به مواضع قبلی خود عقب نشینی نمود و با این حال تصمیم گرفته شد که تک لشکر برابر زمان بندی در روز ۲۳ مهر انجام شود.

اجرای مراحل عملیات

(الف) مرحله یکم عملیات

اولین مرحله عملیات ، عبور از رودخانه کرخه بود که می بایستی ، کلیه خودروهایی چرخ دار و شنی دار و تانک از دو پل موجود خود را به غرب کرخه رسانیده و آماده اجرای مأموریت باشند و برای عبور تانک های سازمانی و زیر امر لشکر ، جمعاً ۸ ساعت زمان در نظر گرفته شده بود و تیپ ۳ پیاده نیز ، می بایستی حداقل یک روز قبل از حمله در منطقه تجمعی در غرب رودخانه کرخه ، که در تپه های شمالی تپه شاوریه انتخاب شده بود مستقر گردد و قرار شد که سلاح های ضد تانک را در مواضع مناسبی مستقر نماید تا بتواند جاده دهلران را با تیر مستقیم پوشش داده و زیر آتش مستقیم بگیرد و تیپ ۳ پیاده در ۲۱ مهرماه ، تغییر مکان را شروع و با توجه به اینکه دشمن به دلیل عدم توجه مسئولین به حفاظت گفتار و هم چنین وجود عناصر بی وطن که در آن چهره کریه بسیاری از گروهک های محارب و ستون پنجم و اشخاص ناباب در همه جای جبهه ها و شهرها و روستاها به خصوص آنهایی که در مناطق عملیاتی نفوذ کرده بودند و همچنین فعالیت مخرب گروهک های سیاسی وابسته به خصوص کسانی که با حاکمان بغداد در نابودی ایران پیمان بسته بودند دقیقاً از زمان حمله لشکر اطلاع کافی داشتند . قبل از اجرای تک به منظور مختل کردن سازمان رزمی ، دشمن سلاح های ضد تانک خود

را در مکان مناسبی مستقر نمود و دو گردان تانک لشکر که بیشتر ، شبیه راه پیمایی تاکتیکی ، از سرپل گذشتند، پس از دقایقی آماج موشک های مالیوتکا و سلاح های ضد تانک دشمن ، قرار گرفتند و تیپ ۳ نیز که در قسمت شمال تپه های شاوریه مستقر شده بودند و می بایستی سلاح های ضد تانک آنان ، تانک های دشمن را هدف می گرفت که آن هم به طور مناسب مستقر نشده بودند و نتوانستند به نحو مطلوب اجرای مأموریت نمایند .

(ب) مرحله دوم عملیات

شامل عبور یگان ها از خط تیپ ۲ دزفول و گروه رزمی ۳۷ بود با توجه به اینکه جمع استعداد رزمی عناصر مستقر در سرپل ، از ۲ گردان تجاوز نمی کرد . در منطقه سرپل تراکمی به وجود نیامد و بخش عمده منطقه خالی بود و مانعی برای حرکت عناصر لشکر ۲۱ پیاده وجود نداشت و فرماندهان قبلاً نیز با تیپ ۲ دزفول مستقر در خط ، هماهنگی های لازم را به عمل آوردند .

(پ) مرحله سوم پیشروی به سمت هدف ها

عبور عناصر لشکر ۲۱ از خط سرپل با کمی تأخیر انجام شد و عناصر لشکر به جای ساعت ۰۶۰۰ در ساعت ۰۷۰۰ از خط سرپل گذشته و پیشروی آغاز شد و یگان ها غافل از اینکه عناصر ضد تانک دشمن در کانال های جنوبی سرپل مستقر شده بودند و به وسیله عناصر پیاده منهدم نشده و تهدیدی جدی برای تانک های خودی هستند پیشروی می نمودند . لذا در همان مراحل اولیه پیشروی تعدادی از تانک ها مورد اصابت موشک های ضد تانک دشمن قرار گرفته و منهدم شدند و پیشروی در ساعت ۰۷۵۰ گند شد

و گروه رزمی ۲۹۱ تانک مشهد که در غرب کرخه مستقر بود و از شمال به جنوب حرکت می کرد در ساعت ۰۸۰۰ هدف اولیه را که سه راهی قهوه خانه (رادار) بود تصرف کرد و از ساعت ۰۹۰۰ به بعد گزارش های واصله چندان رضایت بخش نبود. لشکر به تیپ ۱ دستور داد بدون توجه به مقاومت دشمن در کانال هندلی، پیشروی به سمت غرب را ادامه دهد. دشمن که از قبل، مواضع مناسبی را انتخاب کرده بود تا ۴ کیلومتری که یگان ها از سرپل گذشتند، عکس العملی نشان نداد و به محض قرار گرفتن تانک ها در برد موشک از همان ساعات اولیه، تانک های چیفتن لشکر را زیر آتش قرار داده و تعدادی از تانک ها را از کار انداخته و منهدم کردند. یگان ها که از پهلو ضربه می خوردند تصوّر کردند که در محاصره افتادند. از گزارش ها چنین استنباط می شد که هم تیپ ۱ و هم گروه رزمی ۲۹۱ تانک و گردان سوارزهی لشکر ۲۱ به محاصره دشمن افتادند. در چنین وضعیتی به تیپ ۱ دستور داده شد خود را به تپّه های شمالی بکشاند که این عمل با توجه به شرایط زمین و دشمن مقدور نبود و به ناچار بایستی تیپ به سمت پای پل عقب نشینی می کرد. در مصاحبه ای که با فرمانده شجاع و با تدبیر لشکر انجام شد ایشان اظهار داشتند من خودم با نفربر در خط بودم و کاملاً اوضاع و احوال را مشاهده می کردم. ضمن اینکه در آن زمان آن چنان جوّی وجود داشت که فرمانده می بایست خود همراه نفرات تک ور در جلو باشد تا بتواند اعمال فرماندهی کند و اگر غیر از این می بود دستورات فرمانده اجرا نمی گردید و عناصر گروهک ها در یگان ها همراه پرسنل نادان جوّ متشنج ایجاد می نمودند. بنابراین حدود ساعت ۱۰۰۰ وقتی وضع را چنین دیدم دستور دادم هر کس هر کجا هست متوقف شده و موضع بگیرد و خود را حفظ نماید. زیرا فکر کردم هر دستور دیگری چه پیشروی و یا عقب نشینی

بدهم با توجه به وضعیتی که دشمن برای خود ایجاد نموده بود لشکر با تلفات غیر قابل‌تحمّلی رو به رو خواهد شد و از آنجایی که این دستور برای حفظ جان پرسنل حایز اهمیت بود خیلی خوب هم اجرا شد. حدود ساعت ۱۱۰۰ لشکر آخرین وضعیّت را چنین گزارش کرد، تیپ ۱ در شمال جاده علی‌گه زد در ۳ کیلومتری غرب سه راهی رادار متوقّف شده و تعدادی پرسنل و وسایل خود را از دست داده و در حال محاصره شدن است گروه رزمی ۲۹۱ تانک در شیار شرقی سه راهی رادار زمین‌گیر شده و در حال محاصره شدن است. گردان سوارزهی در شرق محور پیشروی گروه رزمی ۲۹۱ اغلب وسایل خود را از دست داده است، تعدادی خدمه زخمی و تعدادی تانک‌ها بی‌خدمه رها شده در منطقه باقی مانده است. «مدرک ۲۴۶ الی

« ۲۴۹»

حدود ساعت ۱۲۰۰ مجدّداً لشکر گزارش کرد که دشمن تقریباً اکثر وسایل سنگین لشکر را با موشک منهدم کرده است و چنانچه پشتیبانی آتش قوی باشد لشکر می‌تواند عناصر باقی مانده را به سرپل عقب بکشد و گرنه همه نیروهای رزمنده لشکر نابود خواهند شد. لازم به ذکر است در مدّت زمان حمله لشکر در روز ۲۳ مهر تقریباً همه فرماندهان رده بالاتر یعنی رئیس جمهور وقت و نخست وزیر وقت (شهید رجایی) جانشین رئیس ستاد مشترک (سرتیپ فلاحی) وزیر دفاع و فرمانده نیروی هوایی (شهید فکوری) و تعدادی از مقامات سیاسی و روحانی و فرمانده نیروی زمینی (سرتیپ ظهیرنژاد) نیز شخصاً در منطقه حضور داشتند ولی لشکر کلیه دستورات را به وسیله بیسیم از طریق سرهنگ سید یعقوب حسینی جانشین قرارگاه مقدّم نزاچا در جنوب دریافت و اجرا می‌کرد (و در تهیه این مدارک اکثراً از بررسی سرهنگ سید یعقوب حسینی بهره برداری شده است). برای گزارش عملیات

، فیلم بردار و خبرنگار نیز از تلویزیون و رسانه ها دعوت شده بودند و در منطقه حضور داشتند. فرمانده لشکر ۲۱ مجدداً گزارش داد که عناصر تیپ ۱ که در محور علی گره زد پیشروی می کردند اکثراً از بین رفته اند و اظهار داشت که دستور دادم تا آخرین نفر مقاومت کنند و شهید شوند و خود نیز در خط مقدم تا آخرین نفس باقی خواهم ماند. از بعد از ظهر روز عملیات به بعد صحنه نبرد به خصوص در قسمت سرپل بسیار وخیم شد. تعدادی از پرسنل بدون دستور مبادرت به عقب نشینی نمودند و از پل می خواستند عبور نمایند و هر چه تلاش می شد که جلوی این پرسنل گرفته شود میسر نشد.

فرمانده لشکر در مصاحبه خود اظهار داشت بعد از اینکه دستور زمین گیر شدن یگان ها را دادم حدود ساعت ۲ تا ۳ بعد از ظهر تقریباً منطقه آرام شده بود و دیگر کسی سر خود را بلند نمی کرد و همه در شیارها مستقر و استتار نموده بودند. در همین زمان من خواستم با نفربر از محل خود یک خیز به عقب بیایم. که حدود ۳ موشک از اطراف ما رد شد. الحمدلله اصابت نکرد و بعد از تاریکی شب دستور دادم یگان ها به ترتیب عقب آمدند و در مواضع قبلی خود در شرق رودخانه مستقر شدند.

نفربر پاسگاه فرماندهی لشکر آخرین عنصری بود که به عقب آمد و مجدداً مسئولیت دفاع سرپل به تیپ ۲ لشکر ۹۲ و به سایر عناصر همراه این تیپ محول شد. تعدادی از تانک ها که در منطقه به جا مانده بودند و دشمن نیز جرأت تخلیه یا انهدام آنها را پیدا نکرده بود شب های بعد به عقب آورده شدند.

به گردان ۲۹۱ تانک دستور داده شده بود یک گروهان در سرپل باقی بگذارد و این دستور در ۲۵ مهرماه اجرا گردید^۱.

^۱ - کتاب تک لشکر ۲۱ حمزه در غرب کرخه ص ۲۱ و ۲۲ (آرشیو هیأت معارف جنگ)

نکات ضعف یگان های عمل کننده

- ۱- منطقه عمومی دزفول و شوش منطقه تأمینی لشکر ۹۲ زرهی بوده و این منطقه برای لشکر ۲۱ پیاده کاملاً ناشناخته بود و هیچگونه شناسایی قبلی پرسنل لشکر ۲۱ از منطقه نداشتند .
- ۲- یگان های پشتیبانی و پشتیبانی خدمات رزمی لشکر ۲۱ وارد منطقه نشده بودند و در نتیجه پشتیبانی آمادی یگان ها ، به خصوص از نظر مهمات با اشکال مواجه بود .
- ۳- با توجه به آمادگی لشکر برای عزیمت به منطقه عملیات از تهران به اندیمشک به علت ترافیک در راه آهن این جا به جایی به موقع انجام نشد .
- ۴- گردان مخابرات لشکر که مسئول برقراری سیستم ارتباط فرماندهی است به طور کامل به منطقه نیامده بود و در نتیجه ارتباط فرماندهان یگان های تابعه لشکر به طور مؤثر برقرار نشده بود و ارتباط مختصری که به دست پرسنل غیر متخصص برقرار شده بود نیاز عملیاتی را تأمین نمی نمود .
- ۵- توپخانه لشکری هنوز با توپخانه های موجود در منطقه هماهنگی نکرده بودند و دیده بان ها منطقه را نمی شناختند و آموزش کافی نیز نداشتند . در نتیجه توپخانه ضمن اینکه نمی توانست یگان های تک ور را

پشتیبانی کند تلفات مؤثری نیز به دشمن وارد نشد (به دلیل نداشتن ثبت تیر دقیق و عدم شناخت موقعیت دشمن).

۶- زمان این عملیات با عجله اتخاذ شده بود و وقت کافی برای شناسایی در نظر گرفته نشده بود و برای یک لشکر فقط ۳ روز زمان برای آمادگی شناسایی و طرح‌ریزی تک تعیین شد و لشکر بدون آمادگی قبلی و شناسایی دقیق که از اهمّ مسایل است دست به حمله زد.

۷- هماهنگی‌های لازم جهت استفاده مؤثر با نیروی هوایی به عمل نیامده بود به دلیل اینکه نیروی هوایی اعلام نمود که تا دوسلک و عین خوش را نمی‌تواند پشتیبانی هوایی نماید.

۸- اطلاعات موجود در حد صفر بود و هیچگونه اطلاعات مفید جهت طرح‌ریزی عملیات از دشمن توسط نیروی زمینی در اختیار لشکر قرار نگرفت و آن مقدار اطلاعات محدودی که توسط افسران تیپ ۲ زرهی و بعضی از پرسنل به لشکر داده شده بود بسیار ناقص و کمتر مطابق واقع بود. در نتیجه دشمن به هیچ شمرده می‌شد و خوش باوری و ساده‌اندیشی درباره دشمن به نحوی بود که تصوّر می‌شد دشمن تاب مقاومت نداشته و با یورش اوّلیه نیروها مبادرت به عقب‌نشینی و فرار خواهند نمود.

۹- درگیری یگان‌ها پس از انقلاب با ضد انقلابیون در گنبد - کردستان و هم‌زمان ترخیص بیش از چند دوره سرباز به فرماندهان فرصت‌اجرای آموزش‌های انفرادی و یگانی را نداده در نتیجه ضعف آموزش در کلیه رده‌ها مشهود بود. به همین دلیل پرسنل نتوانستند از جنگ افزارهای مربوطه به نحو مطلوب استفاده نمایند.

۱۰- وجود دو پل در منطقه پل نادری برای عبور خودروهای چرخدار و نفربرها و خودروهای شنی دار سبک و یک پل پی‌ام پی مخصوص عبور تانک

و وسایل سنگین روانه شده بود. لشکر می بایست کلیه تانک های مأمور و تانک لشکر را از پل عبور می داد آن هم در تاریکی شب و زیر آتش دشمن.

۱۱- عدم توجه مسئولین به حفاظت گفتار و آگاه بودن دشمن از اجرای تک چون هیچ گونه عمل ایذایی یا فریب انجام نشد. دشمن از قبل خود را آماده دفاع در مقابل این تهدید کرده بود کما اینکه بعد از ظهر قبل از تک اقدام به اجرای تک ایذایی جهت برهم زدن آرایش آفندی نمود و روی توپخانه های خودی آتش ضد آتشبار اجرا نمود و دشمن از زمان حمله لشکر ۲۱ اطلاع داشت.

۱۲- رعب و وحشت در بین پرسنل رزمنده و افرادی که هنوز جنگ ندیده بودند و فقط داستان صدمات را از زبان یگان هایی که در اثر هجوم ارتش عراق در حمله سراسری عقب نشینی کرده و ضربه خورده بودند شنیده بودند.

۱۳- عبور تانک ها با بی نظمی از پل کرخه شروع و در نتیجه دیرتر از زمان تعیین شده از پل گذشتند و دشمن که از قبل سلاح های ضد تانک خود را به خصوص موشک های مالیوتکا را دقیقاً در محل های مناسب برای شکار تانک ها مستقر نموده بود توانست در همان ساعات اولیه تانک های لشکر ۲۱ را مورد اصابت قرار دهد.

۱۴- با وجودی که لشکر یک یگان پیاده بود طرحریزی ها و عمق هدف های واگذاری بر اساس عملکرد یک یگان زرهی معمول شده بود.

۱۵- اصول تاکتیکی (نوع مانور- نحوه مانور یگان ها و آرایشات) به طور مناسب پیش بینی نشده بود و اصول جنگ کلاسیک مورد پذیرش در این عملیات رعایت نشده بود.

۱۶- استفاده صحیح دشمن از زمین و آموزش کافی دشمن نسبت به جنگ در زمین هموار .

۱۷- یگان های لشکر که از ادغام دو لشکر ۲ مرکز تشکیل شده بودند . هنوز انسجام کامل نیافتند و حتی فرماندهان زیردستان خود را نمی شناختند و در نتیجه اعمال نفوذ روی زیردستان برای اجرای مأموریت مشکل می نمود .

۱۸- در چنین وضعیتی خونسردی فرماندهان خودی و نگهداری یگان ها به حالی که کمترین صدمه را ببینند آسیب پذیری را کم نمود و میزان تلفات و ضایعات را به حداقل رساند و اگر در کشیدن یگان ها به عقب تصمیم غیر منطقی گرفته می شد تلفات رزمی غیر قابل تصویری پیش می آمد .

۱۹- تصمیم منطقی فرمانده لشکر وقت (سرهنگ ورشوساز) و رعایت اصول عملیات تأخیری که الزاماً گروه فرماندهی بایستی آخرین رده باشد که منطقه را ترک می کند در این عملیات رعایت گردید . پس از یک شب توقف در منطقه درگیری (سه راه قهوه خانه) گروه تاکتیکی صبح روز بعد منطقه را ترک نمود .

تجزیه و تحلیل و آمار تلفات و ضایعات ۲۳ مهرماه

نتیجه نبرد ناموفق لشکر نه تنها این لشکر نیمه آماده را از کار انداخت بلکه در روحیه پرسنل مستقر در منطقه سرپل که از قبل مکرر تقاضای تعویض می کردند اثر بدی باقی گذاشت و بر تعویض خود اصرار بیشتری می ورزیدند و از طرفی نگرانی حمله دشمن به سرپل روز به روز افزایش می یافت . تیپ ۳ لشکر ۲۱ نیز که در شمال غربی منطقه حمله بایستی وارد عمل می شد همان طور که قبلاً یادآوری شد ، به علت کمبود وسایل ترابری و حرکت پیاده در منطقه کوهستانی نتوانستند به تپه های بلتا برسند و در قسمت شرقی تپه چشمه وارد عمل شدند و باید توجه نمود که وسایل ضد تانک که جلو برده بودند به علت اینکه عناصر زرهی عراق وارد عمل نشده بود ، مورد استفاده قرار نگرفت و از کانال هندلی دشمن یگان های تیپ ۱ را زیر آتش مالیوتکای با سکوی زمینی (چمدانی) قرار داده بود و آنها نیز در برد سلاح های ضد تانک تیپ ۳ نبودند و با متوقف شدن تیپ ۱ شرایط استفاده از تیپ ۳ به وجود نیامد . همچنین باید متذکر شد که در مدت حدود ۲۴ ساعت از ساعت ۰۷۰۰ روز ۲۳ تا ۰۵۰۰ روز ۲۴ مهرماه هیچگونه غذا و آب به پرسنل نرسید و چون یگان از روی ارتفاعات عبور کرده بود ، تانکر آب هم نتوانسته

بود با خود حمل نماید و همین موضوع باعث ضعف جسمی بعضی از پرسنل نیز شده بود و این تیپ هم روز بعد به شرق رودخانه منتقل شد.

نتیجه عملیات - آمار تلفات و ضایعات

آمار تلفات لشکر ۲۱ حمزه در عملیات ۵۹/۷/۲۳

درجه	شهید	مجروح	اسیر یا مفقود الاثر	جمع
افسر	۵	۱۴	---	۱۹
درجه	۳۸	۴۵	۶	۸۹
سرباز	۵۹	۱۰۲	۲۵	۱۸۶
جمع	۱۰۲	۱۶۱	۳۱	۲۹۴

واگذاری مسئولیت پدافند منطقه غرب دزفول و شوش به لشکر ۲۱ حمزه و تشکیل اولین خط پدافندی

مقدمه :

پس از عملیات ناموفق لشکر ۲۱ پیاده در مورخه ۲۳ مهرماه سال ۵۹ بر علیه عراق و عقب نشینی یگان های تک ور به شرق رودخانه مجدداً پدافند منطقه سرپل نادری در غرب کرخه به تیپ ۲ زرهی لشکر ۹۲ و یگان های تحت کنترل عملیاتی این تیپ واگذار گردید . یگان هایی که در پدافند غرب کرخه و سرپل نادری تا واگذاری مسئولیت منطقه به لشکر ۲۱ حمزه مستقر بودند شامل :

۱- تیپ ۲ زرهی (به فرماندهی سرهنگ زرهی امرالله شهبازی)

۲- گروه رزمی ۳۷ زرهی (به فرماندهی سرگرد زرهی اسدزاده)

۳- گردان ۲۹۱ تانک (-) لشکر ۷۷ (به فرماندهی سرگرد زرهی توگلی)

۴- تانک های لشکر ۲۱ پیاده شامل گردان های ۲۴۲-۲۴۳-۲۵۰ تانک

برابر دستور فرمانده نزاچا و یادداشت اداری فرمانده لشکر (به سرپرستی

سرگرد زرهی محمد جابری پور) زیر امر تیپ ۲ زرهی . « مدرک ۲۵۰ »

۵- با توجه به حساسیت موجود در منطقه پل نادری نیروی زمینی به

لشکر ۲۱ پیاده مأموریت داد پدافند شرق رودخانه کرخه را به عهده بگیرد و

لشکر ۱۶ زرهی نیز در احتیاط نیروی زمینی قرار گیرد . بر مبنای دستور فوق

دستور عملیاتی شماره ۲ لشکر ۲۱ پیاده در ۲۷ مهرماه ۵۹ با اعلام وصول ح ز- ۱۸ صادر و یگان های لشکر مأموریت یافتند در ساحل شرقی رودخانه کرخه از مختصات (۷۹۷-۱۵۶) تا مختصات (۷۳-۴۰) به منظور متوقف کردن پیشروی دشمن تا شروع عملیات بعدی پدافند نمایند. «مدرک ۲۵۱ (پیوست شماره ۳ دستور عملیاتی شماره ۲ لشکر ۲۱ حمزه)»

۶- وضعیت دشمن و خودی برابر اعلام یگان ها به شرح زیر گزارش گردید. ستاد عملیاتی دزفول اعلام نمود در تاریخ ۵۹/۷/۲۵ نیروهای خودی در امتداد چهار کیلومتری جلوی رودخانه در پل کرخه مستقر و نیروهای دشمن در امتداد سه راهی قهوه خانه و اطراف سایت چهار و پنج و جاده دهلران مستقر گردیده اند.

۷- برابر دستور قرارگاه مقدم نزاچا گردان ۲۹۱ تانک زیر امر تیپ ۲ زرهی قرار گرفت. «مدرک ۲۵۲»

۸- پس از عملیات ناموفق تک ۲۳ مهرماه دشمن با اجرای آتش پرحجم و مداوم تلفات و ضایعات سنگینی را به یگان های مستقر در منطقه وارد آورد و با توجه به تلفات و ضایعات وارده به یگان ها در شروع جنگ تحمیلی و عدم جایگزینی مناسب پرسنلی و لجستیکی که افت توان رزمی را به همراه داشت یگان ها با گزارشات عدیده تقاضای تعویض برای بازسازی و تجدید سازمان را داشتند که برای عملیات بعدی آمادگی بهتری کسب نمایند.

گزارشات مشروحه زیر بخشی از مشکلات و نارسایی یگان هایی است که از آغاز تجاوزات مرزی ارتش عراق به مرزهای جمهوری اسلامی (در منطقه غرب دزفول و شوش) و درگیری با متجاوز تا خاتمه عقب نشینی اجباری و دریافت مسئولیت پدافند منطقه سرپل به نیروی زمینی واصل گردید.

خلاصه ای از گزارش رکن سوّم لشکر ۹۲ زرهی که با شماره ۲۰۱/۴۸/۶۱ در تاریخ ۵۹/۷/۳۰ با امضای فرمانده لشکر سرهنگ قاسمی که از تاریخ ۵۹/۷/۳ به فرماندهی لشکر منصوب و به قرارگاه مقدّم نذاجا در جنوب ارسال شد وضعیت لشکر ۹۲ را بدین شرح اعلام می نماید :

۱- مقدمات لشکر ایجاب می نماید که در منطقه ای به عرض حداکثر ۲۰ تا ۴۰ کیلومتر گسترش یابد و منطقه واگذاری بیش از ۲۰۰ کیلومتر است . ناچاراً تیپ های لشکر در معابر جداگانه ای و به طور مستقل عمل و این عمل کنترل و فرماندهی لجستیک را با مشکلات عدیده ای که کاملاً آشکار است مواجه می سازد . در حال حاضر یگان های لشکر که مدّت زیادی درگیر نبرد بوده اند و با کمبودهای غیر قابل تصویری در مقابل دشمن مجهّز در زمین نامناسب پدافندی در حال دفاع بوده اند . به طور مثال تیپ ۱ لشکر با دو گردان تانک(-) و دو گردان پیاده زرهی(-) که در سازمان تیپ منظور شده است بایستی دارای ۱۰۶ دستگاه تانک سازمان و فرماندهی مناسب و کنترل و ارتباط کافی باشد هم اکنون دارای حدود ۱۵ دستگاه تانک و دو گروهان پیاده می باشد و سایر یگان های لشکر نیز وضعیت مشابهی با این تیپ دارند . لشکر در مدّت عملیات تا این تاریخ بیش از ۱۲۰۰ نفر شهید و مجروح داده است با این فداکاری ها و از خود گذشتگی هایی که پرسنل لشکر با جان و دل از خود ابراز می دارند انتظار دارد که ارتش نیز به فکر چاره اساسی باشد .

گیرندگان : سماجا ۲- نذاجا عملیات - استانداری خوزستان - قرارگاه مقدّم نذاجا جنوب - قرارگاه عملیات ماهشهر دفتر برادر دکتر چمران .

متن نامه گروه رزمی ۳۷ شیراز

از : گروه رزمی ۳۷ زرهی

به : ف - عملیاتی دزفول

مقام عالی را آگاه می سازد .

- ۱- پرسنل این گروه رزمی از تاریخ ۵۹/۲/۶ در مأموریت خوزستان انجام وظیفه می نمایند .
- ۲- از تاریخ ۵۹/۶/۲۶ با عناصر دشمن درگیری قطعی حاصل نموده است و تا به امروز ادامه دارد .
- ۳- باقی مانده تیپ ۳۷ در گروه رزمی ۳۸ در منطقه اهواز و خرمشهر انجام وظیفه می نماید .
- ۴- این گروه با مراجعات پی در پی پرسنل مبنی بر طولانی بودن مدت مأموریت (۶ ماه) است .
- ۵- به علت تلفات روزانه پرسنلی و دوری از خانواده مایه پایین آمدن آمادگی رزمی است .

افسر درجه دار

سرباز

۴۰۶ ۳۲۱ ۴۰ ۶- استعداد پرسنل قبل از درگیری

۲۶۹ ۲۵۱ ۲۸ ۷- استعداد پرسنل در حال حاضر

۵	۱۴	۲	۸- ضایعات پرسنل شهید
۱۳۲	۵۶	۱۰	۹- مجروح

قرارگاه تاکتیکی نزاچا در تاریخ ۵۹/۷/۱۶ اعلام نمود تیپ ۲ به مأموریت کنونی خود (پدافند) ادامه داده تا عناصر لشکر ۲۱ حمزه خط دفاعی مناسب در منطقه آن تیپ اشغال نمایند و در تاریخ ۵۹/۷/۱۷ به لشکر ۲۱ دستور داد فرمانده گردان یا رییس رکن سوّم گردان مأمور پدافند شرق کرخه در پای پل را جهت هم آهنگی لازم برای تعویض به تیپ ۲ دزفول اعزام دارد. « مدرک ۲۵۳، ۲۵۴ »

۱۱- با توجه به حساسیت منطقه سرپل نادری و تجزیه و تحلیل گزارشات واصله از یگان های پدافند کننده ، مسئولین دریافتند در صورتی که دشمن با حجم آتش سنگین و نیروی قابل ملاحظه ای اقدام به حمله گسترده ای در منطقه سرپل نماید نیروهای موجود به دلیل افت قابل ملاحظه توان رزمی قادر به پدافند نبوده و در صورت عدم مقاومت یگان های خودی دست یابی دشمن به شرق رودخانه دور از انتظار نبوده و امنیت منطقه در خطر جدی قرار خواهد گرفت لذا با توجه به یگان های موجود نیروی زمینی در منطقه دزفول به لشکر ۲۱ پیاده مأموریت داده شده که با تعویض یگان های تیپ ۲ لشکر ۹۲ در غرب پل نادری پدافند کلی منطقه را عهده دار گردد بر مبنای مأموریت فوق دستور جزء به جزء شماره ۶ قرارگاه مقدّم نزاچا در جنوب در سوّم آبان ماه ۵۹ با شماره اعلام وصول ق - الف - ۱۴ صادر و پدافند منطقه دزفول را از ساعت ۲۱۰۰ روز پنجم آبان ماه سال ۵۹ به لشکر ۲۱ حمزه واگذار و به گردان ۲۲۷ تانک (لشکر ۱۶ زرهی) مأموریت داده

شد مواضع سدکننده ای را در حوالی پای پل روی ارتفاعات کمانه برزگ اشغال تا در صورت شکستن خط پدافندی نسبت به سد پیشروی متجاوز اقدام نمایند . « مدرک ۲۵۵ »

(پیوست شماره ۴ دستور جزء به جزء شماره ۶ قرارگاه مقدم نزا جا در جنوب)

با توجه به مشکلات لشکر ۲۱ حمزه و درخواست فرمانده لشکر قرارگاه مقدم جنوب با ۴۸ ساعت تأخیر برای تعویض موافقت نمود . لذا لشکر ۲۱ حمزه دستور عملیاتی شماره ۳ خود را در چهارم آبان ماه سال ۵۹ با شماره اعلام وصول ف ز-۵۰ صادر و به یگان های لشکر مأموریت داد با تعویض یگان های در خط از ساعت ۰۶۰۰ روز ۵۹/۸/۷ مسئولیت پدافند منطقه فرماندهی عملیاتی دزفول را در موضع سرپل به عهده گرفته و منطقه دفاعی را از مختصات (۷۶-۰۵) در ارتفاعات شاوریه تا (۷۳-۰۳) در منطقه الهایی عهده دار گردد . « مدرک ۲۵۶ »

(پیوست ۵ دستور عملیاتی شماره ۳ لشکر ۲۱ حمزه)

برابر امریه شماره ۳۰۰۱/۲۶-۵۹/۸/۳ قرارگاه نزا جا هم آهنگی لازم برای تعویض یگان های تیپ ۲ دزفول با یگان های لشکر ۲۱ پیاده از ساعت ۰۶۰۰ روز ۵۹/۸/۷ شروع و یگان های تیپ ۲ لشکر ۹۲ از خط تعویض و مسئولیت پدافند منطقه غرب دزفول و شوش به لشکر ۲۱ حمزه واگذار گردید .

تک ۹ آبان ۱۳۵۹ ارتش عراق به لشکر ۲۱ حمزه

ارتش عراق برای رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده خود به منظور جدا کردن استان خوزستان در صدد دست یابی به گلوگاه استان خوزستان در دو کوهه و تنگ فنی بود طراحان ارتش عراق اشغال شهرهای شوش و دزفول اندیمشک و پایگاه چهارم هوایی را همیشه در نظر داشته و تک روز ۴ و ۵ آبان ماه به سرپل و به دنبال آن عملیات روز ۹ آبان ۵۹ ارتش عراق به منظور دست یابی به شرق کرخه و ادامه عملیات تا رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده گواه و تأییدی است بر این مدعا که در صورت کوچکترین سهل انگاری یا سستی و عدم مقاومت نیروهای خودی سقوط مناطق فوق دور از انتظار نبوده و با عنایت به اینکه ارتش عراق آخرین اخبار تکمیلی را از عناصر خود فروخته داخلی و منافقین دست نشانده و عناصر نفوذی دریافت می کرد راه کارهای خود را بر مبنای همین اطلاعات دریافتی طرحریزی و اجرا می نمود .

ارتش عراق دریافت که نیروهای ایرانی با اشغال مناطق غرب کرخه و گسترش سرپل هر چند کوچک در مناطق فوق با ایجاد مزاحمت به هر نحو ممکن ضربه کاری را وارد خواهند ساخت و اشغال سرپل در غرب کرخه باعث نابودی یگان های ارتش عراق خواهد شد و با گرفتن اطلاعات تکمیلی مبنی

بر استقرار یگان های لشکر ۲۱ پیاده در غرب کرخه دریافت که یگان هایی از این لشکر در عقب نشینی اجباری متحمل تلفات و ضایعاتی شدند و نیز لشکر در تک ناموفق ۲۳ مهر ماه ضربه سنگینی خورده و بیش از ۴۸ ساعت از زمان تعویض آن نگذشته و هنوز جای پای محکمی در غرب کرخه اشغال نکرده و با توجه به زمان محدود به طور کامل موفق به ایجاد خط پدافندی مطمئنی نشده ، لذا انتخاب روز ۹ آبان بهترین زمان برای هجوم و ضربه زدن و عقب راندن این نیروها به شرق کرخه خواهد بود . به همین دلیل با توجه به اطلاعات دریافتی و تجزیه و تحلیل به این نتیجه رسید که با تقویت یگان های تک ور و اجرای انبوه آتش پشتیبانی نسبت به اجرای خواسته خود اقدام نماید . به دلایل فوق سپاه ۳ تک گسترده روز ۹ آبان را پیش بینی و با استفاده از تیپ ۲۷ مکانیزه لشکر ۱ و تقویت این یگان و احضار یگان هایی از لشکر ۹ کوهستانی با عبور از خط لشکر ۱۰ زرهی این عملیات را به مرحله اجرا درآورد . به منظور توجیه تک ۹ آبان شایسته است قبل از شروع مراحل عملیات بخشی از گزارش نوبه ای شماره ۸ لشکر ۲۱ پیاده که از ساعت ۰۹۰۰ روز ۵۹/۸/۸ الی ساعت ۰۹۰۰ روز ۵۹/۸/۱۰ به قرارگاه نزاجا ارسال گردید توجه نمود . « مدرک ۲۵۷ »

گزارش نوبه ای لشکر ۲۱ حمزه

فعالیت لشکر در این دوره ...

(الف) تیپ ۱ پیاده

(۱) دشمن از ساعت ۰۴۳۰ الی ۰۵۱۵ روز ۵۹/۸/۹ به مدت ۴۵ دقیقه با اجرای انبوه آتش تهیه تک را در ساعت ۰۶۳۰ آغاز که ابتدا نیروهای پیاده در جلو و تانک ها از دو قسمت پیشروی پیاده ها را پشتیبانی می نمودند .

(۲) یگان های پیاده متجاوز به محض رسیدن در برد آتش یگان های خودی و مقاومت سرسختانه تیپ ۱ مستقر در سرپل مجبور به توقف گردیده و دور تک آرام شد.

(۳) یگان های تیپ ۱ مستقر در سرپل توسط احتیاط لشکر تقویت و مدت زمانی تجدید سازمان و تحکیم هدف نموده که مجدداً در ساعت ۱۱۰۰ پرسنل پیاده متجاوز ادامه تک را آغاز و در اثر مقاومت دلیرانه پرسنل و آتش شدید و پشتیبانی توپخانه و خمپاره اندازها مجبور به توقف در شیار منطقه گردیدند .

(۴) در ساعت ۱۵۰۰ مجدداً تک متجاوز با پشتیبانی تعدادی تانک اجرا که در اثر مقاومت شدید تیپ ۱ و آتش توپخانه و خمپاره اندازها در ساعت ۱۶۰۰ مجبور به عقب نشینی گردید .

(۵) در ساعت ۱۷۱۵ مجدداً متجاوز با یک گردان پیاده در خط با پشتیبانی آتش های پی ام پی مبادرت به تک نمود که در اثر مقاومت دلیرانه رزمندگان تیپ ۱ و با اجرای آتش توپخانه و خمپاره اندازها مجبور به عقب نشینی شد به طوری که نفربرهای پی ام پی یک با اجرای پرده دود از منطقه رزم خارج گردیدند .

(ب) تیپ ۳ پیاده

در ساعت ۱۷۰۰ روز ۵۹/۸/۸ گشتی رزمی به استعداد ۳۰ نفر پرسنل شهادت طلب با آگاهی از اینکه شهید یا اسیر خواهند شد . پس از عبور از رودخانه کرخه در سرخه مشطط مستقر و از آنجا به سمت کوت کاپن حرکت و در غرب آن کمین نمودند . در ساعت ۰۲۰۰ روز ۵۹/۸/۹ یک ستون کامیون متجاوز شامل دو دستگاه جیب و چهار خودرو ذیل حامل موشک

زمین به هوا که در جاده غربی کوت کاپن از شمال به جنوب در حرکت بود مورد کمین گشتی رزمی قرار گرفتند که کلیه خودروها و موشک‌های متجاوز توسط گشتی اعزامی منهدم و یک سرگرد عراقی اسیر و ضمناً وسایلی از متجاوزین به دست آمد که از طریق رکن دوم لشکر گزارش گردید.

به جا است در اجرای این مأموریت روحیه شهادت طلبی گشتی فوق را که یکی از عوامل برترساز توان رزمی است با نوشته ای از جیمز بیل در یک سو قرار دهیم.

جیمز بیل می نویسد:

ژنرال جورج مارشال که سربازی بزرگ و سیاستمداری برجسته بود زمانی

گفت:

«می توان تمام تجهیزات موجود در جهان را در اختیار داشت اما همه آن

بدون برخورداری از روحیه عمدتاً بی اثر است.»

ناظران غربی نتوانسته اند وفاداری ایرانیان به آرمان خود را درک نمایند زیرا آنها معمولاً از فرهنگ سیاسی و مذهبی اسلام شیعی بی خبرند. امری که در واقع سرسپردگی کامل و میل به ایثار برای جامعه است در غرب به عنوان (رفتار غیرمنطقی) یا (تعصب گرایی) قلمداد می شود. علاوه بر این بسیاری از ناظران نظامی خارجی پیش بینی کرده اند که عراق پیروز می شود و ایران شکست خواهد خورد. این پیش بینی ها صرفاً با در نظر گرفتن شاخص های عینی بوده است که تعداد تانک ها هواپیماها و موشک ها و غیره را با هم مقایسه می کنند. بدین ترتیب آنها عوامل روانی مهمی مانند روحیه، تحرک روحی و غیرت و روحیه شهادت طلبی را نادیده گرفته اند^۱. به بیان آیت اله امام خمینی (ره) این رزمندگان قهرمان جبهه به کدام اجتماع تعلق دارند آیا در میان همه آنان یک نفر را هم پیدا می کنید که با اشخاصی مربوطه باشند که در گذشته سرمایه بزرگ یا قدرت داشتند اگر یک نفر را پیدا کردید به شما جایزه می دهم حتماً پیدا نخواهید کرد. در اشاره به ارزش و قدرت

^۱ - کتاب باز شناسی تجاوز و دفاع جلد دوم ابعداد سیاسی و مسایل حقوق بین الملل (ص ۴۲۳)

فقرا آیت الله امام خمینی (ره) اظهار داشته است حضرت علی (ع) بود که می فرمود حکومت به اندازه کفش های مندرسش برای او ارزش ندارد. این روحیه اسلامی که موتور حرکت ایران انقلابی است با حمایت توده های مردم ایران با رهبری کنونی کشور رابطه تنگاتنگ دارد.^۱

پس از خاتمه مأموریت و موفقیت عملیات فوق ستوان دوّم مولایی فرمانده گشتی که به غرب کرخه اعزام شده بود و سرگرد عراقی را به اسارت درآورد. بنا به دستور فرمانده لشکر و گزارش به نیرو به درجه ستوان یکمی مفتخر گردید. پس از بازجویی رکن دوّم لشکر و دریافت اطلاعات تکمیلی از اسیر عراقی مشخص شد که ارتش عراق قصد حمله در روز ۵۹/۸/۹ به سرپل نادری را دارد لذا دستورات تکمیلی توسط لشکر به تیپ ۱ صادر گردید و قرارگاه مقدّم نزاچا در جنوب نیز به گروه ۵۵ توپخانه و تیپ ۲ زرهی لشکر ۱۶ دستورات لازم را صادر و یگان ها آمادگی کامل برای مقابله با هر گونه تجاوز دشمن را تحصیل نمودند.

تشریح عملیات ۹ آبان بر مبنای پیام های موجود لشکر

از ساعت ۰۶۳۰ حرکت واحدهای پیاده و مکانیزه دشمن به سمت مواضع تیپ ۱ در سرپل کرخه آغاز شد. پیاده نظام دشمن در خط مقدّم حرکت می کردند و با توجه به شکل زمین و دید و تیر مناسبی که در اختیار تیپ ۱ بود نیروهای خودی در صورت داشتن ادوات ضد تانک می توانستند به سادگی ادوات زرهی دشمن را از مسافت ۳ کیلومتری زیر آتش سلاح های ضد

^۱- کتاب باز شناسی تجاوز و دفاع جلد دوّم ابعاد سیاسی و مسایل حقوق بین الملل (ص ۴۲۴)

تانک خود بگیرند. لیکن در حمله ۹ آبان به سرپل هنوز یگان های نیروی زمینی مجهز به موشک ضد تانک مالیوتکا چمدانی و یا سوار بر نفربر نشده بودند، فقط سلاح ضد تانک تیپ منحصراً تفنگ ۱۰۶م م و آر پی جی ۷ و تعدادی موشک تاو و موشک دراگون بود که تجهیزات این موشک ها هم در جریان پیروزی انقلاب صدمات زیادی دیده بودند. هم چنین منطقه درگیری مناسب برای حرکت پیاده نظام بود و زمین منطقه عمل دارای شیارهای مناسبی بود که پیاده نظام دشمن می توانست خود را به آن محل برسانند و یگان های پدافندی را تجزیه و منهدم نماید.

با توجه به گسترش نامناسب یگان های مستقر در غرب سرپل و تهیه نکردن سنگر به دلیل نداشتن زمان کافی پس از تعویض تا اجرای تک ۹ آبان (مدت ۴۸ ساعت) و بدون دفاع بودن قسمتی از خط پدافندی به خصوص در شمال غرب منطقه و توجه دشمن به این منطقه پیاده نظام عراق سعی می کرد از شکاف موجود استفاده نماید لذا با توجه باگاهی فرماندهی تیپ ۱ (سرهنگ ستاد بهروز سلیمانجاده) از وضعیت زمین منطقه و حضور سلسله مراتب فرماندهی یگان های تیپ ۱ در خط مقدم کلیه آتش ها در منطقه فوق روانه و با وارد آوردن تلفات سنگین به پیاده نظام دشمن حرکت یگان های تک و تک و تک از دور افتاد. به منظور پشتیبانی از یگان های تیپ ۱ گردان ۲۴۲ تانک مستقر در شوش به پای پل اعزام و در ساعت ۰۶۱۵ فرماندهی گردان اعلام نمود نزدیک پل کرخه آماده اشغال موضع می باشد. تیپ به منظور حفظ خط پدافندی گردان تانک را در طرفین خط پدافندی در غرب کرخه مستقر نمود. در چنین وضعیتی دشمن در منطقه شوش نیز تظاهر به تک نمود که با هوشیاری و مقاومت گردان های ۱۳۱ و ۱۳۸ مستقر

در خط پدافندی شوش و اجرای آتش سنگین این حرکت دشمن نیز موفقیتی به همراه نداشت .

برابر دستور لشکر تعداد ۱۰ دستگاه نفربر چرخدار بی تی آر (B TR ۶۰) به سرپل اعزام و به منظور تقویت یگان های تیپ ۱ به گردان مهندس و به پشتیبانی لشکر دستور داده شد سریعاً تعداد ۱۰۰ نفر پرسنل خود را با تفنگ و تیربار به منطقه تیپ ۱ اعزام نمایند . با توجه به آتش سنگین دشمن در منطقه سرپل و باند اضطراری فرودگاه همه پرسنل با احساس مسئولیت سعی می کردند دستورات صادره را به منظور تقویت تیپ ۱ به مورد اجرا گذارند . پس از تک ناموفق مرحله یکم مجدداً دشمن در ساعت ۱۰۰۰ با پیاده کردن نیرو در منطقه سرخه صالح و سرخه فلیح در ساعت ۱۱۰۰ با اجرای آتش سنگین اقدام به تک نموده .

ساعت ۱۱۲۱ دقیقه گردان ۲۴۲ تانک اعلام نمود نیروهای دشمن به ۵۰ متری ما رسیده اند و به منظور کمک به گردان ۲۴۲ تانک منطقه گردان به وسیله نفرات پیاده تیپ ۱ تقویت گردید . این عملیات با همکاری صمیمانه نیروی هوایی و هوانیروز به مرحله اجرا درآمد و حرکت واحدهای زرهی و مکانیزه دشمن از دور افتاد و در همین حال خبری واصل شد که دشمن قصد دارد راه مواصلاتی خرم آباد و اندیمشک را قطع نماید .

قرارگاه مقدم به لشکر ۱۶ زرهی دستور داد یک گروهان سوارزرهی را به منطقه راست تیپ ۱ لشکر ۲۱ اعزام نماید و تیپ ۲ لشکر ۹۲ نیز ارتفاعات کرانه جنوبی پل بالارود را در شمال دو کوهه اشغال نماید که بلافاصله دستور قرارگاه مقدم اجرا و همه با احساس مسئولیت مسئله را پی گیری نمودند .

در ساعت ۱۴۰۰ تیپ اعلام نمود که حمله دشمن متوقف شده و ۲ نفر پرسنل عراقی خود را به یگان های تیپ تسلیم نمودند و دشمن در حال فرار است .

در ساعت ۱۵۰۰ مجدداً تک متجاوز با پشتیبانی تعدادی تانک آغاز که در اثر مقاومت تیپ با اجرای آتش پشتیبانی در ساعت ۱۶۰۰ دشمن مجبور به عقب نشینی شد مجدداً در ساعت ۱۷۱۵ متجاوز با یک گردان پیاده در خط با پشتیبانی آتش پی ام پی مبادرت به تک نمود این بار دشمن از سمت راست منطقه با پرسنل کماندو از پشت مواضع خمپاره انداز گردان ۱۳۱ تیپ ۱ نفوذ نمود که با جنگ تن به تن حمله دشمن دفع و اجساد پرسنل عراقی که با سرنیزه به هلاکت رسیدند در منطقه باقی ماند . در این حال نذاجا اعلام نمود احتمال دارد با توجه به حمله پیایی ، دشمن به منطقه سرپل رخنه نماید . لذا لشکر به گردان مهندسی دستور داد پل کرخه را خرج گذاری نموده و به محض قصد عملی عبور دشمن از پل نسبت به تخریب آن اقدام نمایید . قرارگاه مقدم نذاجا به لشکر ۲۱ اعلام نمود تخریب پل فقط منوط به دستور این قرارگاه خواهد بود و به لشکر ۱۶ زرهی دستور داد که در ساحل شرقی سرپل مستقر و رخنه احتمالی دشمن را سد نماید . در این حال دشمن با ایجاد تهدید جدی در منطقه شوش به سمت کرانه غربی رودخانه کرخه پیشروی نمود پیشروی لشکر یک مکانیزه عراق با تردید و اجبار بود زیرا حمله دشمن مداومت نداشت . دشمن که از عملیات روزانه خود بهره ای نبرد سعی کرد حمله شبانه ای را به مرحله اجرا درآورد و لذا در ساعت ۱۸۰۰ همان روز مجدداً پیاده نظام شروع به پیشروی نمودند و تانک ها پیاده نظام را پشتیبانی می کردند و با استفاده از گلوله منور و توپخانه و خمپاره انداز منطقه را روشن نمود و در این تک نیز دشمن متحمل تلفات سنگینی

شد و در ساعت ۲۰۰۰ با به جا گذاشتن ۸۰۰ نفر کشته مجبور به عقب نشینی شد و صحنه نبرد از ساعت ۲۲۰۰ آرام شد. «مدرک ۲۵۸،۲۵۹» (پیوست ۶ جدول حوادث نهم آبان ماه سال ۵۹ تک ارتش عراق به سرپل کرخه) ۴۸ ساعت پس از این عملیات از یک فروند هلی کوپتر دشمن که در منطقه تیپ ۱ سقوط کرده بود اسنادی از عملیات ۹ آبان به دست آمد و حاکی از آن بود که ارتش عراق در این عملیات ۹ نفر اسیر ۸۰۰ کشته داشته و بیش از ۱۲ دستگاه تانک نیز از دست داده و گردان ۳۰۱ کوهستانی که در این عملیات شرکت داشت تمامی افراد آن کشته شدند (اطلاعاتی که از دو نفر پناهنده عراقی در روز ۹ آبان دریافت شد). حاکی از آن است که ارتش عراق گردان ۳۰۱ تیپ ۳۱ لشکر ۲ کوهستانی را از منطقه غرب به دزفول اعزام داشت تا حمله ۹ آبان را به مرحله اجرا درآورند و برابر طرح می بایستی عناصر لشکر یک مکانیزه با عبور از میان مواضع لشکر ۱۰ زرهی در منطقه سرپل تک را آغاز و پس از موفقیت لشکر یک مکانیزه، لشکر ۱۰ ادامه کار را دنبال نماید که عملیات با شکست کامل رو به رو شد. در حقیقت برای دفع تجاوز دشمن پایمردی مقاومت رزمندگان لشکر ۲۱ پیاده با تقدیم ۱۰ شهید و ۵۹ مجروح در این عملیات که اجرای فرمان رهبر کبیر انقلاب را یک تکلیف شرعی و میهنی دانسته و با ایستادگی و ایثار رؤیای تجزیه خوزستان و عبور ارتش عراق به شرق کرخه را در هم کوبیدند و آرزوی دستیابی دشمن به شهرهای اندیمشک و شوش و دزفول و پیش بینی خونین شهرهای دیگر را برای همیشه به گور سپردند و شجاعت و شهامت و ایثار همه پرسنل شرکت کننده و شهدای گمنامی که در شروع جنگ تحمیلی مانع تجزیه خوزستان شدند را باید سرآغازی بر تثبیت ارتش عراق در غرب کرخه دانست جا دارد از ایثار و فداکاری شهیدان ۹ آبان سال ۵۹ که با نثار خون خود رویدن لاله

های سرخ را در سرزمین همیشه سبز خوزستان به ارمغان آوردند و همچنین شهیدان زنده ای که حماسه ای به یاد ماندنی را رقم زدند گرامی داشت و آن را به تصویر کشید .

پس از عملیات ۹ آبان برای رزمندگان اسلام این واقعیت به اثبات رسید که با ایمان راسخ و توکل به ذات باری تعالی می توان اراده خود را به دشمن تحمیل کرد . در واقع پس از شکست ۹ آبان سپاه سوم عراق به این نتیجه رسید که دیگر توان رویارویی با سلحشوران اسلام را نداشته و رسیدن به شرق کرخه به سادگی عبور از مرزها در ابتدای جنگ نخواهد بود . لذا با کلیه امکانات نسبت به تحکیم مناطق پدافندی خود اقدام و تا آغاز عملیات سرنوشت ساز فتح المبین در لاک دفاعی فرو رفت و پرسنل لشکر ۲۱ حمزه با اجرای عملیات گشت زنی و تک های محدود و با وارد آوردن ضربات خورد کننده دشمن را در موضع انفعالی قرار دادند و با گسترش سرپل و نزدیک شدن به دشمن خود را برای عملیات سرنوشت ساز بعدی آماده نمودند . « مدرک ۲۶۰ »

لشکر ۲۱ حمزه ۱۲ روز پس از عملیات ۹ آبان طی نامه شماره ۳/۳/۳۵ آمار تلفات پرسنلی را از شروع عملیات تا تاریخ ۵۹/۹/۲۰ به شرح زیر به معاونت عملیات و اطلاعات نزاچا اعلام نمود :

بسمه تعالی

از: لشکر ۲۱ حمزه (ر-۳ عملیات) شماره :

ل ۳-۳-۳

به : ت.ف نزاچا- معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) تاریخ :

۵۹/۹/۲۳

پیرو شماره ۳-۳/۳-۳۰-۵۹/۹/۹۰۸۳۰

مقام عالی را آگاه می سازم

بدینوسیله یک نسخه در ۵ برگ آمار ضایعات و جایگزینی وسایل و تجهیزات و یک برگ آمار تلفات پرسنلی این لشکر به شرح زیر جهت هر گونه اقدام مقتضی به پیوست تقدیم می گردد. / ر

ف ۰ لشکر ۲۱ حمزه سرهنگ ستاد ورشوساز

۱- آمار ضایعات و جایگزینی وسایل و تجهیزات از تاریخ ۵/۹/۵۹ الی ۲۰/۹/۵۹ محاسبه گردیده است (تا تاریخ ۵/۹/۵۹ طی پیروی بالا تقدیم گردیده است).

۲- آمار تلفات پرسنلی از شروع عملیات تا تاریخ ۵/۹/۵۹ محاسبه گردیده ضمناً آمار تلفات پرسنلی گروه رزمی ۲۹۱ تانک مشهد بعثت اینکه از تاریخ ۵/۹/۹۵۹ از زیر امر لشکر خارج گردیده است در این آمار منظور نشده است.

شهید	زخمی	گمشده	اسیر	جمع کل
۲۴۹ نفر	۴۹۳ نفر	۶۰ نفر	۱۵ نفر	۸۱۷ نفر

«مدرک ۲۶۱» ف ل ۲۱ پیاده سرهنگ ورشوساز

بررسی عملیات ۹ آبان توسط استادان دانشگاه جنگ

الف - در بررسی امور اطلاعات و عملیات منطقه جنوب که توسط دانشکده فرماندهی و ستاد در تاریخ ۲/۵/۶۰ تا ۵/۳/۶۰ توسط استادان دانشگاه جنگ (سرهنگ توپخانه ستاد اقبال محمد زاده و سرهنگ توپخانه ستاد مسعود بختیاری) در رابطه با عملیات ۹ آبان از افسران ستاد و

فرماندهان لشکر ۲۱ به عمل آمد در مورد روش سازمان آفندی دشمن با توجه به سوابق حمله و ابعاد حمله و میزان اشتباهات عملیات متجاوز افسران رکن دوّم و رکن سوّم لشکر ۲۱ و تیپ ۱ چنین اظهار داشتند.

اظهارات رکن ۲ لشکر ۲۱:

لشکر ۱ و ۱۰ (ابتدا نیروی مخصوص و بلافاصله تانک‌ها در پشت آنها حمله کردند) یکی از مواردی که ما آن را اشتباه تاکتیکی دشمن به حساب می‌آوریم این است که هر گاه واحدهای جلو با مقاومتی رو به رو شدند بلافاصله فرار می‌نمایند. در حالی که اگر زمین‌گیر شوند و سپس آن را تقویت نمایند بهتر می‌تواند نتیجه بگیرند فرماندهان دشمن نیز به ندرت در خط مقدّم حمله قرار می‌گیرند.

اظهارات رکن ۳ لشکر ۲۱:

۱- در آفند روز ۵۹/۸/۹ از روی قرآینی مانند فعالیت‌های مخابراتی پست شنود ما برآورد کردیم که دشمن حمله خواهد کرد در روز ۵۹/۸/۹ دشمن در ساعت ۰۴۱۵ آتش تهیه خود را به مدت ۱۰۵ دقیقه اجرا نمود. سپس پیاده و مکانیزه و بعد تانک‌ها و سپس کماندو و چترباز وارد عمل شدند. پیشروی آنها تا حدّی بود که به مرحله جنگ سرنیزه هم رسید ۴ تا ۵ مرحله حمله کردند و امواج حمله آنها پی در پی در هم شکست.

۲- طرح حمله و ساعت حمله آنها دو روز قبل افشا شد. یکی از فرماندهان توپخانه متجاوز اسیر شده بود و دو روز قبل از عملیات طرح فوق را افشا نمود.

۳- عدم اجرای آتش ضد آتشبار موقعی که امواج نیروهای پیاده آنان زیر آتش سنگین نیروهای ما قرار داشتند.

۴- اتکای حمله آنها به جاده‌ها به خصوص جاده عین خوش به پای پل.

ب - اظهارات تیپ ۱ لشکر ۲۱ در خصوص اقدامات دشمن

- ۱- اجرای آتش سنگین توپخانه قبل از هر گونه عملیات
- ۲- ترکیب یگان های مکانیزه و تانک
- ۳- استفاده از یگان های تانک به عنوان ضربت و استفاده کمتر از پیاده
- ۴- تلاش بی حد مهندسی در مورد ایجاد حفاظ در زمین های باز
- ۵- استفاده از آتش تانک به عنوان توپخانه یا تقویت آتش پشتیبانی در موقعی که نیاز به انبوه آتش بود .
- ۶- تجربه نشان داد که آتش تهیه روی مواضع مستحکم و آرایش یافته تأثیر چندانی ندارد زیرا ۱۰۵ دقیقه آتش تهیه دشمن که با کلیه سلاح ها روی مواضع ما اجرا کرد جمعاً ۱۸ نفر تلفات دربرداشت و با توجه به حجم آتش سنگین تعداد شهید و زخمی خوشبختانه وسیع نبوده است .
- ۷- چنانچه بتوان هلی کوپترهای هوانیروز را توسط دیده بان های مقدم توپخانه یا ناظرین مقدماتی که از هوانیروز اعزام می شوند به سوی هدف هدایت نمود نتیجه با ارزشی به دست خواهد آمد .
- ۸- عدم توانایی یگان های پیاده در استفاده از تانک ها و عدم همکاری مقابل بین آنان به وضوح دیده می شود .

پ - نکات برجسته عملیات مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ (بدافند در مقابل تک ارتش عراق) :

- ۱- افسران ستاد تیپ ۱ لشکر ۲۱ هر کدام بدون توجه به درجه و شغل سازمانی به جای چند نفر کار کردند و کمبود پرسنل را تا حدی جبران کردند .
- ۲- آمادگاری به خصوص مهمات در کلیه رده ها به خوبی انجام گرفت .

- ۳- مدیریت و وحدت فرماندهی خوب بود .
 - ۴- استقرار مناسب سلاح ضد تانک (در مواضع مناسب و سرکوب)
 - ۵- حداکثر استفاده از آتش توپخانه و خمپاره انداز
 - ۶- شهامت - شجاعت - از خود گذشتگی کلیه پرسنل از سرباز گرفته تا افسر
 - ۷- نفوذ اعزام تیم های شکار تانک گردان ها به جلو که مسلح به آر پی جی ۷ بودند .
 - ۸- رعایت حفاظت و اطلاعات
- ت - نقاط ضعف ۸/۹ آبان تیپ ۱ لشکر (پدافند در مقابل تک ارتش عراق) :
- ۱- کمبود افسران جزء به ویژه پیاده که موجب گردید افسران ستاد تیپ در نقش فرمانده دسته هم انجام وظیفه نمایند .
 - ۲- استعداد تیپ برای پوشش منطقه واگذاری کافی نبود برای رفع این مشکل پیاپی پرسنل جابه جا می شدند که در زمان عملیات آسیب پذیر بودند و به آنها تلفاتی وارد شد .

بخش سوم

- نحوه گسترش سرپل توسط یگان های لشکر در مناطق تحت مسئولیت
- تک های محدود اجرا شده در مناطق تحت کنترل لشکر و دست آوردهای این تک ها
- هدایت پدافند
- عملیات رقابیه
- نیجه گیری (از تجاوز تا تثبیت)

گسترش سرپل و تک های محدود

نحوه گسترش سرپل توسط یگان های لشکر در مناطق تحت مسئولیت

مقدمه :

از ابتدای استقرار لشکر ۲۱ حمزه در خط پدافندی فرماندهان در کلیه رده های فرماندهی تصمیم جدی گرفتند به هر شکل ممکن خود را به دشمن نزدیک نموده تا ضمن حفظ تماس ، خود را برای یک عملیات سرنوشت ساز و تعیین کننده آماده نمایند .

به همین منظور در کلیه مناطق تحت مسئولیت لشکر فعالیت ها آغاز شد و به جز تیپ ۱ که در منطقه سرپل نادری منطقه ای به عرض حداکثر ۵ و عمق ۳ کیلومتر را در غرب کرخه اشغال کرده بود بقیه یگان های لشکر در جبهه میانی و جنوبی جاپایی در غرب کرخه نداشتند . لذا از بدو استقرار یگان هایی که در جبهه میانی و جنوبی مستقر بودند با وسایل ابتدایی عبور از رودخانه خروشان کرخه مثل بستن کابل بالای سر - بشکه - تیوپ - قایق (پایی و پارویی و موتوری) سپس دو به و پل پی ام پی و پل ام ۴ تی ۶ و پل بیلی با عبور از کرخه ابتدا در حد تیم سپس گروه در نهایت به صورت یگان عمده در غرب کرخه مستقر گردیدند .

شش ماه اول جنگ که بیش از ۹۵٪ سرتاسر غرب کرخه به اشغال دشمن در آمد بدین منوال گذشت و نیروهای لشکر ۲۱ حمزه در شرایط غیر متعارف توانستند با عبور از کرخه جای پای کوچکی را در غرب کرخه در ساحل نزدیک اشغال نمایند. با تثبیت ارتش عراق و شکل گرفتن تدریجی یگان‌ها و آشنایی پرسنل به وضعیت منطقه و شناخت دشمن و توجیه فرماندهان به منظور گسترش سرپل در اواخر مهرماه سال ۵۹ دستورالعمل عملیات گشت زنی شامل (گشتی شناسایی و رزمی) به منظور به ستوه آوردن و حفظ تماس و کنترل نقل و انتقالات و کسب آخرین اخبار و گرفتن اسیر از دشمن توسط قرارگاه مقدّم نزاچا در جنوب به یگان‌ها ابلاغ شد و این دستور نیز از همان تاریخ در کرانه غربی رودخانه کرخه در کلیه مناطق استحفاظی لشکر از پای پل نادری تا غرب شوش توسط یگان‌های لشکر ۲۱ به مرحله اجراء در آمد.

اولین دستورالعمل عملیات گشتی برابر دستور جزء به جزء شماره ۳ قرارگاه مقدّم نزاچا در جنوب با شماره اعلام صول ق خ ۲۷ در تاریخ ۲۷ مهرماه صادر و یگان‌های لشکر بر مبنای مأموریت ذاتی یگان پدافند کننده مأموریت یافتند در منطقه مربوطه عملیات دستبرد و کمین را حداقل در سه کیلومتری غرب رودخانه کرخه از مختصات (۲۳-۸۶) تا (۴۸-۲۶) تا کانال توانا به مرحله اجرا درآورند. «مدرک ۲۶۲»

(پیوست ۷ دستور جزء به جزء شماره ۳ قرارگاه مقدّم نزاچا در جنوب)

بر مبنای دستورالعمل نزاچا لشکر ۲۱ حمزه در تاریخ ۲۶ آبان ۵۹ دستور جزء به جزء شماره ۷ خود را با اعلام وصول ت - ج ۳۹ صادر و به یگان‌ها ابلاغ نمود که با اعزام گروه‌های گشتی رزمی تلفات و خسارات مادی و روانی تدریجی به دشمن وارد نموده و به منظور تضعیف تدریجی عملیات ایذایی و

ممانعتی را به نحوی اجرا نمایند که با وارد کردن ضربت های محدود در نقاط مختلف امنیت و آرامش را از دشمن سلب نمایند . « مدرک ۲۶۳ »
(پیوست شماره ۸ دستور جزء به جزء شماره ۷ لشکر ۲۱ حمزه)

وظایف و مسئولیت یگان های لشکر

الف - تیپ ۱ پیاده

مأموریت دارد با اعزام گشتی رزمی به سه راه قهوه خانه سرخه فلیح و سرخه صالح از استعداد و گسترش و ترکیبات دشمن کسب اطلاع و حتی الامکان عناصر دشمن را اسیر نماید .

ب - تیپ ۲ پیاده

با اعزام گروه های گشتی به مناطق زعن - عنکوش از استعداد و گسترش دشمن کسب اطلاع نموده و با نفوذ به سنگرهای متجاوز ضمن وارد آوردن ضرباتی نسبت به دستگیری آنها اقدام نماید .

پ - تیپ ۳ پیاده

مأموریت دارد با اعزام گروه های گشتی به مناطق سرخه ملحه - کوت کاپن ضمن وارد آوردن ضربات شدید به متجاوز حتی الامکان پرسنل متجاوز را برای شناسایی یگان های دشمن مستقر در منطقه و کسب اطلاع دستگیر یا معدوم سازد .

ت - گردان ۲۴۷ سوارزهی

ضمن اجرای مأموریت های محوله نسبت به اعزام عناصر گشتی در منطقه اقدام نماید .

تک های محدود اجرا شده در مناطق تحت کنترل لشکر و دست آورد این تک ها

(الف) در منطقه تیپ ۱

در اولین طرح توسعه سرپل لشکر تصمیم گرفت که سرپل غرب نادری را که تیپ ۱ پیاده با گردان های ۱۳۱ و ۱۳۸ و ۱۳۵ از تیپ هوابرد در آن مستقر بود از قسمت غرب توسعه دهد تا ضمن تأمین جناح راست سرپل ارتباط نظری را با تیپ ۸۴ برقرار نماید و در نهایت شکاف موجود را تأمین نماید و دید دشمن را از عقبه منطقه سرپل بردارد و خود در منطقه ، دیده بانی مطمئن و نزدیکی داشته باشد . به همین منظور اولین تک محدود را در منطقه تپه چشمه طرحریزی و اجرا نمود .

عملیات تپه چشمه در مورخه ۶۰/۱/۱۵

۱- آغاز عملیات : ۰۴۰۰ ۱۵ فروردین ماه ۱۳۶۰ ، پایان عملیات : ۱۵

فرودین ماه ۱۳۶۰ ، مدت عملیات : ۱ روز

۲- قرارگاه هدایت کننده : قرارگاه تیپ ۱ لشکر ۲۱ حمزه .

۳- منطقه عملیات : تپه چشمه در غرب پل کرخه (پل نادری)

۴- یگان های خودی : گردان ۱۳۱ پیاده (-) .

۵- یگان های دشمن : گردان ۱ پیاده مکانیزه از تیپ ۲۴ لشکر ۱۰ زرهی .

۶- مأموریت: گروهان ۱ تقویت شده گردان ۱۳۱ پیاده مأموریت دارد در ۰۲۰۰ ۱۵ فروردین ماه ۱۳۶۰ در منطقه تپه چشمه تک نموده نیروهای دشمن را منهدم و تپه ۲۴۲ به مختصات (۲۳۸۷) را تصرف و تأمین نماید.

۷- وضعیت جغرافیایی تپه چشمه

تپه چشمه در دامنه جنوبی تپه های اسکندر خندان در جنوب غربی پل کرخه در محور اندیمشک - دهلران واقع شده در صورت اشغال این تپه نیروهای خودی دید و تیر بهتری نسبت به دشت جنوبی تپه های اسکندر خندان داشته و تأمین سرپل موجود و گسترش سرپل توسط لشکر ۲۱ می تواند مبنای حرکاتی در آینده به سمت جنوب غرب محور پای پل علی گره زد - عین خوش قرار گیرد.

۸- تشریح عملیات

نیروهای خودی از مدتی قبل مواضع دشمن را شناسایی و با استفاده از راه های مخفی و در شرایط دید محدود در شب و یا در هوای مه آلود به صورت خیز به خیز و با رعایت سکوت مطلق به دشمن نزدیک شده و در پشت یکی از ارتفاعات جناح چپ دشمن مستقر شدند. پس از صدور دستور تک بر مبنای زمان تعیین شده گروهان اشک گردان ۱۳۱ در ساعت ۰۴۰۰ مورخه ۶۰/۱/۱۵ به فرماندهی ستوان یکم پیاده احمد آرام تک به غرب تپه چشمه را اجرا و غافلگیری به نحوی انجام شد که دشمن قادر به عکس العمل سریع نشد و ضمن وارد آوردن تلفات سنگین به دشمن تعداد ۷ نفر از پرسنل متجاوز را به اسارت درآوردند و نسبت به گسترش خط پدافندی در ارتفاعات تپه موشکی (بخشی از تپه چشمه) اقدام و کلیه پاتک های دشمن را دفع و تپه ۲۴۲ را تأمین نمودند.

نیروهای عمل کننده پس از رسیدن به مواضع دشمن بلافاصله شروع به تهیه سنگر تعجیلی نمودند و آماده پدافند از مواضع اشغالی شدند و به منظور تقویت یگان تک ور در ساعت ۰۹۰۰ همان روز یک گروهان پیاده به منطقه درگیری اعزام شد و بلافاصله با ایجاد جاده نسبت به حمل سلاح های ضد تانک و همچنین تحکیم مواضع اقدام نمودند .

دشمن در ساعت ۱۱۰۰ همان روز با یک گردان تانک مبادرت به پاتک سنگین نمود و پرسنل تک ور با علم و اطلاع از اینکه تانک ها قادر به بالا آمدن از ارتفاعات تپه چشمه نیستند با خونسردی کامل حرکات دشمن را زیر نظر داشته مع الوصف از دور زدن ارتفاعات توسط دشمن هراس داشتند که به خدمه سلاح های ضد تانک تأکید شد اجازه دهند تانک های دشمن نزدیک شوند تا به محض رسیدن به برد سلاح نسبت به انهدام آنها اقدام نمایند . در هر صورت ظرف ۵ دقیقه تعداد ۹ دستگاه تانک پاتک کننده منهدم و دشمن سراسیمه و وحشت زده در حالی که سازمان آنها به هم خورد عقب نشینی کردند . در اجرای این عملیات توپخانه به نحو مطلوبی یگان های خودی را پشتیبانی و منطقه دشمن را کاملاً زیر آتش سنگین قرارداد در اثر اجرای آتش توپخانه شنی یک دستگاه تانک در حال عقب نشینی پاره شد و تانک متوقف گردید و نفرات آن به صورت پیاده فرار کردند .

بدین ترتیب عملیات تک به تپه چشمه با استفاده دقیق از یک طرحریزی صحیح و هدایت خوب موفق شد حداکثر تلفات را به دشمن وارد آورد و با سرعت در تحکیم و ایجاد جان پناه حداقل تلفات را متحمل شوند .

۱۰- نتیجه عملیات

(الف) در این عملیات نیروهای خودی تپه مشرف به دشت جنوبی را تصرف نموده و قسمتی از جاده پای پل و عین خوش را به کنترل خود درآوردند.

(ب) تلفات پرسنلی دشمن کشته و زخمی بیش از ۱۰۰ نفر اسیر ۷ نفر

(پ) ضایعات لجستیکی دشمن انهدام بیش از ۲۰ دستگاه تانک و ۵

دستگاه نفربر انهدام گردان ۱ پیاده مکانیزه تیپ ۲۴ مکانیزه به میزان ۳۰ درصد.

تک محدود به کانال هندلی (L شکل) ۶۰/۱/۱۵

موقعیت جغرافیایی کانال

کانال L شکل یا کانال هندلی در حقیقت آبراهی است که اهالی منطقه جهت هدایت آب از رودخانه کرخه برای استفاده کشاورزی آن را درست کرده اند کانال در ۵ کیلومتری جنوب پل نادری قرار دارد و از کرانه غربی رودخانه کرخه شروع و پس از ۵۰۰ متر امتداد به سمت غرب به طرف جنوب منحرف شده و پس از ۵۰ متر مجدداً به سمت غرب ادامه یافته و به جاده آسفالتی پل نادری سه راهی قهوه خانه ختم می گردد. طول کلی آن حدود ۲ کیلومتر است. دشمن خط مقدم خود را در کناره رودخانه در مقابل خط سرپل دقیقاً روی این کانال قرار داد و با استقرار ادوات زرهی در پشت آن خط مستحکمی به وجود آورد و از این منطقه که با زدن خاکریز و تقویت سنگرها ارتفاع مصنوعی به وجود آمده بود کلیه عبور و مرور از سرپل کرخه و جاده منتهی

به آن را زیر دید و تیر داشت و تانک های دشمن از این محل پل فلزی را نیز هدف قرار می دادند .

۱- عملیات های مختلفی که ارتش عراق برای عبور از کرخه انجام داد و هر بار با مقاومت نیروهای خودی با شکست مواجه شد (مثل تک ۹ آبان به سرپل) با توجه به ناکامی ها ، فرماندهان عراقی تصمیم گرفتند نسبت به تأمین مواضعی که در آغاز تجاوز به دست آوردند قناعت نمایند ، لذا برای تحکیم این مواضع اقدام به ایجاد میادین مین و شبکه های سیم خاردار نمودند . میادین مینی که جلوی کانال هندلی پیش بینی شده بود دقیقاً مورد دیده بانی و زیر آتش دشمن قرار داشت .

۹- تدبير عمليات پيوست (نقشه عمليات) مدرک ۲۶۴

۲- اشکال عمده اجرای عملیات رزمندگان اسلام وجود میادین مین با عمق های مختلف بود که عناصر تک ور قبلاً بایستی به فکر پاک کردن آن باشند کما اینکه قبل از عملیات فوق عناصر گشتی شناسایی که به طرف کانال حرکت می کردند با برخورد با میدان مین دشمن ۶ نفر از آنها شهید و مجروح شدند . بنابراین به منظور خنثی کردن میدان مین و ایجاد یک راه نفوذی برآوردهای مختلفی تهیه شد و بالاخره تصمیم گرفته شد قبلاً علف های منطقه را که در فروردین ماه حدود نیم متر بالا آمده و مانع کار مین یاب ها می گردید با پاشیدن اسید به وسیله تلمبه از راه دور خشکانیده و با بردن آنها به وسیله داس راهی مشخص برای پاکسازی میدان و تهیه یک معبر نفوذی ایجاد گردد . با تلاش زیاد تا ۶۰ متری کانال شناسایی و پاکسازی شد بدون اینکه دشمن از این عمل با خبر باشد اجرای شناسایی و مین برداری در نور کم مهتاب و در دید محدود و با اجرای آتش توسط یگان های مستقر در خط پدافندی که دشمن قادر به دیده بانی و کنترل میدان خود نگردد به عمل آمد و معبر پاکسازی و حدود ۱۰۰ عدد مین جمع آوری گردید و معبری به عرض دو متر ایجاد گردید .

۳- برابر طرح و شناسایی های انجام شده این عملیات در ساعت ۰۴۰۰ روز ۶۰/۱/۱۵ همزمان با عملیات تپه چشمه در منطقه تیپ ۱ به شرح زیر اجرا گردید .

گروهان دوّم گردان ۱۳۳ پیاده مکانیزه تیپ ۴ به فرماندهی سروان مرتضی گلکار تقویت شده به وسیله یک دسته از گروهان یکم گردان ۱۳۸ و گروهان سوّم گردان ۱۳۸ به فرماندهی سروان شهید سید طه ضرابی (که در عملیات محرم در اثر اصابت تیر تانک به خودروی حامل نامبرده در ارتفاعات حمزین به شهادت رسید) موفق به اشغال کانال شدند و تعداد ۸ نفر افسر ، ۱۰ نفر

درجه دار و ۳۹ نفر سرباز (جمع ۵۷) نفر پرسنل عراقی را به اسارت خود درآوردند و ضمن متلاشی کردن حدود یک گروهان سه دستگاه نفربر پی ام پی و یک دستگاه تانک را منهدم نمودند .

یکی از سربازان تک ور با یک قبضه آر پی جی ۷ تعداد ۹ نفر از متجاوزین عراقی را که کنار کانال در اطافی مخفی شده بودند به تنهایی اسیر و به عقب تخلیه نمود و عملیات پاکسازی کانال تا ساعت ۱۲۳۰ همان روز خاتمه یافت و دشمن با کلیه آتش های در اختیار گروهان تک ور را زیر آتش قرار داد و تلفات و ضایعاتی به یگان تک ور وارد آورد .

۴- اولین پاتک دشمن برای بازپس گیری کانال در ساعت ۱۱۰۰ به وسیله یک یگان مکانیزه آغاز شد با انهدام سه دستگاه نفربر پی ام پی یک ، دشمن با شکست مواجه و عقب نشینی نمود .

۵- حدود ساعت ۱۷۰۰ همان روز نیرویی به استعداد ۲ گردان تانک از منطقه کوت کاپن که در ۴ کیلومتری جنوب کانال مستقر بودند به سمت کانال پیشروی و با استفاده از آتش و مانور خود را به کانال نزدیک نمودند گروهان سوم گردان ۱۳۸ برای تقویت نیروهای مستقر در کانال اعزام شد . با توجه به حجم آتش انبوه دشمن در کانال و امکان محاصره شدن و اسیر شدن یگان های تک ور ناچاراً نیروهای مستقر در کانال از ساعت ۱۸۳۰ همان روز از همان معبر پاک شده به محل اولیه خود مراجعت نمودند .

۶- نکات ضعف یگان های خودی در این عملیات

(۱) نبودن جنگ افزار ضد تانک مهم ترین علل عدم نگهداری مواضع متصرفی در این عملیات بود زیرا نفرات پیاده در زمین باز و بدون جنگ افزار ضد تانک قادر به مقاومت و پایداری در مقابل حمله تانک دشمن نخواهند بود

- (۲) نداشتن جاده مناسب به منظور تقویت نیروها
- (۳) عدم استفاده از موشک های ضد تانک (دراگون) ، تعداد محدودی که توسط نیروها به کانال برده شده بود ، به دلیل فقدان آموزش بهره برداری شد .
- (۴) ۴۸ ساعت پس از پایان عملیات برابر دستور فرمانده لشکر (سرهنگ ورشوساز) کلیه خدمه به منظور آموزش و نحوه پرتاب موشک دراگون توسط رکن سوّم لشکر (سرگرد علی محمد سالارکيا) و رییس رکن سوّم گردان ۱۷۱ (سروان حسن براتی) به میدان تیر نزدیک دوکوهه اعزام و نسبت به اجرای تیراندازی با سلاح فوق اقدام نمودند .

تک محدود به تپه چشمه در تاریخ ۶۰/۲/۱۰

- ۱- وضعیت : به وضعیت در عملیات آفندی تیپ ۱ در منطقه تپه چشمه (مورخه ۱/۱۵) مراجعه شود .
- ۲- آغاز عملیات : ۰۳۰۰ ۱۰ اردیبهشت ۶۰/۲/۱۰
- پایان عملیات : ساعت ۰۹۰۰ روز ۶۰/۲/۱۰
- ۳- قرارگاه هدایت کننده : تیپ ۱ لشکر ۲۱ حمزه
- ۴- منطقه عملیات : منطقه تپه چشمه
- ۵- یگان های خودی : یک گروهان از گردان ۱۳۱ پیاده
- ۶- یگان های دشمن : گردان ۱ پیاده مکانیزه تیپ ۲۴ لشکر ۱۰ زرهی

۷- مأموریت: گردان ۱۳۱ پیاده مأموریت داشت در ساعت ۰۳۰۰ روز ۶۰/۲/۱۰ به بخش دیگری از تپه چشمه تک نموده ضمن انهدام دشمن تپه ۲۴۲ را از وجود دشمن پاکسازی نماید.

۸- تدبیر عملیات: (نقشه عملیات) نقشه عملیات ۶۰/۱/۱۵ تک مرحله اول

تپه چشمه

۹- نتیجه عملیات:

(الف) در ساعت ۰۳۰۰ روز ۶۰/۲/۱۰ یک گروهان از گردان ۱۳۱ به فرماندهی ستوان ۱ بهمن شرفیانی با تعدادی از بسیج مردمی به بخش دیگری از تپه چشمه تک نموده و به طور کامل تپه ۲۴۲ را از وجود دشمن پاکسازی نمودند. افسر فوق در یکی از عملیاتها مجروح و یک پای نامبرده قطع می‌گردد و هم اکنون نام برده در سلگ جانبازان جنگ تحمیلی قرار گرفته است.

(ب) تلفات پرسنلی دشمن کشته و زخمی بیش از ۱۳۰ نفر اسیر ۳۰ نفر

تک محدود به ارتفاعات ۲۴۰ و ۲۱۲ در مورخه ۶۰/۶/۳۰

در ادامه تک به تپه ۲۴۲ به منظور توسعه وضعیت و گسترش سرپل تک محدودی به منظور تصرف تپه ۲۴۰ در جنوب تپه ۲۴۲ و ۲۱۲ که در غرب تپه ۲۴۲ می‌باشد طرح ریزی شد و دو فرمانده گروهان جسور و لایق برای این عملیات انتخاب شدند.

در این طرح ریزی گروهان یکم گردان ۱۳۱ به فرماندهی ستوانیکم پیاده احمد آرام برای تصرف تپه ۲۴۰ و گروهان دوم گردان ۱۴۰ به فرماندهی

ستوانیکم پیاده منوچهر کرباسی زاده به منظور تصرف تپه ۲۱۲ و دو گروهان از گردان ۱۳۸ در احتیاط، تک خود را در ساعت ۰۲۰۰ مورخه ۶۰/۶/۳۰ با پشتیبانی آتش توپخانه و سلاح های سازمانی گردان آغاز نمودند در ابتدای تک گروهان یکم گردان ۱۳۱ به داخل مواضع دشمن در تپه ۲۴۰ نفوذ و تلفات زیادی به دشمن وارد می آورد ولی گروهان دوم گردان ۱۴۰ به علت مقاومت شدید دشمن در تپه ۲۱۲ موفق به نفوذ در تپه ۲۱۲ نگردیده و در نتیجه هر دو گروهان به منظور پرهیز از دادن تلفات سنگین طبق دستور عقب نشینی و در ساعت ۰۴۳۰ همان روز به وضع اولیه مراجعت نمودند .

نتیجه بررسی عملیات و اطلاعات تک به تپه چشمه توسط استادان دانشگاه جنگ

نظریه معاون لشکر سرهنگ ستاد دژکام

(عملیات مورخه ۶۰/۱۱/۱۵ تیپ ۱ لشکر ۲۱ تک به تپه چشمه)

- (۱) تجربه نشان داده که تک های محدود ما که با شناسایی کامل و دقیق قبلی و طرحریزی مشروح انجام گیرد اغلب موفقیت آمیز بوده است .
- (الف) به علت عدم وسعت عملیات میزان جابه جایی و حرکات کم بوده و در نتیجه توجه دشمن را جلب نمی نماید و در نتیجه دشمن از عمل ما مطلع نمی شود .
- (ب) فرماندهان ما در مقیاس کوچک بهتر عملیات را هدایت و رهبری می نمایند .
- (پ) ارتباط بهتر برقرار و انجام می گردد .

(ت) طرح‌ریزی عملیات ساده تر بوده و هم آهنگی آن تسهیل می‌گردد.

(۲) تجربه نشان داد در تک‌های محدود که با شناسایی و طرح‌ریزی قبلی صورت گیرد تلفات به حداقل ممکن تقلیل پیدا می‌کند و در عوض تلفات و خسارات وارده به دشمن قابل ملاحظه خواهد بود.

(۳) با اجرای تک‌های محدود به بهترین وجهی می‌توان روحیه سقوط کرده پرسنل را بالا برد.

(ب) تک محدود در منطقه تیپ ۲

تک محدود به شمال شلیبه مختصات (۶۴۵-۳۵۰)

۱- مشخصات جغرافیایی منطقه

دشمن در غرب رودخانه به غیر از کانال هندلی (در سرپل نادری) هیچگاه خود را به کناره رودخانه نرساند چون وضعیت سواحل رودخانه را برای تشکیل خط پدافندی مناسب تشخیص نداد. با توجه به اینکه در منطقه شوش هم به دلیل نامناسب بودن ساحل رودخانه دشمن خط پدافندی خود را در تپه‌های سرکوب منطقه انتخاب کرده بود گشتی‌های اعزامی یگان‌های تیپ ۲ در شمال و جنوب شهر شوش توانستند با استفاده از وسایل محلی مثل دوبه و قایق از شرق رودخانه به غرب به گشت زنی پرداخته و آخرین اخبار و

اطلاعات را از دشمن به دست بیاورند . پس از شناسایی و بررسی منطقه عملیات فرمانده تیپ ۲ (سرهنگ ستاد محمود جعفری) دریافت که ارتفاعات غربی رودخانه بر رودخانه و ساحل شرقی آن سرکوب است . بنابراین دفاع در ساحل نزدیک (شرق رودخانه) مناسب نیست به همین دلیل تیپ ۲ می بایستی به منظور گسترش سرپل به تدریج دفاع را به غرب کرخه منتقل می نمود . به همین دلیل تک های محدودی طرحریزی و اولین تک آن در شمال شلیبه ساعت ۰۴۰۰ روز ۶۰/۱/۲۵ شروع و تا روز ۶۰/۱/۳۰ ادامه داشت و این تک به منظور تصرف و حفظ مواضع شلیبه پیش بینی و مجموعه این عملیات به شرح زیر اجرا گردید .

۲- تشریح عملیات

هدف پیش بینی شده به ۶ قسمت تقسیم شده بود :

هدف سمت راست به یک دسته از گردان ۱۶۹ (گردان ۱۶۹ در شمال منطقه تیپ مستقر بود) .

هدف سمت چپ به یک دسته از گردان ۱۴۱ (گردان ۱۴۱ در جنوب منطقه تیپ مستقر بود) و ۴ هدف وسط به چهار دسته از یک گروهان پاسدار به استعداد ۲۰۰ نفر واگذار شد .

هدف ها در ساعت ۰۵۰۰ صبح روز ۱/۲۵ بدون استفاده از آتش تهیه و با غافلگیری کامل اشغال شد گو اینکه اسرا می گفتند ما می دانستیم شما تک می کنید ولی چون ساعت تک را نمی دانستند عده ای بی کفش و در حال خواب اسیر شدند و آنها متکی به میدان مین حفاظتی خود بودند در حالی که مین ها توسط مهندسی و دیگر عناصر قبلاً جمع آوری و خنثی شده بود .

ساعت ۹ صبح هدف‌ها تصرف و شروع به تحکیم هدف نمودند. در این حمله محدود جمعاً برادران ۱۱ شهید و ارتش ۶ نفر شهید و حدود ۱۷ نفر زخمی دادند.

ساعت ۰۹۰۰ روز ۶۰/۱/۲۵ دشمن پاتک خود را با استعداد یک گردان مکانیزه که با آتش توپخانه و تانک پشتیبانی می‌شدند شروع نمود و این حمله دشمن تا ساعت ۴ صبح روز ۱/۲۶ ادامه داشت. در این پاتک به علت حجم آتش دشمن به تعداد زخمی‌های خودی به علت نداشتن سنگر مناسب اضافه شد. بالاخره در ساعت ۵ صبح روز ۱/۲۶ در اثر فشار شدید دشمن نیروهای تک‌ور با دادن تلفات مواضع متصرفی خود را ترک و به مواضع خود در یک کیلومتری مواضع متصرفی عقب‌نشینی کردند.

۳- روز ۶۰/۱/۲۶

دشمن با وارد عمل نمودن یک گردان تانک به منظور زدن ضربه نهایی در تمام جبهه از مقابل عنکبوت، شلش (بین این دو دهکده) حمله نمود و قصد داشت خود را به عبامود شقاقی برساند و جناح جنوبی تیپ را قطع کند. قبلاً پیش‌بینی حمله دشمن شده بود و سلاح‌های ضد تانک کافی نیز در اختیار یگان‌های خط مقدم قرار داده شده بود. دشمن با به‌جا گذاشتن تعداد زیادی کشته و انهدام ۳۲ دستگاه تانک که به وسیله موشک تاو، تفنگ ۱۰۶ و هلی‌کوپتر و آرپی‌چی ۷ منهدم گردید مبادرت به عقب‌نشینی نمود و تا ۴۸ ساعت جبهه آرام بود. ضمناً دسته‌های پیاده‌گردان‌ها و پاسداران در جبهه زعن و شلیبه به مواضع قبلی خود برگشتند. در ساعت ۱۹۰۰ روز ۶۰/۱/۲۸ پست شنود تیپ با استراق‌سمع فهمید که دشمن، قصد تک‌دارد زیرا پیام «مهمات خود را ذخیره کنید امشب کار داریم» را دریافت کرد تیپ فوراً یگان‌های تابعه را در جریان قرار داد و در آماده‌باش کامل به سر بردند

از ساعت ۲۲۳۰ روز ۱/۲۸ دشمن یک آتش تهیه به مدت ۲ ساعت روی کلیه مواضع جلو و عقب و توپخانه خودی اجرا نمود ، مجدداً در ساعت ۲ صبح روز ۱/۲۹ یک آتش انبوه دیگری به مدت ۲ ساعت روی مواضع تیپ اجرا نمود . دشمن باز هم در ساعت ۶ صبح یک آتش تهیه دیگری که از آتش های قبلی سنگین تر بود به مدت ۲ ساعت روی کلیه مواضع ما اجرا نمود ولی این بار عناصر پیاده دشمن به طرف مواضع ما زیر آتش تهیه حرکت کردند . در طول روز ۶۰/۱/۲۹ ما با دشمن درگیر بودیم و دشمن قصد داشت با آتش توپخانه و تانک ، حرکت عناصر پیاده را به جلو تسهیل نماید . توپخانه خودی متقابلاً با اجرای آتش حرکت دشمن را کند می کرد . در غروب روز ۶۰/۱/۲۹ دشمن با استفاده از شیارهای جلو شلیبه که قبلاً در راست منطقه و در دست خودش بود و به عقب عنکوش منتهی می شد قصد دور زدن نیروهای خودی و تصرف ارتفاعات عنکوش را داشت که موفق نشد .

در ساعت ۲ صبح روز ۶۰/۱/۳۰ دشمن یک آتش انبوه و مداومی از ساعت ۲ تا ۶ صبح روی تمام مواضع تیپ اجرا نمود و بلافاصله در ساعت ۶ حرکت یگان های کلاه سبز دشمن از فاصله ۵۰۰ متری دیده شد . آتش توپخانه روی آنها باز شد و در پناه این آتش خودی عناصری از یگان های ما با یک مانور سریع که در شمال عنکوش به سمت عقب نیروهای کلاه سبز انجام گرفت آنها را به دام انداخت و در مرحله اول ۱۷ نفر از افراد کماندوی دشمن به اسارت نیروهای خودی در آمد و چهار نفر از آنها نیز به صورت زخمی به جا ماند و بقیه عقب نشینی کردند در حالی که حدود ۲۰۰ نفر کشته دادند . کماندوها به وسیله ۷ نفر بر زرهی و دو تانک که در پشت آنها حرکت می کردند پشتیبانی می شدند . آنها قصد داشتند روی ارتفاعات عنکوش با همدیگر الحاق حاصل نمایند . البته کماندوها از شمال عنکوش و

نفربرها از غرب عنکوش حرکت می کردند یک نفربر دشمن به وسیله سلاح های ضد تانک ما منهدم شد ولی دو دستگاه تانک موفق به فرار شدند . در این نبرد تن به تن عاشقان شهادت و پیروان راه حسین زمان خمینی (ره) بت شکن همچون پیروان امام حسین (ع) با این آگاهی که کشته خواهند شد فرمان مقتدای خود را یک تکلیف شرعی و الهی تلقی کرده و در این رزم شرکت نمودند و دشمن را در رسیدن به منطقه شوش ناکام نمودند و منطقه زعن و عنکوش را گورستان متجاوزین ساختند .

گاندی رهبر اخلاقی و مصلح استعمار شکن هندوستان که به سال ۱۹۴۸ میلادی ترور شد و از دنیا رفت درباره امام حسین (ع) چنین می گوید :

« من برای مردم هند چیز تازه ای نیاوردم فقط نتیجه ای که از مطالعات و تحقیقاتم درباره تاریخ زندگی قهرمانان کربلا به دست آورده بودم ارمغان ملت هند کردم . اگر بخواهیم هند را نجات بدهیم واجب است همان راهی را بپیماییم که حسین ابن علی (ع) پیمود . »

امام اول شیعیان نیز در کتاب نهج البلاغه در گوشزد به کجروان چنین می فرمایند :

« الا که شیطان گروه خود را بسیج کرد و ستوران و سوارانش را گرد آورد اما مرا بینشی است که همیشه با من بوده و هست و هیچگاه کاری را از خویشتن پوشیده نداشته ام و هیچ چیزی هم بر من پوشیده نمانده است . به خدا سوگند آنان را به گردابی چنان هولناک بکشانم که راه پس و پیششان را ندانند و هرگز نتوانند خویشتن را از آن برهانند . »

آری این قهرمانان صحنه های نبرد با کجروان بعثی چنین کردند و دشمن را به گردابی چنان هولناک کشاندند که راه پس و پیششان را گم کردند .

این عملیات که از روز ۱/۲۵ شروع شد تا ساعت ۱۰ صبح روز ۶۰/۱/۳۰ ادامه داشت و از آن ساعت به بعد عراقی ها فقط مبادرت به اجرای آتش نمودند .

۴- جمع تلفات و خسارات خودی بشرح زیر بوده است .

تلفات

شهید	پاسدار	۱۱ نفر	و ارتشی	۶ نفر
زخمی	جمعاً	۱۷ نفر		

خسارات

انهدام یک قبضه موشک تاو

۵- جمع تلفات و خسارات نیروهای دشمن به شرح زیر بود .

تلفات

کشته حدود ۲۰۰ نفر ، اسیر ۵۰ نفر (۲۷ نفر روز تک و ۲۳ نفر از تصرف هدف تا پاتک دشمن)

خسارات

انهدام ۳۷ دستگاه تانک و نفربر

غنایم

تعداد زیادی تیربار و نارنجک و تفنگ
سه قبضه خمپاره ۶۰ میلیمتری و تعدادی تجهیزات

۶- نقاط برجسته عملیات مورخه ۶۰/۱/۲۵ تیپ ۲ لشکر ۲۱ (عملیات شلیبه و عنکوش)

- (۱) همکاری ارزنده ارتش و سپاه پاسداران
- (۲) اجرای شناسایی دقیق از زمین و دشمن و جمع آوری میادین مین
- (۳) سرعت در تک و در نتیجه غافلگیر نمودن رده مقدم پدافندی دشمن

۷- نقاط ضعف عملیات ۶۰/۱/۲۵ تیپ ۲

- (۱) عدم تقویت نیروهای غرب رودخانه به علت نبودن پل
- (۲) نبودن قایق برای آمادرسانی و کمک رسانی
- (۳) عدم آمادگی کامل پرسنل در رویارویی مستقیم با دشمن
- (۴) نبودن وسایل سنگرگنی در تحکیم هدف سبب افزایش تلفات در هنگام پاتک دشمن و همچنین در مقابل آتش توپخانه و خمپاره انداز دشمن گردید .

۸- نقشه عملیات منطقه زعن و عنکوش

نقشه عملیات منطقه زعن و عنکوش در صفحه قبل آورده شده است .

گسترش سرپل و تڪ هاي محدود / ۱۸۳

نقشه عمليات منطقه زعن و عنكوش

بررسی امور اطلاعات در عملیات منطقه جنوب توسط استادان دانشکده فرماندهی ستاد (استاد سرهنگ ستاد نصرت الله معین وزیری)
(عملیات عنکوش و شلیبه)

آفند نیروهای عراقی در ۶۰/۱/۲۵ در عملیات عنکوش به منظور تصرف مجدد مواضع از دست رفته دارای معایب زیر بود :

(۱) تانک های دشمن نتوانستند پیاده های خود را به خوبی پشتیبانی نمایند . علت اصلی این بود که آتش توپخانه ما بین پیاده نظام و تانک ها فاصله ایجاد کرده بود و آنها را از هم مجزاً نمود در نتیجه پیاده ها که احساس خطر نمودند و راه عقب نشینی آنها هم بسته بود اسیر نیروهای خودی گردیدند .

(۲) با آنکه دشمن عملیات پاتک را از قبل طرحریزی نموده بود معهذا هیچگونه پشتیبانی هوایی و هلی کوپتری از نیروهای خود به عمل نیاورد فقط سه فروند هلی کوپتر از دور ناظر شکست نیروها بودند .
(۳) حجم آتش کاتیوشای دشمن با تمام انبوه آن به علت عدم دقت ، هیچگونه مزاحمتی برای یگان های ما فراهم نیاورد .

(۴) پس از احساس شکست دشمن نا امیدانه سد آتش شدید در جلو مواضع خود اجراء نمود که جلوی پیشروی واحدهای ما را که حمله متقابل نموده بودند سد نماید ولی عملاً تعدادی از افراد خود را که در حال فرار و عقب نشینی بودند زیر آتش گرفت .

(۵) ضعف اطلاعات دشمن در تشخیص میزان تهدید و عدم به کار بردن یک احتیاط قوی .

(احتیاط قوی را برای عملیات وسیع تر نگه داشته بود در حالی که می‌بایستی می‌دانست که ما به علّت وجود رودخانه و معابر محدود قادر به تک‌پر قدرتی نخواهیم بود.)

تک به ارتفاعات عنکوش - شلش در مورخه ۶۰/۲/۳۱

به منظور گسترش سرپل در غرب رودخانه کرخه ، مجدداً توسط گردان ۱۶۹ تیپ ۲ و یک گروهان از گردان ۱۴۱ و عناصری از بسیج مردمی در ساعت ۰۳۱۵ روز ۶۰/۲/۳۱ به منظور انهدام دشمن و تصرف و تأمین تپه های عنکوش عملیاتی اجراء گردید . در این عملیات نیروهای خودی ، تک نمودند موفق شدند ضمن به هلاکت رسانیدن تعداد زیادی از عناصر دشمن و منهدم نمودن ، تجهیزات و ادوات زرهی دشمن ، تعداد ۱۲۶ نفر از آنان را به اسارت درآوردند . این عملیات همزمان با عملیات الله اکبر در جنوب اجرا گردید . دشمن تمام تلاش وسیع خود را برای بازپس گیری منطقه فوق به عمل آورد و موفق به بازپس گیری منطقه نشد و یگان های تک ور با دادن بیش از ۱۵۰ نفر شهید و مجروح همچنان در مقابل پاتک های دشمن مقاومت نموده و تپه های متصرفی را تأمین و نسبت به تحکیم آن اقدام نمودند .

پس از اجرای عملیات موفقیت آمیز مورخه ۶۰/۲/۳۱ آخرین گزارش قرارگاه مقدم نذاجا حاکی از آن است که در این عملیات دشمن بیش از ۲۱۰ نفر کشته و ۱۱۰ نفر زخمی داشته و ۱۲۶ نفر نیز به اسارت نیروهای تیپ ۲ درآمدند و تعداد دو دستگاه تانک و سه قبضه خمپاره انداز دشمن منهدم و دو انبار مهمات نیز به آتش کشیده شد. « مدرک ۲۶۵ »

(پ) تک محدود در منطقه تیپ ۳

عملیات آفندی در منطقه تیپ ۳ در شهریورماه سال ۶۰

بازگشت به امریه شماره ۳/۱۹/۲۶ ط ۶۰/۷/۸ لشکر

نتیجه عملیات آفندی تیپ ۳ به شرح زیر می باشد :

۱- اشغال آثار باستانی (۷۹۲۰-۳۰۲) جهت کنترل کوت کاپن در

منطقه گردان، ۱۷۴

۲- اشغال پل ۴ دهنه (۷۷/۸-۳۰۵۰) جهت کنترل تپه ۹۸ (۷۷/۶-۲۹)

در منطقه گردان، ۱۷۴

۳- استقرار یک دسته در تپه ۱۰۲ (تپه سبز) و کنترل پل چهار دهنه

(۷۷-۳۰) در منطقه گردان، ۱۷۱

۴- اعزام گشتی های رزمی و درگیر شدن با دشمن در منطقه کوت کاپن

و شمال خنگ جهت تکمیل در اجرای مأموریت های واگذاری تیپ ۱، ۲

۵- اعزام گشتی های کمین در منطقه به منظور نابودی نیروهای گشتی

و پرسنل تأمینی که برای وسایل مهندسی دشمن جهت حفر سنگر به

جلو اعزام می شدند. (در منطقه پشت تپه ۱۰۲) و گرفتن ۳ نفر اسیر از

دشمن .

لشکر نتیجه عملیات شهریورماه سال ۶۰ را طی امریه ۱۲-۳/۱۹ ط مورخه ۶۰/۷/۲۷ به قرارگاه
مقدم نزاچا به شرح زیر اعلام نمود .

الف- اجرای تک محدود با دو گروهان در خط و دو گروهان احتیاط
گردان ۱۳۱ ، تیپ ۱ جهت تصرف ارتفاع ۲۱۲ و ۲۴۰ در جنوب تپه چشمه در
مورخه ۶۰/۶/۳۰ .

۱- نکات مثبت

(الف) رعایت اصل غافلگیری به وسیله گروهان های در خط و نفوذ در
مواضع دشمن و ایجاد تلفات و ضایعات فراوان به دشمن .
(ب) نظارت فرماندهی در امر هدایت پرسنل تا روی هدف .
(پ) نفوذ به داخل مواضع دشمن در ارتفاعات ۲۴۰ و وارد نمودن بیش از
۱۰۰ نفر تلفات به دشمن . ضمناً در این عملیات ۴ نفر از پرسنل خودی
شهید و ۲ نفر مفقودالاکثر و ۲۲ نفر نیز مجروح گردیدند .

۲- نکات منفی

(الف) کم برآورد نمودن استعداد دشمن در ارتفاعات مزبور و در نتیجه
عدم تکافوی نیروی عمل کننده .
(ب) هوشیاری بیش از اندازه دشمن با توجه به اعلام هفته جنگ .
(پ) به علت محدود بودن زمان ، تهیه مواضع و تحکیم هدف کاملاً
تکمیل نگردیده بود که دشمن مبادرت به پاتک نمود .
(ت) به علت حجم آتش زیاد و پاتک دشمن ، یگان تک ور پس از اشغال
هدف به منظور جلوگیری از تلفات زیاد ، مبادرت به عقب نشینی نمود .

۳- نتیجه عملیات

(الف) انهدام سه قبضه خمپاره انداز ۶۰ با خدمه مربوطه .

(ب) انهدام یک دستگاه تانک

(پ) انهدام يك دستگاہ نفربر و دو انبار مهمات و دو قبضه تيربار
كاليبر ۷۵
(ت) كشته و زخمی شدن عدّه زيادی از دشمن .

نتيجه تك محدود مورخه ۶۰/۲/۳۱

اجرای تك محدود به منظور درگير نمودن دشمن و جلوگیری از برداشت
نيرو در مورخ ۶۰/۲/۳۱ با دو دسته پياده به استعداد ۶۰ نفر در مختصات
(۲۹-۷۸) و كوت كاپن ، يگان تك ور پس از يك ساعت درگيري و وارد
نمودن تلفات و ضايعاتی ، تأمين تپّه مذکور را با گماردن يك گروه برقرار
نمود .

۱- نکات مثبت

الف - رهبری و هدايت فرماندهی تا رسيدن به هدف .
ب - رعايت اصل غافلگيري باعث شد در اين عمليات ، يگان تك ور
هيچگونه تلفات و ضايعاتی نداشته باشد.
پ - شدت غافلگيري و تلفات به حدی بود كه دشمن قادر به برداشت
نيرو نشد بلكه يك گروهان تانك تقويت شده را نيز در حوالی مختصات (۷۸-
۲۸) مستقر نمود .

۲- نکات منفي : نداشت .

۳- نتيجه عمليات :

دشمن را وادار نمود كه ضمن تقويت نيروهای خود اقدامات تأمين از نظر
ايجاد ميدان مين و كشيدين سيم خاردار و اعزام گشتی شناسایی خود را
گسترش دهد .

فرمانده لشكر ۲۱ سرهنگ حسين حسنی سعدی

رییس رکن سوم ، سرهنگ ۲ سالارکيا

عملیات کوچک و محدود عناصر لشکر ۲۱ حمزه آن چنان ضربه روانی بر دشمن گذاشت که از آن به بعد عراقی ها در منطقه هرگز دست به حرکات تعرضی نزدند و حتی به تدریج خود را از تیررس نیروهای ایرانی ، عقب کشیدند و تمام کرانه غربی رودخانه کرخه ، به تصرف عناصر لشکر ۲۱ حمزه درآمد و در نتیجه تیپ ۳ لشکر بدون عملیات آفندی وسیع با عبور از رودخانه کرخه سرپلی را در غرب کرخه اشغال و به مرور زمان با زدن خاکریز و برقراری تأمین و اعزام گشتی های رزمی تا آبادی صالح مشطط پیشروی و با گسترش سرپل ، تمامی یگان های تیپ در غرب رودخانه کرخه مستقر شدند و گسترش سرپل و استقرار یگان های تیپ ۳ در غرب کرخه را می توان مبنای پیروزی عظیم عملیات فتح المبین به حساب آورد .

هدایت پدافند

لشکر پس از دریافت مسئولیت پدافند منطقه از پل نادری تا کانال توانا تصمیم گرفت منطقه مسئولیت هر تیپ را به طور مجزاً مشخص و گردان هایی از لشکر را که از شروع جنگ تحمیلی وارد منطقه شدند و بر حسب فشار دشمن و بر مبنای حساسیت جبهه به صورت متفرق در خط پدافندی مستقر شده بودند به یگان مادر ملحق و در قالب سازمانی اجرای مأموریت نمایند .

لذا با توجه به اهمیت مسئله که خطرناک ترین منطقه مورد تهدید خوزستان بخش غرب اندیمشک تا شوش بود لشکر مصمم شد تلاش اصلی خود را در این منطقه به کار گیرد لذا با زیر امر گرفتن گردان ۲۹۱ تانک لشکر ۷۷ با سه تیپ در خط مسئولیت پدافند منطقه را به شرح زیر عهده دار گردید .

تیپ ۱ در شمال (راست منطقه)	از مختصات (۷۷-۵۵) تا (۷۹۷-۱۵۳)
تیپ ۳ در مرکز (در وسط منطقه)	از مختصات (۷۹۷-۱۵۳)
تا (۸۰۱-۱۴۱)	
تیپ ۲ در جنوب (چپ منطقه)	از مختصات (۸۰۱ ۱۴۱)
تا (۸۰۳-۱۳۳)	

گردان سوارزهی (-) از مختصات (۱۳۳-۸۰۳) تا (۷۳-۰۳) را با ایجاد پرده پوشش حفاظت می‌نماید و گروه رزمی افشین نیز در این مأموریت احتیاط لشکر را در میان چغان در مختصات (۱۵۵-۸۰۵) تشکیل داد . « مدرک ۲۷۰ »

عملیات رقابیه

۱- شرایط جغرافیایی

منطقه رقابیه محدود است از طرف شمال به ارتفاعات ابوصلیبی خات و چنانه و تنگ برغازه ، از طرف جنوب به ادامه ارتفاعات میشداغ و تنگ میشداغ که بعداً تنگ سعده نامگذاری شد از طرف غرب تپه های جنوبی تینه ، تنگ رقابیه ، ارتفاعات میشداغ و تنگ ذلیجان ، از طرف شرق به رودخانه کرخه در منطقه عبدالخان . در محدوده ذکر شده در دامنه های جنوبی ابوصلیبی خات منطقه ای موسوم به چهیلا و لخصیر وجود دارد و در حد فاصل تپه ابوصلیبی خات و چنانه نیز دریاچه نمک واقع است که در مواقع بارندگی به صورت باتلاق در می آید . در قسمت جنوبی تر یعنی در شرق ارتفاع میشداغ و تنگ ذلیجان دشت صاف و مسطحی به نام وادی ذلیجان واقع شده از طرف غرب و جنوب امتداد ارتفاع میشداغ آن را محصور نموده است .

ورود به این منطقه با عبور از رودخانه کرخه که تا آغاز جنگ هیچگونه پلی بر روی آن وجود نداشت امکان پذیر نبود و بعد از جنگ و در حال حاضر پل عبدالخان تنها وسیله ارتباطی به طرف شرق رودخانه کرخه می باشد . جاده آسفالته اندیمشک - اهواز در این منطقه با کمترین فاصله از کرانه شرق

رودخانه ادامه دارد (در بعضی مناطق فقط ۳۰۰ متر، فاصله جاده تا رودخانه می باشد). زمین های غربی و جنوبی ارتفاعات میشداغ سراسر پوشیده از رمل می باشد و از نظر نظامی یک مانع طبیعی عمده محسوب می گردد و راه های عبور فقط به راه های زیرسازی شده متکی می باشد.

با توجه به وضعیت جغرافیایی و جنس زمین های اطراف این منطقه در ابتدای جنگ به علت مشکلات حرکت مورد توجه دشمن قرار نگرفت و قرآینی دال بر قصد عبور دشمن از این منطقه برای رسیدن به رودخانه کرخه وجود نداشت.

این منطقه تقریباً قرینه منطقه دشت عباس می باشد که خط ارتفاعات ابوصلیبی خات - چنانه - تنگ برغازه آنها را از یکدیگر مجزا نموده است با این تفاوت که زمین های منطقه دشت عباس برای عبور ادوات زرهی و مانور یگان ها مناسب بوده ولی زمین های منطقه رقابیه از قابلیت عبور خوبی برخوردار نیست و برای رسیدن به آنها زمین های غیر قابل عبور رملی در مسیر قرار دارد. دشت رقابیه در منطقه مسئولیت لشکر یک مکانیزه عراق که از محور فکه - ارتفاعات ابوصلیبی خات شوش عبور می کرد قرار داشت^۱.

با توجه به اینکه تصرف و نگهداری این منطقه در طرح عملیاتی لشکر یک مکانیزه منظور نشده بود لشکر مزبور فقط تنگ رقابیه و ارتفاع میشداغ در قسمت جنوبی تنگ را با اعزام عناصری سبک پوشش کرد و پس از تصرف ارتفاع ابوصلیبی خات با گماردن عناصر پوششی در ضلع جنوبی آن و پرواز هلی کوپتر پوشش دشت جنوبی آن موسوم به چهیلا را کنترل می نمود. قسمت جنوبی این منطقه یعنی تنگ میشداغ (تنگ سعده) به علت اینکه روی حد فاصل دو لشکر ۱ مکانیزه و ۹ زرهی قرار داشت و زمین های اطراف

^۱ - کتاب ۸ سال دفاع مقدس جلد یکم

آن پوشیده از رمل بود. هیچ گاه توسط عناصر دو لشکر مزبور اشغال نگردید و به همین علت اهالی دهات این منطقه تا ۶ ماه بعد از تجاوز عراق نیز به زندگی عادی خود مشغول بودند.

۲- تا اوایل دی ماه سال ۵۹ دشمن هیچ گونه تلاشی در قسمت جنوب غربی شوش از خود نشان نداد و در بین ارتفاعات میشداغ تا رودخانه کرخه فعالیتی از دشمن مشاهده نمی شد و گشتی های گردان سوارزرهی لشکر ۲۱ در منطقه عبدالخان با استفاده از دوبه محلی به غرب کرخه اعزام و تا دامنه ارتفاعات رقابیه و میشداغ را به عملیات گشت زنی می پرداختند.

پس از تغییر مکان لشکر ۱۶ زرهی از دزفول به منطقه اهواز و شرکت در عملیات کرخه کور و همچنین عدم موفقیت نیروهای عراق در منطقه عمومی اهواز و آبادان دشمن اقدام به نفوذ عناصر شناسایی خود در تنگ رقابیه نمود.

در چهارم اسفندماه ۵۹ گشتی گردان سوارزرهی لشکر ۲۱ که برای شناسایی عازم منطقه میشداغ بودند از سه طرف مورد حمله یک گردان از عناصر هلی برد متجاوز که در شرق میشداغ پیاده شده بودند قرار گرفتند و با اقدام به موقع لشکر و با اعزام یک گروهان از تیپ ۵۵ هوابرد و عناصری از گردان سوارزرهی که به وسیله هلی کوپتر در سه نوبت در منطقه میشداغ پیاده شدند و به کماندوها حمله کردند یگان های تک ور با پشتیبانی آتش خمپاره و همچنین با استفاده از آتش هلی کوپترهای کبرا، دشمن را سرکوب و کماندوهای عراقی با تلفات زیاد در بیابان های رملی متواری گردیدند.

۳- به منظور عدم دسترسی دشمن به این منطقه و با توجه به موقعیت تاکتیکی ارتفاعات فوق گشتی گردان سوارزرهی و گروهان هوابرد پس از

درگیری در منطقه باقی ماندند و نسبت به جمع آوری وسایل باقی مانده از دشمن اقدام و کنترل تنگ را به عهده گرفتند . « مدرک ۲۷۱ »

۴- برای تقویت منطقه توسط نزاچا گروه رزمی پیاده سنگین (پیکان) از تیپ ۲ لشکر ۱۶ (احتیاط نزاچا) تشکیل و در ساعت ۱۱۴۵ روز ۵۹/۱۲/۷ تغییر مکان خود را شروع نمود و به منظور پشتیبانی یگان های مستقر در منطقه گردان پل پی ام پی لشکر ۱۶ زیر امر لشکر ۲۱ حمزه قرار گرفت و پلی را به طول یکصد و پنچ متر در منطقه عبدالخان روی کرخه روانه نمود .

۵- با توجه به حساسیت دشمن در منطقه میشداغ چنین تصوّر می شود که دشمن فقط ترس از دیده بانی داشته و بیم دارد توپخانه های خودی واحدهای دشمن مستقر در بستان را زیر آتش بگیرند . بنابراین در مورد تصرف ارتفاعات مزبور تلاش خواهد نمود و چنانچه دشمن به این ارتفاعات دست یابد سطحه شرقی ارتفاعات مشرف بر کرخه قابل عبور بوده و جاده اهواز کاملاً تهدید می گردد .

۶- با توجه به ناکامی دشمن در حمله مرحله یکم مجدداً در ساعت ۷۴۰ روز ۵۹/۱۲/۱۱ گردان سوارزهی اعلام نمود نیروهای عراقی در سمت راست تنگ با پشتیبانی آتش توپخانه و خمپاره انداز به طرف نیروهای خودی در حرکت هستند و تقاضا نمود با آتش هلی کوپتر از یگان ها پشتیبانی شود تا از پیشروی دشمن جلوگیری به عمل آید .

۷- روز ۵۹/۱۲/۱۱ در حمله مرحله دوّم نیروهای دشمن با هلی کوپتر در ۸ کیلومتری غرب تنگه میشداغ پیاده شدند و استعداد این نیروها در مراحل اولیه حدود ۵۰۰ نفر برآورد گردید که به ترتیب به استعداد آنها افزوده می شد . در ساعت اولیه صبح درگیری شروع شد که در این درگیری ۴ نفر از پرسنل گروهان هوابرد شهید و یک نفر زخمی گردید و دشمن نیز حدود ۳۰ نفر

کشته و تعدادی زخمی داشت که کشته شدگان بلافاصله توسط دشمن جمع آوری گردید. «مدرک ۲۷۲، ۲۷۳»

۸- با درخواست گردان سوارزهی در ساعت ۰۸۱۱ سه فروند هلی کوپتر کبرا به منطقه درگیری اعزام و همچنین تیپ ۲ لشکر ۲۱ در ساعت ۱۶۰۰ همان روز یک گروهان پیاده با ۴ قبضه خمپاره انداز ۱۲۰ م م و تیپ ۲ زنجان (گروه رزمی مستقر در عبدالخان) نیز ۴ قبضه خمپاره انداز ۱۲۰ م م جهت تقویت آتش به منطقه درگیری اعزام نمودند.

۹- پل در ساعت ۰۲۰۰ روز ۵۹/۱۲/۱۲ بر روی رودخانه روانه شد و گروهان اعزامی تیپ ۲ لشکر ۲۱ با عبور از پل موجود عازم غرب کرخه گردید و در ساعت ۰۶۴۵ همان روز در خط مستقر و مشغول اجرای مأموریت گردید. اهمیت منطقه رقابیه لشکر ۲۱ را بر آن داشت که تمام تلاش خود را از هر نظر به کار گیرد تا پس از تثبیت دشمن در منطقه اقدامات بعدی را به عمل آورد. به همین منظور کلیه ارکان لشکر در مدت درگیری اکثراً در منطقه حضور مستمر داشتند و به منظور بررسی وضعیت یگان های جدید و همچنین بررسی آخرین وضعیت دشمن رییس رکن دوّم لشکر (سرگرد نادری) و رکن سوّم گردان سوارزهی سروان کاظمی و فرمانده گروهان سوارزهی سروان بهتاش هنگامی که برای شناسایی از مسیر رقابیه عازم منطقه می شوند خودروی حامل افسران فوق روی مین ضد تانک کاشته شده در مسیر رقابیه می رود و در نتیجه انفجار مین رییس رکن دوّم لشکر در همان لحظه شهید و مچ دست فرمانده گروهان سوارزهی قطع و رییس رکن سوّم گردان نیز از ناحیه گردن و صورت به سختی مجروح می گردند.

۱۰- یک روز پس از درگیری ارکان ۱ و ۲ و ۳ قرارگاه تاکتیکی جنوب از منطقه میشداغ بازدید به عمل آوردند و پس از بررسی با توجه به تهدید

سمت راست و جلو و حساسیت دشمن از ارتفاعات مزبور و استعداد یگان های خودی مستقر در محل ، دریافتند که گردان ۲۴۷ سوارزرهی (-) لشکر ۲۱ که جمعاً یک گروهان و نصف می باشد) و یک گروهان هوابرد قادر به حفظ منطقه نخواهند بود لذا بایستی منطقه فوق تقویت گردد .

به همین دلیل نسبت به اعزام یک گروهان پیاده مکانیزه از گروه رزمی (پیکان) تیپ ۲ زنجان و استقرار یک گردان توپخانه (دو آتشبار) دستور لازم به صورت شفاهی صادر گردید و همچنین داشتن یک احتیاط قوی در منطقه ضروری تشخیص داده شد که برابر تدابیر فرمانده نزاچا دستور جزء به جزء شماره ۱۲ نزاچا در ۱۹ اسفند ۵۹ صادر و به لشکر ۱۶ دستور داده شد یک تیپ رزمی برابر هماهنگی های به عمل آمده برای احتیاط نیرو به منطقه بالارود (دزفول) اعزام نماید و لشکر ۲۱ حمزه نیز تا استقرار کامل یگان ها و اطمینان از نحوه عمل کرد . آنان فرمانده ای برای منطقه رقابیه تعیین و سپس مسئولیت منطقه را به تیپ ۲ زنجان تحویل دهد .

« مدرک ۲۷۴ الی ۲۷۷ (پیوست ۹ دستور جزء به جزء شماره ۱۲ نزاچا) »

۱۱- با توجه به اعزام یگان های مختلف به غرب کرخه در منطقه میشداغ و رقابیه که (در کنترل عملیاتی گردان سوارزرهی قرار گرفت) لشکر تصمیم گرفت برای عملیات رقابیه فرماندهی مجزاً تعیین نماید . به همین دلیل دستور جزء به جزء شماره ۱۲ لشکر در تاریخ ۵۹/۱۲/۶ با شماره اعلام وصول ف ن ۲۵ و دستور جزء به جزء شماره ۱۳ لشکر ۲۱ در تاریخ ۵۹/۱۲/۱۴ به شماره اعلام وصول ل-م-۲۷ صادر و گروه رزمی شاهین را به فرماندهی سرهنگ دوّم جهانسوز با استفاده از ستاد گردان سوارزرهی و زیر امر گرفتن گردان (-) ۲۴۷ سوارزرهی و یک گروهان هوابرد و یک گروهان پیاده مکانیزه از تیپ ۲ زنجان (لشکر ۱۶) و همچنین ۱۰ دستگاه نفربر چرخدار گروه رزمی

افشین و پرسنل پاسدار و بسیج و گردان ۳۰۵ توپخانه ۱۳۰ م م گروه ۵۵ به فرماندهی سرگرد توپخانه سرپاسی و گردان پل گردان ۴۵۵ مهندسی در منطقه تشکیل و قرارگاه گروه رزمی شاهین در شرق رودخانه در منطقه عبدالخان شروع به فعالیت نمود . « مدرک ۲۷۸ ، ۲۷۹ »

(پیوست ۱۰ دستور جزء به جزء شماره ۱۲ لشکر ۲۱ حمزه)

(پیوست ۱۱ دستور جزء به جزء شماره ۱۳ لشکر ۲۱ حمزه)

۱۲- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در تاریخ ۵۹/۱۲/۱۸ به سماجا گزارش نمود که نیروهای دشمن از رقابیه به ۳۲ کیلومتری جاده اهواز و دزفول نزدیک شده اند .

معاونت عملیات و اطلاعات نزاچا به منظور صحت این خبر با برقراری ارتباط تلفنی با (قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب) رییس رکن دوم قرارگاه تاکتیکی جنوب مشخص نمود که دشمن به ۲۵ کیلومتری جاده مذکور رسیده است که مراتب رویدادهای منطقه به عرض فرمانده نزاچا رسید ایشان دستور استفاده از تیپ ۲ زنجان را صادر نمودند . « مدرک ۲۸۰ »

۱۳- در تاریخ ۵۹/۱۲/۲۰ نظریه ستاد مشترک در رابطه با پیشروی دشمن در منطقه رقابیه و اثرات آن طی شماره ۲۰۱/۱۶۰۶/س به شرح زیر به قرارگاه تاکتیکی جنوب ابلاغ شد .

در صورت تصرف ارتفاعات میشداغ و رقابیه به دشمن امکان می دهد :

- (۱) جاده اهواز- دزفول را قطع نماید .
- (۲) نیروهای موجود در منطقه میشداغ را محاصره نماید .
- (۳) نیروهای واقع در الله اکبر را تهدید کند .
- (۴) نیروهای مستقر در حمیدیه مورد تهدید قرار گیرد .
- (۵) شهر اهواز از سمت شمال غربی مورد تهدید جدی خواهد بود .

۱۴- لشکر ۲۱ حمزه با توجه به اظهارات اسرا و همچنین نظریه ستاد مشترک به قرارگاه تاکتیکی جنوب ضمن پیام سرّی و آنی شماره ۳/۳/۹ ۹۲۰ ۵۹/۱۲/۲۳ اعلام نمود که گروه رزمی شاهین مستقر در منطقه فاقد یک احتیاط می باشد که رخنه احتمالی دشمن را سد نماید و کلیه یگان های زیر امر گروه رزمی شاهین به استثنای گردان سوارزرهی سازمانی تیپ ۲ زنجان می باشند استعدا دارد مقرر فرمایید قرارگاه تیپ ۲ زنجان به منطقه اعزام و فرماندهی را به عهده بگیرد تا ضمن هدایت یگان های سازمانی خود مشکلات اداری و لجستیکی آنها را نیز برطرف نماید .

۱۵- در تاریخ ۲۴ اسفندماه سال ۵۹ دستور جزء به جزء شماره ۱۵ لشکر ۲۱ حمزه با شماره اعلام وصول ج - ح - ۴۶ صادر و تغییراتی در سازمان رزم به شرح به وجود آمد .

(پیوست ۱۲ دستور جزء به جزء شماره ۱۵ لشکر ۲۱ حمزه)

گردان های ۱۱۴ و ۱۲۵ تیپ دوّم لشکر ۱۶ زرهی قزوین و گروهان هواورد تیپ ۵۵ و گردان ۳۰۵ توپخانه ۱۳۰ م م از ساعت ۰۸۰۰ روز ۲۵ اسفندماه از زیر امر لشکر ۲۱ حمزه خارج و گردان ۲۴۷ سوارزرهی زیر امر تیپ ۲ لشکر ۱۶ قرار گرفت و تیپ ۲ لشکر ۱۶ مسئولیت پدافند منطقه رقابیه و میشداغ را عهده دار و گروه رزمی شاهین منحل و تیپ ۲ لشکر ۱۶ در کنترل عملیاتی لشکر ۲۱ حمزه قرار گرفت . به منظور پوشانیدن محور نفوذی سندال به شراول و محور سندال به شلش و شراول برابر امریه شماره به تیپ ۲ (لشکر ۲۱) دستور داد به منظور تماس مداوم با تیپ قافلانکوه موضع سد کننده مناسبی را انتخاب و با تیپ ۲ لشکر ۱۶ هم آهنگی نموده و راه های نفوذی دشمن را شناسایی و با اعزام گشتی منطقه را کنترل و هرگونه حرکت

دشمن را زیر نظر داشته باشد. این وضعیت تا جابه جایی کامل یگان های لشکر از شرق به غرب ادامه داشت. «مدرک ۲۸۱»

به منظور نزدیک شدن به دشمن و تسهیل برای اجرای عملیات آتی لشکر تصمیم گرفت با جابه جایی یگان ها، پدافند را از شرق کرخه به غرب منتقل نماید. لذا دستور جزء به جزء شماره ۴ لشکر ۲۱ با شماره اعلام وصول ص - ل - ۳۶ در تاریخ ۶۰/۵/۱۵ به شرح زیر صادر گردید: (پیوست ۱۳ دستور جزء به جزء شماره ۴ لشکر ۲۱ حمزه)

الف - تیپ ۱

تیپ ۱ ضمن پدافند در منطقه محوله طرح تک محدود به تپه ۲۴۰ و ارتفاعات غربی آن را تهیه و به لشکر اعلام نماید.

ب - تیپ ۲ پیاده

در مأموریت به تیپ ۲ ابلاغ شد ضمن پدافند در منطقه محوله تا آخر مردادماه سال ۶۰ دو گردان خود را به غرب کرخه تغییر مکان داده و گردان ۲۴۷ سوارزرهی را در قسمت شمالی منطقه به نحوی مستقر نماید تا ضمن حفظ تماس با دشمن بتواند با جنگ افزار سازمانی خود (اسکورپیون) روی مواضع دشمن اجرای آتش نماید و همچنین طرح تک محدود به ارتفاعات زعن و سه راهی شلیبه را تهیه و به لشکر اعلام نماید.

پ - تیپ ۳ پیاده

ضمن پدافند در منطقه محوله می بایستی با سرپل ایجاد شده گردان ۱۷۱ را به جلو تغییر مکان داده و با انتقال گروهان سوم گردان ۱۷۴ به غرب رودخانه، دشمن را زیر آتش سلاح های کالیبر کوچک قرار داده و با دریافت سربازان جدید نسبت به تشکیل دو گروهان پیاده اقدام نماید. «

مدرک ۲۸۲»

نتیجه گیری از تجاوز تا تثبیت

مقدمه :

در بحث های قبلی اشاره ای به نیت پلید رژیم حاکم بر عراق به میان آمد که با طرح و نقشه قبلی و به قصد اشغال ایران و براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران دست به تجاوز زده است . لذا این دیدگاه از دو بعد مورد بررسی قرار می گیرد .

(الف) وضعیت کلی جمهوری اسلامی ایران در روزهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی و

قبل از شروع تجاوز رژیم بعثی عراق

جمهوری اسلامی ایران که اولین روزهای پس از پیروزی انقلاب خود را می گذراند علاقه مند به حفظ آرامش منطقه و برقراری روابط برادرانه با همسایگان مسلمان خویش به منظور جلوگیری از دخالت نیروهای خارجی در منطقه خلیج فارس بوده و بر این اساس و همین طور به دلیل ساده اندیشی ها و یا احتمالاً نظرات سوء بعضی از دست اندرکاران دولت مبادرت به اقداماتی به شرح زیر نمود :

۱- تقلیل پرسنل کادر ثابت ارتش در رده های فرماندهی و افسران

۲- تقلیل مدت خدمت نظام وظیفه از دو سال به یک سال

- ۳- لغو قراردادهای خرید تجهیزات و وسایل نظامی و تبدیل این قراردادها برای خرید وسایل کشاورزی و غیر نظامی
- ۴- طرح فروش تجهیزات مدرن نظامی موجود از قبیل ناوها و ناوچه‌های نیروی دریایی و هواپیماهای F۱۴ نیروی هوایی
- ۵- متوقف نمودن طرح احداث پایگاه عظیم چاه بهار
- ۶- انحلال تعدادی از یگان‌های ارتش
- ۷- همین‌طور با توجه به آرمان انقلاب اسلامی و استکبار ستیزی و استقلال خواهی در همه ابعاد اقدامات زیر نیز معمول گردید :
 - الف) خروج از پیمان نظامی سنتو
 - ب) اخراج بیش از ۴۰ هزار نفر از کارشناسان و مستشاران نظامی آمریکایی
 - پ) جمع‌آوری دستگاه‌های استراق‌سمع و جاسوسی آمریکایی از خاک ایران
 - ت) خروج نیروهای ایرانی از عمان
 - ث) قطع رابطه سیاسی - اقتصادی - نظامی با اسرائیل و آفریقای جنوبی
 - ج) تقلیل فروش نفت و تحریم فروش آن به اسرائیل و آفریقای جنوبی
 - چ) فراخواندن پرسنل نظامی ایران که برای تحصیل علوم نظامی به کشورهای غربی اعزام شده بودند .
 - ح) فراخواندن وابسته‌های نظامی ایران از کشورهای خارجی

جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب و برابر اصل ۱۲۵ قانون اساسی سیاست خارجی ایران را بر اساس نفی هر گونه سلطه جویی و سلطه پذیری حفظ استقلال همه جانبه و تمامیت ارضی کشور و دفاع از حقوق همه مسلمانان و عدم تعهد در برابر قدرت های سلطه گر و روابط صلح آمیز متقابل با دول غیر محارب استوار است بنا نمود و با درک اصول عالیله پنج گانه همه کشورهای غیر متعهد به این نهضت پیوست تا بتواند گامی در جهت پیاده کردن اهداف آن بردارد .

امام خمینی(ره) رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی و پایه گذار جمهوری اسلامی ایران می فرماید : ما با هیچ کشور اسلامی چه غیر اسلامی سر جنگ نداریم و طالب صلح و صفا برای همه هستیم و تاکنون نیز به دفاع که برای هر کس وظیفه ای است الهی و حقی است انسانی برخاسته ایم . هرگز قصد تجاوز به کشور دیگر را نداریم و می خواهیم کشورهای اسلامی در مقابل متجاوزان و متجاسران مانند اسرائیل بایستند .

(ب) اقدامات انجام شده به وسیله رژیم بعث که گویای طرح تجاوز به خاک جمهوری اسلامی ایران می باشد .

به موازات پیروزی انقلاب اسلامی در ایران رژیم بعثی دست به یک سری اقدامات نظامی و تبلیغاتی می زند که نشانگر تهیه و تنظیم نقشه و طرح حمله به جمهوری اسلامی ایران است .

لذا با تهیه فیلمی با مخارج سنگین تحت عنوان (قادسیه صدام) یا (قادسیه دوّم) تا به اصطلاح خودشان این افتخار تاریخی را ثبت نمایند کسی که نام قادسیه را که یکی از جنگ های آزادیبخش فرماندهان و لشکریان مؤمن صدر اسلام بوده به حمله متجاوز کارانه خود می گذارد در حالی که در

ایدئولوژی و عمل ، اساساً اعتقادی به اسلام ندارد و آغازگر حمله و تجاوز بوده و اقداماتی به شرح زیر به عمل می آورد :

۱- ایجاد دفتر به اصطلاح آزادی بخش خوزستان و سعی و کوشش مذبحانه برای تحریک ایرانیان عرب زبان خوزستان علیه جمهوری اسلامی ایران و هم چنین اعزام مزدور به کردستان ، خوزستان و حتی بلوچستان .

۲- توزیع اسلحه بین ضد انقلابیون و کمک مالی به آنها و بمب گذاری در مناطق مسکونی و خطوط راه آهن و خرابکاری در تأسیسات نفتی و تعلیم عناصر خودفروخته در خاک عراق به منظور خرابکاری در ایران به خصوص در استان خوزستان .

۳- اجازه اقامت به پناهندگان سیاسی مخالف با جمهوری اسلامی ایران

۴- صدور کارت شناسایی مخصوص برای تعدادی از اعراب خوزستان از استانداری بصره و عماره و اجازه اقامت به نظامیان مخالف جمهوری اسلامی ایران که در اردوگاه های نظامی ویژه به سر می برند .

۵- اعزام عده ای خرابکار آموزش دیده عراقی به داخل خاک جمهوری اسلامی ایران در لباس ایرانیان اخراجی به منظور خرابکاری در مراکز حیاتی کشور که تعدادی از آنان پس از شناسایی دستگیر و به مأموریت خود اعتراف کردند .

۶- در تاریخ ۵۹/۱/۱۴ (۳ آوریل ۱۹۸۰) یکی از اتباع عراق با پرتاب بمب به سوی طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق در دانشگاه مستنصریه به ادعای عراق موجب قتل دو نفر می شود . رژیم عراق با صحنه سازی و افتراء شخص مزبور را ایرانی قلمداد نموده و متعاقب آن شخص صدام سوگند یاد نموده که از جمهوری اسلامی ایران انتقام بگیرد . در همین زمینه به هنگام تشییع جنازه مقتولین با نقشه قبلی دو بمب از داخل

- مدرسه ایرانی در بغداد به سوی جمعیت تشیع کننده پرتاب می شود و این بهانه مناسبی به دست مقامات عراقی می دهد تا به مدرسه حمله ور شده ، چند تن از معلمین مدرسه را بازداشت سپس اخراج نمایند^۱ .
- ۷- خرید تجهیزات مدرن نظامی و انعقاد و خرید هواپیماهای مدرن میراژ و هواپیماهای مدرن روسی میگ ۲۵ و ۲۷ و توپولف .
- ۸- احداث راه های ارتباط مرزی
- تقویت نیروهای مرزی - احداث پاسگاههای مرزی جدید و تقویت پاسگاه های قدیمی و ایجاد مواضع نفوذی از قبیل سنگرهای بتونی سیم خاردار - مناطق مین گذاری شده .
- ۹- احضار متولدین سال های ۵۶ - ۱۹۵۵ برای خدمت احتیاط و تمرینات رزمی همه روزه به مدت ۴ ساعت
- ۱۰- رژیم عراق قبل از آغاز جنگ ۶۳۶ بار به وسیله آتش توپخانه زرهی و هواپیما شهرها ، دهات و مرزهای ایران را مورد تهاجم قرار داد که فقط تعداد ۱۸۲ بار نقض حریم هوایی ایران بوده است .
- ۱۱- فراخوان نیروهای ذخیره ارتش به استثنای افراد ایرانی الاصل .
- ۱۲- قبل از شروع جنگ ارایه منشور عربی صدام دایر بر رفع اختلافات میان دول عربی .
- ۱۳- برقراری روابط نزدیک با کشورهای مرتجع منطقه .
- ۱۴- تلاش همه جانبه به منظور تثبیت بغداد به عنوان مرکز تصمیم گیری های جهان عرب .
- ۱۵- برقراری تماس های نزدیک با دول غرب و اعطای امتیازهایی به آنان .

^۱ - کتاب تحلیلی بر جنگ رژیم عراق بر علیه ایران (ص ۶۷)

۱۶- پرداخت مبلغ یکصد میلیون دلار به اردن به منظور تدارک جنگی عراق از طریق بندر عقبه .

۱۷- انتقال هواپیماهای مسافری و نظامی عراق به فرودگاه‌های عربستان سعودی و اردن .

۱۸- انتقال کشتی‌های باری تجاری عراق از شط العرب و بندر بصره به مناطق دیگر^۱ .

با توجه به موارد فوق و آمادگی ارتش عراق ، صدام قطعنامه ۱۹۷۵ را کن لم یکن و حمله گسترده ای را به مرزهای جمهوری اسلامی ایران را آغاز می نماید . تمامی کارشناسان و تحلیلگران با بررسی شرایط ایران و عراق دستیابی عراق به پیروزی را امکان پذیر ارزیابی کردند . اشیپگل در این زمینه با تأکید بر توانایی نظامی عراق می نویسد .

دلایل بسیاری وجود دارد که جمهوری اسلامی ایران در یک جنگ مسلحانه با عراق شکست خواهد خورد زیرا عراق دارای یک ارتش مجهز و تعلیم یافته است کسینجر وزیر خارجه اسبق آمریکا نیز با ارزیابی نسبت موقعیت سیاسی و نظامی ایران و عراق اعلام کرد .

جنگ حداکثر ظرف ۱۰ روز با پیروزی عراق پایان خواهد یافت .

با توجه به موارد فوق و آمادگی کامل رژیم بعث عراق دست به حمله سراسری می زند و در جبهه ای به طول ۵۵۰ کیلومتر در عمق ۲۰ الی ۱۱۰ کیلومتر پیشروی می کند و پس از اشغال پاره ای از مناطق و نقض تمامیت ارضی کشور دست به تحریف حقایق تاریخی و جغرافیایی زده و اسامی مجعولی برای مناطق شهرهای خوزستان به کار می برد که از آن جمله

^۱ - مطالب بندهای ۱ الی ۱۸ از کتاب تحلیلی بر جنگ تحمیلی رژیم عراق بر علیه جمهوری اسلامی ایران (ص ۶۶ الی ۷۴) استفاده شد .

اهواز را (الاحواز) ، خرمشهر را (محمّره) ، آبادان را (عبادان) ، سوسنگرد را (خفاجیه) و بالاخره خوزستان را عربستان نامگذاری می کند و کارتر رییس جمهوری آمریکا پس از آغاز حمله سراسری رژیم عراق به خاک جمهوری اسلامی ایران چنین عنوان می کند .

امیدوارم پس از این مسئولین جمهوری اسلامی ایران به سر عقل بیایند و این نبرد بتواند ایران را قانع کند که به صلح نیاز دارد .

۵۰ روز پس از جنگ ، صدام در کنفرانس مطبوعاتی در تاریخ ۵۹/۸/۱۹

می گوید :

« حقوق ما روشن است سرزمین ما روشن است حاکمیت ما به

سرزمین های عربی غصب شده روشن است اکنون لازم است که (امام) خمینی

بگوید که مرزهایش کجاست و نقشه ایران در کجا قرار دارد .^۱ »

همچنین طارق عزیز (معاون نخست وزیر عراق) در آغاز هشتمین ماه جنگ تحمیلی اظهار داشته است وجود پنج ایران کوچک بهتر از یک ایران واحد خواهد بود. وی گفت : از شورش ملت های ایران پشتیبانی خواهیم کرد و همه سعی خود را متوجه تجزیه ایران خواهیم نمود . با برشماری توانایی نظامی و آمادگی کامل رژیم بعثی عراق در حمله سراسری و مشکلات جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و بروز تنش و ایجاد جوّ مسموم توسط گروهک های مختلف و عناصر خودفروخته داخلی و عناصر وابسته به شرق و غرب و بروز نا امنی در شهرستان گنبد و همچنین درگیری در کردستان و مسایل به وجود آمده در کودتای نوژه و هزاران مشکلات دیگر که از حوصله این بحث خارج است عراق به مرزهای جمهوری اسلامی ایران حمله می کند و هزاران زن و کودک خرمشهری و بستانی را

^۱ - کتاب تحلیلی بر جنگ (ص ۱۰۲)

آواره و هستی آنها را به یغما می برد و خانه و کاشانه آنها را به آتش می کشد و آنها را همچون اسیران کربلا زیر چکمه و تازیانه خود از شهر و دیارشان بیرون می راند و در برابر دیدگان مردان به نوامیس آنها تجاوز می کند در این گذرگاه ایجاب می نماید .

نگاهی به روزهای پر التهاب آغاز جنگ داشته باشیم وجدان بیدار و آگاه حکم می کند با یادمان روزهای التهاب روزهای آتش خون روزهای به اسارت رفتن زنان و کودکان این مملکت به یاد حماسه سازانی که با همت والای خود به فرمان امام خود لبیک گفتند و در راه میثاق با یار جان فدا کردند و سر در گرو پیمان نهادند و از حلقوم خسته خویش ندا سر دادند . تا بیرون راندن متجاوز لحظه ای آرام نخواهیم نشست سر تکریم فرود آوریم و به شهدای آغاز جنگ و شهدای زنده ارتش جمهوری اسلامی ایران که اولین نهال تثبیت حکومت جمهوری اسلامی را در سرزمین گرم خوزستان کاشتند و با خون خود آبیاری نمودند درود بفرستیم .

یک سال اول جنگ از آغازین روزهای تجاوز تا مرحله تثبیت ارتش عراق بدین منوال گذشت یگان های نظامی با هم آهنگی نیروهای مردمی و سپاه پاسداران منطقه با اعزام گشتی رزمی به ایذا و آزار دشمن پرداختند و در مردادماه سال ۶۰ به تدریج با جابه جایی یگان ها پدافند را از شرق به غرب منتقل نمودند و با توجه به طول خط پدافندی لشکر ۲۱ حمزه (حدود ۱۱۰ کیلومتر) که فقط ۳ کیلومتر در ابتدای جنگ در منطقه سرپل نادری در غرب کرخه در اختیار لشکر بود یگان ها توانستند تا مرداد سال ۶۰ بیش از ۸۰٪ در غرب کرخه مستقر گردند . به تدریج با انسجام یگان ها و همچنین همگامی و هم آهنگی با یگان های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به ویژه پرسنل شجاع تیپ ۷ ولی عصر که اکثراً از اهالی بومی منطقه دزفول و شوش

بودند خود را به دشمن نزدیک کردند و برای یک عملیات سرنوشت ساز آماده شدند که به یاری خداوند متعال در کتاب فتح المبين قرارگاه نصر نحوه ایجاد خاکریز و نزدیک شدن و همچنین از آمادگی برای عملیات فتح المبين و هدایت عملیات و اشغال هدف های واگذاری و پیروزی های عظیم فتح المبين بحث به میان خواهد آمد . انشاء ...

والسلام

بخش چهارم

- پیوست شماره ۱ : دستور جزء به جزء شماره ۱ قرارگاه مقدم
- پیوست شماره ۲ : دستور عملیاتی شماره ۱ لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۳ : دستور عملیاتی شماره ۶ لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۴ : دستور جزء به جزء شماره ۲ قرارگاه مقدم
- پیوست شماره ۵ : دستور عملیاتی شماره ۳ لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان عراق به سرپل کرخه
- پیوست شماره ۷ : دستور جزء به جزء شماره ۳ قرارگاه مقدم
- پیوست شماره ۸ : دستور جزء به جزء شماره ۷ لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۹ : دستور جزء به جزء شماره ۱۲ نزاچا
- پیوست شماره ۱۰ : دستور جزء به جزء شماره ۱۲ لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۱۱ : دستور جزء به جزء شماره ۱۳ لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۱۲ : دستور جزء به جزء شماره ۱۵ لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۱۳ : دستور جزء به جزء شماره ۴ لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۱۴ : نقشه کلی منطقه مسئولیت لشکر ۲۱ حمزه
- پیوست شماره ۱۵ : خلاصه فرهنگ جغرافیایی (آبادی های منطقه)

پیوست ها

پیوست شماره ۱
دستور جزء به جزء شماره ۱
قرارگاه مقدم نزاچا

۱- دستور جزء به جزء شماره ۱ مهر ماه سال ۱۳۵۹
مدرک : نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ دزفول - عین خوش

۱- وضعیت : پیوست الف (کالک عملیاتی مراجعه شود)

الف - دشمن : عناصر دشمن در منطقه دزفول متوقف شده و در خط سرپل تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی با یگان های خودی در تماس است .
ب - نیروهای خودی : عناصر تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی در خط سرپل موفق شده است پیشروی دشمن را متوقف سازد . یگان های نیروی زمینی جمهوری اسلامی ایران مستقر در منطقه دزفول در ساعت (س) روز (ر) از خط سرپل عبور می کنند و نیروهای دشمن را در منطقه (کالک عملیاتی) نابود می سازند .

۲- وظایف :

الف - لشکر ۲۱ پیاده

(۱) با عناصر موجود آن لشکر در منطقه دزفول از خط سرپل تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی عبور کنید و هدف های الف و ب را تصرف نمایید .
(۲) در صورت عدم مقاومت جدی دشمن تک را به سمت غرب ادامه دهید ترتیب تقدّم ابتدا هدف (پ) بعد هدف (ت) را تأمین و تصرف نمایید .
(۳) ترجیحاً یگان های پیاده را در سمت راست پیشروی و ارتفاعات شمال محور دهلران و یگان های زرهی را در سمت چپ در محور دوسلک به کار ببرید .

ب - لشکر ۱۶ زرهی :

(۱) کلیه عناصر آن لشکر که به منطقه دزفول وارد شده اند را سازمان رزمی بدهید .
(۲) آماده باشید به عنوان احتیاط نیرو در منطقه دزفول بنابه دستور عناصر لشکر ۲۱ پیاده را دنبال نمایید .
(۳) آماده باشید پس از عبور یگان های لشکر ۲۱ پیاده از رودخانه یک گروه رزمی گردان در شرق رودخانه کرخه در منطقه پای پل مستقر سازید .

پ - فرماندهی عملیات دزفول

(۱) عبور یگان های لشکر ۲۱ پیاده را از خط سرپل پشتیبانی کنید .
(۲) آماده باشید پس از عبور لشکر ۲۱ پیاده در خط سرپل بنا به دستور زیر امر لشکر ۲۱ پیاده قرار گیرد و در محور دوسلک عناصر لشکر ۲۱ پیاده را دنبال نمایید .

پیوست ۱ : دستور جزء به جزء شماره ۱ قرارگاه
مقدم نذاجا / ۲۱۹

(۳) آماده باشید بنا به دستور پس از تصرف هدف های الف و ب به
وسیله لشکر ۲۱ پیاده به شرق رودخانه کرخه تغییر مکان داده در احتیاط
نذاجا قرار گیرید .

ت - گروه ۵۵ توپخانه
آتش توپخانه لشکر ۲۱ را تقویت نمایید .

ث - یگان هوانیروز در منطقه دزفول

(۱) شناسایی هوایی مداوم در منطقه انجام دهید و اطلاعات از محل
تمرکز ، نقاط تدارکاتی محل استقرار یگان های مانوری و توپخانه و پاسگاه
فرماندهی را گزارش نمایید .

(۲) با دیده بانی هوایی هدف های مورد نیاز توپخانه را مشخص نمایید .
(با همکاری گروه ۵۵)

(۳) با هلی کوپترهای رزمی عملیات لشکر ۲۱ را با ترابری هوایی برای
پیاده کردن عناصر شکارچی تانک ، دیده بانان مقدم توپخانه و تخلیه
مجروحین در حدود مقررات فراهم سازید .

ج - پشتیبانی هوایی

پایگاه هوایی دزفول در حدود مقدرات پشتیبانی هوایی نزدیک را برای
لشکر ۲۱ پیاده اجرا می نماید .

چ - دستورات هماهنگی :

(۱) ساعت (س) روز (ر) بنا به دستور و در حدود زمانی خواهد بود
که شفاهاً ابلاغ شده است .

(۲) شناسایی‌ها و طرح‌ریزی‌ها تا ردهٔ دسته در حداقل مدت زمان به عمل آید .

(۳) منظور اصلی از این عملیات انهدام نیروهای دشمن موجود در منطقه است و کلیه پرسنل و یگان‌ها باید از هر گلوله خود برای از بین بردن دشمن حداکثر استفاده را به عمل آورند و از فرار دشمن جلوگیری نمایند .

(۴) هماهنگی آتش و حرکت و همکاری تانک و پیاده در نقاط تپه ماهور تأکید می‌گردد .

(۵) مانور نشان داده شده در کالک به عنوان راهنمایی است ، فرمانده لشکر در انتخاب راه کار آزاد است .

ف نزاچا - سرتیپ ظهیر نژاد

پیوست ۲ : دستور عملیاتی شماره ۱ لشکر ۲۱ حمزه
۲۰۳ /

پیوست شماره ۲
دستور عملیاتی شماره ۱
لشکر ۲۱ حمزه

دستور عملیاتی شماره ۱ لشکر ۲۱ حمزه
مدرك : نقشه ۵۰۰۰۰ : ۱ دزفول - عين خوش
سازمان رزمی :

ل ۲۱ پیاده
دزفول ۸۶ - ۵۳
۲۱۰۸۰۰ مهرماه ۵۹
دز ۵۱

تیپ ۱ پیاده
گردان ۲۴۲ تانک
گردان ۱۳۱ پیاده
گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م م خ ک (ک م)

تیپ ۳ پیاده :
گردان ۱۴۴ پیاده
گردان ۱۷۱ پیاده
گردان ۱۷۴ پیاده
گردان ۳۲۷ توپخانه ۱۰۵ م م (ک م)
گروه رزمی ۲۹۱ تانک :

گردان ۲۹۱ تانک (-) یک گروهان
گروهان پیاده

گردان ۳۲۳ توپخانه ۱۵۵ م م خ ک (ک م)

توپخانه لشکری :

ارکان و آتشبار توپخانه

گردان ۳۹۷ توپخانه

گردان ۳۴۷ توپخانه گردان ۳۵۳ توپخانه

گردان ۳۱۳ ۱۵۵ م م گشتی

عده های لشکری :

قرارگاه لشکر

گردان ۱۳۸ پیاده

گردان ۱۴۱ پیاده

گردان سوارزرهی (-)

گردان ۴۵۵ مهندسی

گردان ۴۶۵ مخابرات

فرماندهی پشتیبانی :

گردان نگهداری

گردان آماد و ترابری

گردان بهداری

۱- وضعیت :

الف - نیروهای دشمن : پیوست الف (اطلاعات)

ب - نیروهای خودی :

(۱) عناصر تیپ ۲ لشکر ۹۲ در خط سرپل موفق شده است پیشروی دشمن را متوقف سازد ، یگان های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران مستقر در منطقه دزفول ضمن اینکه تاکنون حرکت دشمن را در منطقه

پیوست ۲ : دستور عملیاتی شماره ۱ لشکر ۲۱ حمزه
۲۲۳ /

شوش متوقف نموده در ساعت (س) روز (ر) از خط سرپل عبور می کنند و نیروهای دشمن را در منطقه نابود می سازند .

(۲) کلیه عناصر لشکر ۱۶ زرهی که به منطقه دزفول وارد شده اند لشکر ۲۱ را دنبال و پشتیبانی می نمایند .

(۳) فرماندهی عملیات دزفول

عبور یگان های لشکر ۲۱ را از خط سرپل پشتیبانی می نمایند .

(۴) عناصر نیروی هوایی تاکتیکی لشکر ۲۱ را پشتیبانی می نمایند .

(۵) گروه ۵۵ توپخانه : توپخانه لشکر ۲۱ را تقویت می نمایند .

۲- مأموریت :

لشکر ۲۱ مأموریت دارد در ساعت (س) روز (ر) تک نموده ارتفاعات علی گره زد - ایستگاه رادار را تصرف و تأمین نموده و آماده باشد بنا به دستور تک را به منظور تصرف و تأمین ارتفاعات عین خوش و تپه دوسلک ادامه دهد .

۳- اجراء

الف - تدبیر عملیات : پیوست ب (کالک عملیات)

(۱) مانور : لشکر در منطقه با تیپ ۳ در شمال (راست) و تیپ ۱ در مرکز تلاش اصلی و گروه رزمی ۲۹۱ تانک در جنوب تک نموده به ترتیب هدف های شیر و پلنگ و ببر را تصرف و تأمین نموده و آماده می شود بنا به دستور تک را به منظور تصرف هدف های سگ و گربه ادامه دهد .

گردان ۲۴۷ سوارزرهی (-) جناح جنوبی لشکر را حفاظت می نماید .

(۲) آتش : یک آتش تهیه به مدت ۳۰ دقیقه از (۲۰ - س) تا (۱۰ + س) روز (ر) اجراء می شود . تقدم آتش توپخانه و پشتیبانی نزدیک هوایی با تیپ ۱ خواهد بود پیوست ب (آتش پشتیبانی) .

ب - تیپ ۱ پیاده :

- (۱) تک نموده و هدف پلنگ را تصرف و تأمین نمایید .
- (۲) آماده باشید بنا به دستور تک را به منظور تصرف هدف سگ ادامه دهید .
- (۳) احتیاط خود را بنا به دستور به کار برید .

پ - تیپ ۳ پیاده :

- (۱) تک نموده و پهلوئی شمالی لشکر را پوشش کنید .
- (۲) هدف شیر را تصرف و تأمین نمایید .
- (۳) آماده باشید یک گردان را به صورت متحرک هوایی به حوالی هدف شیر اعزام نمایید .

ت - گروه رزمی ۲۹۱ تانک :

- (۱) تک نموده و هدف ببر را تصرف و تأمین نمایید .
- (۲) آماده باشید بنا به دستور تک را به منظور تصرف و تأمین هدف گربه ادامه دهید .

- (۳) آماده باشید گردان های ۱۳۸ و ۱۴۱ پیاده را در سه راهی رادار یا در دوسلک زیر امر بگیرید .

ث - گردان ۲۴۷ سوارزهی (-)

پهلوئی جنوبی لشکر را حفاظت کنید .

ج - توپخانه :

- (۱) توپخانه صحرائی :

- (الف) گردان ۳۲۷ توپخانه ۱۰۵ م م ک م تیپ ۳
- (ب) گردان ۳۱۳ توپخانه ۱۵۵ م م ع ک تقویت گردان ۳۵ ت
- (پ) گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م م خ ک ک م تیپ ۱
- (ت) گردان ۳۴۷ توپخانه ۱۳۰ م م عمل کلی

(ث) گردان ۳۹۷ توپخانه ۲۰۳ م م ع ک ت گردان ۳۲۷ توپخانه
(ج) گردان ۳۲۳ توپخانه ۱۵۵ م م خ ک ک م گروه رزمی ۲۹۱

تانک

(چ) گروه ۵۵ توپخانه عمل کلی

(۲) توپخانه پدافند هوایی : به ترتیب گردان های توپخانه و قرارگاه
لشکر را حفاظت نمایید .

(۳) پیوست پ (آتش پشتیبانی)

چ - گردان ۱۳۸ و ۱۴۱ پیاده

(۱) در منطقه فعلی به پدافند خود ادامه دهید .

(۲) آماده باشید بنا به دستور در سه راهی رادار یا در دوسلک زیر

امر گروه رزمی ۲۹۱ قرار بگیرید .

خ - احتیاط :

(۱) تیپ ۲ احتیاط لشکر خواهد بود .

(۲) فرماندهی عملیاتی دزفول پس از زیر امر قرار گرفتن گروه

رزمی ۲۹۱ تانک را دنبال کنید .

د - دستورات هماهنگی :

(۱) ساعت (س) روز (ر) بنا به دستور خواهد بود .

(۲) سازمان رزمی از روز (۱-ر) قابل اجراء خواهد بود .

(۳) شناسایی ها و طرحریزی ها تا رده دسته در حداقل مدت زمان

به عمل آید .

(۴) منظور اصلی از این عملیات انهدام نیروهای دشمن موجود در

منطقه است و کلیه پرسنل و یگان ها باید از هر گلوله خود برای از بین

بردن دشمن حداکثر استفاده را به عمل آوردند و از فرار دشمن جلوگیری نمایند .

(۵) هماهنگی آتش و حرکت و همکاری تانک و پیاده در نقاط مختلف تأکید می گردد .

(۶) از دست زدن به وسایل دشمن از هر نوع خودداری شود .

(۷) رسیدن به نقاط حسّاس و تأمین هدف گزارش گردد .

(۸) فرماندهان خودروها و پرسنل مورد نیاز را برای مراجعت از رودخانه کرخه جهت حمل پرسنل و وسایل مشخص نمایید و این امر خودروها و پرسنل کارت عبور مجاز همواره داشته باشند در غیر این صورت به عنوان فراری در پای پل تیر باران خواهند شد .

پشتیبانی خدمات : پیوست (ت) دستورات اداری متعاقباً ارسال می گردد .

فرماندهی و مخابرات

الف - مخابرات : دستور کار ثابت مخابرات پیوست (ج) متعاقباً ارسال می گردد.

ب - فرماندهی :

(۱) پاسگاه فرماندهی در محل فعلی در مختصات ۸۶ - ۵۳ خواهد بود تغییر مکان آن متعاقباً ابلاغ می گردد .

(۲) گروه فرماندهی به دنبال تیپ ۱ خواهد بود .

(۳) محل پاسگاه فرماندهی خود را در تمام مراحل عملیات گزارش

دهید .

ف ل ۲۱ حمزه سرهنگ ستاد ورشوساز

رسید اطلاع دهید .

پیوست ۲ : دستور عملیاتی شماره ۱ لشکر ۲۱ حمزه
۲۲۷ /

معتبر است

رییس رکن سوّم لشکر سرهنگ ۲ ستاد حشمت الله زمانی
پیوست ها :

الف - اطلاعات

ب - کالک عملیاتی

پ - آتش پشتیبانی

ث - دستور اداری لجستیکی

ج - مخابرات

پیوست ث مربوط به دستور عملیاتی شماره ۱

ل ۲۱ پیاده

دزفول ۸۶ - ۵۳

مدرک : نقشه ۵۰/۰۰۰ : ۱

د ز ۵۱

۲۱۰۸۰۰ مهرماه

۱- وضعیت

۲- مأموریت

۳- کلیات

۴- وسایل و خدمات

الف - آمادهها

(۱) آماد طبقه ۱

(الف) یگان های شرکت کننده در عملیات ۷۲ ساعت جیره

عملیاتی همراه داشته باشند .

(ب) رسد آماد مقدم در تاریخ ۵۹/۷/۱۵ برابر کالک ضمیمه

الف تشکیل و یگان ها برابر روش جاری آماد طبقه را درخواست

نمایند .

(پ) فاسد شدنی مصرف روزانه ۲۴ ساعت قبل وسیله آمادهها

تخلیه شود. نقاط آمادی برابر دستورالعمل های صادره نگهداری می

گردد تا کلیه اقدامات بهداشتی برای جلوگیری از فاسد شدن اقلام مزبور مراعات گردد.

(ت) پشتیبانی لشکر ترتیب حمل نان از تهران به منطقه عملیات را طوری بدهد تا هم زمان با تحویل خوار و بار در اختیار یگان‌ها گذارده شود.

(۲) آماد طبقه ۲

(الف) یگان‌ها برابر جدول سازمانی و تجهیزات و وسایل زیست انفرادی و سازمانی را همراه داشته باشند.

(۳) آماد طبقه ۳

(الف) کلیه خودروها قبل از شروع عملیات باک پر باشند.

(ب) نقطه آماد طبقه ۳ در محوطه پشتیبانی لشکر از تاریخ

۵۹/۷/۱۵ فعال می‌باشد برابر کالک بند الف.

(پ) یگان‌ها جهت سوخت رسانی به موقع از تانک‌های

سوخت همراهی استفاده نماید.

(ت) سوخت تانک‌های ۷۰۰۰ لیتری یگان‌ها قبل از حرکت با

هماهنگی پیش‌لشکر با توجه به ظرفیت آنها تشکیل و پر گردد.

(۴) آماد طبقه ۴

آماد طبقه ۴ برابر جاری صورت خواهد گرفت.

(۵) آماد طبقه ۵

(الف) کلیه مهمات بار مبنای یگان‌ها با رعایت کلیه اقدامات

تأمینی به وسیله دفتر مهمات لشکر تأمین و همراه برده شود.

(ب) از سوار شدن پرسنل بر روی خودروهای حامل مهمات

خودداری شود.

(پ) تأمین کسری مهمات مصرف شده یگان ها به وسیله دفتر
مهمات لشکر صورت خواهد گرفت .
(۶) آماد طبقه ۶

پیش بینی لازم به منظور در دسترس قرار گرفتن نیازمندی
های شخصی پرسنل از طریق ف پش ل با هماهنگی ستاد بسیج
دزفول انجام خواهد شد .
(۷) آماد طبقه ۷

(الف) یگان های شرکت کننده در عملیات اقلام سازمانی و
وسایل مورد لزوم را همراه داشته باشند .
(ب) یگان ها پس از استقرار در مناطق مورد نظر اقلام مورد
نیاز را از ف پش ل درخواست نمایند .
(۸) آماد طبقه ۸

(الف) دارو و وسایل کمک های اولیه به وسیله بهداری در
اختیار یگان ها گذارده شود .
(ب) گد بهداری جهت تشکیل پست امدادی و ایستگاه تخلیه
یگان ها آمبولانس و پزشکیار اعزام نمایند .
(۹) آماد طبقه ۹

(الف) گردان های شرکت کننده در عملیات شاوریه انواع اولیه
قطعات یدکی و مورد نیاز خود را درخواست و دریافت نمایند .
(ب) پش لشکر پیش بینی چند دستگاه آتیه قطعات یدکی و
تعمیراتی خودرویی یگان های محمول نمایند .
(۱۰) آماد طبقه ۱۰

(الف) یگان ها به وسیله تانکرهای واگذار شده آب مورد نیاز را
از منابع آب شهر دزفول تأمین نمایند .

(ب) پرسنل یگان‌ها از شرب آب‌های شناخته‌نشده خودداری

نمایند.

(پ) نقشه مورد نیاز یگان‌ها به وسیله رکن ۲ لشکر تأمین

خواهد شد.

ب - ترابری :

(۱) کلیه یگان‌ها از خودروهای سازمانی موجود جهت اجرای

مأموریت استفاده نمایند .

(۲) چنانچه خودرویی در حین عملیات دچار نقص فنی گردید با

رعایت اختفاء در محل باقی مانده تا در اولین فرصت به وسیله

تعمیرکاران رده ۲ و ۳ حاضر به کار گردد .

(۳) کنترل عبور و مرور مناطق اشغال شده به وسیله دژبان تأمین

خواهد شد .

(۴) گروهان آماد و خدمات گردان ترابری نقطه بازیابی وسایل به

دست آمده از دشمن برابر کالک تشکیل دهید .

(پ) خدمات :

(۱) پرسنلی که در حین عملیات به درجه رفیع شهادت نایل می

گردند توسط تیم‌های تخلیه مجروحین جمع‌آوری و سپس از منطقه

عملیات تخلیه می‌گردند .

(۲) کارگر : استفاده از غیر نظامیان و زندانیان جنگی بنا به دستور

خواهد بود .

(۳) نگهداری : محل تسهیلات نگهداری و نقاط جمع‌آوری متعاقباً

ابلاغ خواهد شد .

الف - کلیه بیماران به وسیله گد بهداری به ایستگاه تخلیه لشکر در محوطه پش ل تخلیه تا به وسیله خودروها یا هواپیما به بیمارستان پش م تخلیه گردند .

۶- پرسنل :

الف - از تاریخ ۵۹/۷/۲۰ خلاصه وضعیت پرسنل را طوری تنظیم و ارسال نمایید که ساعت ۰۹۰۰ هر روز به این قرارگاه رسیده باشد .
ب - زندانیان جنگی :

(۱) زندانیان و اسرای جنگی را پس از دستگیری به نقطه جمع آوری تیپ برابر کالک ضمیمه تخلیه نمایند .
(۲) دژبان لشکر نسبت به تخلیه و اسکورت زندانیان و اسرای جنگی از نقطه جمع آوری تیپ ها به نقطه جمع آوری لشکر و همچنین نگهداری آنان اقدام نمایند . (برابر ضمیمه ب)
(۳) در صورت عدم وجود امکانات زندانیان را به صورت پیاده با اسکورت لازم تخلیه نمایند .

پ - خدمات مخصوص :

(۱) تیپ ۳ حتی المقدور با استفاده از ترابری هوایی نسبت به تخلیه شهدا اقدام نمایند .
(۲) شهدا توسط یگان های در خط بلافاصله به نقاط جمع آوری تیپ تخلیه می گردد . (برابر ضمیمه ب)
(۳) پش ل نسبت به تخلیه شهدا به نقاط جمع آوری لشکر اقدام نماید . (برابر کالک)

(۴) بهداری لشکر حتی المقدور با استفاده از وسایل موجود نسبت به حمل شهدا به موطن آنان اقدام نمایند .

(۵) در صورت نبودن امکانات لازم برای حمل ضمن هماهنگی با گردان مهندسی نسبت به دفن شهدا در محل مخصوص گورستان دزفول اقدام گردد .

ت - حفظ انضباط و قوانین :

(۱) نسبت به ثبت و ارسال گزارش در مورد اقدامات برجسته اقدام گردد .

(۲) در مورد افراد خاطی برابر مقررات زمان جنگ ضمن ارسال گزارش از حداکثر اختیارات استفاده و به هیچ وجه مورد اغماض قرار نگیرد .

۷- هماهنگی امور مربوط به ارتش و مردم

الف) با افراد مناطق محلی پس گرفته شده با نهایت رأفت و مهربانی رفتار شود.

ب) با توجه به آلودگی منطقه از عناصر دشمن از دریافت غذا و آب از خارج از مجاری پشتیبانی مردم خودداری شود .

۸ - متفرقه :

الف - خطوط برابر کالک ضمیمه

ب - حفاظت تأسیسات یگان های پش خدمات رزمی به عهده خود یگان ها است .

پیوست ۲ : دستور عملیاتی شماره ۱ لشکر ۲۱ حمزه
۲۳۳ /

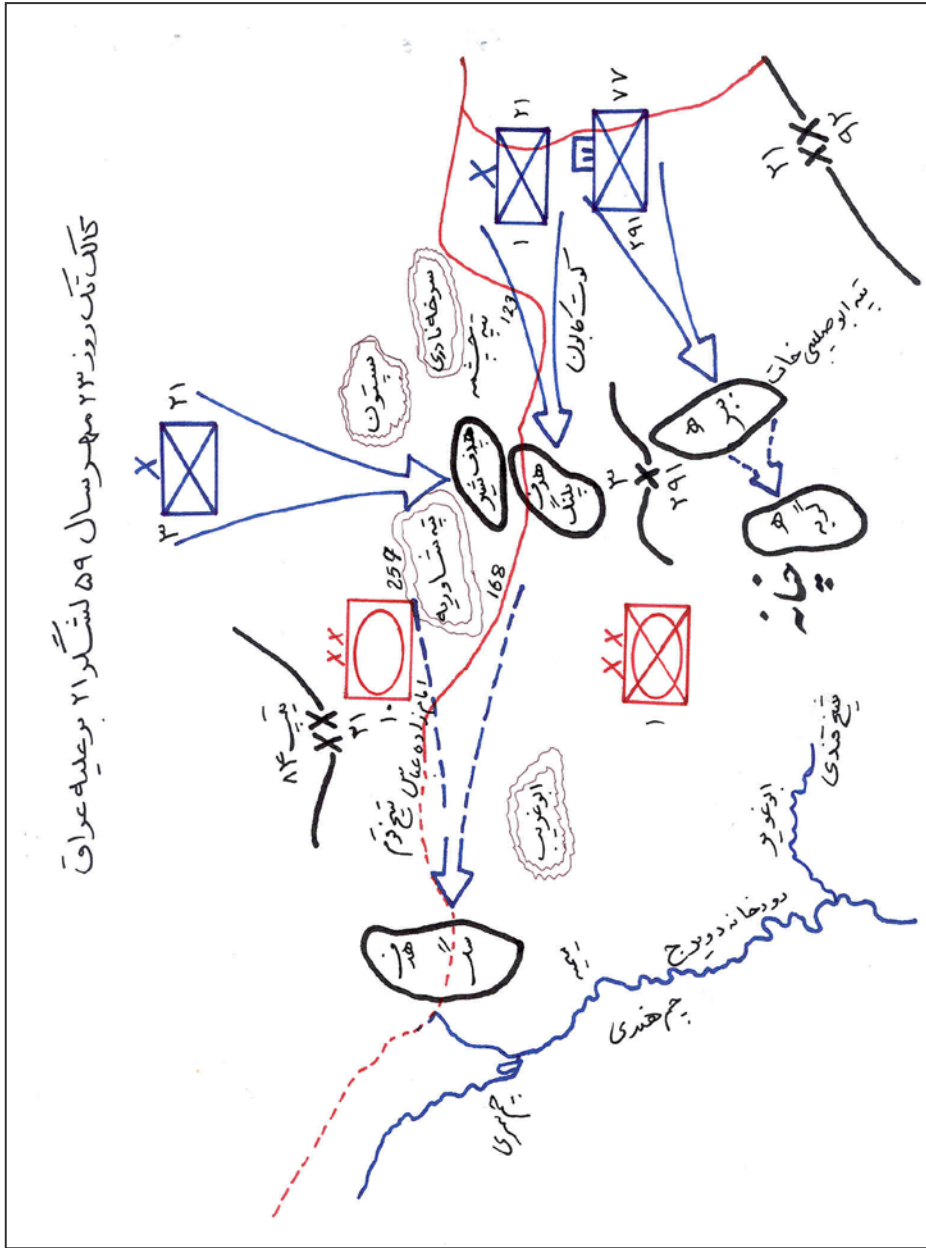
پ - کلیه یگان ها جهت تأمین منابع آمادی باید از کارت عبور خودرویی استفاده نمایند تا در امور رفت و آمد خودروها در مناطق عملیاتی و تصرفی بی نظمی به وجود نیاید .

ت - دژبان برقراری تأمین در معابر منتهی به آرا و خود آرا نهایت دقت در رفت و آمد و کنترل را مبذول دارد .

ث - محور اصلی آمادهها (آراء) برابر کالک ضمیمه الف

فصل ۲۱ سرهنگ ورشوساز

نقشه کالک تک روز ۲۳ مهر سال ۵۹ لشکر ۲۱ بر علیه عراق

پیوست شماره ۳
دستور عملیاتی شماره ۲
لشکر ۲۱ حمزه

در دستورات شفاهی تغییری داده نشده است
نسخه ۱ از ۱۶ نسخه

دستور عملیاتی شماره ۲
مدرک : نقشه ۵۰۰۰۰ : ۱ دزفول - شوش
سازمان رزمی
تیپ ۱ پیاده :
لشکر ۲۱ پیاده
(۸۱۷-۱۶۰)
۲۷ مهرماه ۵۹
ح ز ۱۸

گردان ۱۳۱ پیاده
گردان ۱۶۹ پیاده
گردان ۲۴۲ تانک (-)
گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م م (-) کمک مستقیم
یکدسته از گردان ۴۵۵ مهندس (پ م)
تیپ ۲ پیاده :

گردان ۱۳۸ پیاده
گردان ۱۴۱ پیاده
گردان ۳۱۳ توپخانه ۱۵۵ م م (-) کمک مستقیم

یک دسته از گردان ۴۵۵ مهندس (پ م)

تیپ ۳ پیاده :

گردان ۱۷۱ پیاده

گردان ۱۷۴ پیاده

گردان ۳۲۷ توپخانه ۱۰۵ م م (-) کمک مستقیم

یک دسته از گردان ۴۵۵ مهندس (پ م)

گردان ۲۴۷ سوارزهی (-)

گردان سوارزهی (-)

یک دسته مهندس رزمی (پ م)

توپخانه لشکر

گردان ۳۲۷ توپخانه ۱۰۵ م م (-)

گردان ۳۱۳ توپخانه ۱۵۵ م م (-)

گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م م خودکشی (-)

گردان ۳۹۷ توپخانه ۲۰۳ م م (-)

بقیه توپخانه لشکر

گردان ۳۴۷ توپخانه ۱۳۰ م م (-)

گردان ۳۵۳ توپخانه پدافند هوایی (-)

عده های لشکر

قرارگاه و گروهان قرارگاه لشکر

گروهان دژبان

گردان ۴۵۵ مهندس

گردان ۴۶۵ مخابرات

فرماندهی پشتیبانی لشکر

گروهان ارکان

گردان بهداری
گردان نگهداری
گردان آماده و ترابری

۱- وضعیت :

الف - دشمن : عناصر دشمن در عملیات گذشته به کشور جمهوری اسلامی ایران تجاوز کرده و در منطقه دزفول تا حوالی غرب رودخانه کرخه را اشغال نموده است .

ب - خودی : یگان های لشکر ۲۱ پیاده و تیپ ۲ زرهی لشکر ۹۲ در خط سرپل پای پل کرخه و کرانه شرقی رودخانه کرخه پدافند می کنند و عناصر لشکر ۱۶ زرهی مستقر در منطقه دزفول در این مرحله از عملیات احتیاط قرارگاه تاکتیکی نزاچا می باشد .

پ - زیر امر و جدا شده :

(۱) زیر امر ندارد .

(۲) جدا شده : گردان ۱۴۴ پیاده و گردان ۲۹۱ تانک

۲- مأموریت :

لشکر ۲۱ پیاده از ساعت ۲۴۰۰ روز ۲۷ مهرماه ۵۹ در ساحل شرقی رودخانه کرخه از مختصات (۷۹۷-۱۵۶) تا مختصات (۴۰- ۷۳) به منظور متوقف نمودن پیشروی دشمن تا شروع عملیات بعدی در منطقه مربوطه پدافند می نماید .

۳- اجراء :

الف - تدبیر عملیات : پیوست کالک عملیات

(۱) مانور : لشکر ۲۱ پیاده با سه تیپ در خط به ترتیب تیپ ۳ در شمال ،

تیپ ۱ در مرکز تیپ ۲ در جنوب پدافند می نمایند ، گردان

سوارزرهی با ایجاد پرده پوشش منطقه جنوبی لشکر را حفاظت می نماید .

(۲) آتش : تقدّم آتش به ترتیب با تیپ های ۲ و ۳ و ۱ خواهد پیوست پ آتش پشتیبانی .

ب - تیپ ۱ پیاده :

(۱) در منطقه پدافند نمایید .

(۲) احتیاط مناسبی با ترکیب یگان تانک و پیاده مکانیزه تشکیل دهید .

(۳) احتیاط خود را بنا به دستور بکار ببرید .

پ - تیپ ۲ پیاده : در منطقه پدافند نمایید .

ت - تیپ ۳ پیاده : در منطقه پدافند نمایید .

ث - گردان ۲۴۷ سوارزرهی (-) با ایجاد پرده پوشش در منطقه جنوبی لشکر هرگونه حرکات دشمن را سریعاً گزارش نمایید .

ج - گردان ۴۵۵ مهندس :

(۱) یک دسته مهندس در پشتیبانی مستقیم هر یک از تیپ های ۱ و ۲ و ۳ و گد سوارزرهی قرار دهید .

(۲) در مناطق احتمالی پیشروی دشمن میدان های مین و سد موانع برقرار نمایید .

(پیوست طرح سد و موانع)

چ - توپخانه لشکری :

(۱) توپخانه صحرائی :

(الف) گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م م خودکشی (-) تیپ ۱

(ب) گردان ۳۱۳ توپخانه ۱۵۵ م م کشی (-) (ک م) تیپ ۲

(پ) گردان ۳۲۷ توپخانه ۱۰۵ م م کشی (-) (ک م) تیپ ۳

(ت) گردان ۳۹۷ توپخانه ۲۰۳ م م کششی (-) عمل کلی
(ث) گردان ۳۴۷ توپخانه ۱۳۰ م م (-) عمل کلی

(۲) توپخانه پدافند هوایی :

گردان ۳۵۳ توپخانه پدافند هوایی به ترتیب یگان های توپخانه و قرارگاه
لشکر را حفاظت نماید .

ح - احتیاط :

(۱) احتیاط تیپ ۱ ، احتیاط لشکر خواهد بود .

(۲) آماده باشید به ترتیب در مناطق هر یک از تیپ های ۱ و ۲ و ۳ به کار
روید .

خ - دستورات هم آهنگی :

(۱) کرانه شرقی رودخانه کرخه از ۵ کیلومتری جنوب شوش تا ۵
کیلومتری جنوب پل به هر ترتیب باید نگهداری و از ۵ کیلومتری
شوش تا ۳۵ کیلومتری اهواز مراقبت و دیده بانی شود و در صورت
لزوم نگهداری گردد .

(۲) رعایت اصول دفاع به ویژه استفاده صحیح از زمین - دفاع در عمق -
آرایش صحیح رده های دفاعی دقیقاً رعایت گردد .

(۳) تفرقه و استتار و امکان وارد عمل شدن سریع احتیاط مورد توجه
مخصوص باشد .

(۴) به منظور متوقف کردن و یا کند نمودن پیشروی دشمن حداکثر
تلاش در ایجاد موانع خندق های ضد تانک - میادین مین و سد و
موانع به عمل آید .

(۵) به منظور به حداقل رسانیدن آسیب پذیری پرسنل و وسایل

سنگرهای مناسب در تمام رده ها تهیه گردد .

(۶) در آرایش مواضع پدافندی از ساحل شرقی رودخانه به عقب به

ترتیب استقرار پست های دیده بانی ، جنگ افزارهای ضد تانک آر

پی جی ۷ - موشک های دراگون - تفنگ ۱۰۶ - موشک تاو و تانک

ها مورد توجه قرار گیرد .

(۷) تیپ های در خود به منظور وارد نمودن حداکثر تلفات و ضایعات به

دشمن گشتی های رزمی با استعداد مناسب (۱۰ تا ۲۰ نفر) سازمان

داده و در مناطق مربوطه وارد عمل نمایید . (پیوست ث دستور روی

کالک گشت زنی)

۴- خدمات و پشتیبانی : پیوست ج دستور اداری

۵- فرماندهی و مخابرات :

الف : مخابرات :

(۱) دستور کار و ثابت مخابرات پیوست چ مخابرات

(۲) فرماندهی :

(الف) پاسگاه فرماندهی لشکر در مختصات (۱۶۰ / - ۸۱۷) بوده و

تغییر مکان آن ابلاغ خواهد شد .

(ب) مختصات پاسگاه فرماندهی خود را گزارش نمایید .

رسید اطلاع دهید فرماندهی لشکر ۳۱ حمزه سرهنگ ستاد

ورشوساز

پیوست ها :

الف - اطلاعات

ب - کالک عملیات

پ - آتش پشتیبانی

ت - طرح سد و موانع

پیوست ۳ : دستور عملیاتی شماره ۲ لشکر ۲۱ حمزه
۲۴۳ /

ث - کالک گشت

ج - دستورات اداری

چ - مخابرات

گیرندگان :

۱- ستاد عملیاتی نزاچا در خوزستان جهت استحضار

۲- ف تی ۱ - ف تی ۳ - ف گد ۲۴۷ سوارزهی - ف توپخانه ل - ف گروه ۵۵

توپخانه - ف پشتیبانی ف گد ۴۵۵ مهندس - ف گد ۴۶۵ مخابرات - ف

گروهان دژبان - ارکان ۱ و ۲ و ۴ لشکر

پیوست شماره ۴
دستور جزء به جزء شماره ۶
قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب

دستور جزء به جزء شماره ۶
مدرک نقشه ۲۵۰۰۰۰ : ۱ دزفول
جنوب

دستور جزء به جزء شماره ۲ ق - خ - ۲۷
دزفول
سوم آبان ماه ۱۳۵۹
ق - الف - ۱۴

۱- وضعیت :

الف - در وضعیت نیروهای خودی و دشمن نسبت به زمان صدور دستور
جزء به جزء شماره ۲ تغییرات محسوس ایجاد نشده است .

۲- مأموریت :

قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب در منطقه دزفول با لشکر ۲۱ پیاده در
خط (کالک عملیاتی) پدافند می کنند .

۳- اجراء :

الف - تدبیر عملیاتی پیوست الف کالک عملیاتی

(۱) مانور - قرارگاه تاکتیکی نزاچا در منطقه دزفول با لشکر ۲۱ پیاده در کرانه شرق رودخانه کرخه و قسمت سرپل اشغال شده در کرانه غربی درپای پل پدافند می‌کند عناصر فرماندهی عملیاتی دزفول با عناصر لشکر ۲۱ پیاده تعویض می‌گردد و برای تجدید سازمان به منطقه تجمع عقب تغییر مکان می‌کند لشکر ۱۶ زرهی احتیاط قرارگاه تاکتیکی آماده می‌شود هر گونه رخنه دشمن را در خط دفاعی لشکر ۲۱ پیاده خنثی سازد و بنابه دستور به سمت غرب رودخانه آفند نماید.

ب - لشکر ۲۱ پیاده :

(۱) مسئولیت پدافند منطقه فرماندهی عملیاتی دزفول از ساعت ۲۱۰۰ روز ۵ آبان ماه جاری را به عهده بگیرید و کلیه عناصر آن فرماندهی را منهای گردان ۲۹۱ تانک رها سازید.

(۲) با زیر امر گرفتن گردان ۲۹۱ تانک در موضع سرپل آرایش پدافندی مناسب در سرپل بگیرید و عناصر تقویتی لازم را برای سرپل از یگان های لشکر تأمین نمایند.

(۳) منطقه دفاعی را به نحوی سازمان و آرایش دهید که ضمن برقراری پوشش مراقبتی در تمام منطقه از ایجاد رخنه به وسیله دشمن را در خط سرپل جلوگیری نماید.

(۴) آماده باشید حملات دشمن را به منطقه سرپل با احتیاط لشکر خنثی سازید.

پ - فرماندهی عملیاتی دزفول (تیپ ۲ زرهی با یگان های زیر امر) :

(۱) یگان های آن فرماندهی را با عناصر لشکر ۲۱ پیاده تعویض کنید و مسئولیت پدافند منطقه سرپل را از ۰۴۳۱ آبان ماه به لشکر ۲۱ واگذار کنید.

پیوست ۴ : دستور جزء به جزء شماره ۶ قرارگاه
مقدم نزا جا / ۲۴۷

(۲) عناصر یگان های تعویض شونده به صورت نفوذی (تانک به تانک و گروه به گروه و قبضه به قبضه) با اختفاء و پوشش کامل به شرق رودخانه عقب بیاورید و به منطقه تجمع (کالک عملیاتی) تغییر مکان دهید .

(۳) در منطقه تجمع عقب یگان های زیر امر را تجدید سازمان دهید و آماده برای اجرای مأموریت های بعدی باشید .

(۴) کلیه عناصر مستقر در پادگان دزفول نیز به منطقه تجمع عقب تغییر مکان کنند و یکپارچگی یگان ها برقرار شود .
ث - گروه ۵۵ توپخانه :

(۱) در سازمان رزمی توپخانه تغییری داده نشود .

(۲) تقدّم کلیه پشتیبانی های آتش ابتدا برای لشکر ۲۱ پیاده سپس لشکر ۱۶ زرهی در صورت وارد عمل شدن آن لشکر .
ت - لشکر ۱۶ زرهی (احتیاط قرارگاه تاکتیکی)

(۱) به مأموریت های واگذاری شده قبلی ادامه دهید .

(۲) آماده باشید در صورت رخنه وسیله دشمن در خط پدافندی لشکر ۲۱ پیاده رخنه را سد نمایید و به منطقه رخنه پاتک کنید و خط لجمن را ترمیم نمایید.

(۳) تأمین منطقه عقب را در محدود منطقه گسترش برقرار سازید .

د - دستورات هم آهنگی :

(۱) عمل تعویض در اختفاء و پوشش کامل و جزء به جزء اجرا شود به نحوی که دشمن متوجه تغییر وضعیت در منطقه سرپل نشود .

(۲) به محض دریافت این دستور اقدامات هم‌آهنگی و طرح‌ریزی و اجرای تعویض بین‌یگان‌های تعویض‌کننده و تعویض شونده برقراری شود.

(۳) نسبت به وضعیت زمینی خط سرپل در جلو و پهلوها توسعه یابد به ویژه دیده‌بانی در پهلو راست سرپل در تپه‌های اسکندر خندان و تپه‌سپتون تا شمال تپه‌های شاوریه گسترش یابد.

(۴) در صورت نیاز به هماهنگی‌های بیشتر حضوراً با قرارگاه مذاکره شود.

– اداری و لجستیک :

طبق روش جاری موجود

ه – فرماندهی و مخابرات

الف – مخابرات

طبق روش جاری موجود

ب – فرماندهی :

فرماندهی عملیات در خط سرپل تا ساعت ۰۵۲۱ آبان ماه با فرمانده تیپ ۲ زرهی دزفول (سرهنگ زرهی ستاد شهبازی) خواهد بود و از آن به بعد به عهده فرمانده لشکر ۲۱ پیاده محول می‌گردد.

فرمانده نزاجا – سرتیپ ظهیر

سرهنگ ستاد حسینی

معتبر است

پیوست الف کالک عملیاتی

نژاد

پیوست ۴ : دستور جزء به جزء شماره ۶ قرارگاه
مقدم نزاچا / ۲۴۹

گیرندگان

ل ۲۱ - ل ۱۶ - فرماندهی عملیاتی دزفول - گروه ۵۵ - توپخانه -
فرماندهی پایگاه هوایی دزفول .

پیوست شماره ۵
دستور عملیاتی شماره ۳
لشکر ۲۱ حمزه

نسخه ۱۰ از ۱۵ نسخه
لشکر ۲۱ پیاده
در دستورات شفاهی تغییری داده نشده است دزفول
چهارم آبان ماه ۱۳۵۹
ف ز ۵۰

دستور عملیاتی شماره ۳
مدرک نقشه ۵۰۰۰۰ : ۱ دزفول - شوش - اندیمشک
سازمان رزمی :
تیپ ۱ پیاده :

گردان ۱۳۱ پیاده (-) یک گروهان
گردان ۱۳۸ پیاده
گروه رزمی ۲۹۱ تانک
عناصر باقی مانده گردان ۲۵۰ تانک
گردان ۳۲۷ توپخانه ۱۵۵ م م (-) ک م

دسته مهندس رزمی (پ - م)

تیپ ۳ پیاده :

گردان ۱۷۱ پیاده

گردان ۱۷۴ پیاده

گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م م خود کششی (-) ک م

دسته مهندس رزمی (پ - م)

گروه رزمی افشین :

گردان ۲۴۲ تانگ (-)

گروهان پرویز گردان ۱۳۱ پیاده

توپخانه لشکر :

گردان ۳۲۷ توپخانه ۱۰۵ م م (-)

گردان ۳۱۳ توپخانه ۱۵۵ م م (-)

گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م م (-)

گردان ۳۴۷ توپخانه ۱۳۰ م م (-)

آتشبار ۳۵۳ توپخانه ۲۰۳ م م

گردان ۳۹۵ پدافند ۲۳ م م

عده های لشکر :

قرارگاه و گروهان قرارگاه لشکر

گروهان دژبان

گردان سوارزهی (-)

گردان ۴۵۵ مهندس

گردان ۴۶۵ مخابرات

پشتیبانی لشکر :

گروهان ارکان

گردان بهداری

پیوسته : دستور عملیاتی شماره ۵ لشکر ۲۱ حمزه
۲۵۳ /

گردان نگهداری
گردان آماد و ترابری

۱- وضعیت :

الف - دشمن : دستور عملیاتی شماره ۲

ب - خودی :

(۱) قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب در منطقه دزفول با لشکر ۲۱ پیاده
در خط پدافند می کند .

(۲) لشکر ۱۶ زرهی احتیاط قرارگاه تاکتیکی را به عهده دارند و آماده
است در صورت رخنه وسیله دشمن در خط پدافندی لشکر ۲۱ پیاده
رنه را سد نماید.

(۳) گروه ۵۵ توپخانه آتش لشکر را تقویت می نماید .

۲- مأموریت :

لشکر مأموریت دارد از ساعت ۰۷۰۶۰۰ آبان ماه جاری با زیر امر گرفتن
گروه رزمی ۲۹۱ تانک مسئولیت پدافند منطقه فرماندهی عملیاتی دزفول را
در موضع سرپل به عهده گرفته و منطقه دفاعی را از (۰۵ - ۷۶) در ارتفاعات
شاوریه تا (۰۳ - ۷۳) در منطقه الهایی به نحوی سازمان و آرایش دهد که
ضمن برقراری پوشش مراقبتی در تمام منطقه از ایجاد رخنه به وسیله دشمن
در خط سرپل و منطقه جلوگیری نماید .

۳- اجراء :

الف - تدبیر عملیات : پیوست الف (کالک عملیاتی)

(۱) مانور : لشکر با سه تیپ در خط ، تیپ ۱ در شمال (راست) از (۵۰۱ -
۷۷) تا (۷۹۷ - ۱۵۳) و تیپ ۳ در وسط از (۷۹۷ - ۱۵۳) تا (۱۴۱ -
۸۰۱) و تیپ ۲ در جنوب (چپ) از (۱۴۱ - ۸۰۱) تا (۱۳۳ - ۸۰۳) پدافند
می نماید و گردان سوارزرهی (-) از (۱۳۳ - ۸۰۳) تا (۷۳ - ۰۳) را با ایجاد

پرده پوشش حفاظت می نماید و گروه رزمی افشین احتیاط لشکر در منطقه تجمع حوالی میان چغان (۱۵۵-۸۰۵) مستقر می شود، تقدّم به کار رفتن در منطقه تیپ ۱ خواهد بود.

(۲) آتش: تقدّم آتش توپخانه به ترتیب تقدّم با تیپ ۱ در منطقه داخل سرپل و تیپ های ۲ و ۳ و سپس با احتیاط به هنگام وارد عمل شدن خواهد بود.

پیوست (ب) آتش پشتیبانی

ب - تیپ ۱ پیاده :

(۱) گروه رزمی ۲۹۱ تانک و عناصر باقی مانده گردان ۲۵۰ تانک را زیر امر بگیریید .

(۲) در منطقه محوّه در داخل سرپل پدافند و در ارتفاعات اسکندر خان ، بندمزاره تا تپّه های شاوریه پرده پوشش ایجاد نمایید .

(۳) مواضع سدکننده ۲۰۱ را آرایش و بنا به دستور اشغال نمایید .

(۴) از ایجاد رخنه بوسیله دشمن در خط سرپل جلوگیری نمایید .

(۵) نسبت به وضعیّت زمین خط سرپل را در پهلوها توسعه دهید .

(به ویژه دیده بانی در پهلوی راست سرپل در تپّه های اسکندر خندان

و تپّه سپتون تا شمال شاوریه گسترش یابد .)

پ - تیپ ۲ پیاده :

(۱) در منطقه محوّه پدافند نمایید .

(۲) مواضع سدکننده ۷۶ را آرایش و بنا به دستور اشغال نمایید .

ت - تیپ ۳ پیاده :

(۱) در منطقه محوّه پدافند نمایید .

(۲) مواضع سدکننده ۴ و ۵ را آرایش و بنا به دستور اشغال نمایید .

پیوسته : دستور عملیاتی شماره ۵ لشکر ۲۱ حمزه
۲۵۵ /

ث - گردان سوارزهی (-) : منطقه محوله را با ایجاد پرده پوشش حفاظت
نمایید.

ج - گردان ۴۵۵ مهندس :

(۱) یک دسته مهندس در پشتیبانی مستقیم هر یک از تیپ های ۱ و ۲ و ۳
و گد سوارزهی قرار دهید .

(۲) با شناسایی در طول ساحل رودخانه مناطق عبور گذارها - دوه ها را
مشخص و با ایجاد موانع سد کننده از عبور دشمن جلوگیری نمایید .

چ - توپخانه :

(۱) توپخانه صحرائی :

گردان ۳۲۷ توپخانه ۱۰۵ م م کمک مستقیم تیپ

گردان ۳۱۳ توپخانه ۱۵۵ م م کمک مستقیم تیپ

گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م م خودکشی کمک مستقیم تیپ ۳

گردان ۳۲۳ توپخانه ۱۵۵ م م خودکشی تقویت آتش گردان ۳۲۷

گردان ۳۴۷ توپخانه ۱۳۰ م م عمل کلی تقویت گردان ۳۲۷

گردان ۳۰۵ توپخانه ۲۰۳ م م عمل کلی تقویت گردان ۳۵۰

آتشبار ۳۵۹ توپخانه ۲۰۳ م م عمل کلی تقویت گردان ۳۱۳

(۲) توپخانه پدافند هوایی :

به ترتیب تقدّم یگان های توپخانه قرارگاه لشکر حفاظت نمایید .

ح - احتیاط ، گروه رزمی افشین :

(۱) در منطقه تجمع حوالی میان چغان مجتمع شوید .

(۲) موضع سد کننده شماره ۳ را آرایش و بنابه دستور اشغال نمایید .

(۳) آماده باشید بنابه دستور به ترتیب در مناطق تیپ های ۱ و ۲ و ۳ بکار

روید .

دستورات هماهنگی :

(۱) عمل تعویض در اختفاء و پوشش کامل و جزء به جزء اجرا شود (تانک با تانک و گروه با گروه) به نحوی که دشمن متوجه تغییر وضعیت در سرپل نشود.

(۲) هماهنگی های لازم بین یگان های تعویض کننده و تعویض شونده به عمل آید.

(۳) قبل از تعویض فرمانده هان تا رده دسته شناسایی لازم به عمل آورند

(۴) مسیرها در روز کاملاً شناسایی و علامت گذاری شوند.

(۵) در طول شب و به هنگام تعویض به تعداد مورد لزوم راهنما در مسیرهای شناخته شده قبلی گمارده شوند.

(۶) هماهنگی های لازم با دیده بانان یگان های تعویض کننده و توپخانه به عمل آید که در طول تعویض آتش توپخانه قطع نگردد.

(۷) عمل تعویض در ساعت ۱۸۰۰ روز ۵۹/۸/۶ شروع و در ساعت ۰۶۰۰ روز ۵۹/۸/۷ که زمان تعویض فرماندهی از فرماندهی عملیاتی دزفول به لشکر ۲۱ خواهد بود خاتمه می پذیرد.

(۸) سازمان رزمی از ساعت ۱۸۰۰ روز ۵۹/۸/۵ قابل اجرا خواهد بود.

(۹) گشت زنی در منطقه محوله در این دستور برابر دستورات صادره در پیوست ث دستور عملیاتی شماره ۲ به قوت خود باقی است.

پشتیبانی و خدمات: برابر پیوست ج دستور عملیاتی شماره ۲

فرماندهی و مخابرات

الف - مخابرات: به محض برقراری پاسگاه فرماندهی ارتباط خود را به طور مداوم با قرارگاه تاکتیکی لشکر برقرار نمایید. (دستور کار مخابرات به قوت خود باقی است)

پیوسته : دستور عملیاتی شماره ۵ لشکر ۲۱ حمزه
۲۵۷ /

ب - فرماندهی :

(۱) محل قرارگاه تاکتیکی لشکر در مختصات (۱۶۰-۸۱۷) بوده و در صورت تغییر مکان اعلام خواهد شد .

(۲) محل پاسگاه فرماندهی خود را پس از استقرار سریعاً گزارش کنید .

رسید اطلاع دهید
ف - ل ۲۱ حمزه سرهنگ ستاد ورشوساز
معتبر است رییس رکن سوّم لشکر سرهنگ ۲ ستاد زمانی

پیوست ها :

الف - کالک عملیاتی

ب - آتش پشتیبانی

گیرندگان :

۱- ستاد عملیاتی نزاجا مستقر در خوزستان جهت استحضار

۲- تی ۱ - تی ۲ - تی ۳ - توپخانه - گد ۲۴۷ سوارزهی - پش ل - گد ۴۶۵ مخابرات

- گد ۴۵۵ مهندس - ف عملیات دزفول - گد ۲۴۲ تانک - ارکان ۱ و ۲ ل

پیوست شماره ۶
جدول حوادث تک روز ۹ آبان
ارتش عراق به سرپل کرخه

تک نهم آبان سال ۵۹ ارتش عراق به منطقه سرپل کرخه

جدول حوادث روز ۹/۸/۵۹

- ۱- در ساعت ۰۴۱۵ مورخه ۵۹/۸/۹ یگان های در خط (تیپ ۱ و ۲ و ۳) اطلاع دادند که دشمن بر روی مواضع آنها آتش تهیه اجراء می نماید .
- ۲- در ساعت ۰۴۱۶ مورخه ۵۹/۸/۹ به توپخانه دستور داده شد سریعاً آتش ضد تهیه اجرا نماید و به یگان های در خط ابلاغ گردید شدیداً به آتش دشمن پاسخ داده هر حرکتی را متوقف و گزارش نمایند .
- ۳- در ساعت ۰۵۲۰ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ گزارش داد شدیداً زیر آتش دشمن قرار گرفته .
- ۴- در ساعت ۰۵۴۰ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ گزارش داد که در ۳ کیلومتری خود حرکتی از دشمن را مشاهده می نماید .
- ۵- به توپخانه و تیپ ۱ دستور داده شد شدیداً دشمن را زیر آتش بگیرند و حرکت آن را متوقف سازند .
- ۶- در ساعت ۰۵۴۱ مورخه ۵۹/۸/۹ گردان سوارزرهی گزارش داد وضعیت منطقه ما عادی است .

- ۷- در ساعت ۰۵۴۲ مورخه ۵۹/۸/۹ توپخانه گزارش نمود که یک شیئی پرنده در روی ارتفاعات علی گره زد مشاهده شد .
- ۸- در ساعت ۰۵۴۴ مورخه ۵۹/۸/۹ مشاهده شیئی پرنده به نزاجا گزارش شده ابلاغ نمودند مربوط به نیروهای خودی نمی باشد .
- ۹- در ساعت ۰۵۴۶ مورخه ۵۹/۸/۹ به توپخانه اطلاع داده شد که شیئی پرنده مربوطه به یگان های خودی نیست .
- ۱۰- در ساعت ۰۵۵۵ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ گزارش داد نفرات دشمن در یک کیلومتری ما هستند و تقاضا نمود گردان ۲۴۲ تانک به منظور کمک به طرف آنها حرکت نماید .
- ۱۱- در ساعت ۰۵۵۶ مورخه ۵۹/۸/۹ به گردان ۲۴۲ تانک دستور آمادگی داده شد که بنابه دستور حرکت نمایند و به تیپ ۱ دستور داده شد با آتش شدید پیشروی دشمن را متوقف نمایند .
- ۱۲- در ساعت ۰۶۰۰ مورخه ۵۹/۸/۹ به تیپ ۳ اطلاع داد که یک نفر افسر عراقی را دستگیر نموده است .
- ۱۳- در ساعت ۰۶۰۱ مورخه ۵۹/۸/۹ به تیپ ۳ دستور داده شد افسر عراقی را به قرارگاه لشکر تخلیه نمایند .
- ۱۴- در ساعت ۰۶۰۴ مورخه ۵۹/۸/۹ به توپخانه دستور داده شد با ایجاد سد آتش و استفاده از گلوله های زمانی حرکت نیروهای دشمن را به طرف مواضع تیپ ۱ متوقف سازند .
- ۱۵- در ساعت ۰۶۰۵ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ گزارش نمود که زیر آتش شدید دشمن هستیم و دشمن در دو کیلومتری ما است .
- ۱۶- در ساعت ۰۶۰۷ مورخه ۵۹/۸/۹ به توپخانه دستور داده شد آتش خود را افزایش داده و از نزدیک دشمن به مواضع تیپ ۱ جلوگیری نماید .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۶۱

۱۷- در ساعت ۰۶۱۱ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۲ ابلاغ شد آمادگی داشته باشند بنا به دستور تانک های زیر امر آن تیپ در اختیار گد ۲۴۲ قرار گیرد .

۱۸- در ساعت ۰۶۱۴ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ گزارش داد درگیر رزم نزدیک با دشمن هستیم و ادوات زرهی دشمن نیز دیده شده است .

۱۹- در ساعت فوق به تیپ ۱ ابلاغ شد با استفاده از آتش تانک های خودی حرکت دشمن و ادوات زرهی او متوقف سازید .

۲۰- در ساعت ۰۶۱۵ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ گزارش نمود آتش توپخانه خودی کوتاه می خورد در همان ساعت به توپخانه ابلاغ شد آتش را بلند نماید .

۲۱- در ساعت ۰۶۱۵ مورخه ۵۹/۸/۹ به نزاجا اطلاع داده شد به علت اینکه افسر ناظر مقدم هوایی در پاسگاه فرماندهی نداریم نتیجتاً پرواز هواپیماهای خودی در منطقه قابل تشخیص نبوده دستور فرمایید به منظور جلوگیری از هرگونه حادثه در صورتی که هواپیماهای خودی بر فراز منطقه پرواز داشتند قبلاً به ما اطلاع دهید .

۲۲- ۰۶۱۵ مورخه ۵۹/۸/۹ به توپخانه دستور داده شد هر نوع حرکت هوایی را که مشاهده نمودند به آن تیراندازی نمایند مگر اینکه قبلاً از طریق لشکر به آنها اطلاع داده شود که پرواز خودی است .

۲۳- در ساعت ۰۶۱۸ مورخه ۵۹/۸/۹ به گد ۲۴۲ تانک دستور داده شد فوراً حرکت و در مواضع پشت باند که قبلاً به آنها ابلاغ شده متوقف شوند .

۲۴- در ساعت ۰۶۱۹ مورخه ۵۹/۸/۹ به توپخانه دستور داده شد که چون تیپ ۱ درگیر رزم نزدیک است با آتش شدید دشمن را کوبیده و تیپ ۱ را از درگیری خلاص نمایید .

۲۵- در ساعت ۰۶۲۰ مورخه ۵۹/۸/۹ گردان ۲۴۲ تانک اطلاع داد که به طرف مواضع پشت باند حرکت نمود در همان ساعت به او اطلاع داده شد که تعدادی از تانک های تیپ ۲ در مواضع پشت باند زیر امر او قرار خواهند گرفت .

۲۶- در ساعت ۰۶۲۱ مورخه ۵۹/۸/۹ به تیپ ۲ دستور داده شد که تانک ها را از امر خارج تا در مواضع پشت باند زیر امر گردان ۲۴۲ تانک قرار گیرند .
۲۷- در ساعت ۰۶۲۳ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ اطلاع داد نفرات پیاده دشمن در منطقه دیده می شوند در همان ساعت به تیپ ۱ ابلاغ شد با رزم نزدیک جلوی حرکت دشمن گرفته شود .

۲۸- در ساعت ۰۶۲۴ مورخه ۵۹/۸/۹ لشکر از نزاجا تقاضای آتش پشتیبانی هوایی نمود .

۲۹- در ساعت ۰۶۲۵ به توپخانه تأکید شد آتش جلوی تیپ ۱ با شدت هر بیشتر اجرا شود .

۳۰- در ساعت ۰۶۳۰ تیپ ۱ اطلاع داد جنگ تن به تن نزدیک است .

در همان ساعت به تیپ ۱ ابلاغ شد با شجاعت مقاومت کنید .

۳۱- در ساعت ۰۶۳۲ تیپ ۱ اطلاع داد دشمن در ۳۰۰ الی ۴۰۰ متری ما است .

۳۲- در ساعت ۰۶۳۵ مورخه ۵۹/۸/۹ لشکر از نزاجا درخواست نمود آتش پشتیبانی هوایی سریعاً اجرا شود .

۳۳- در ساعت ۰۶۳۶ تیپ ۱ اطلاع داد آتش توپخانه است . در همین ساعت به او ابلاغ شد از طریق دیده بانان فوراً تقاضای آتش شود و به توپخانه نیز دستور داده شد بر شدت آتش خود به افزاید .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۶۳

۳۴- در ساعت ۰۶۳۹ مورخه ۵۹/۸/۹ به توپخانه ابلاغ شد که آتش خود را شدید و کوتاه نماید .

۳۵- در ساعت ۰۶۴۲ به گردان ۲۴۲ تانک ابلاغ شد که سریعاً ارتفاعات راست و چپ شرق رودخانه را اشغال نماید .

۳۶- در ساعت ۰۶۴۵ مورخه ۵۹/۸/۹ به تیپ ۱ ابلاغ شد که گد ۲۴۲ به کمک شما می آید ، پرسنل خونسردی خود را حفظ نمایند و از سلاح های ضد تانک نهایت استفاده به شود در ضمن لشکر ۱۶ آماده پشتیبانی این لشکر است .

۳۷- در ساعت ۰۶۴۶ به تیپ ۲ ابلاغ که سریعاً تانک های زیر امر را رها که به طرف پل حرکت نمایند .

۳۸- در ساعت ۰۶۵۱ گد ۲۴۲ اطلاع داد که نزدیک پل می باشیم و آماده اشغال مواضع .

۳۹- در ساعت ۰۶۵۲ مورخه ۵۹/۸/۹ نزاجا اطلاع داد که تعداد ۲ هواپیما جهت پشتیبانی هوایی پرواز نمود .

۴۰- در ساعت ۰۶۳۵ مورخه ۵۹/۸/۹ به توپخانه ابلاغ شد که هواپیماهای خودی به منظور پشتیبانی هوایی پرواز نمود تأمین هوایی آنها را برقرار نمایید .

۴۱- در ساعت ۰۶۵۵ تیپ ۱ اطلاع داد که تانک و نفربرهای دشمن بسیار زیادند، در همین ساعت به تیپ ابلاغ شد که با استفاده از سلاح ضد تانک آنها را از بین ببرید و به نزاجا نیز اطلاع داده شد .

۴۲- در ساعت ۰۶۵۶ مورخه ۵۹/۸/۹ از نزاجا تقاضا شد که لشکر ۱۶ آماده حرکت باشد .

۴۳- در ساعت ۰۶۵۷ تیپ ۱ تقاضای آمبولانس نمود که در همین ساعت به رکن چهارم ابلاغ که سریعاً اعزام نماید .

۴۴- ۰۶۵۸ مورخه ۵۹/۸/۹ گد ۲۴۲ تانک اطلاع داد که مواضع سمت چپ تیپ ۱ دشمن را در فاصله ۲ کیلومتری زیر آتش بگیرید .

۴۵- ۰۶۵۹ مورخه ۵۹/۸/۹ از نزاجا خواسته شد که هواپیماها از سه راهی قهوه خانه به غرب را بکوبند زیرا تراکم دشمن در آنجا مشاهده شده است .

۴۶- ۰۷۰۰ مورخه ۵۹/۸/۹ گد ۲۴۲ تانک اطلاع داد که مواضع خود را اشغال نموده است .

۴۷- ۰۷۰۲ به تیپ ۲ ابلاغ شد که تانک ها را از زیر امر رها تا در ارتفاعات شرقی رودخانه کرخه مواضع را اشغال نمایند .

۴۸- در ساعت ۰۷۰۵ به نزاجا اعلام شد که افسر رابط هوایی ارتباط ندارد و چون نیروهای دشمن از ارتفاعات به طرف سرپل در حال پیشروی می باشند دستور فرمایید از سه راهی قهوه خانه به غرب را توسط هواپیماها بکوبند .

۴۹- ۰۷۰۸ تیپ اطلاع داد که پرده دود ایجاد شده توسط دشمن ، یگان را کاملاً محدود نموده و تیپ قادر به دیده بانی بر روی دشمن نیست .

۵۰- ۰۷۱۰ مورخه ۵۹/۸/۹ به نزاجا اطلاع داده شد که دشمن با ایجاد پرده دود مواضع لشکر را پوشانیده است تنها هواپیماهای خودی می توانند اقدام مؤثر نمایند .

۵۱- ۰۷۱۲ به تیپ ۱ ابلاغ شد که به نزاجا اطلاع داده شده است جهت ارتباط با افسر رابط هوایی وسیله ارتباطی بیاورند .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۶۵

- ۵۲-۰۷۱۳ تیپ ۱ اطلاع داد که پشتیبانی توپخانه اصلاً وجود ندارد و دشمن به ما نزدیک می شود در همین ساعت به توپخانه ابلاغ شد .
- ۵۳-۰۷۱۵ - ۵۹/۸/۹ که تانک ها در شرق پل مواضع خود را اشغال نمودند و همچنین هلی کوپتر جهت از بین بردن دشمن اعزام گردید .
- ۵۴-۰۷۱۵ - ۵۹/۸/۹ تیپ ۱ تقاضا نمود که جهت کمک نمودن به او یگان پیاده اعزام شود .
- ۵۵-۰۷۱۸ - به نزاجا اطلاع داده شد که تیپ ۱ در سرپل تقاضای یگان پیاده نموده است .
- ۵۶-۰۷۲۰ - به تیپ ۱ اطلاع داده شد که گد ۲۴۲ در اختیار شما است آن را در اختیار بگیرید .
- ۵۷-۰۷۲۲ - از تیپ ۱ خواسته شد که مؤثر بودن آتش توپخانه کاتیوشا را دیده بانان اطلاع دهند .
- ۵۸-۰۷۲۳ - تیپ ۱ تقاضا نمود آتش کاتیوشا در فاصله ۲ کیلومتری سمت راست جاده اجرا گردد .
- ۵۹-۰۷۲۴ - به توپخانه ابلاغ شد که جاده را در فاصله دو کیلومتری از سرپل به طرف قهوه خانه زیر آتش بگیرند .
- ۶۰-۰۷۲۸ - تیپ ۱ اطلاع داد که فشار دشمن زیاد شده و دشمن سعی دارد تیپ را محاصره نماید .
- ۶۱-۰۷۳۰ - از تیپ ۳ سؤال شد که قادر به کمک کردن تیپ ۱ در سرپل می باشد و حداقل یک گروهان پیاده بفرستد .
- ۶۲-۰۷۳۱ - به نزاجا اطلاع داده شد که تیپ ۱ در حال محاصره شدن است هواپیماها و هلی کوپترها اقدامی ننموده اند سریعاً در این مورد اقدام شود .

- ۶۳- ۰۷۳۲ مورخه ۵۹/۸/۹ تیپ ۳ گزارش نمود که قادر به حرکت دادن یک گروهان جهت کمک به تیپ ۱ نمی باشد از او خواسته شد حداقل یک دسته با سلاح های ضد تانک به سرپل اعزام دارد .
- ۶۴- ۰۷۳۳ - به تیپ ۱ ابلاغ شد که راسا با گد ۲۴۲ تماس برقرار کند و همچنین یادآوری شد که گد ۲۴۲ کاملاً در اختیار شماست .
- ۶۵- ۰۷۳۵ تیپ ۱ اطلاع داد که حرکت دشمن کند شده و ما تا آخرین نفس خواهیم جنگید .
- ۶۶- ۰۷۳۶ تماس بین تیپ ۱ و گد ۲۴۲ برقرار شد و به گد ۲۴۲ ابلاغ شد از پل عبور کنند .
- ۶۷- ۰۷۳۷ نزاجا اطلاع داد که هلی کوپترها به منظور پشتیبانی نیروهای خودی وارد عمل شدند در همین ساعت به تی ۱ ابلاغ شد .
- ۶۸- ۰۷۴۰ به تیپ ۱ ابلاغ شد که یک نفر را جهت هدایت گد ۲۴۲ بفرستند .
- ۶۹- ۰۷۴۱ گردان ۱۳۱ تقاضای مهمات خمپاره انداز نمود .
- ۷۰- ۰۷۴۲ به رکن ۴ دستور داده شد که سریعاً مهمات مورد احتیاج تیپ ۱ را به منطقه جلو بفرستند .
- ۷۲- ۰۷۴۹ تیپ ۱ گزارش داد گد ۲۴۲ از پل عبور نمود .
- ۷۳- ۰۷۵۰ به تیپ ۱ اطلاع داده شد اگر امکان دارد رزم نزدیک انجام شود گد ۲۴۲ را به آن طرف رودخانه هدایت نکنند .
- ۷۴- ۰۷۵۸ گد ۲۴۲ اطلاع داد که طرفین پل را پوشانیده است .
- ۷۵- ۰۸۰۱ گد ۲۴۲ اطلاع داد که از پل رد شده است .
- ۷۶- ۰۸۰۴ از توپخانه خواسته شد که در مختصات ۱۵۸ - ۷۹۱ اجرای آتش انبوه نماید .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۶۷

۷۷- ۰۸۰۸ تیپ ۱ گزارش داد که تک دشمن متوقف شده و در حال تار و مار کردن دشمن هستیم .

۷۸- ۰۸۱۰ توپخانه گزارش داد که در مختصات ۱۵۸- ۷۹۱ اجرای آتش شد تلفات زیادی به دشمن وارد دشمن در حال عقب نشینی است .

۷۹- ۰۸۱۱ به توپخانه ابلاغ شد که مختصات فوق را مجدداً بکوبد و با ماسوره زمانی به روی دشمن اجرای آتش نماید .

۸۰- ۰۸۱۶ تیپ ۱ گزارش داد تک زرهی دشمن به طور کلی متوقف ولی یک ستون پیاده زرهی از ارتفاعات به طرف جلو می آید .

۸۱- ۰۸۱۷ به نزاجا اطلاع داده شد که تک تانک های دشمن متوقف شده و یک ستون پیاده زرهی از ارتفاعات در حال پیشروی است و تقاضا شد توسط هلی کوپترها ارتفاعات مذکور کوبیده شود .

۸۲- ۰۸۱۹ به توپخانه ابلاغ شد که ارتفاعات سپتون را زیر آتش بگیرید .

۸۳- ۰۸۲۰ به توپخانه دستور داده شد که سریعاً سه راهی را زیر آتش بگیرند تا تانک های در حال عقب نشینی دشمن از بین برود .

۸۴- ۰۸۲۱ تیپ ۱ گزارش داد که با دشمن درگیر است .

۸۵- ۰۸۲۲ به تیپ ۳ ابلاغ شد که حتماً یک دسته با سلاح ضد تانک به کمک تیپ ۱ فرستاده و نتیجه را گزارش نمایند . تیپ ۳ نیز اعلام کرد که دسته مزبور اعزام شده است .

۸۶- ۰۸۲۵ به تیپ ۱ ابلاغ شد که دسته پیاده کمکی اعزام شده یک نفر راهنما جهت هدایت آن در سرپل بگمارد .

۸۷- ۰۸۲۷ گد ۲۴۲ تقاضا نمود که سریعاً مهمات بار مینا من را از سبزآب حرکت داده و به من برسانید .

- ۸۸- ۰۸۲۹ مورخه ۵۹/۸/۹ گردان ۲۴۲ اطلاع داد که مهمات گردان از محل بنه در حال حرکت است احتیاج نیست که کسی برود .
- ۸۹- ۰۸۳۱ مورخه ۵۹/۸/۹ از تیپ ۱ خواسته شد که آخرین وضعیت خود را گزارش کند .
- ۹۰- ۰۸۳۲ تیپ ۱ گزارش داد که پیاده زرهی دشمن در حال پیشروی است و احتیاج به کمک یگان پیاده دارد .
- ۹۱- ۰۸۳۴ از نزاجا خواسته شد که سعی شود یک گروهان پیاده از لشکر ۱۶ به سرپل اعزام شود .
- ۹۲- ۰۸۳۶ تیپ ۱ ابلاغ شد که گردان سمت راست بالا را وارد عمل کنند .
- ۹۳- ۰۸۳۶ تیپ ۱ گزارش داد که احتیاج به مهمات دارد .
- ۹۴- ۰۸۳۸ به گردان سوارزرهی ابلاغ شد که تمام یگان را به صورت گشت زنی در منطقه به کار ببرد و هر گونه اطلاع را سریعاً گزارش نماید .
- ۹۵- ۰۸۴۰ نزاجا اطلاع داد که هلی کوپترها ارتفاعات خرولی را می کوبند .
- ۹۶- ۰۸۴۲ تیپ ۱ گزارش داد که احتیاج به مهمات خمپاره انداز ۱۲۰ م م دارم در همین ساعت به رکن ۴ ابلاغ شد که سریعاً اقدام شود .
- ۹۷- ۰۸۴۳ تیپ ۱ مجدداً تقاضای نفرات پیاده کمکی نمود .
- ۹۸- ۰۸۴۳ به توپخانه دستور داده شد که آتش خود را قطع ننموده و همچنان مداومت داشته باشد .
- ۹۹- ۰۸۴۴ از نزاجا تقاضا شد که سریعاً نسبت به اعزام نفرات پیاده کمکی اقدام نماید .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۶۹

۰۸۴۵-۱۰۰ از تیپ ۱ سؤال شد که آیا احتیاج به نفربر چرخدار دارد ،
جواب مثبت .

۰۸۴۶-۱۰۱ به سروان کیهان زاده ابلاغ شد که سریعاً ده دستگاه نفربر
چرخدار به سرپل اعزام دارد .

۰۸۴۷-۱۰۲ به تیپ ۲ ابلاغ شد که نفربر چرخدار اعزام گردید راهنما
بگذارید که در منطقه به کار برده شوند .

۰۸۵۴-۱۰۳ برابر اطلاع نزاجا (سرهنگ حسینی) طبق دستور فرمانده
نزاجا از پیاده لشکر ۱۶ نمی توان استفاده نمود خود لشکر بایستی کمک نماید

۰۸۵۶-۱۰۴ به پشتیبانی و مهندس دستور داده شد که سریعاً تعدادی
در حدود ۱۰۰ نفر با تفنگ و تیربار به سرپل اعزام دارند .

۰۹۰۱-۱۰۵ تیپ ۱ گزارش نمود که پیاده دشمن فعلاً زمین گیر شده و
نیروهای تانک دشمن در حال فرار می باشند .

۰۹۰۹-۱۰۶ به تیپ ۱ دستور داده شد به گردان ۲۴۲ ابلاغ کند که با
تیربار سمت راست خود را به پوشانند در صورت مشاهده نفرات دشمن آنها را
مورد حمله قرار دهید .

۰۹۱۳-۱۰۷ برابر اطلاع افسر اسیر شده عراقی ۲ لشکر عراق در منطقه
وجود دارد که لشکر ۱ در جلو مأموریت داشت از رودخانه عبور نماید سپس
لشکر ۱۰ زرهی از آن عبور از خط نموده و تک را ادامه دهد .

۰۹۱۶-۱۰۹ به تیپ ۱ ابلاغ شد که پیاده کمکی فرستاده شده آنها را
راهنمایی کنید که در محل دقیق بکار روند .

۰۹۱۸-۱۱۰ به سروان کیهان زاده ابلاغ شد که سریعاً از پل بگذرد و
ارتفاعات غرب رودخانه را اشغال نماید .

- ۱۱۱-۰۹۱۹ تیپ ۱ گزارش داد که یک خودرو مهمات ما آتش گرفت .
- ۱۱۲-۰۹۲۰ به تیپ ۱ ابلاغ شد که کیهان زاده با نفربرها حرکت کرده راهنمایی کنید که در ارتفاعات شرقی رودخانه مستقر شود .
- ۱۱۳-۰۹۲۱ تیپ ۱ گزارش کرد که دشمن تمام تمرکز آتش خود را روی پل روانه نموده است .
- ۱۱۴-۰۹۲۳ به نزاجا گزارش شد با توجه با استعداد دشمن دستورات لازم نسبت به آمادگی لشکر قزوین داده شود .
- ۱۱۵-۰۹۲۴ به تیپ ۱ ابلاغ شد که نفربرهای کیهان زاده را به همان ارتفاعات شرقی رودخانه هدایت نمایند .
- ۱۱۶-۰۹۲۹ به سرگرد میرکاظمی ابلاغ شد که نفربرها را سریعاً به سرپل ببرد .
- ۱۱۷-۰۹۳۰ مراتب ۲ لشکر استعداد متجاوز با نزاجا در میان گذاشته شد و تقاضا گردید حداقل یک گروهان پیاده از تیپ ۲ دزفول واگذار گردد ضمناً با هلی کوپتر ارتفاعات سپتون زیر آتش گرفته شود .
- ۱۱۸-۰۹۳۵ تیپ ۱ گزارش داد که تاکنون مهمات به ما نرسیده و مهمات ما تمام شده .
- ۱۱۹-۰۹۴۰ تیپ ۱ مجدداً تقاضای یگان پیاده کمکی نمود .
- ۱۲۰-۰۹۴۳ به تیپ ۱ مجدداً تقاضای یگان پیاده کمکی نمود .
- ۱۲۱-۰۹۴۴ تیپ ۱ گزارش داد که درگیری شدیداً ادامه دارد .
- ۱۲۲-۰۹۴۶ تیپ ۱ ابلاغ شد که سریعاً وضعیت دشمن را چه در حال توقف و چه در حال پیشروی گزارش تا پشتیبانی هوایی خواسته شود .
- ۱۲۳-۰۹۴۶ تیپ ۱ اطلاع داد که تانک های دشمن در کانال متوقف ولی پیاده دشمن در حال حرکت است و با موشک تیراندازی می نماید .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۷۱

۱۲۴-۰۹۴۹ به تیپ ۱ دستور داده شد که شیاری را که تانک های دشمن در آن متوقف اند زیر آتش بگیرد .

۱۲۵-۰۹۵۰ تیپ ۱ ابلاغ شد که نفر برهای سروان کیهان زاده را به موضع شرقی رودخانه هدایت که جناح راست گردان ۲۴۲ را به پوشاند .

۱۲۶-۰۹۵۴ گردان مهندس گزارش کرد که تمام گروهان های مهندس به سر پل اعزام شده و تیپ با گردان ارتباط برقرار نماید .

۱۲۷-۰۹۵۵ تیپ ۱ اطلاع داد که تا کنون نیروی کمکی نرسیده است دستور داده شده مقاوم باشید در حال آمدن هستند به شما ملحق خواهند شد .

۱۲۸-۰۹۵۷ توپخانه اطلاع داد که افسر اسیر شده همان سرگرد توپخانه است که تخلیه شد نه سرهنگ .

۱۲۹-۰۹۵۸ به نزاجا گزارش شد که افسر اسیر شده همان سرگرد بوده .
۱۳۰-۱۰۰۰ تیپ ۱ گزارش داد که نیروهای پیاده متجاوز شیاری خرولی در حال پیشروی هستند و دستور داده شد تعدادی از تانک ها جهت متوقف کردن پیشروی آنها به شیاری اعزام شد .

۱۳۱-۱۰۰۵ به تیپ ۳ و ۲ ابلاغ شد که شیاریهای رودخانه کرخه را حفاظت که نفرات پیاده متجاوز امکان دارد عبور نمایند .

۱۳۲-۱۰۱۳ به نزاجا گزارش شد که پرسنل پیاده دشمن از شیاریهای خرولی در حال پیشروی است .

۱۳۳-۱۰۱۷ تیپ ۱ اطلاع داد که نیروهای کمکی متجاوز وارد عمل شده و فشار متجاوز زیاد است .

۱۳۴-۱۰۱۸ تیپ ۳ گزارش داد که متجاوز از طرف سرخه صالح در حال پیشروی به طرف تیپ ۳ می باشد .

۱۳۵-۱۰۲۲ تیپ ۱ اطلاع گزارش کرد که نیروهای تقویتی رسید .

۱۳۶-۱۰۲۳ تیپ ۱ گزارش کرد که نیروهای کمکی قادر به عبور از پل نیستند در همین ساعت به تیپ ابلاغ شد یک نفر راهنما بفرستند و آنها را به جلو هدایت کند.

۱۳۷-۱۰۳۰ نزاچا ابلاغ کرد که تعداد ۱۰۰ نفر از پرسنل خودی (چریک) در قسمت های ارتفاعات شمالی مستقر است .

۱۳۸-۱۰۳۱ گزارش نزاچا به تیپ ۱ ابلاغ شد تیپ اظهار داشت که اطلاع دارم .

۱۳۹-۱۰۳۲ به نزاچا اعلام شد که تیپ ۱ با نیروهای خودی هماهنگی دارد .

۱۴۰-۱۰۳۳ به گردان ۲۴۲ ابلاغ شد که سریعاً به گردان ۲۴۳ مهمات برساند .

۱۴۱-۱۰۳۷ تیپ ۱ گزارش نمود که فشار دشمن زیاد است و تقاضای نیروی تازه نفس از لشکر قزوین نمایید .

۱۴۲-۱۰۳۸ گزارش تیپ ۱ به نزاچا اعلام که فشار زیاد است لشکر قزوین را آماده باش بدهید .

۱۴۳-۱۰۴۸ تیپ ۳ اطلاع داد تعدادی تانک و نفربر متجاوز از پیر کافران به طرف شوش در حال حرکت است .

۱۴۴-۱۰۵۰ گزارش تیپ ۳ به نزاچا اعلام گردید .

۱۴۵-۱۰۵۲ تعداد ۱۰۸ نفر از پشتیبانی لشکر به سرپل اعزام شد .

۱۴۶-۱۰۵۴ به تیپ ۱ ابلاغ شد که سروان کیهان زاده را از پل عبور ندهند همان کنار رودخانه اشغال موضع نماید .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۷۳

۱۴۷-۱۰۵۵ تیپ ۱ گزارش داد که پرسنل متجاوز در حال پیشروی می باشد به ۳۰۰ متری سرپل رسیدند .

۱۴۸-۱۰۵۶ به توپخانه ابلاغ شد تا ۳۰۰ متر سرپل را یا آتش تمرکزی به پوشاند .

۱۴۹-۱۰۵۹ به نزاجا گزارش شد که لشکر به گردان مهندس دستور داده است پل را خرج گذاری نماید و به محض اینکه عبور متجاوز محرز شد پل تخریب خواهد شد .

۱۵۰-۱۱۱۰ به نزاجا گزارش شد دشمن در حدود منطقه کانال های سرخه صالح با هلی کوپتر نیرو پیاده می کند .

۱۵۱-۱۱۱۶ تیپ ۱ در سمت چپ سرپل در داخل شیارها تقاضا پشتیبانی هوایی نمود.

۱۵۲-۱۱۱۷ تیپ ۱ گزارش نمود که متجاوز از موشک استفاده می نماید و فشار دشمن زیاد است احتیاج به کمک دارد .

۱۵۳-۱۱۲۱ گردان ۲۴۲ گزارش داد که پرسنل پیاده متجاوز در زیر تپه در فاصله ۵۰ متری می باشد دستور داده شد که تیپ ۱ نفرات پیاده به آن محل بفرستند.

۱۵۴-۱۱۳۲ به تیپ ۱ ابلاغ شد که با تمام توان پدافند نموده زیرا دشمن توان خود را از دست داده و نیروی هوایی و هلی کوپترها جهت پشتیبانی پرواز نمودند .

۱۵۵-۱۱۳۵ تیپ ۱ تقاضای کمک نمود که در جلو سرخه فیله زیر فشار است .

۱۵۶-۱۱۳۷ به توپخانه دستور داده شد سرخه فیله را زیر آتش بگیرند .

۱۵۷-۱۱۳۸ به تیپ ۱ ابلاغ شد هلی کوپترها هم اکنون از بالای سرما گذشته و کمک شما می آیند .

۱۵۸-۱۱۴۵ از تیپ ۱ خواسته شد وضعیت دشمن را از گردان ۲۴۲ گرفته و مخابره نماید .

۱۵۹-۱۱۴۶ جهت گردان ۲۴۲ مهمات فرستاده شد .

۱۶۰-۱۱۴۸ افسر دیده بان توپخانه ستوان حاج حیدری اعزام شد .

۱۶۱-۱۱۴۸ به رکن چهارم دستور داده شد هر قدر نارنجک دستی و تفنگی است برای تیپ ۱ ارسال شود .

۱۶۲-۱۱۴۹ به گردان ۲۴۲ تانک ابلاغ شد که تانک های تیپ ۱ را هر کجا که صلاح می دانید هدایت کنید .

۱۶۳-۱۱۵۰ تیپ ۳ گزارش داد فشار از سمت چپ خیلی زیاد است و تانک های ۲۴۲ کمک نمی کند .

۱۶۴-۱۱۵۱ گردان ۲۴۲ تانک دستور داده شد که تیپ ۳ را کمک نماید .

۱۶۵-۱۱۵۲ گردان ۲۴۲ اطلاع داد که تانک ها پیش شما هستند و ۳ دستگاه از آنها به سمت چپ رفتند .

۱۶۶-۱۱۵۵ به گردان ۲۴۲ دستور داده شد که تانک ها هر چه زودتر حرکت کرده و بروند احتمال سستی یک تانک ممکن است که سرنوشت را عوض کند .

۱۶۷-۱۱۵۶ گردان ۲۴۲ تانک جواب داد اطاعت می شود .

۱۶۸-۱۱۵۸ به تیپ ۱ اطلاع داده شده که هم اکنون هواپیما سرخه صالح و سرخه فیله را دارند بمباران می کنند .

۱۶۹-۱۱۵۹ به تیپ ۳ ابلاغ گردید که ۵۰ سورتی هواپیما از بالای آسمان شما را دارند تقویت می کنند .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۷۵

۱۷۰-۱۲۰۰ به توپخانه لشکری ابلاغ شد که به یگان های پدافند هوایی
اطلاع داده شود تیراندازی نکنند هواپیماهای خودی روی آسمان هستند .
۱۷۱-۱۲۰۶ به تیپ ۱ ابلاغ گردید وضعیت کلی منطقه را توجیه کنید .
۱۷۲-۱۲۰۷ تیپ ۱ درخواست مقداری نیروی ضد تانک یا تانک می
نماید .

۱۷۳-۱۲۰۸ به گردان ۲۴۲ تانک تعدادی تانک از سمت راست بروند به
سمت چپ پل .

۱۷۴-۱۲۱۰ گردان ۲۴۲ تانک اعلام نمود که ۵ تانک به سمت چپ
فرستاده است .

۱۷۵-۱۲۱۵ تیپ ۱ درخواست مهمات برای تانک های ام ۴۷ می کند .
۱۷۶-۱۲۱۶ به رکن ۴ لشکر ابلاغ شد که مهمات مورد نیاز برای تانک
های ام ۴۷ بفرستند .

۱۷۷-۱۲۲۲ به تیپ ۱ ابلاغ شد آخرین وضعیت را گزارش نماید .

۱۷۸-۱۲۲۴ تیپ ۱ اعلام می کند که وضعیت تغییری نکرده .

۱۷۹-۱۲۲۵ به تیپ ۱ ابلاغ شد که فشار دشمن کجا زیادتر است . جواب
داده شد روی سرخه فیله .

۱۸۰-۱۲۲۶ به تیپ ۳ ابلاغ شد که به تیپ ۱ کمک نماید . جواب داده
شد که ما در حال کمک هستیم که روی سرخه فیله آتش داریم .

۱۸۱-۱۲۲۷ لشکر با تیپ ۲ تماس برقرار می نماید و ابلاغ می نماید که
وضعیت خود را گزارش نمایید تیپ ۲ جواب داد به عرض می رساند .

۱۸۲-۱۲۳۰ به تیپ ۳ ابلاغ شد که وضعیت خود را اعلام می نمایید
جواب داد خبری نیست .

۱۸۳-۱۲۳۱ تیپ ۲ اظهار می دارد در منطقه ما خبری نیست .

۱۸۴-۱۲۳۷ به تیپ ۱ ابلاغ شد به گردان ۲۴۲ تانک بگویید که برای تمام تانک های مهمات فرستاده شد بگیرند و تقسیم نمایند .

۱۸۵-۱۲۳۸ به تیپ ۱ ابلاغ شد که با تمام پرسنل اعلام کنید دشمن از توان افتاده بکوشند و دفاع کنند و متجاوز قادر به پیشروی نیست آنها را معدوم نمایند .

۱۸۶-۱۲۴۴ به تیپ ۱ ابلاغ شد که آخرین وضعیت خود را گزارش کنند . جواب همان وضعیت قبلی است روی سرخه فیله و سرخه صالح آتش مداوم می باشد .

۱۸۷-۱۲۴۶ به توپخانه لشکری ابلاغ شد که حداکثر آتش روی سرخه فیله و سرخه صالح و روی کانال اجرا شود .

۱۸۹-۱۲۵۸ تیپ ۱ درخواست ۲ عدد موشک تا و می نماید .

۱۹۰-۱۲۵۹ به تیپ ۳ ابلاغ شد که برای تیپ ۱ موشک تاو بفرستد .

۱۹۱-۱۳۰۰ به تیپ ۱ ابلاغ شد از گردان ۱۳۸ موشک تاو بگیرد جواب می دهد که گردان ۱۳۸ ارتباط قطع شده تیپ ۳ اعلام نمود که من می فرستم .

۱۹۲-۱۳۰۱ به تیپ ۲ ابلاغ می گردد هم اکنون یک گروهان تانک و ۱۰ دستگاه پی ام پی ۱ در حال حرکت به منطقه تیپ است راهنما در حال داشته باشید و آنها را به موضع مربوط هدایت و به کار برید .

۱۹۳-۱۳۲۰ به تیپ ۱ دستور داده شد از یگان ها آخرین وضعیت را گزارش کنید .

۱۹۴-۱۳۲۱ به تیپ ۱ ابلاغ شد که تانک های آن تیپ همکاری نمی کنند دستور دهید سریعاً به گردان ۲۴۲ اعلام اعزام و تذکر شدید به فرمانده تانک ها داده شود در مورد اعزام آنها به منطقه .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۷۷

۱۹۵-۱۳۲۲ گردان ۲۴۲ تانک اعلام نمود که شنی یکی از تانک ها پاره شد .

۱۹۶-۱۳۲۶ تیپ ۱ ابلاغ گردید از خمپاره های ۱۲۰ م هر چه کم دارید گزارش تا تأمین شود .

۱۹۷-۱۳۲۸ به تیپ ۱ ابلاغ گردید از خمپاره های ۱۲۰ م هر چه کم دارید گزارش تا تأمین شود .

۱۹۸-۱۳۳۰ تیپ ۱ اعلام کرد بررسی و اطلاع خواهد داد .

۱۹۹-۱۳۳۲ به تیپ ۱ ابلاغ شد که پیاده دشمن از طرف کانال خیز به خیز جلو می آید دستور دهید خمپاره اندازها با گلوله زمانی اجرای آتش کنند ضمناً توپخانه نیز اجرای آتش می کند .

۲۰۰-۱۳۴۰ تیپ ۳ اطلاع داد اگر آتش توپخانه در منطقه سرخه فیله و سرخه صالح مؤثر است آتش مرتباً انجام شود و ضمناً ۲ قبضه موشک تاو برای تیپ ۱ فرستاده شده است .

۲۰۱-۱۳۴۲ به تیپ ۱ ابلاغ گردید اگر آتش توپخانه تیپ ۳ مؤثر است شدیدتر شود ضمناً برای ۲ قبضه موشک تاو راهنما بفرستند تا به موضع هدایت شود .

۲۰۲-۱۳۴۳ تیپ ۱ در مورد مؤثر بودن آتش توپخانه هنوز جوابی نداده است .

۲۰۳-۱۳۴۵ به تیپ ۱ ابلاغ گردید که همین حالا یک واحد پیاده کمکی برایتان فرستاده شد توجه داشته باشید که ترجیحاً از آنها در سرپل استفاده شود برای اینکه آتش مؤثرتر داشته باشید .

۲۰۴-۱۳۵۰ گردان ۲۴۲ تانک صدا زده می شود : جواب نمی دهد ، تیپ ۱ ابلاغ شما فوراً به گردان ۲۴۲ بگویید که آن تانک را به کشد به خط الرأس نظامی که بتواند به جلو هم آتش داشته باشد .

۲۰۵-۱۳۵۲ به تیپ ۱ ابلاغ شد که آخرین وضعیت دشمن را گزارش نماید .

۲۰۶-۱۳۵۵ تیپ ۱ گزارش می دهد دشمن فعلاً متوقف شده و ۲ نفر هم تسلیم شده اند و هم اکنون آنها را به لشکر فرستادیم .

۲۰۷-۱۴۰۰ مورخه ۵۹/۸/۹ به تیپ ۱ ابلاغ شد که هم اکنون دیده بان های توپخانه اطلاع دادند که دشمن در حال فرار است .

۲۰۸-۱۴۰۴ تیپ ۱ گزارش داد دشمن در حال فرار و عقب نشینی است .

۲۰۹-۱۴۰۵ به توپخانه دستور داده شد که سریعاً برد توپخانه را بلند که متجاوز در حال عقب نشینی را متلاشی نمایید .

۲۱۰-۱۴۰۶ مراتب عقب نشینی متجاوز به نزاجا گزارش و تقاضا شد با به کار بردن نیروی هوایی به دشمن ضربه بزند .

۲۱۱-۱۴۰۷ دیده بان توپخانه اطلاع داد که دو نفر عراقی پناهنده و دوازده نفر نیز اسیر شدند .

۲۱۲-۱۴۱۰ مراتب اسیر شدن و پناهنده شدن عراقی ها به نزاجا گزارش شد .

۲۱۳-۱۴۱۵ به تیپ ۱ ابلاغ شد که تجدید سازمان و تحکیم هدف نموده اما به جلو نروند و دشمن در حال فرار به توپخانه و نیروی هوایی سپرده شد .

۲۱۴-۱۴۱۶ تیپ ۱ اطلاع داد که مقاومت کمی در چپ و راست وجود ندارد .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۷۹

۲۱۵-۱۴۱۷ به تیپ ۱ ابلاغ شد که با آتش سعی کند جناح چپ و راست را به پوشاند.

۲۱۶-۱۴۱۹ تیپ ۲ گزارش داد تعدادی از خودروهای دشمن به طرف ما آمده و زیر آتش خودی قرار دارد و تلفات متعاقباً اعلام خواهد شد.
۲۱۷-۱۴۲۰ به توپخانه ابلاغ شد که سریعاً یک نفر را به شهرک آزادی بفرستند.

۲۱۸-۱۴۲۹ از تیپ ۱ خواسته شد که آخرین وضعیت خود را گزارش نماید.

۲۱۹-۱۴۳۰ تیپ ۱ گزارش داد که هنوز موشک های تاو نرسیده.
۲۲۰-۱۴۳۳ به تیپ ۳ دستور داده شد که موشک های تاو را بفرستند
جواب داد که یکی فرستاده شده و دیگری در حال اعزام است.
۲۲۱-۱۴۳۶ نزاها ابلاغ کرد هواپیماهای خودی در حال برگشت هستند
به آنها تیراندازی نکنید.

۲۲۲-۱۴۳۶ نزاها ابلاغ کرد هواپیماهای خودی در حال برگشت هستند
به آنها تیراندازی نکنید.

۲۲۳-۱۴۳۷ به تیپ ۱ دستور داده شد که هواپیماهای موجود در منطقه خودی است تیراندازی نکنید.

۲۲۴-۱۴۴۰ نزاها از لشکر خواست که هدف های مورد لزوم از نظر پشتیبانی هوایی را تعیین تا هواپیما و هلی کوپتر اعزام شود.

۲۲۵-۱۴۴۴ به تیپ ۱ ابلاغ شد در صورت نیاز پشتیبانی هوایی فوراً اطلاع دهد.

۲۲۶-۱۴۴۵ تیپ ۱ به گردان ۲۴۲ دستور داد که سریعاً تانک های خود را به مواضع هدایت کند.

- ۲۲۷-۱۴۴۷ مجدداً به تیپ ۱ ابلاغ شد که هر گونه پشتیبانی هوایی نیاز دارد اعلام کند .
- ۲۲۸-۱۴۵۱ به تیپ ۳ ابلاغ شد در صورت نیاز به پشتیبانی هوایی گزارش کند .
- ۲۲۹-۱۴۵۳ به تیپ ۱ دستور داده شد که هر یک از فرماندهان تانک اجرای دستور نکردند دستگیر و به عقب فرستاده شود .
- ۲۳۰-۱۴۵۶ تیپ ۱ گزارش کرد که مقاومت دشمن سرکوب و هم اکنون تجدید سازمان و تحکیم مواضع است .
- ۲۳۱-۱۴۵۷ به تیپ ۱ دستور داده شد که هر کس اجرای دستور نکرد تیرباران شود .
- ۲۳۲-۱۴۵۹ به تیپ ۱ ابلاغ شد که در صورت نیاز یک گروهان پیاده موجود اعزام شود . جواب مثبت .
- ۲۳۳-۱۵۰۲ به رکن یکم دستور داده شد که سریعاً پرسنل پشتیبانی را با هم آهنگی رکن ۴ تجهیز و به تیپ ۱ اعزام نماید .
- ۲۳۴-۱۵۰۵ از نزاجا خواستار موشک تاو و خودرو مربوطه جهت تی ۱ شد .
- ۲۳۵-۱۵۰۶ به رکن ۴ ابلاغ شد که سریعاً در اجرای دستور نزاجا به تی ۲ دزفول مراجعه و موشک تاو دریافت دارد .
- ۲۳۶-۱۵۱۲ تی ۱ گزارش کرد با یک مقاومت کوچک برخورد داریم .
- ۲۳۷-۱۵۱۵ به تی ۱ ابلاغ شد که ۱۳۰ نفر با تجهیزات کامل اعزام شدند .
- ۲۳۸-۱۵۱۶ به تی ۱ ابلاغ شد که از رکن ۴ یک نفر به محل اعزام تا نیازمندی‌ها را یادداشت نماید .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۸۱

۲۳۹-۱۵۱۷ از تی ۱ خواسته شد که تلفات دشمن را گزارش نماید .
۲۴۰-۱۵۱۸ تی ۳ گزارش کرد که در حدود ۲۰۰ دستگاه تانک از سرخه
صالح به طرف سایت در حال حرکت است .
۲۴۱-۱۵۱۹ مراتب به نزاجا گزارش که هواپیما جهت انهدام تانک ها
اعزام گردد اعلام نمودند که ۵ فروند هواپیما آماده پرواز است .
۲۴۲-۱۵۲۲ به تی ۱ ابلاغ که یک خودرو به تی ۳ به فرستند و به او
اطلاع دهد که گیرنده اش خراب است سریعاً بی سیم خود را عوض نماید .
۲۴۳-۲۵۲۳ تی ۱ اعلام نمود که تلفات دشمن زیاد بوده و قابل تخمین
نیست ضمناً یک ستون زرهی از سه راهی رادار در فاصله سه کیلومتری در
حال پیشروی است .
۲۴۴-۱۵۳۱ از نزاجا درخواست پشتیبانی هوایی جهت انهدام یک ستون
زرهی که از سه راهی در حال پیشروی بودند شد .
۲۴۵-۱۵۳۶ به توپخانه ابلاغ که به آتش شدید ستون زرهی را دشمن را
که از سه راهی در حال پیشروی است منهدم نماید .
۲۴۶-۱۵۳۷ تی ۱ گزارش داد که تانک ها در حال حاضر مشاهده نمی
گردد و در فاصله ۵ کیلومتری ما می باشد .
۲۴۷-۱۵۴۰ تی ۱ گزارش داد که احتیاج به آمبولانس و دیده بان دارد .
۲۴۸-۱۵۴۳ تی ۱ گزارش نمود که تانک های دشمن متوقف شدند .
۲۴۹-۱۵۴۵ گردان تانک اطلاع داد که ۲ تانک دشمن را منهدم نموده
است .
۲۵۰-۱۵۴۹ نزاجا اعلام نمود که هواپیماهای خودی جهت منهدم
نمودن دشمن پرواز نمودند .

۲۵۱-۱۵۵۰ به تی ۱ ابلاغ شد که هواپیماهای خودی در حال پرواز است به آنها تیراندازی نکنید .

۲۵۲-۱۵۵۲ گد ۲۴۲ تانک تقاضای ۲ توپ ضد هوایی نمود .

۲۵۳-۱۵۵۳ تی ۱ گزارش کرد که نیروهای زرهی دشمن به طرف ما نزدیک می شوند و ما سعی می کنیم با تانک آنها را منهدم کنیم .
۲۵۴-۱۵۵۴ مراتب به نزاجا گزارش ، اعلام داشتند که به هوانیروز ابلاغ شد .

۲۵۵-۱۵۵۸ گد تانک اعلام کرد که یک تانک و دو خودرو مهمات دشمن را منهدم نموده است .

۲۵۶-۱۵۵۹ نزاجا اعلام کرد که هواپیماها جهت از بین بردن تانک های دشمن پرواز نمود . به تی ۱ ابلاغ شد هواپیماها خودی است .

۲۵۷-۱۶۰۰ نزاجا اعلام نمود ۴ دستگاه جیب ۱۰۶ به لشکر واگذار شده به قرارگاه اعزام گردید .

۲۵۸-۱۶۰۳ گد ۲۴۲ تانک گزارش کرد دشمن در حال فرار است سعی می شود که آنها را منهدم کنیم .

۲۵۹-۱۶۰۵ دیده بانان گروه ۵۵ گزارش کردند که متجاوز در حال فرار است .

۲۶۰-۱۶۰۶ از تی ۱ خواسته شد آخرین وضعیت را گزارش نماید .

۲۶۱-۱۶۰۷ تی ۱ گزارش کرد دشمن در حال فرار و ما با توپخانه و تانک آنها را زیر آتش قرار دادیم .

۲۶۲-۱۶۰۹ به تی ۳ ابلاغ شد که مواظب دشمن باشید .

۲۶۳-۱۶۱۱ به تی ۳ ابلاغ که به تی ۲ اطلاع دهد مواضع خود را آماده پدافند نمایید چون امکان تک دشمن می رود .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۸۳

۲۶۴-۱۶۱۴ گد تانک به تی ۱ اعلام که در ۲ کیلومتری ما ۴ دستگاه
تانک متجاوز وجود دارد سعی کنید با توپخانه از بین ببرید .

۲۶۵-۱۶۱۵ به گد تانک ابلاغ که سعی شود تانک های متجاوز جلو
بیایند سپس به سوی آنها تیراندازی کنید .

۲۶۶-۱۶۲۰ از گد تانک خواسته شد آخرین وضعیت تانک های متجاوز
را گزارش نمایید .

۲۶۷-۱۶۲۵ تی ۱ در مختصات (۷۹۲-۱۵۷/۵) تقاضای آتش توپخانه
نمود .

۲۶۸-۱۶۲۶ تی ۱ اعلام نمود ۴ دستگاه از تانک های دشمن در حال فرار
یک دستگاه پیش می آید .

۲۶۹-۱۶۲۷ تی ۱ گزارش نمود تلفات دشمن زیاد که قابل تخمین
نیست . ضمناً در مختصات (۷۹۴-۱۵۸) نیاز به آتش توپخانه دارد .

۲۷۰-۱۶۲۸ گد ۲۴۲ تانک گزارش کرد که سه دستگاه تانک و ۱
خودرو مهمات دشمن را منهدم نموده است .

۲۷۱-۱۶۲۹ به توپخانه دستور داده شد در مختصات (۷۹۴-۱۵۸) آتش
شدید تمرکزی اجرا نماید .

۲۷۲-۱۶۳۰ گد تانک گزارش کرد که تانک آخر دشمن زده شد .

۲۷۳-۱۶۳۱ تی ۱ گزارش کرد که در حدود ۳۰۰ نفر متجاوز کشته و ۵۰
الی ۶۰ تانک منهدم گردیده است .

۲۷۴-۱۶۳۵ گد تانک گزارش کرد که یک دستگاه تانک دیگر دشمن را
منهدم نموده است .

۲۷۵-۱۶۳۵ گد تانک گزارش کرد که یک دستگاه تانک در حال تعرض
دشمن مورد اصابت قرار گرفت .

- ۲۷۶-۱۶۳۶ گد تانک تقاضای مهمات تانک نمود برکن ۴ ابلاغ گردید .
- ۲۷۷-۱۶۳۷ تی ۱ به گد تانک اعلام کرد هر نوع مهمات لازم دارید موجود است بفرستند که ببرند .
- ۲۷۸-۱۶۳۸ به تی ۱ دستور داده شد که شب تمام منطقه را با گلوله روشن کننده روشن و اجازه ندهند که متجاوز جلو آماده و وسایل خود را ببرد .
- ۲۷۹-۱۶۴۰ تی ۱ گزارش نمود در مختصات (۸۴-۸۳) علی گره زد دشمن در حال پیشروی است و تقاضای کمک نمود .
- ۲۸۰-۱۶۴۱ به توپخانه دستور داده شد مختصات (۸۴-۸۳) علی گره زد را زیر آتش بگیرند .
- ۲۸۱-۱۶۴۶ چون برد توپخانه نمی رسید از نزاجا خواسته شد که مختصات فوق را زیر آتش بگیرند .
- ۲۸۲-۱۶۵۱ به تی ۱ ابلاغ که به توپخانه دستور داده شد آتش ضد آتشبار اجرا کند .
- ۲۸۳-۱۶۵۳ به توپخانه ابلاغ که در مختصات (۸۴ ۷۸) اجرای آتش نماید .
- ۲۸۴-۱۶۵۵ تی ۱ گزارش که در سمت راست جاده درگیر شده است .
- ۲۸۵-۱۶۵۶ تی ۱ گزارش که در قسمت چپ مواضع خبری نیست فقط از سمت راست تهدید می شویم .
- ۲۸۷-۱۷۰۷ به پشتیبانی ابلاغ که مهمات کالیبر بزرگ و کوچک هر چه سریعتر به جلو بفرستند .
- ۲۸۸-۱۷۰۸ تی ۱ اعلام که از سمت راست با دشمن درگیری است .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۸۵

۲۸۹-۱۷۱۰ نزاجا ابلاغ که ممکن است دشمن به تک روز جاری ادامه دهد و در خط سرپل ل ۲۱ رخنه نماید . یگان های لشکر ۱۶ که در ساحل سرپل مستقر می باشند آماده باشند که به منطقه سرپل حرکت و رخنه دشمن را خنثی نمایند یک یگان در نزدیکی سرپل می بایستی گسترده شود جهت حرکت اولیه به سرپل .

۲۹۰-۱۷۱۳ به توپخانه دستور داده شد در مختصات (۱۶۳-۷۹۲) سریعاً آتش تی ۱ را تقویت نماید .

۲۹۱-۱۷۱۶ تی ۱ گزارش کرد که احتیاج به پشتیبانی دارم .

۲۹۲-۱۷۱۷ به تی ۱ ابلاغ که یک احتیاط مناسب تهیه و شما را پشتیبانی کند .

۲۹۳-۱۷۱۸ تی ۱ گزارش نمود که مهمات به صورت جدا جدا در ماشین های کوچک نیاز دارم .

۲۹۴-۱۷۱۹ برکن ۴ ابلاغ که سرگرد صارم پور جهت بردن مهمات به سرپل برود .

۲۹۵-۱۷۲۵ تی ۱ تقاضای کمک نمود و اعلام کرد متجاوز مجدداً حمله خود را آغاز نمود .

۲۹۶-۷۲۶ به تی ۱ ابلاغ که دیده بان توسط سرگرد عشقی به سرپل اعزام شد.

۲۹۷-۱۷۲۷ فرمانده لشکر ۱۶ قزوین در ساعت ۱۷۲۷ به پاسگاه فرماندهی مراجعه که یگان اعزامی به شوش در سه راهی دهلران متوقف ، یک نفر جهت هم آهنگی به سه راهی فرستاده شود که این عمل انجام شد .

۲۹۸-۱۷۲۸ به تی ۱ ابلاغ که نیروی کمکی فرستاده شد .

- ۲۹۹-۱۷۲۹ به تی ۱ دستور داده شد که سریعاً جهت گردان تانک نارنجک بفرستند .
- ۳۰۰-۱۷۳۲ به تی ۱ ابلاغ که نارنجک پای پل هست یک نفر بفرستند که به آنها تحویل بدهند .
- ۳۰۱-۱۷۳۵ گد تانک اعلام کرد که هنوز دشمن در سمت راست من می باشد و نفرات پیاده باید با آنها مقابله کند .
- ۳۰۲-۱۷۳۶ به گد ۲۴۳ تانک ابلاغ سریع تر ۵ دستگاه تانک باقی مانده را به مواضع بفرستد .
- ۳۰۳-۱۷۴۰ به تی ۲ دستور داده شد که سریعاً یگان ابلاغی به سرپل اعزام نماید .
- ۳۰۴-۱۷۴۱ تی ۱ گزارش نمود که دشمن به ما فرصت تجدید سازمان نداده است در فشار شدید می باشیم کمک کنید .
- ۳۰۵-۱۷۴۲ تی ۲ گزارش کرد که یگان اعزامی همین الان اعزام شد .
- ۳۰۶-۱۷۴۳
- ۳۰۷-۱۷۴۴ به تی ۱ ابلاغ که همین الان هلی کوپترها به کمک شما می آیند .
- ۳۰۸-۱۷۴۵ به تی ۱ ابلاغ شد که به توپخانه دستور داده شده سرپل را زیر آتش بگیرد .
- ۳۰۹-۱۷۵۱ گد تانک اطلاع داد که دشمن نزدیکی ما است .
- ۳۱۰-۱۷۵۲ به توپخانه دستور داده شد که قسمت شمالی مواضع سرپل را بکوبند .
- ۳۱۱-۱۷۵۳ به تی ۱ ابلاغ شد که مهمات کالیبر کوچک فرستاده شده یک نفر راهنما بفرستید که آنها را راهنمایی بکند .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۸۷

۳۱۲-۱۷۴۵ تی ۱ در مختصات (۱۷۵/۵ - ۷۹۱) تقاضای آتش نمود .

۳۱۳-۱۸۰۱ تی ۱ اعلام نمود که مهمات رسید .

۳۱۴-۱۸۰۲ تی ۱ گزارش کرد که تاکنون دیده بانان نرسیدند و ضمناً

دود زیاد است و نمی توانیم تشخیص بدهیم .

۳۱۵-۱۸۰۳ به نزاجا اطلاع داده شد که فشار دشمن سرپل زیاد است .

۳۱۶-۱۸۰۴ به نزاجا اعلام شد سرهنگ لطفی اینجا آمدند و اظهار

داشتند یگان من در شوش است و دو مرتبه اظهار داشتند در سه راهی است

به ایشان بگویید این کار شوخی بردار نیست ، ضمناً تیپ ۱ در حال فشار بوده

و متجاوز با دودانگیز دید آنها را محدود نموده است .

۳۱۷-۱۸۱۵ به تی ۱ ابلاغ که با گلوله روشن کننده جلو مواضع را روشن

که پرسنل دید داشته باشند .

۳۱۸-۱۸۲۰ از تیپ ۱ سوال شد که آیا نفرات اعزامی تی ۳ را پیاده

کردید .

۳۱۹-۱۸۲۲ به تی ۳ ابلاغ نفرات را ببرند و به تیپ ۱ تحویل بدهند .

۳۲۰-۱۸۲۳ از نزاجا خواسته شد که یک نفر از توپخانه لشکر قزوین

بیاید که با ما هماهنگی نماید . گفتند فردا صبح .

۳۲۱-۱۸۲۵ به تی ۱ ابلاغ که نفرات پیاده ای را که در زیر پاسگاه

فرماندهی هستند در خط ببرند .

۳۲۲-۱۸۲۶ تی ۱ گزارش نمود پرسنل را که برای من فرستاده اید به

مواضع نمی روند ابلاغ شد یکی از افسران آنها صحبت کند .

۳۲۳-۱۸۲۷ به تی ۲ ابلاغ که یگان را اعزام کند .

۳۲۴-گد ۲۴۳ تانک اظهار داشت که تا آخرین گلوله خواهیم جنگید و

اجازه به رخنه دشمن نمی دهیم .

۳۲۵-۱۸۳۶ به تی ۱ دستور داده شد که روی کانال آتش خمپاره اجرا نماید و همچنین به آتش تانک کانال را بپوشاند .

۳۲۶-۱۸۴۰ به گد ۲۴۳ ابلاغ که خدمه به ۲۴۲ بفرستند اظهار داشت که فرستادیم .

۳۲۷-۱۸۵۲ به تی ۱ ابلاغ شد که برد خمپاره های منور را زیاد کنید زیرا مواضع خودی روشن می شود .

۳۲۸-۱۸۵۴ به تی ۱ ابلاغ که دشمن امکان دارد با تانک تک کند پرسنل آمادگی لازم را داشته باشند .

۳۲۹- گد ۲۴۳ تانک گزارش کرد ما درگیر هستیم و دشمن در فاصله ۴ کیلومتری دیده می شود .

۳۳۰-۱۹۱۵ به نزاچا اعلام گردید که وضعیت تقریباً آرام ولی از ۴ کیلومتری تی ۱ در آتش است .

۳۳۱-۱۹۱۸ گد تانک به فرمانده تی ۱ اطلاع داد که وضعیت منطقه من آرام است .

۳۳۲-۱۹۳۰ تی ۱ گزارش داد عناصر ۳۲۳ به او ملحق نشده اند (سرگرد زندی) .

۳۳۳-۱۹۳۱ به توپخانه لشکر در مورد مداومت آتش تأکید شد .

۳۳۴-۱۹۳۲ به تی ۱ ابلاغ شد دیده بان های ۳۲۳ در جلو هستند به آنها اطلاع داده شده که با تی ۱ تماس بگیرند .

۳۳۵-۱۹۳۵ تی ۱ اطلاع داد یک هواپیما در منطقه است دستور داده شد با تمام سلاح ها به آن تیراندازی کنند .

۳۳۶-۱۹۵۰ توسط فرماندهی به توپخانه در مورد مداومت آتش تأکید شد .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۸۹

۳۳۷-۱۹۵۵ تی ۱ اطلاع داد منطقه آرام است .
۳۳۸-۲۰۰۵ تی ۱ اطلاع داده شد در سراسر منطقه گشت زنی کنند و
هرگونه اخبار را گزارش بکنند .
۳۳۹-۲۰۲۰ تی ۱ اطلاع داد منطقه آرام است و ما آمادگی کامل داریم .
۳۴۰-۲۰۳۳ ف گروهان تانک اعزامی از لشکر ۱۶ زرهی قزوین به قرارگاه
لشکر آمد و با فرماندهی هماهنگی نمود .
۳۴۱-۲۰۵۱ تی ۱ اطلاع داد ۵۹ نفر زخمی و ۱۰ نفر کشته داشتند .
۳۴۲-۲۰۵۲ از نزاجا خواسته شد توپخانه تیپ دزفول در سرپل بماند
نزاجا موافقت کرد .
۳۴۳-۲۰۵۳ موافقت نزاجا به تیپ ۱ ابلاغ شد .
۳۴۴-۲۱۰۰ نزاجا اعلام کرد که علاوه بر تانک های اعزامی مجدداً به
لشکر ۱۶ ابلاغ شد تعداد ۱۰ دستگاه تانک دیگر در اختیار لشکر ۲۱ بگذارد .
۳۴۵-۲۱۰۵ با لشکر ۱۶ هماهنگی شد یک نفر افسر رابط به منظور
هماهنگی توپخانه آن لشکر با توپخانه لشکر ۲۱ اعزام دارد .
۳۴۶-۲۱۱۶ لشکر از نزاجا تقاضا نمود که توپخانه لشکر ۱۶ آتش توپخانه
لشکر ۲۱ را تقویت کند که موافقت شد .
۳۴۷-۲۱۳۱ تیپ ۱ گزارش داد که متجاوز با چراغ روشن به طرف
جنوب می رود . (مسیر کوت کاپون)
۳۴۸-۲۱۳۲ به توپخانه ابلاغ شد که متجاوز با چراغ روشن در مسیر
کوت کاپون در حال حرکت است .
۳۴۹-۲۱۴۴ حرکات دشمن به نزاجا و تیپ ۳ و ۲ ابلاغ که هماهنگی
داشته باشند.

- ۳۵۰-۲۱۵۲ تیپ ۳ اعلام نمود که اجازه بدهید من برنامه خود را روی این ستون متجاوز اجرا نمایم .
- ۳۵۱-۲۱۵۴ تیپ ۳ اعلام نمود که متجاوز به طرف سرخه صالح می رود .
- ۳۵۲-۲۱۵۵ تیپ ۱ اجازه خواست که خود حساب دشمن را برسد .
- ۳۵۳-۲۱۵۸ برابر گزارش رییس رکن ۴ موشک تاو فقط ۱۰ عدد بوده که تحویل شد و دیگر ندارند .
- ۳۵۴-۲۲۰۰ به نذاجا گزارش شد که مهمات موشک تاو لازم است ، ابلاغ کردند که محدودیت داریم و نمی توانیم بدهیم .
- ۳۵۵-۲۲۰۵ نذاجا ابلاغ نمود که مسئول مهمات به دو کوهه مراجعه و ۳۰ عدد تحویل بگیرد .
- ۳۵۶-۲۲۰۷ به پشتیبانی دستور داده شد که فردا صبح به دو کوهه مراجعه و ۳۰ عدد موشک تاو تحویل و ۱۰ عدد هم از سرهنگ جعفری تحویل گیرند .
- ۳۵۷-۲۲۱۳ گروهان دژبان گزارش نمود که ۶ ناشناس در حال رفتن به باغ پهلوی تلمبه خانه هستند .
- ۳۵۸-۲۲۱۵ دستورات لازم به کلیه یگان ها ابلاغ ضمناً به دژبان و قرارگاه ابلاغ شد که گشتی شناسایی جهت دستگیری آنها اعزام دارند .
- ۳۵۹-۲۲۱۸ با تهران تماس و از معاون اداری لشکر خواسته شد بررسی در صورت موجود بودن مهمات تاو با هواپیمای ۳۳۰ بفرستند .
- ۳۶۰-۲۲۳۰ تیپ ۱ و ۲ و ۳ اعلام نمودند که فعلاً خبری نیست و احتمالاً ستون متجاوز در ۴ کیلومتری جلو می باشد .

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۹۱

۳۶۱- ۲۲۵۰ تیپ ۱ خواست که روی سرخه مشطط و کوت کاپون اجرای
آتش نماید .

۳۶۲- ۲۲۵۴ به توپخانه ابلاغ شد که روی سرخه مشطط و کوت کاپن
اجرای آتش نماید .

۳۶۳- ۲۲۵۸ تیپ ۳ گزارش کرد روی نفرات دشمن در پایین سایت
تیراندازی نموده است و از تیپ ۱ خواست نتیجه آتش را گزارش کند .

۳۶۴- ۲۳۰۰ گردان تانک گزارش کرد از نزدیک موضع او صدای تانک
شنیده می شود .

۳۶۵- ۲۳۰۱ تیپ ۱ دستور داده شد منطقه جلوی گردان تانک را روشن
که پرسنل حرکات تانک دشمن را دیده و آنها را زیر آتش بگیرند .

۳۶۶- ۲۳۱۳ تیپ ۱ گزارش کرد نیروی زرهی دشمن سعی دارد که تپه
ما را دور بزند و با تیپ ۳ هماهنگی شد .

۳۶۷- ۲۳۵۰ به فرمانده پدافند هوایی منطقه قرارگاه لشکر ابلاغ شد که
صد در صد هوشیار باشند چون ممکن است دشمن اقدام به حمله هوایی
بنماید .

۳۶۸- ۲۴۰۰ توپخانه گزارش نمود در شمال خبری نیست ، از فاصله دور
صدایی به گوش می رسد که تمام شد . در مرکز خبری نیست و صدایی
شنیده نشد ، تعدادی در منطقه کوت کاپن بودند که روی آنها اجرای آتش
شد و تغییر موضع دادند از طرف قهوه خانه به طرف عین خوش حرکت
کردند . تا آنجا که برای توپخانه مقدور بوده اجرای آتش شده است ، ولی
دیگر دربرد ما نیست ، در ضمناً قسمت کوت کاپن در منطقه تیپ ۳ است و
آنجا شیاری است که اگر روی آن آتش بشود دشمن مجبور به خروج است .

پیوست شماره ۷
دستور جزء به جزء شماره ۳
قرارگاه مقدم نزاچا

دستور جزء به جزء شماره ۳
نسخه ۵ از ۵ نسخه
قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب

دزفول

۲۷ مهرماه ۱۳۵۹

ق خ ۳۷

مدرک : نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ دزفول ، عین خوش ، و دستور جزء به جزء
شماره ۲

۱- کلیات : هر یگان در منطقه مسئولیت مربوطه عملیات شناسایی و گشت
زنی و عملیات دستبرد و کمین را طرحریزی و اجراء می کند .
۲- لشکر ۲۱ پ :

الف - در منطقه مربوطه عملیات گشت زنی و شناسایی و دستبرد و
کمین را تا حداقل سه کیلومتر غرب رودخانه کرخه را از ۳۳۸۶ تا ۴۸۲۶۳۰ ،
۳۱۳۸ (کانال توانا)

ب - با هماهنگی دیده بانان توپخانه آتش توپخانه خودی را به مواضع
دشمن هدایت نمایید .
۳- لشکر ۱۶ زرهی :

الف - عملیات شناسایی و گشت زنی و دستبرد و کمین را در کرانه جنوب غربی رودخانه کرخه از پای پل (۳۳۹۲) تا تپه های شاوریه (۶۰۷۲) طرحریزی و اجراء نمایید.

ب - طرح های لازم برای تأمین منطقه عقب از شمال رودخانه کرخه ۵۹۰۲۳۲ تا پل بالا رود (۶۴۳۲۰) پل حسینی و سد دز (۶۶۲۱۱) تهیه و اجراء نمایید .

پ - یک یگان عکس العمل سریع (حداقل یک گروه رزمی گردانی) به نحوی سازمان و گسترش دهید که در کمتر از دو ساعت در منطقه لشکر ۲۱ پ با تی ۲ زرهی وارد عمل گردد .
۴- ف منطقه عملیاتی دزفول :

الف - در منطقه مربوطه عملیات گشتی ، دیده بانی و دستبرد را تا برد جنگ افزارهای سازمانی اجراء نمایید .

ب - در معابر نفوذی به منطقه سرپل میدان مین ایجاد نمایید .
۵- دستورات هماهنگی :

الف - هرگونه عملیات گشت زنی و دستبرد بایستی با روح تهاجمی تا نزدیک شدن به دشمن و ضربت زدن به آن اجراء گردد .

ب - نابود کردن مواضع موشکی و توپخانه با آتش خمپاره انداز و سلاح ضد تانک سبک در طرح ها منظور شود .

ج عملیات قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب سرهنگ ستاد حسینی

گیرندگان :

ف ل ۲۱

پیوست ۶ : جدول حوادث تک روز ۹ آبان ارتش
عراق به سرپل کرخه / ۲۹۵

فل ۱۶

منطقه عملیاتی دزفول

ف گروه ۵۵

پیوست شماره ۸
دستور جزء به جزء شماره ۷
لشکر ۲۱ حمزه

نسخه ۲ از ۷

در دستور شفاهی تغییری داده نشده

نسخه

دزفول

قرارگاه تاکتیکی لشکر ۲۱ حمزه

۲۶ آبانماه ۱۳۵۹

ت. ج. ۳۹

دستور جزء به جزء شماره ۷

مدرک :

۱- دستور عملیاتی شماره ۳

۲- نقشه : ۵۰۰۰۰ : ۱ (دزفول - عین خوش)

۳- وضعیت : دستور عملیاتی شماره ۳

۴- مأموریت :

لشکر مأموریت دارد با اعزام گروه های گشتی رزمی تلفات و خسارات
مادی و روانی تدریجی به دشمن وارد نموده و به منظور تضعیف تدریجی
آن عملیات ایذایی و ممانعتی را به نحوی طرحریزی و اجراء نماید که با وارد

کردن ضربت های محدود در نقاط مختلف امنیّت و آرامش را از دشمن سلب نماید .

۵-وظایف و مسئولیت ها :

الف - تیپ ۱ پیاده

(۱) با اعزام گشتی های رزمی به سه راهی قهوه خانه - سرخه فیله و سرخه صالح از استعداد و گسترش و ترکیبات دشمن کسب اطلاع نمایید .

(۲) با کمین در مسیر جاده ها پرسنل و ادوات زرهی دشمن را منهدم نموده و حتی الامکان افراد آنرا به منظور شناسایی و کسب اطلاع دستگیر نمایید .

(۳) با استفاده از شیارهای واقع در سمت چپ جاده در سنگرهای دشمن نفوذ نموده ضمن وارد کردن تلفات پرسنلی وسایل آنها را به غنیمت بگیرید .

(۴) با قرار گرفتن در مسیر رفت و آمد یگان های دشمن و نفوذ در مناطق آمادی و تدارکاتی آنها شدیدترین ضربه را وارد نموده و سیستم آمادی دشمن را مختل نمایید .

(۵) با ایجاد موانع و تخریبات در نقاط مناسب از هر گونه اقدامات تعرّضی دشمن جلوگیری به عمل آورده و حرکات طولی و عرضی را در منطقه سد نمایید .

ب - تیپ ۲ پیاده :

(۱) با اعزام گروه های گشتی به مناطق زعن - عنکوش از استعداد و گسترش و ترکیبات دشمن کسب اطلاع نمایید .

(۲) با استفاده از شیارهای موجود در غرب رودخانه به طرف سایت در مناطق تجمع و استقرار دشمن نفوذ نموده و ضمن شناسایی شدیدترین ضربات را مخصوصاً به پرسنل وارد آورید .

(۳) با کمین در مسیر رفت و آمد یگان های دشمن به مواضع ، ادوات زرهی او را منهدم نموده حتی الامکان نفرات او را برای شناسایی دستگیر نمایید .

(۴) با نفوذ در سنگرها و نقاط آمادی و تدارکاتی دشمن ضرباتی به پرسنل و وسایل دشمن وارد آورده و وسایل آنان را به غنیمت بگیرید .

(۵) با ایجاد موانع و تخریبات در نقاط مناسب از هر گونه اقدامات تعرضی دشمن جلوگیری به عمل آورده و حرکات طولی و عرضی آنان را به ویژه در مسیر سایت سد نمایید .

پ - تیپ ۳ پیاده :

(۱) با اعزام گروه های گشتی به مناطق سرخه ملحه ، کوت کاپن از استعداد و گسترش و ترکیبات دشمن کسب اطلاع نمایید .

(۲) با استفاده از شیارهای موجود در منطقه به طرف سرخه صالح و سایر مناطق تجمع دشمن در مواضع او نفوذ نموده تلفات پرسنلی به دشمن وارد آورید .

(۳) با کمین در مسیر رفت و آمد یگان های دشمن (از سایت به طرف سرخه ها و کوت کاپن) آنان را غافلگیر نموده و شدیدترین ضربات را به ادوات زرهی او وارد نموده حتی الامکان پرسنل دشمن را برای شناسایی یگان های مستقر در منطقه و کسب اطلاع دستگیر و یا معدوم نمایید .

(۴) با نفوذ در نقاط آمادی و تدارکاتی دشمن ضمن وارد کردن تلفات

پرسنلی سیستم آمادی دشمن را مختل نمایید .

(۵) به مواضع و نقاط تجمع دشمن دستبرد زده ضمن معدوم نمودن

پرسنل دشمن در صورت امکان دستگیر و وسایل او را به غنیمت

بگیرید .

۶- دستورات هماهنگی :

الف - هر تیپ در خط حداقل روزی یک طرح بر مبنای دستورات

صادره از لشکر ۴۸ ساعت قبل از اجراء به لشکر گزارش و پس از اجراء

نتیجه را صبح روز بعد اطلاع دهید .

ب - مأموریت اصلی کلیه فعالیت ها ناامن کردن منطقه برای دشمن

- کشتن - اسیر کردن - زخمی کردن و ناراحت کردن افراد دشمن ،

انهدام وسایل ، نقاط آمادی و تضعیف تدریجی وی می باشد .

پ - هماهنگی کلیه فعالیت ها بین یگان ها و افراد سپاه پاسداران

انقلاب مورد توجه مخصوص قرار گیرد .

ت - زمان عبور و مراجعت گشتی ها گزارش شود .

ث - در تیم های گشتی از دیده بانان توپخانه به منظور استفاده از

آتش های پشتیبانی به موقع استفاده شود .

ج - هماهنگی های لازم بین یگان ها به منظور حرکت و مراجعت

گشتی ها به عمل آید .

چ - موارد خواسته شده از مورخه ۵۹/۸/۲۰ شروع گردد و تغییر

مأموریت گشتی ها با دستور لشکر خواهد بود . / ر

ف . لشکر ۲۱ حمزه سرهنگ ستاد ورشوساز

پیوست ۸ : دستور جزء به جزء شماره ۷ لشکر ۲۱
حمزه / ۳۰۱

رسید اطلاع دهید .

معتبر است رییس رکن سوم لشکر ۲۱ حمزه سرهنگ ۲ ستاد حشمت اله
زمانی

گیرندگان :

ستاد عملیاتی نزاجا در جنوب جهت استحضار
ف . تیپ ها : ۱ و ۲ و ۳ و توپخانه لشکری جهت آگهی و اجراء
رکن ۲ لشکر جهت آگهی و اقدام بایسته

پیوست شماره ۹
دستور جزء به جزء شماره ۱۲
قرارگاه مقدّم نزاجا

قرارگاه تاکتیکی

دستور جزء به جزء شماره ۱۲

نزاجا

دزفول

نقشه ۵۰۰۰۰ : ۱ اهواز

مدرک

۱۹ اسفند ماه

دستور شماره

۱۳۵۹

۱- وضعیت :

الف - دشمن

ب - در وضع پدافندی نیروهای عمده به جزء ۲۱ که در منطقه رقابیه

درگیری دارد تغییر محسوسی حاصل نشده است .

به شرح وظایف :

الف - لشکر ۲۱ حمزه :

(۱) دو گروه رزمی از تیپ ۲ زنجان و سوارزرهی را طوری در منطقه رقابیه و میشداغ مستقر نمایید که دشمن قادر به دور زدن از سمت چپ و دسترسی به رودخانه کرخه را نداشته باشد .

(۲) یک احتیاط مناسب تانک در حوالی توپخانه پشتیبانی مستقیم منطقه مزبور در نظر گرفته و مستقر نمایید .

(۳) فرماندهی منطقه مزبور را تا استقرار کامل یگان‌ها و اطمینان از نحوه عمل آنان از لشکر ۲۱ تعیین نموده بنابه دستور فرماندهی منطقه را به تیپ ۲ زرهی زنجان تحویل دهید .

(۴) دشمن را با استفاده از مقدورات هوایی و توپخانه و واحدهای رزمی در خط تا جایی که امکان دارد عقب زده و منطقه پدافندی را تا تنگ رقابیه تثبیت نمایید .

ب - لشکر ۱۶ زرهی :

(۱) یک تیپ زرهی (آزاد شده) برابر هماهنگی قبلی به منطقه بالارود (سبزآب) در منطقه دزفول اعزام دارید تا در احتیاط نیروی زمینی جمهوری اسلامی قرار گیرد .

(۲) پس از تثبیت دشمن در منطقه سوسنگرد به وسیله یک تیپ زرهی و تیپ هواپرد و نیروهای محلی بنا به دستور آماده تغییر مکان قرارگاه به منطقه دزفول باشید .

پ - تیپ ۲ زرهی زنجان :

(۱) گروه ۱۲۵ تا ساعت ۰۸۰۰ روز ۵۹/۱۲/۲۰ با هم آهنگی فرماندهی منطقه عملیات ل ۲۱ (مستقر در عبدالخان) منطقه تعیین شده را در حوالی رقابیه اشغال و گام به گام دشمن را عقب بزنند .

پیوست ۹ : دستور جزء به جزء شماره ۱۲ قرارگاه
مقدم نزا جا / ۳۰۵

(۲) آماده باشید بنابه دستور فرماندهی منطقه میش داغ و رقابیه را به
عهده بگیرید .

(۳) گروه رزمی تانک سنگین ۲۵۱ را تا تغییر مکان و استقرار یکی از تیپ
های ل ۲۱ در منطقه سبزآب در احتیاط نیروی زمینی قرار دهید .

(۴) آماده باشید پس از وصول یک تیپ از ل ۲۱ به منطقه سبزآب گروه
رزمی ۲۵۱ را به منطقه تجمع هفت تپه تغییر مکان دهید .

(۵) قرارگاه تیپ را تغییر مکان داده در منطقه عبدالخان مستقر نمایید .

(۶) توپخانه آن تیپ در غرب رودخانه کرخه با هماهنگی ل ۲۱ به کار
رود .

ت - پایگاه چهارم هوایی

(۱) نظر به اینکه عبور و تقویت دشمن در منطقه رقابیه تهدید بزرگی
برای محور دزفول اهواز می باشد لذا ستون های تقویتی دشمن را
کوبیده تسلیحات انهدام دشمن را برای نیروهای سطحی فراهم نماید

(۲) از شناسایی هوایی دشمن جلوگیری به عمل آورید .

(۳) تأمین هوایی پل عبدالخان که تنها پل ارتباطی کلیه نیروهای مستقر
در غرب رودخانه می باشد برقرار نمایید .

(۴) از ورود هلی کوپترهای دشمن به منطقه ممانعت به عمل آورید .

(۵) به درخواست یگان ها در زمینه پشتیبانی های هوایی در اسرع وقت
پاسخ مثبت دهید .

ث - گروه هوانیروز مستقر در دزفول :

(۱) در انهدام وسایل زرهی دشمن فعالانه شرکت نمایید .

(۲) شناسایی دقیق از دشمن به عمل آورید .

ج - سپاه پاسداران دزفول : حداکثر نیروی ممکن را با هماهنگی ل ۲۱ و تیپ ۲ زنجان به منظور عقب زدن دشمن تا تنگه رقابیه به کار ببرید .

۳- دستورات هماهنگی :

الف - این دستور بر مبنای دستورات صادره از طرف فرماندهی کل قوا و ف نزاچا تهیه گردیده و مکمل دستورات قبلی در این زمینه است .

ب - به محض دریافت اجرا کنید .

جانشین ف نزاچا سرتیپ خزاعی

گیرندگان :

- نزاچا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)

- ل ۲۱ جهت اجرا

- ل ۱۶ جهت اجرا

- تی ۲ زنجان جهت اجرا

- پایگاه چهارم شکاری جهت اجرا

- گروه هوانیروز جهت اجرا

- ل ۹۲ جهت آگاهی

- گروه ۵۵ توپخانه جهت هماهنگی های لازم

- سپاه پاسداران دزفول جهت اجرا

ارکان یکم و دوم و چهارم قرارگاه تاکتیکی

پیوست شماره ۱۰
دستور جزء به جزء شماره ۱۲
لشکر ۲۱ حمزه

دستور جزء به جزء شماره ۱۲
مدرک :
قرارگاه تاکتیکی لشکر ۲۱ حمزه
نسخه ۲ از ۱۲ نسخه
الف - دستور عملیات شماره ۳
ششم اسفند ماه ۱۳۵۹
ب - نقشه : ۵۰۰۰۰ : ۱ منطقه (دزفول - اندیمشک - عین خوش) ف - ن ۲۵
۱۵-۱۴/۳ - الف

۱- تغییرات در سازمان رزمی :

یک گروهان پیاده از تیپ ۵۵ هوابرد از تاریخ ۵۹/۱۲/۵ زیر امر لشکر قرار
می گیرد .

۲- تغییرات در وضعیت :

نیروهای دشمن : برابر آخرین گزارش نوبه ای اطلاعات رکن ۲ لشکر .

۳- مأموریت : بدون تغییر

۴- وظایف و مسئولیت ها :

الف - گردان ۲۷۴ سوارزهی (—)

- (۱) گروهان هوابرد اعزامی از تیپ ۵۵ را از تاریخ ۵۹/۱۲/۵ زیر امر بگیرید
- (۲) شش دستگاه نفربر چرخدار از گروه رزمی افشین را با خدمه مربوطه زیر امر بگیرید .
- (۳) سه قبضه توپ ۲۳ م م ضد هوایی را به منظور پدافند هوایی منطقه زیر امر بگیرید .
- (۴) با استفاده از گروهان هوابرد و یک گروهان سوارزرهی منطقه غرب کرخه را به ترتیب زیر بیوشانید .
 - (الف) استقرار یک دسته از گروهان پیاده و یک دسته سوارزرهی در تنگه میشداغ به منظور ایجاد نقطه مستحکم و گزارش فعالیت دشمن .
 - (ب) استقرار یک دسته پیاده و یک دسته سوارزرهی در منطقه غرب کرخه در نزدیک ترین منطقه به تنگ رقابیه به منظور ایجاد یک نقطه مستحکم و گزارش هرگونه فعالیت دشمن .
 - (پ) استقرار یک دسته پیاده و یک دسته سوارزرهی بین محل استقرار بند(ب) و رودخانه کرخه به منظور کنترل محور مذکور و گزارش هرگونه فعالیت دشمن .
 - (ت) استقرار ارکان گروهان هوابرد و گروهان سوارزرهی در مرکز منطقه به طوری که ضمن پشتیبانی از یگان های مستقر شده قادر باشد عملیات ضد هوایی را در منطقه هدایت نماید .
 - (ث) ایجاد گروه های گشتی متحرک با استفاده از نفربرهای چرخدار بین نقاط اشغال شده .

پیوست ۱۰ : دستور جزء به جزء شماره ۱۲ لشکر ۲۱
حمزه / ۳۰۹

(ج) پیش بینی مواضع توپخانه و تهیه آن در پشت نقاط اشغالی
یا هر نقطه مناسب دیگر به منظور عملیات آتی (با هماهنگی توپخانه
لشکری).

ب - گروه رزمی افشین :

۶ دستگاه نفربر چرخدار با خدمه مربوطه را از تاریخ ۵۹/۱۲/۶ زیر امر
گردان ۲۴۷ سوارزرهی قرار دهید .
پ - توپخانه لشکری :

(۱) دو قبضه توپ ۲۳ م م پدافند هوایی جهت ایجاد پدافند هوایی یگان
های مستقر در تنگ میشداغ و تنگ رقابیه در اختیار گردان ۲۴۷
سوارزرهی قرار دهید .

(۲) به منظور پیش بینی تهیه مواضع توپخانه از محل استقرار یگان های
گردان سوارزرهی در غرب رودخانه شناسایی به عمل آورده و با
هماهنگی گردان مواضع مورد نیاز در پشت نقاط اشغالی آماده و تهیه
نمایید .

۵- دستورات هماهنگی :

الف - لشکر انتظار دارد که یگان هوابرد از نظر آمادی و سایر مسایل
پشتیبانی به نحو احسن از طریق گردان سوارزرهی پشتیبانی شود .
ب - عمل استقرار یگان ها در اختفاء و پوشش کامل اجراء شود به نحوی
که دشمن متوجه حرکات و استقرار یگان نگردد .
پ - مسیرهای حرکت در روز کاملاً شناسایی و علامت گذاری شود .
ت - مواضع تأخیری جهت عملیات تأخیری هر یک از یگان ها مستقر
شده را پیش بینی و آماده نمایید .

ث - تسهیلات عبور از رودخانه کرخه توسط یگان پل از لشکر ۱۶ انجام خواهد شد .

ج - این دستور به محض وصول قابل اجراء است . پس از استقرار کالک گسترش یگان را گزارش نمایید .

ف - ل ۲۱ حمزه سرهنگ ستاد ورشوساز

گیرندگان :

۱- ق ت نزاچا در جنوب (دزفول) جهت استحضار

۲- ف تی ۱ - تی ۲ - تی ۳ - توپخانه - ف گروه رزمی افشین - ف گد ۲۴۷

سوارزهی جهت آگهی و اقدام

۳- ف پیش ل - ارکان ۱ و ۲ و ۴ ل جهت آگهی و اقدام لازم

پیوست شماره ۱۱
دستور جزء به جزء شماره ۱۳
لشکر ۲۱ حمزه

در دستور شفاهی تغییری داده نشده
دستور جزء به جزء شماره ۱۳
مدرك :

نسخه ۲ از ۱۵ نسخه
قرارگاه تاکتیکی لشکر ۲۱ حمزه
دزفول

۰۸۳۰ مورخه ۵۹/۱۲/۱۴

ل . م . ۲۷

الف - دستور عملیاتی شماره ۳ و دستور جزء به جزء شماره ۱۲
ب - نقشه : ۵۰۰۰۰ : ۱ (منطقه دزفول - اندیمشک - عین خوش)
۱- تغییرات در سازمان رزمی :

گروه رزمی شاهین از تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵ به فرماندهی سرهنگ جهان سوز
به شرح زیر تشکیل می گردد .

یک گروهان هواپرد از تی ۵۵ هواپرد زیر امر گردان ۲۴۷ سوارزهی از

تاریخ ۵۹/۱۲/۵

یک گروهان پیاده مکانیزه از تی ۲ ل ۱۶ زرهی در کنترل عملیاتی گروه از

تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵

گردان ۲۴۷ سوارزرهی (-)

۱۰ دستگاه نفربر چرخدار با خدمه مربوطه از گروه رزمی افشین زیر امر

گردان ۲۴۷ سوارزرهی از تاریخ ۵۹/۱۲/۵

۴ دستگاه نفربر حامل خمپاره انداز ۱۲۰ م از تی ۲ ل ۱۶ زرهی زیر امر

گروهان پیاده مکانیزه از تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵

پرسنل پاسدار و بسیج موجود در منطقه زیر امر گردان ۲۴۷ سوارزرهی از

تاریخ ۵۹/۱۲/۵ گردان ۳۰۵ توپخانه ۲۳۰ م م گروه رزمی شاهین از تاریخ

۵۹/۱۲/۱۵

گروهان پل گردان ۴۵۵ مهندس ل پ م گروه رزمی

گروهان پل ل ۱۶ زرهی (-) زیر امر گردان ۴۵۵ مهندس ل و در پ م

گروه رزمی

یک دسته پدافند هوایی ۲۳ م از گردان ۳۷۷ توپخانه ل زیر امر گروه

رزمی شاهین

۲- تغییرات در وضعیت :

نیروی دشمن : برابر آخرین گزارش نوبه ای اطلاعاتی رکن ۲ لشکر

۳- تغییرات در مأموریت : بدون تغییر

۴- وظایف و مسئولیت ها :

الف - گروه رزمی شاهین :

(۱) با زیر امر گرفتن افسران و درجه داران مشروحه زیر ستاد

عملیاتی گروه را از تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵ با بهره برداری از تأسیسات

و وسایل ارتباطی گردان ۲۴۷ سوارزرهی (-) تشکیل دهید .

پیوست ۱۱ : دستور جزء به جزء شماره ۱۳ لشکر ۲۱
حمزه / ۳۱۳

(الف) سرگرد میرکازمی از گروه رزمی افشین به عنوان افسر
رکن ۲ و ۳ گروه

(ب) سرگرد زرهی حق ستا از گردان ۲۴۷ سوارزرهی به عنوان
افسر رکن ۱ و ۴ گروه

(پ) سروان مخابرات خسروانی از گردان ۴۵۶ مخابرات به عنوان
افسر مخابرات گروه

(ت) سه نفر درجه دار از رکن سوم لشکر

(۲) با استقرار گروهان پیاده مکانیزه تی ۲ ل ۱۶ در ارتفاعات میشداغ
(شمال) و گروهان هوابرد در جنوب از هر گونه نفوذ عناصر
دشمن به داخل منطقه جلوگیری نماید .

(۳) با استقرار ۸ دستگاه نفربر بی ام پی ۱ گروهان پیاده مکانیزه با
خدمه مربوطه و یک دسته به فرماندهی یک نفر افسر مسئول در
سمت چپ موانع فعلی گروهان سوارزرهی (برابر کالک پیوست)
محور شمالی و جنوبی ، غرب رودخانه را پوشش و حفاظت
نماید .

(۴) با به کار بردن دسته پدافند هوایی ۲۳ م م تأمین هوایی منطقه
را برقرار نماید .

ب - گردان ۲۴۷ سوارزرهی (-) :

(۱) از تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵ زیر امر گروه رزمی شاهین .

(۲) سرگرد زرهی حق ستا را از تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵ در اختیار گروه
رزمی شاهین قرار دهید .

(۳) تسهیلات لازم را از نظر تأسیسات و وسایل ارتباطی جهت
برقراری ارتباط فرماندهی و ستاد گروه فراهم نماید .

پ - گروهان پیاده مکانیزه تی ۲ ل ۱۶ :

- (۱) از تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵ در کنترل عملیاتی گروه رزمی شاهین .
- (۲) منطقه شمالی ارتفاعات میشداغ را اشغال نموده و از هرگونه نفوذ عناصر دشمن در منطقه جلوگیری نمایید ، استقرار یگان تا پایان روز ۵۹/۱۲/۱۵ باید خاتمه یابد .
- (۳) تعداد ۸ دستگاه نفربر بی ام پی ۱ را با خدمه مربوطه و یک دسته پیاده با یک افسر مسئول در سمت چپ موانع گروهان سوارزرهی (برابر کالک پیوست) طوری مستقر نمایند که محور شمالی و جنوبی را در منطقه مربوطه حفاظت نماید .
- (۴) تأمین هوایی یگان خود را با به کار بردن جنگ افزارهای ضد هوایی برقرار نمایید .

ت - گروهان پل ل ۱۶ زرهی (-) پ م

- (۱) از تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵ در پشتیبانی مستقیم گروه رزمی خواهید بود .
- (۲) کنترل فنی و نگهداری وسایل پل به عهده یگان است .

ث - ف . توپخانه لشکری :

- گردان ۳۰۵ توپخانه ۱۳۰ م م گروه ۲۲ در کمک مستقیم گروه رزمی شاهین قرار داده و از تاریخ ۵۹/۱۲/۱۵ در منطقه مستقر گردد .

۵- دستورات هماهنگی :

- الف - این دستور به محض وصول قابل اجراء است .
- ب - پشتیبانی گروهان هوابرد و عناصر غیر نظامی و سایر پرسنل مأمور به گردان سوارزرهی از نظر آمادی با گردان سوارزرهی می باشد .

پیوست ۱۱ : دستور جزء به جزء شماره ۱۳ لشکر ۲۱
حمزه / ۳۱۵

پ - پشتیبانی آمادی گروهان مکانیزه و گروهان پل ل ۱۶ زرهی با تیپ
۱۶ل۲ می باشد .

ت - کنترل فنی و نگهداری وسایل عبور از رودخانه در منطقه با
گردان ۴۵۵ مهندس و حفاظت پل و دوبه از نظر تهدید هوایی و زمینی
با گردان ۲۴۷ سوارزرهی می باشد .

ث - به منظور جلوگیری از تراکم وسایل عبور یکی از دو منطقه
عبدالخان و خیرآباد به عبور پرسنل غیر نظامی و دیگری را به عبور
وسایل نظامی اختصاص دهید.

ج - استقرار گروهان مکانیزه تا پایان روز ۵۹/۱۲/۱۵ در منطقه محوله
باید خاتمه یافته باشد .

چ - لشکر انتظار دارد با درایت و مدیریت فرماندهی گروه رزمی یگان
های زیر امر از نظر آمادی و عملیاتی به نحو شایسته پشتیبانی و هدایت
گردد . . % ر م

رسید اطلاع دهید .
ورشوساز

ف لشکر ۲۱ حمزه سرهنگ ستاد

پیوست الف - کالک گسترش
گیرندگان :

۱- ف . قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب جهت استحضار

۲- ف . گروه رزمی شاهین - ف . گردان ۲۴۷ سوارزرهی - ف . توپخانه

ل - ف. تی ۱ و ۲ و ۳ - ف گروه رزمی افشین - ف گردان ۴۵۵ مهندس -

ف. گردان مخابرات - ف. پش ل - ارکان ۱ و ۲ و ۴ جهت آگهی و اقدام لازم.

پیوست شماره ۱۲
دستور جزء به جزء شماره ۱۵
لشکر ۲۱ حمزه

در دستور شفاهی تغییری داده نشده
دستور جزء به جزء شماره ۱۵
حمزه

نسخه ۲ از ۱۲ نسخه
قرارگاه تاکتیکی لشکر ۲۱

دزفول
۵۹/۱۲/۲۴-۲۳۰۰
ج - ح ۴۶
الف ۳/۱۴/۴۷

مدرک :

نقشه : ۵۰۰۰۰ : ۱ (منطقه شوش - عبدالخان - رقابیه)

۱- تغییرات در سازمان رزمی :

الف - زیر امر : —

ب - جدا شده :

(۱) گروه رزمی ۱۱۴ از ساعت ۰۸۰۰ روز ۵۹/۱۲/۲۵

= = = = = ۱۲۵ = (۲)

(۳) گروهان پرویز پیاده گردان ۱۰۲ هوابرد از ساعت ۰۸۰۰ روز

۵۹/۱۲/۲۵

(۴) گردان ۳۰۵ توپخانه ۱۳۰ م م از ساعت ۰۸۰۰ روز ۵۹/۱۲/۲۵

(۵) گردان ۳۵۵ = ۱۵۵ م م = = =

(۶) دو قبضه توپ ۲۳ م م پدافند هوایی از گردان ۳۵۳ از ساعت

۰۸۰۰ روز ۵۹/۱۲/۲۵

۲- وضعیت :

دشمن در منطقه رقابیه متوقف و قسمتی عقب رانده شده است و در میشداغ با تلفات سنگینی متواری و منطقه پدافندی تثبیت شده است .

۳- مأموریت : بدون تغییر

۴- شرح وظایف :

الف - تیپ ۲

(۱) گردان ۲۴۷ سوارزهی (-) را از ساعت ۰۸۰۰ روز ۵۹/۱۲/۲۵

زیر امر بگیرد .

(۲) خط حد جنوبی تیپ از مختصات (۳۷-۵۹) و (۴۶-۶۰) به

مختصات (۳۱-۵۳) و (۴۱-۳۷) و (۵۵-۳۷) تغییر می نماید

(پیوست الف کالک عملیات)

(۳) با به کار بردن گردان ۲۴۷ سوارزهی (-) و بهره برداری از یگان

های زیر امر آن تیپ موانع سد کننده دسته ای (الف - ب - پ)

را تهیه و اشغال و پیشگیری دشمن را در منطقه محوله سد

نمایند .

پیوست ۱۲ : دستور جزء به جزء شماره ۱۵ لشکر ۲۱
حمزه / ۳۱۹

از: ل ۲۱ حمزه (۳ عملیات)
شماره: ۳۱-۳/۱۴ الف
به: ت ف ق نزاچا در جنوب (۳)
موضوع: شناسایی با رزم
تاریخ: ۶۰/۱/۱۵
پیرو شماره: ۶۰/۱/۱۵-۳/۳-۱۳
مقام عالی را آگاه می سازم
تیپ ۱ پیاده به منظور شناسایی با رزم در منطقه سرپل طرحی را با هماهنگی
لشکر تهیه و به شرح زیر دستور به یگان ها تابعه خود صادر نموده است:
الف - گردان ۱۳۱ پیاده:

به منظور کسب اطلاع از استعداد و گسترش و قدرت رزمی دشمن در
جنوب تپه چشمه و تپه موشکی عملیات شناسایی با رزم را در ساعت
۰۳۰۰ مورخه ۶۰/۱/۱۵ با وارد نمودن حداکثر تلفات و ضایعات به دشمن
و تعیین استعداد در صورت امکان مواضع مربوطه را اشغال و تحکیم
نمایند.

ب - گردان ۱۳۵ هوایرد (-):

به منظور کسب اطلاع از استعداد گسترش و قدرت رزمی دشمن از
مختصات (۸۷۰ - ۲۵۵) تا مختصات (۸۷ - ۲۷) واقع در خاکریز ایجاد
شده در جلو لجمن آن یگان به وسیله دشمن نسبت با اعزام گشتی رزمی
در ساعت ۰۳۰۰ مورخه ۶۰/۱/۲۰ به استعداد یک گروهان پرسنل

تأمینی دشمن در خاکریز را کاملاً نابود و یا اسیر و در صورت امکان مواضع مربوطه را اشغال و تحکیم نمایید .

پ - تیم الف گروه رزمی افشین :

به منظور کسب اطلاع از استعداد و گسترش قدرت رزمی دشمن مستقر در کانال (هندلی شکل) با اعزام گشتی رزمی به استعداد یک گروهان در ساعت ۰۴۰۰ مورخه ۶۰/۱/۱۵ عناصر دشمن در کانال را منهدم و یا اسیر و کانال را اشغال و بنابه دستور عملیات را ادامه دهید .

اجراء این طرح با توجه به مراتب فوق به شرح زیر انجام گرفته است :

۱- گردان ۱۳۵ هوابرد(-) برابر دستورات صادره در بند ب در ساعت ۰۳۰۰ تاریخ ۶۰/۱/۱۳ یک گروهان پیاده به منظور شناسایی با رزم به مختصات (۲۵-۸۸) تا (۲۶/۵-۸۸) اولین مواضع پدافندی دشمن (اولین خاکریز) که به سمت شمال پدافند می نمایند اعزام نموده که پس از برخورد با دشمن و یورش به سنگرها و خوابگاه های آنها تعداد ۲۰ نفر از متجاوزین هلاک و تعدادی نامشخص زخمی گردیدند که بلافاصله گروهان اعزامی با عکس العمل شدید نیروهای تقویتی دشمن مواجه به طوری که قادر به نگهداری قسمت اشغالی نگردیده و با اجرای آتش های پشتیبانی شدید موفق به مراجعت به مواضع اولیه می گردند ، در این شناسایی با رزم استعداد دشمن را در اولین خاکریز مواضع پدافند که به نظر می رسد محل استقرار عناصر تأمینی متجاوز است ، حدود یک گردان برآورد می گردد ، ضایعات نیروی خودی در این عملیات چهار نفر مجروح و از دست دادن یک دستگاه مین یاب و یک قبضه تفنگ ژ-۳ بوده است .

۲- گردان ۱۳۱ و تیم الف گروه رزمی افشین در ساعت ۰۳۰۰ مورخه

۶۰/۱/۱۵ برابر دستورات صادره بند الف و پ تک نموده که در نتیجه نیروهای

پیوست ۱۲ : دستور جزء به جزء شماره ۱۵ لشکر ۲۱
حمزه / ۳۲۱

خودی ضمن تصرف کانال (هندلی شکل) و قسمتی از تپه موشکی تلفات و ضایعاتی به دشمن وارد و تعداد ۶۴ نفر از متجاوزین اسیر و نیز تعدادی وسایل و تجهیزات به غنیمت گرفته شده است که شرح جزئیات کامل آن متعاقباً تقدیم خواهد شد و تا لحظه گزارش مواضع اشغالی در اختیار یگان های خودی بوده و در حال تحکیم مواضع می باشند و متجاوزین با تمام قوا سعی دارد پاتک خود را اجراء و مواضع از دست رفته را اشغال نماید به علت ادامه عملیات نتیجه نهایی و میزان خسارات وارده و تعداد تلفات دشمن متعاقباً به عرض خواهد رسید .

ضمناً تا این لحظه تعداد ۵ نفر شهید و ۱۵ نفر مجروح از لشکر گزارش شده است .

ف ل ۲۱ حمزه ~~سرهنک ستاد ورشو ساز~~

پیوست شماره ۱۳
دستور جزء به جزء شماره ۴
لشکر ۲۱ حمزه

(در دستورات شفاهی تغییری حاصل نشده است)

نسخه از نسخه

قرارگاه تاکتیکی لشکر ۲۱ حمزه

دزفول

۶۰/۵/۱۵

ص - ل - ۳۶
 $\frac{۱۴/۳/۱۱}{۶۰/۵/۱۵}$

دستور جزء به جزء شماره ۳

مدرک :

الف - نقشه : ۵۰/۰۰۰ : ۱

ب - دستور جزء به جزء شماره ۳ و دستور عملیاتی احد

۱- تغییرات در سازمان رزمی : ندارد

۲- وضعیت : برابر آخرین گزارش نوبه ای مطالعاتی رکن ۲

۳- مأموریت : تغییری حاصل نشده است

۱- شرح وظایف :

الف - تیپ ۱ پیاده :

- (۱) به پدافند در منطقه ادامه دهید .
- (۲) آماده باشید بنابه دستور دسته خمپاره انداز ۱۲۰ م م گد ۱۳۸ مستقر در چیچالی را زیر امر گروه رزمی افشین قرار دهید .
- (۳) طرح تک محدود به تپه ۲۴۰ و ارتفاعات غربی آن را تهیه و به لشکر ارسال نمایید .

ب - تیپ ۲ پیاده :

- (۱) به پدافند در منطقه ادامه دهید .
- (۲) ترتیبی دهید که تا آخر مردادماه هر دو گردان تیپ به غرب رودخانه تغییر مکان نموده و فقط پاسگاه فرماندهی تیپ در شرق رودخانه باشد .
- (۳) یگان مستقر در مقابل دره خنگ و گذار مرادآباد بنابه صلاحدید فرماندهی تیپ انتخاب و تعویض گردد .
- (۴) گردان ۲۴۷ سوارزهی را به سمت شمال تغییر مکان داده و ترتیبی دهید که ضمن تماس با دشمن بتواند از برد جنگ افزار سازمانی خود (اسکورپیون) روی مواضع دشمن اجرای آتش نماید .
- (۵) طرح تک به ارتفاعات زعن و یا سه راهی شلیبه را به رکن سوّم ارسال دارید .

پ - تیپ ۳ پیاده :

- (۱) به پدافند در منطقه محوّل ادامه دهید .

(۲) سرپل ایجاد شده را با تغییر مکان گردان ۱۷۱ به جلو به نحوی که دشمن زیر آتش سلاح های کالیبر کوچک باشد توسعه داده و مواضع مربوطه را تحکیم نمایید .

(۳) آماده باشید با دریافت سربازان جدید نسبت به تشکیل دو گروهان پیاده اقدام نمایید .

(۴) ضمن هماهنگی با گروه رزمی افشین نسبت به تهیه مواضع و استقرار یگان های اعزامی آن گروه به منطقه چیچالی و شرق پل احدائی در منطقه آن تیپ اقدام نمایید .

(۵) آماده باشید پس از استقرار یگان اعزامی از گروه رزمی افشین در منطقه چیچالی گروهان سوّم گردان ۱۷۴ را به غرب رودخانه منتقل و سرپل ایجاد شده در منطقه آن گردان را تکمیل و مواضع را تحکیم نمایید .

(۶) از تحکیم مواضع در سرپل ایجاد شده طرح تک به کوت کاپن را تهیه و به رکن سوّم ارسال دارید .

(۷) نیازمندی های لازم را به منظور تشکیل دو گروهان پیاده به ارکان ستاد لشکر گزارش و دریافت نمایید .

ت - گروه رزمی افشین :

(۱) با هماهنگی تیپ ۳ و شناسایی گذراهای واقع در منطقه چیچالی ها مواضع مربوط به یک دسته پیاده و یک دسته تانک را تهیه و آماده اشغال نمایید .

(۲) تا تاریخ ۶۰/۵/۲۰ ضمن اعزام دو دسته یاد شده بالا و زیر امر گرفتن دسته خمپاره انداز گردان ۱۳۸ مستقر در منطقه

چیچالی و اشغال مواضع مربوطه گروهان پیاده گردان ۱۷۴ را تعویض نمایید .

(۳) یک موضع دسته ای در شرق پل احدائی در منطقه تیپ ۳ (محل تعیین شده قبلی) تهیه به منظور سد نمودن رخنه دشمن در منطقه مذکور و پوشش گذارهای موجود تا تاریخ ۶۰/۵/۲۰ اشغال نمایید .

(۴) تراورس و گونی مورد نیاز خود را جهت ایجاد سنگر به رکن ۴ ل گزارش و دریافت نمایید .

ث - گردان ۴۵۵ مهندس :

در تهیه خاکریز و ایجاد مواضع جهت دسته های اعزامی گروه رزمی افشین در منطقه تیپ ۳ کمک و هماهنگی های لازم را به عمل آورید .

ج - توپخانه لشکری :

(۱) با شناسایی و تهیه و اشغال مواضع جدید در جنوب تپه شوش و عقب گردان ۲۴۷ سوارزهی در غرب رودخانه یگان های توپخانه مستقر در پشت تپه شوش را تغییر مکان دهید .

(۲) به منظور بهره برداری از حداکثر برد توپخانه ضمن شناسایی و تهیه مواضع جدید در منطقه تیپ ۳ گد ۳۵۰ توپخانه را به جلو تغییر مکان دهید .

چ - دستورات هماهنگی :

این دستورات بمحض دریافت قابل اجرا بوده و تغییر مکان ها تا تاریخ تعیین شده باید انجام گیرد . /رم

پیوست ۱۳ : دستور جزء به جزء شماره ۴ لشکر ۲۱
حمزه / ۳۲۷

ف. لشکر ۲۱ حمزه سرهنگ ستاد رسول حشمت
دهکردی

رییس ستاد سرهنگ ستاد پور صدیقی
رییس رکن سوم سرهنگ ستاد حشمت اله زمانی

گیرندگان :

۱- ج.ف.نزاچا در ق. م جنوب (ر-۳) جهت استحضار

۲- ف. تیپ ۱ و ۲ و ۳ - توپخانه لشکری - گروه رزمی افشین - گردان ۴۵۵
مهندس جهت اجرا

۳- ارکان ۱ و ۲ و ۴ لشکر جهت آگهی و اقدام لازم

اقدام کننده : سرگرد همایونمهر

از : لشکر ۲۱ حمزه (ر-۲) شماره : ۲۰/۳۰/۵۶۰۸

به : گیرندگان مراجعه شود تاریخ : ۶۰/۶/۸

موضوع : نیازمندی های اطلاعاتی پیوست دارد

دستور فرماید ضمن تشدید فعالیت های گشت زنی و شناسایی در
مناطق مربوطه نسبت به کشف فعالیت و گسترش های دشمن برابر نیازمندی
های لشکر به شرح پیوست اطلاعاتی اقدام لازم معمول و ضمن بهره برداری
در منطقه به لشکر گزارش نمایند. /س

فرمانده لشکر ۲۱ حمزه سرهنگ ستاد حشمت

۱- ت ف نزاچا - معاونت اطلاعات و عملیات (مد اطلاعات) بازگشت به شماره

۵۰۱/۰۱/۳/۱۳ ۶۰/۵/۳ جهت استحضار .

۲- ج ق م نزاجا بازگشت به شماره ۲۰۰۱/۱۱/۲۰۷ - ۶۰/۶/۲ جهت استحضار

۳- ف لشکر ۱۶ زرهی (ر-۲) جهت استحضار و اقدام .

۴- ف لشکر ۹۲ زرهی (ر-۲) جهت استحضار و اقدام .

۵- ف تیپ ۸۴ خرم آباد (ر-۲) جهت استحضار و اقدام .

۶- یگان های تابعه لشکر و ارکان ۱ و ۳ و ۴ (به جز قرارگاه و دژبان لشکر)

